فەرهەنگا مامۆستای

بۆ قوناغا سەرەتایی

دانانا

عەبدولستار فەتاح حەسەن   ئەنوەر محەمەد تاهر

کوردستان – 2000

فەرهەنگا مامۆستای

بۆ قوناغا سەرەتاییی

دانانا

عەبدولستار فەتاح حەسەن   ئەنوەر محەمەد تاهر

کوردستان - ٢٠٠٠

چاپخانەی وەزارەتی پەروەردە/هەولێر

فەرهەنگا ماموستای بۆ قوناغا سەرەتایی

* دانانا: عەبدولستار فەتاح حەسەن   ئەنوەر محەمەد تاهر
* چاپا ئێکێ ٢٠٠٠
* چاپخانا (وەزارەتا پەروەردێ) هەولێر
* دەرهێنانا هونەری و کومپیوتەر: محەمەد مەلا حەمدی

پێشگوتن

پشتی مه فەرهەنگا فەرمانبەرا داناى ب پشكداريا چەند برادەرا، دەنگ ڤەدا و بۆ جهێ گەنگەشە و بگرە و ڤەكێشا گەلەک برادەرا لسەر لاپەرێت گۆڤار و رۆژناما ژبلی ل روينشتنێن نڤێسەر و رەوشەنبيرا و پسپورێت زمانێ كوردى، پشتی بۆرينا چەند سالا ئەڤرۆ دبينين پرانيا وان زاراڤا و ئيديەمێت وێ فەرهەنگوكێ كەتينە ناڤ نڤێسارێت ميرى وەكى تشتەكێ گەلەک نورمەل ب كار دهێن.

هەر هوسا هندە زاراڤا خۆ نەگرت و بكار نەهاتن ئەوژى تشتەكێ ئاسايى يە، هەتا ل وان زاراڤێت ئەكاديمێت زمانەوانى ژى ئەڤ رووبدانە بوونە.

بەلێ پشتى خاندن ل دەڤەرا بادينان ل قوناغا سەرەتايى بوويە كوردى مە ديت گەلەک ئاستەنگ دكەتنە رێيا مامۆستا بۆ شرۆڤەكرنا ئيديەما ئەوژى ژبەر چەند ئەگەرا:

١- پرانيا وان كتێبێت بۆ قوتابخانا هاتينە دانان و وەرگێران بەرى سيه سالا كو زمانێ كوردى ل دەسپێكا گەش و وەراربوونێ دابوو، ئەڤرو زمانێ كوردى ب گوتنا هەمى شارەزا و پسپورا گەلەک پێشكەفتن كريە، ئەوژى نەمازە پشتى سەرهلدانێ و دەركەتنا رۆژناما و گۆڤارا و ڤەبوونا كەنالێت تێلفزيونى ب رەنگەكێ مشە كۆ ل ديروكا گەلەک مللەتا ژى نەبوويە. و گەهشتيە وێ رادەيێ كو زمانێ كوردى يێ راگەهاندنێ و رۆژناما و يێ كتێبێت قوتابخانا جودايى تێدا ديارە.

٢- پرانيا وان كتێبێت قوتابخانا ل سەر وێ دەمى ب جورەكێ لەز و بەز هاتنە نڤێسين ل ژێر كونترولا چ ليژنا سەر پەرشتيار و پسپور نەبۆرين، ژبەر ڤێ ئەگەرێ دبينين گەلەک ژڤان ئيديەما ژ كتێب بۆ كتێبێ جوداى يا هەى يان هەر پۆلەكێ ب رەنگەكى دهێتە ب كار هينان بۆ ئێک تشتى، گەلەک ژى مان ل ژيانا رۆژانە ب كار ناهێن تنێ ل وان كتێبا نەبيت.

لەورا دبينين مامۆستاى سەرەتاى ئەڤرو گەلەک گيروگرفتا دبينيت ل وانە گوتنێ

ئەمازە ل وانێت زانستی و بیرکاری و جوگرافی و مێژوو.

هەرچەندە وەزارەتا پەروەردێ هندە خول ڤەکرینە بەلێ گیروگرفت هەر ماینە.

ئەڤجا مە فەر دیت بۆ دانانا ڤێ فەرهەنگێ -فەرهەنگا مامۆستای- دا ببیتە یاریدەرەک بۆ گوتنا کوردی ئەڤ فەرهەنگە هاتیە پشکرن لدویڤ پۆل و وانا دا ب ساناهیتر بیت چونکی دبیت ئەو زاراف چەند رامانێت دی بدەت.

مە لڤێرە دا بزاڤ کریە کو واتا پەیڤێ ئەڤا ل کتێبێ بکار بهینین و واتا وێ ب کرمانجیا خوارێ و عەرەبی بدەین، مە دڤیا پەیڤا سادە و سانەهی بکاربینین دا قوتابی ژی مفای ژێ وەرگریت.

مە خۆ دایە پاش کۆ پەیڤا ب تراشین و دورست بکەین ئەو بزاڤا بەری مە هندە شارەزا و پسپورا کری مە مفا ژێ وەرگرتی.

هەرچەندە ئەڤ رەنجا مە کێشای بەلێ هەر ئەو گوتنا ل بیرا مە ئەڤا دبێژیت هەر تشتەکێ تو بنڤێسی دێ ژڤانێ ستایش و سوپاسیا بی، بەلێ ل دانانا فەرهەنگا دێ هەر گازندە بۆ تە هێن.

بەلێ هەکە ئەم شیابین خزمەتەکا بجویک بۆ زمانێ کوردی بێ شرین بکەین و شرینتر لێ بکەین ل پێش بەرەبابێت نوی و دێ منەتدارێ خودێ بین کو خوزیەکا مە ب جە هات و ئەو ژی ڤەژاندنا وی زمانی کۆ داگیرکەرێت کوردستانێ دڤیا بکەنە زمانێ قەرج و دوما نەدهێلا نەڤراندن و شاکارێت ئەدەبی پێ بێنە نڤیسین و ببیتە زمانێ بازێرڤانیێ.

ئەنوەر محەمەد تاهر   عەبدولستار فەتاح حسەن

ئەلف و بێ ی نوێ - پۆلا ئێکێ

ئا

ئارەزوو	حەز	رغبة
ئازا	قەرەمان/پەیت	شجاع/نشط
ئازار	ئێش	ألم/وجع
ئاڵ	سورێ ڤەبی	احمر فاتح
ئاواز	ئاواز	لحن
ئاودان	ئاڤدان	ريّ/سقي
ئاوەدرێن	دێ هێنە ئاڤدان	تسقى
ئاهەنگ	شەهیان	احتفال
ئێسک	هەستی	عظم

ب

باسوق	دوشاڤا هشک کری	دبس مجفف
باڵ	چەنگ	جناح
بەبە	زاروک	طفل
بەچکە	تێشک	صغير/فرخ
بەرە	توخم	عنصر/فصيلة
بەڕەڵا	بەردای	سائب/طليق
بەرین	ببەین	نأخذ
بەرنەبمەوە	نەکەڤم	لا أقع/لا اسقط
بەزمە	شەهیان	احتفال
بەستەزمانە	بێ گونەه	بريء/مسكين
بەڵەک	بەلەک	أبلق

ببەزێنە	راهێلێ/بکە دەرێ	طارِدَها
بحەسێتەوە	ڤەهوسییێت/بێهن ڤەددەت	يستريح
برۆ	هەرە	اذهب
برۆات	بچیت	يذهب
برۆین	بچین	نذهب
برووێنین	بچینین	نزرع
بزر	بەرزە	ضائع/مفقود
بزردەبن	دێ بەرزە بن	يضيعون
بزۆکێ	زیق/لڤوک	حروك
بقوچێنە	بنقینە	أغمض
بقوقێنە	بانگ بدە	صِحْ (صياح الديك)
بلوێر	بلویل	ناي
بلّح	بێ فام	غبي
بنوارە	بنێرە	انظر
بوەستە	راوەستە	قف
بیدۆزیتەوە	ببینیت	يرى/يجد
بیسەندنەوە	ڤەگێرن	رَددو
بێل	مەربێل	مسحاة

پ

پاسەوان	نوبەدار	حارس
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەت	بەندک	خيط/شريط
پەلامار	هێرش	هجوم
پەنجە	تبل	اصبع

پشه	پشیک/کتک	قطة
پول پول	ڕەف ڕەف	اسراب اسراب

ت

توزێک	پیچەک	قلیل
توتکە	کویچک	جرو
توندی	دژواری	شدة
تۆکلە	تیڤل	قشرة
تووکنی	پرموی	مُشعر
تووڕەیی	سل بوون	زعل
تیب	تیم	فریق
تیغ	گویزان	شفرة

ج

جەنگ	شەڕ	قتال/حرب
جۆ	جەھ	شعیر
جۆش	حەز/ڤیان	رغبة/اشتیاق
جووجە	چیچەلوک	فراخ

چ

چاوشارکێ	چوینگانێ/(خەزلانێ)	ختیلة
چاوکاڵ	چاڤ ڤەبی	عیون فاتحة
چاوەڕێت	چاڤەرێ	انتظار
چەپلە لێدەن	دەستا بقوتن	صفقوا
چڵ	چەق/تا	غصن/فرع

چۆلەکە	چویچک	عصفور

ح

حەلوا	شرینی	حلويات

خ

خاڵ	نیشان	شامة/علامة
خەریک	مژویل	انشغال/منشغل
خرپن	قەلەو	سمين/ممتلئ
خلیسکان	تەحوسین	انزلاق
خورما	قەسپ/خورمە	تمر
خوزگە	خوزی	تمني
خوڵ	ئاخ	تراب
خێرا	لەز	سرعة

د

دانیشن	رویێن	اجلسوا
دارتاش	دارتاش	نجار
داو	داف	فخ/مصيدة
دەجوڵان	دلڤین	يتحركون
دەرژێ	دێ رژیت	ينسكب
دەڕوێن	دێ شین بن	تزرع/تنبت
دەڕوێت	دێ شین بیت	تنزرع/تنبت
دەروێنم	دێ چینم	ازرع
دەروێنین	دێ چینین	نزرع

دەڕوانن	دنێرن	ينظرون
دەڕوین	دێ چین	نذهب
دەستەسڕ	دەستمال	منديل
دەشەکێتەوە	دێ هژبیێت	يهتز/يرفرف
دەنووک	دم	منقار
دەهاوێژێ	دێ هاڤێژیت	يرمي/يقذف
دەوەڕێ	د ڕەویت	ينبح
دەیشارمەوە	دێ ڤەشێرم	أخفي
دڕە	درندە	شرس/وحشي
دراوسێ	هەڤسی	جار
دڵشاد	دلخوش	سعيد
دۆ	دەو	لَبن
دیلانێ	هێزک	ارجوحة

ر

رازاو	خەملاندی	مُزين
ڕاکە	بازدە/غاردە	اركض
ڕاو	نێچیر/راڤ	صيد
ڕاونا	راهێلایێ	طاردهُ
راودەنێن	دراهێلنێ	يطاردونه
ڕەشەبا	هڕ و با	عاصفة
رژاوە	رژتیە	مسكوب
ڕوی	چوو	ذهب
ڕوواوە	شین بوویە	مزروعة
ڕیشۆڵە	زەرزویری	زرزور

ز

زریزه	زنجیر	سلسلة
زل زل	مەزن مەزن	كبير الحجم/بدين
زیخ	شیشەبەر	حصى
زیو	زیڤ	فضة

ژ

ژەن	ژەنین	عزف

س

ساج	سێل	قطعة معدنية محدبة
سەما	رەقاس	رقص
سەرنج	سەرنج	انتباه
سەیرکە	سەحکە	انظر
سەوز	کەسک	اخضر
سرک	سرت	غير منقاد/عجول
سرکە	سهک	خل
سلق	بەقلی	سلق
سنجووق	سەجەق	سجق
سووک	سڤک	خفيف

ش

شەق	پێن	ركلة/ضربة بالرجل
شمشاڵ	بلویل	ناي
شمشاڵ ژەن	بلویلڤان	عازف الناي

غ

غارغارێن	غاردان/بەریکانی	مسابقة/مراكضة

ق

قاچ	پێ	رجل
قەد	قورم	جذع
قەدشاخ	بنار	سفح الجبل
قەراخ	رەخ	جانب/حافة
قەڵغان	مەتال	درع
قنج	باش/راست/قەنج	جيد/قائم

ک

کارە	کار	جَدي
کاریلە	کارک	جَدي
کاڵەک	گوندور	بطيخ
کەروێشک	کێڤریشک	ارنب
کەڵەباب	دیکل	ديك
کەڵک	مفا	فائدة
کفتە	کوتلک	كبة
کوێستان	زوزان	مصايف جبلية
کۆلارە	فروکا کاغەزێ	طيارة ورقية
کوڵ	قوت	ابتر/قصير الذيل
کیژان	کچ	بنات

گ

گەڵا	بەلگ	ورق
گچکە	بچویک	صغير
گوریس	وەریس	حبل
گڵ	ئاخ/تەقن	تراب/طين

ل

لاچو	وێڤە هەرە	ابتعد
لەت بکات	قەت کەت	يقطع
لەقە	پێن	ركلة/ضربة بالرجل
لەمەولا	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً
لم	خیز	رمل
لووت	دفن	أنف

م

ماندوو	وەستیان	تعب
مەجووڵێنە	نەلڤینە	لا تحرك
مەڕ	پەز	غنم
مەڕو	نەچە	لا تذهب
مەمێنە	نەمینە	لا تبقى
مەل	باڵندە	طير
مراوی	وەردەک	بط
مزراح	ناعور	مزارع
مل	ستوو	عنق/رقبة
ملوانە	ستوڤانک/رستک	قلادة

منمنوکێ	ژخو رازی	معجب بنفسه

ن

ناردوو	هنارتی	مرسل
ناسکۆڵ	نازک	رقیق
نانی ساج	نانێ سێلێ	خبز رقاق
نایاب	بژاره	نادر/ممتاز
نەڕوانی	نەنێری/سەح نەکەی	لا تنظر
نەمام	شتل	شتلة
نیگار	نیگار	رسم

هـ

هانیوته	بەرهەڤکریه	احضار
هەرمێ	هرمیک	عرموط
هەڵ دکەنین	دێ کولین	نحفر
هەڵدان	فراندن	تطیر
هەڵ دەپەڕان	درەقسین/داوەت دکر	یرقصون
هەلپەڕن	داوەتێ بکەن	ارقصوا
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار

و

واتا	ئانکو	یعنی
وازبێنه	بهێله	اترك
وازی	یاری	لعب
ووردکەم	هویرکەم	أثرم

وون	بەرزە	ضائع
ووریا	هشیار	یقظ
وولاغ	دەوار	خیل/دابة
وورج	هرچ	دب
ووس بە	هش بە	اسکت

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

خوێندنەوەی نوێ - پۆلا دووێ

ئا

ئارد	ئار	طحين
ئازا	قارەمان/پەیت	شجاع/نشط
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاشنا	نیاس/هەڤال	عرف/صدیق
ئاڵ	سووری ڤەبی	احمر فاتح
ئاڵ و واڵایە	رەنگاورەنگە	ملون/مزرکش
ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئەندازیار	ئەندازیار	مهندس
ئێسک	هەستی	عظم

ب

باڵ	چەنگ	جناح
باڵندە	باڵندە/تلور	طیر
بەردەداتەوە	بەرددەت	یوقع
بەسوودین	ب مفاین	مفیدین/نافعین
بەسۆز	ب سوز	مخلص
بەخشندە	دلوڤان	رحیم
بەربارەگا	بەردلۆڤانیا	تحت رحمة
بەڵەک	بەلەک	أبلق/أرقد
بەسەزمان	بێ گونەه	بريء/مسکین
بەرگ	جلک	ملابس
بچکۆلە	بچویک	صغیر

برویَنه	بچینه	ازرع
بڕوانه	بنێره	انظر
بڕوام	باوەریا من	ثقتي
برایەوە	ڤەبریا	انقطع
بزربوو	بەرزەبوو	ضاع/فقد
بزر	بەرزە	ضائع/مفقود
بزبزوکێ	زیق/لڤوک	حروك
بدوزێتەوە	ببینیت	يعثر عليه
بنوقێنه	بنقینه	اغمض
بنوڕه	بنێره	انظر
بووژانەوە	ڤەژین/گەش بوون	انتعاش
بیستوومه	من گولێ بوویه	سمعت
بیرم	هزرا من	فكري
بێچوو	تێشک	صغير/فرخ
بێ باکین	قارەمانین	شجعان

پ

پاراو	شهدار/تێر ئاف	رطب
پاک	پاقژ	نظيف
پاکژه	پاقژه	نظيف
پاشوو	پێ پشتێ	الطرف الخلفي
پاونێک	چەرەک/کوزەک	مرعى
پەل	دەست و پێ/پەل	اطراف
پەله	بلەز	بسرعة
پەڵک	بەلگ	ورق

پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پزیشک	نوژدار	طبيب
پشکووتن	بشکفتن	تفتح
پۆشی	نخافت/لبەرخوکر	غطى/لبس
پێشکە	پێشک/پێشوی	بعوض
پێ بگەن	ڤێرا بگەهن	ألحقو به
پێویست	پێدڤی	ضروري
پێشڕەو	پێشرەو	طلائعي

ت

تارایەک	پوشیەک	حجاب
تاڵ	تەحل	مرّ
تەوەزەل	تەمبەل	كسلان
تەلار	بێلا/قەسر	شرفة/قصر
تەمەن	ژی	عمر
توزێ	پیچەک	قليل
توند	دژوار	شديد/قوي
توایەوە	حەليا	اذاب
توند و تۆڵ	رێک و پێک	مهندم/مرتب
توورەیی	سل بوون	زعل
توورە	فەردە/توربە	كيس
تووڵ	تا/چەق	غصن/فرع
تۆمەز	ب باوەریا من/وسا دهێتە هزرکرن	باعتقادي/كما يظن
تیمارکرد	دەرمان کر	ضمد/داوى
تێک هاری	هێرا	طحن

تێ کوشان	خەبات	نضال
تێ کوشە	خەباتێ بکە	ناضل

ج

جەنگ	شەر	حرب
جگەر گوش	دلسوز/کوڕ	مخلص/ابن
جۆ	جەهـ	شعير
جووجەڵە	چیچەلوک	فراخ

چ

چاپوک	پەیت	نشط
چالاک	چەلەنگ	نشط
چاویلکە	بەرچاڤک	نظارة
چەپک	قەفتەک	باقة
چەرخ و فەلەک	چەرخ و فەلەک	دولاب الهواء
چەق	نیڤ	مركز/وسط
چەپەڵ	پیس	قذر
چەشنە	جۆر	نوع
چەقەڵ	تویری	أبن آوی
چەم	رووبار	نهر
چرۆ	بشکوژ	برعم
چنوور	گیایەکە	نوع من الاعشاب البرية
چنین	راچنین	حياكة/نسج
چوست	چەلەنگ/بزاغ	نشط/قوي
چوار پەل	چوار پەل	الاطراف الاربعة

چۆلە	بەری/بەریستان	صحراء
چولەکە	چویچک	عصفور
چێشت	خوارن/زاد	أكل

خ

خاوێن	بژوین	نظيف
خەرمان	بێدەر/درامەت	بيدر/محصول
خەندە	کەنین	ضحك
خەریک	مژویل	مشغول
خەم ڕەوین	خەم رەڤین	مريح البال
خوری	هری	صوف
خۆر	تاڤ	شمس
خۆرایی	هەروە	مجاناً
خۆڵ	ئاخ	تراب
خنجیلە	خشکوک	جميل

د

دارتاش	دارتاش	نجار
داچەقاند	ڤەکر	فتح
دادەچەقێ	ڤەدبیت	ينفتح
دابەزێت	بهێتە خوار/پەیابیت	ينزل/يهبط
داکەند	کرە بەرخو	لبس
داهاتوو	پاشەرۆژ	مستقبل
دەخورێت	دێ هێتە خوارن	يؤكل
دەرز	وانە	درس

دەرمێ	دێ هەرفیت	يتهدم
دەدوان	د ئاخفتن	يتحدثون
دەسکەوت	دەسکەفت	مكسب
دەست و بردین	دەست هەلین	سريعي الانجاز/نشطين
دەقرتێنێت	دێ قوسینیت	يقرض/يقضم
دەلەوەڕا	د چەری	كانت ترعى
دەلورێنێت	دلوریت	يولول
دەنکە	دندک	حبة
دەنووک	دم	منقار
دەوەڕێت	دێ ڕەویت	ينبح
دەهارن	دێ هێرن	يطحنون
دەی قوراند	د قوریت	تنقُ
دروزن	درەوین	كذاب
دروو	دوری	خاط
دلوڤان	دلوڤان	رحيم
دووگ	دوینگ	أليه
دیلانێ	ستران	اغنية

ر

رابواردن	خوشبێری	قضاء وقت/لهو
رابوورد	رابوری	عبر
ڕاپەڕن	سەرهلدەن	انتفضوا
رادەخەن	رادئێخن	يفرشوا
راوچی	نێچیرڤان	صياد
راوەمێش	راڤەمێش	مكافحة الذباب

رایەخ	مەحفیر	بساط
رای کرد	رەڤی	هرب
رەنج	رەنج	كد
رند	جوان	جميل
روی کرده	قەست کره	قصد
روویان کرده	قەست کرنە	قصدوا

ز

زەردەواڵە	زرکێتک	زنبور
زەڵکاو	گوم/گەرا ئاڤێ	مستنقع
زەماوەند	شەهیان	احتفال
زیزمەبە	زیزنەبە/سل نەبە	لا تزعل
زیلە	دەنگێ زراڤ	صوت رفيع
زیندووە	زیندی	حي

ژ

ژەنگ دێنێ	ژەنگی دبیت	يصدأ
ژیر	ئاقل	عقل

س

ساز	ئامیرەکێ موسیقێ/تەنبور	آلة موسيقية
سەرنێنەوە	بنڤێن/سەری دانێن	ننام
سەما	داوەت	دبكة
سەمتوور	سەمتور	قانون

سەوڵ	گول مەحفیر	نبات عرف الديك
سپاردی	سپارد	اوصى
سپی و سۆڵە	سپی و سڤک	ابيض وخفيف
سرکە	سهک	خل
سڕی	ژێبر/ڤەمالی	مسح
سوور	سور	احمر
سوود	مفا	فائدة
سووک	سڤک	خفيف
سۆز	سۆز	عاطفة/عهد

ش

شار	باژێر	مدينة
شاخ	چیا	جبل
شەلەشەل	شل/لەنگ	اعرج
شەنە	ملهێب	مذراة
شمشاڵ	بلویل	ناي/مزمار
شوورەیی	فهێتی	عيب/عار
شێتانە	شێت/دین	مجنون

ف

فراوین	فراڤین	غداء
فیشکاند	کفێن کر	فحيح
فرمێسک	روندک	دموع
فریو	خاپاندن	خداع/غش

ق

قاچ	پێ	رجل
قرتاند	قوساند	قرض
قوڕ	تەقن	طين
قیرە	قێری	صياح

ک

کاسە	ترار	طاسة
کارمایە	ژێدەرێ کاری	مصدر العمل
کاریلە	کارک	جَدي
کابان	کابانی	ربة بيت
کەڕیلە	کەڕ	اطرش
کەلەشێر	دیکل	ديك
کز	لاواز	ضعيف
کوێ	کیرێ	اين
کوتاڵ	پەروک	قماش
کوێر	کورە	أعمى
کوشک	کوچک	ديوان/قصر
کوندەبەبوو	بم/پەپویک	بومة
کۆڕ	تیم/کۆڕ	جماعة/فريق
کۆلارە	فروکا کاغەزێ	طيارة ورقية
کۆدەکردەوە	کوم دکر	يجمع
کن	لنک	عند
کیژ	کچ	بنت
کێڵگە	زەڤی	مزرعة

گ

گالته	ترانه	هَزل/سخرية
گەست	گەست/لەقدا	عض
گەسک	گێسک	مكناسة
گەمە	یاری/ترانه	لعب/هَزل
گوزەکە	گوزک	جرة
گوێ نادەمێ	گوهـ نادەمێ	لا اصغي اليه
گوڵەباخ	گول محەمەد	ورد الجوري
گولدان	گولدان	مزهرية
گوریس	وەریس	حبل
گورجین	خورتین	نشطين
گۆرەپان	مەیدان	ساحة
گیانلەبەر	گیانەوەر	حيوان

ل

لاسکی	قورم/بستیک	جذع/ساق
لاق	پێ	قدم
لانە	هێلین	عش
لاولاو	دارئالینک	نبات اللبلاب
لەبری	ل شوینا	بدل/مكان
لەنگ	خراب	ردي‌ء
لەمەولا	ژنهو پێڤه	من الآن فصاعداً
لەمەودوا	ژنهو پێڤه	من الآن فصاعداً
لەناکاو	ژ نشکێڤه	فجأة

لەکن	لنک	عند/لدى
لەیستوک	بویکا لاستیکی	لعابة/دمية
لووراندی	لویری	عوى

م

مایە	بنیات	اساس
مەردین	قارەمانین	شجعان
مەل	بالندە	طير
مراوی	وەردەک	بط
مژدە	مزگینی	بشرى
منوکێ	ژخو رازی	معجب بنفسه
مل	ستوو	عنق/رقبة
مێوان	مێهڤان	ضيف
مێخەک	گولەکە (قەرەنفل)	قرنفل
میری	میری	حكومة

ن

ناز	نازدار	دلال/رقة
نازناز	گولەکە	زهرة المنورة
ناسک	نازک	فتان
نانەوا	نانپێژ	خباز
نەوجوان	تولاز	شاب/يافع
نەختەنەختە	پیچ پیچە	قليلاً قليلاً
نەرم و نوَلّ	نەرم و جوان	جميل وناعم
نەنک	داپیر	جدة

نەنگ	شەرم	خجل
نەی توانی	نەشیا	لم یستطیع
نەفەوتاوی	تێ نەچی	لا تهلك
نەخایاند	ڤەنەکێشا	لم یستغرق
نەی وێرا	نەوێرا	خاف
نقە	ئاخافتن	نطق/كلام
نۆڕی یە	سەحکرێ/نێری	نظرة
نوێن	نڤین	فراش
نوکەر	خزمەتکار	خادم
نۆڕیان	مە سەحکر	نظرنا
نۆرە	گەھ/گەر	دور
نووقاوە	نقاندیە	مسدودة
نووساند	نویساند	ألصق
نیگار	نیگار	رسم
نیاز	مەرەم	رغبة

ھ

هاوڕێ	هەڤال	صدیق
هەرزن	گارس	دخن
هەرد	ئەرد	ارض
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەست	هەست	شعور
هەویر	هەڤیر	عجین
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەرایە	تێکدان/هنگامە	ضوضاء

هەڵ دەپەراند	د رەقساند	داعب
هەڵ هات	رەڤی	هرب
هەڵ گیرسا	هەلبوو	اشتعل
هەڵ پەڕن	داوەتێ بکەن	ادبكو
هەڵی دا	هلدا/فراند	طير
هەڵ واسی	هەلاویست	علق
هەڵپەرکێ	داوەت	دبكة
هەڵ دڕی	دریا	مزق
هەڵم وەشێنێ	من راهەژینیت	يهزني
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەمیشە بهار	گولەکە	زهرة الاقحوان
هیوا	هیڤی	أمل
هێلانە	هێلین	عش
هێشوو	ئویشی	عنقود
هیمەت	شیان	همة/نشاط

و

والآ	پارچەکا رەنگا و رەنگ	قطعة قماش ملونة
وریا	هشیار	يقظ/منبه
وردیلە	هویر	ناعم/دقيق

بیرکاری - پۆلا دووێ

ئـا

ئەنجام	ئەنجام	نتيجة

ب

بازنە	بازنە	دائرة
بالێک	گەزەک	ذراع
بەرەو ژوور	بەرەف ژور/ژێهەل	تصاعدياً
بەرەف خوار	بەرەف ژێر/ژوردا	تنازلياً
بستێک	بوهوستەک	شبر
بخەرەسەر	پاڤێ سەر	أضف إليه
بووکەکە	بویکا لاستیکی	دمية/لعابة
بدوزە	ببینە/دیاربکە	جد

پ

پەنجەیەک	تبلەک	اصبع واحد
پێیەک	پێ یەک	قدم واحد
پێنووس	قەلەم	قلم

ت

تەمەن	ژی	عُمر
تەویلە	گوف	حظيرة

چ

چەماو	چەمیای	منحني
چوار لایەکسان	چوار لاییێن یەکسان	الاضلاع المتساوية
چۆلەکە	چویچک	عصفور

ح

حەلوا	شرینی	حلويات

خ

خەرکە	پایسکل	دراجة هوائية

د

دانە	دانە	وحدة
دەربڕە	دەرببرە	عبّر
دەربکە	ژێ ببە	اطرح
دەوریدە	دەوروبەرکە	ضعها في دائرة
دەستەبەرە	عەرەبانە	عربانة
دەستەواژە	دستە پەیڤ	عبارة
دەیان	دەهان	عشران
دووباڵ	دووگەز	ذراعين

ر

راستە	راستە	مسطرة
راستەهێڵ	راست خێچ	خط مستقيم
ژمارەنووس	رەنووس/نمرە	رقم

س

سەبەتە	سەلک	سلة
سەدان	سەدان	مئات
سووک	سڤک	خفيف
سێ گوشە	سێ کوژی/سێ گوشە	مثلث

ش

شیکار بکە	شروڤەکە	حلّل
شێوە	رەنگ/شێوە	شكل

ق

قورس	گران	ثقيل
قووچەک	کوچەک	هرم

ک، گ

کردار	کریار	عملية
کۆمەڵ	کۆم	مجموعة
کۆبکە	کوم بکە	اجمع
کێش	سەنگ/کێش	وزن
گوریس	وەریس	حبل

ل

لەبار	رێکەفتی/کێس	ملائم
لاکێشە	لاکێشە	مستطيل

م

مەزندە	نیزیکی	تقريباً
میزلّدان	بفدانک	نفاخة

ن

ناوچەکان	دەڤەر	مناطق
وێنە	وێنە	صورة

ه، ی

هاوکێش	هەڤ کێش	معادلة
هەڵە	شاشی	خطأ
هێما	نیشان	علامة/اشارة
هەنگاوێک	پێنگاڤەک	خطوة
یەکان	ئێکان	احاد
یەکسان	یەکسان	متساوي

زانستەکان - پۆلا دووێ

ئا

ئادەمیزاد	مرۆڤ	انسان
ئازار	ئێش	ألم
ئاگرکوژێن	ئاگر ڤەمر	اطفائیة
ئاگر کەوتنەوە	ئاگر بەربوون	حریق
ئاگر گرتوو	سووتی	محترق
ئاگر دەکوژێنێتەوە	ئاگری ڤەدمرینیت	یطفي النار
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانتر	بساناهیتر	اسهل
ئاسایی	ئاسایی	اعتیادي
ئاست	ئاست	مستوی
ئاودەدەین	دێ ئاڤ دەین	نسقي
ئایا	ئەرێ	هل
ئاوی خوڕ	ئاڤا هەلاڤێتی	ماء متدفق
ئامراز	ئامیر	آلة
ئەم جێ	ئەڤ جهە	هذا المکان
ئەو جێ	ئەو جهـ	ذلك المکان
ئەودال	مژویل	مشغول
ئەو پەڕی	وی پەرێ	اقصی
ئوتوکردن	ئوتی کرن	کوي
ئێش	کار	عمل
ئاسمانگەڕان	گەمیڤان	ملاحین
ئینجانە	قافک	أصیص

ب

باڵنده	باڵنده	طير
باڵ	چەنگ	جناح
بازنه	بازنه	دائرة
باراناو	ئاڤا بارانێ	ماء المطر
بانگ دێر	بانگ هەلدێر	آذان
باکوور	ژوری/باکور	شمال
باشوور	ژێری/باشور	جنوب
بەپێی	لدویف	حسب
بەدووگەڕان	لدویف گەریان	بحثوا عنه
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربية
بەراووردبکە	هەڤبەر بکە	قارن
بەچکە	تێشک	صغير
بەن	بەندک	خيط
بەرگری	بەرگری (بەرەڤانی)	مقاومة (دفاع)
بەر	بەر	ثمر
بەرەبەرە	پیچ پیچە	رويداً رويداً
بەرەو کوێ	بەرەڤ کیڤە	الى أين
بەفرەمەنی	بەفرەمەنی	مثلجات
بەنرخە	ب بهایە	ذات قيمة
بەسوود	ب مفا	مفيد
بەتین	دژوار	شديد
بەرزایی	بلندی	ارتفاع
بەخێرایی	بلەز	بسرعة
بەرز دەبێتەوە	دێ بلند بیت	يرتفع

بەرد	بەر	حجر
بەكێش كردن	ب خشاندنێ	بسحب
بە خەرج دەدات	د مەزێخیت	تصرف
بەرفراوان	بەرفرەھ	واسع
بەزمە	شەھیان	حفلة
بەرەو خۆر	بەرەف تاڤێ	نحو الشمس
بەرەو ژوور	ژێھەل	تصاعداً
بەزیادبێت	خودێ زێدەكەت	اللهم زيد
بۆن	بێهن	رائحة
برۆێت	شین بیت	تنمو
بیستۆک	بیستوک	ساعة
بچۆرە	ھەرە	اذهب
بخوسێنە	ب ئمینە	نقع
بچكۆلانە	بچویكەک	صُغَير
بگونجێت	رێكەڤیت/بكێربێت	يلائم
بویاخ	بویاخ	صبغ
بنوسێنە	پێڤەكە	الصق
بدۆزەرەوە	ببینە	اكشف
برۆ	ھەرە	اذهب
بوەستە	راوەستە	قف
بپێوین	ب پیڤین	نقيس
بچۆ	ھەرە	اذهب
بنۆرە	بنێرە	انظر
بزووتن	لڤین/بزڤین	حركة
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء

بزواندن	لڤاندن	تحريك
بی خەرە	بێخە	ضع
بگوێزینەوە	ڤەگوهێزین	ننقل
بزەخەنەم	گرنژینا من	ابتسامتي

پ

پاکژ	پاقژ	نظيف
پاشماوە	پاشمای	فضلات
پارچەگەل	گەلەک پارچە	عدة قطع
پاشەوە	پاشڤە	خلف
پاڵنان	پالدان	دفع
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەمو	پەمبی	قطن
پرژین	پەرژان	سياج
پەلکە زێرینە	کێلەستێن/کەسک و سور	قوز قزح
پەرۆ	پەروک	قماش
پەتوو	بەتەنی	بطانية
پێنووس	قەلەم	قلم
پێشوو	پێش	قبل
پێوان	پیڤان	قياس
پوولەکە	پیلک	حراشف
پۆشاک	نخێڤ (جلک)	غطاء (ملابس)
پێچەوانە	بەرەڤاژی	عكس
پچکوڵە	بچویک	صغير
پۆلکە	کەلیک	بزاليا

پێویست	پێدڤی	ضرورة
پێلاو	پێلاڤ	حذاء
پۆشەرێک	نخێڤەک	غطاء
پیادا دەڕوات	تێدا دبوریت	یمر منه
پێکدا چوو	تێکداچووی	متداخل
پێ بەخشوین	دایە مە	اعطانا
پێ دەبەخشێت	ددەتێ	یعطي
پرد	پر	جسر

ت

تازە	نوی	جدید
تاریک	تاری	ظلام
تاقی دەکەمەوە	دێ تاقیکەم	اختبر
تالێوە	تاتێدا	من خلال
تاڤگە	سویلاف	شلال
تاریکەشەو	شەڤا تاری	لیل مظلم
تەل	تێل	سلك
تەن	لەش	جسم
تەرازوو	تەرازی	میزان
تۆپەگوڵ	قەفتەکا گولا/گەلواز	باقة ورد
تووا وەی	حەلیای	حذاب
توانا	شیان	امكانیة
تیمار دەکات	دێ دەرمان کەت	یضمد
تونێل	تونێل	نفق
توور	تڤر	فجل

تومارکەر	تومارکەر	مسجل
تومارىيان دەکەين	دێ تومار کەين	نسجلها
تۆو	توف	حبوب
تۆيکڵ	تيڤل	قشرة

ج

جۆر	جۆر	نوع
جۆراوجۆر	هەمە جۆر	متنوع
جۆربەجۆر	هەمە جۆر	متنوع
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جل شۆشتن	جلک شويشتن	غسل الملابس
جل شۆراو	جلک شويشتى	الملابس المغسولة
جووڵاندن	لڤاندن	تحريك
جووڵە	لڤين	حركة
جياواز	جودا	فرق
جێگە	جه	مكان
جگە	ژبلى	ماعدا
جووجەڵە	چيچەلوک	فراخ

چ

چاويلکە	بەرچاڤک	عوينات/نظارة
چاوگە	چاڤک	عدسة
چەسپ	خوگرتى	ثابت
چوڵەکە	چويچک	عصفور
چەو	شيشەبەرک	حصى

چیمان دەوێت	مە چ دڤێت	ماذا نريد
چۆن چۆنی	چەوا	كيف
چەتر	سهوانە	مضلة
چین	تەخ	طبقة
چێشت	خوران/تێشت	أكل

ح

حەلوا	شرینی	حلويات
حەشار دەدات	دێ ڤەشێریت	يخفي

خ

خاک	ئەرد	ارض
خۆڵ	ئاخ	تربة
خوان	سێنیک/سفرە	صحن
خۆر	تاڤ (رۆژ)	شمس
خۆر هەلات	رۆژهەلات	شرق
خۆر ئاوا	رۆژئاڤا	غرب
خۆراک	خوارن	اكل
خوری	هری	صوف
خۆنقوم کار	نقوڤان	غواص
خشۆک	خشۆک	زواحف
خولۆک	بوکرک	بكرة
خول دەخوات	دزڤریت	تدور
خۆی	ب خو	نفسه
خۆرسک	خورست	طبيعي

خێرایی	بلەز	بسرعة
خاوخێزان	ئەندامێن خێزانێ	افراد العائلة

د

داپۆشیون	نخافتینە	مغطی
دانەوێڵە	دەخل و دان	حبوب
داپچڕە	ژێک ڤەکە/ڤەچرینە	افلق
دادەبەزێت	دهێتە خوارێ	ینزل
دامەزراندن	دانان	تأسیس
داگیرسێنە	هەلکە	اشعل
داپۆشە	نخێڤە	غطي
داخە	گەرم/داخ	حار
داکەوتووە	داکەتی	هبط
داوودەرمان	دەرمان	ادویة
دەبزوون	دێ لڤن	یتحرکون
دەبزوێت	دێ لڤیت	یتحرك
دەگەڕێ	دێ زڤریت	یدور
دەچولێتەوە	دێ لڤیت	یتحرك
دەلەوەڕێنێت	دێ چەرینیت	یرعی
دەیانلەوەڕێنێت	دێ وان چەرینیت	یرعاها
دەنووک	دم	منقار
دەریا	دەریا	بحر
دەمژێت	دێ مێژیت	یمتص
دەترووکێت	دێ مەرقیت	تفقس
دەلەقێنێت	دێ لەقینیت	یهز

دەشارێتەوە	دێ ڤەشێریت	يخفي
دەفر	ئامان	صحن
دەبزووم	دێ لڤم	اتحرك
دەهاڕن	دێ هێرن	يطحنون
دەلوەی	دولک	دبية
دەخەوین	دێ نڤین	ننام
دەگۆڕرێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەڕوات	دێ چیت/دێ بوریت	يذهب/يمر
دەوار	دەوار/رەشمال	مواشي/بيت شعر
دەمانپارێزێ	دێ مە پارێزیت	يحفظنا
دەنوێنن	دیاردکەن	يمثلوا
دەپۆشین	دێ کەینە بەرخو	نلبس
دەهەڵمێ	دێ بتە هەلم	يتبخر
دەسک	دەستک	يدة
دەست لێ دان	دەست لێدان	لمس
دەکوڵێنێ	دێ کەلینیت	يغلي
دەنک	زلک	عود
دەخەینە کار	دێ ئێخینە کاری	نُشَغلْ
دەلوێنین	دێ بنەجهکەین	نثبت
دەگوازینەوە	دێ ڤەگوهێزین	ننقل
دەبیەین	دێ گولێ بین	نسمع
دەرز	وانە	درس
دەزوو	دەزی	خيط
دەدۆزمەوە	دێ بینم	أرى
دیدەنی یەکانت	دیتنێت تە	مشاهداتك

دیاردانە	دیاردە	ظواهر
دیوە	دیتیە	شوهد
دێتە گوێ	دهێتە گوهـ	يُسمع
درەخت	دار	شجرة
دۆخ	سەروبەر/رەوش	حالة
دڵۆپە	دلوپ	قطرة
دشەمچە	شخاتە	شخاط
دووکەڵ	دوکێل	دخان

ر

راوچی	نێچیرڤان	صياد
ڕاوکردن	نێچیر	صيد
ڕاودەکات	نێچیرێ دکەت	يصطاد
ڕادەگرم	بخودان دکەم	اربي
ڕاگرتن	بخودان کرن	تربية
رابەر	رابەر	دليل
رەگ	رەهـ	جذر
رەفتار دەکەن	دێ رەفتارێ کەن	يتصرفون
ڕەشەولاخ	چێل و گا	بقر
ڕەنووس	رەنووس	رقم
رەنگ کراو	رەنگ کری	ملون
ڕەژوو	رەژوی	فحم
ڕەورەوە	خرخال	چرخ/عجلة
رووەک	رووەک (گیا)	نبات
ڕیشووەکان	خمخمک/ریشال	غلاصم

ڕووان	شين بوو/چاند	نمت/زرع
ڕێگە	رێ	طريق
ڕووناکی	روناهی	ضوء
ڕووکار	روی	واجهة
روون	روهن	شفاف
ڕوو	روی	وجه

ز

زایین	زان	ولادة
زەهر	ژەهر	سم
زەوی	زەڤی	ارض
زیندەوەر	زیندەوەر	احیاء
زۆردەبن	دێ مشەبن	تتكاثر
زۆربوون	مشەبوون	تكاثر
زۆریان	بەهرا پتر یا وان	اغلبیتها
زیانبەخش	زياندار	مضرة
زيندوو	زیندی	حي
زۆرن	گەلەکن	كثيرة
زبر	زڤر	خشن

ژ

ژەم	دان	وجبة
ژیرکە	هزرکە	فَکر

س

ساقت	بستیک	ساق
سەروکاری	پەیوەندی	علاقة
سەرومڕ	بەردەوام	باستمرار
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەوز	کەسک	اخضر
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەوڵ	شەلپی	مجذاف
سەرخوان	سێنیک	صينية
سەرین	بالیفک	مخدة
سەرقاڵی	مژویل	منشغل
سەیربکە	سەحکە	انظر
سەرقاپ	دەرپوش	غطاء
سەردەکەوێ	دێ سەرکەڤیت	يطفو
سوود	مفا	فائدة
سوودبەخش	مفادار	مفيد
سرک	سرت/کویڤی	غير أليف
سک	زک	بطن
سک و زا	زکێ زانێ	بطن الولادة
سی	سیه	رئة
سووتەنی	سووتەنی	محروقات
سیرمە	چەرم	جلد
سنوق	سندوق	صندوق
سمە	تیر	كثيف
سووری ژیان	زڤروکا ژیانێ	دورة الحياة

ش

شەک	شەک	خروف بعمر سنتين
شەکەمێ	شەکامێ	خروف انثى بعمر سنتين
شەقام	جادە	شارع
شەواوشەو	شەڤ ب شەڤ	ليلُ وليل
شەمچە	شخاتە	شخاط
شان	مل	كتف
شەپپوورێکەوە	بوریەک/بوقیەک	بوري/بوق
شتەکان	تشت	اشياء
شیردەر	شیردار	لبائن
شێوە	شێوە	شكل/مظهر
شلە	شلە	سائل
شیو	شیڤ	عشاء

ف

فرمان	ئەرک	وظيفة/واجب
فریا	هاوار	نجدة
فلّچە	فرچە	فرشاة
فوارە	ئاڤچزک	نافورة
فوو	بف	نفخ

ق

قالّی	مەحفیر	بساط
قاچ	پێ	رجل
قاپوورە	کود	صدفة

قوپچە	قولپیک	دگمة
قەڵ و مر	باڵندە ماڵی	دواجن
قولاپی	کەلاب	کلاب/صنارة
قورس	گران	ثقیل
قیرتاو دەکرێن	دێ هێنە قیرکرن	تبلیط
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق

ک

کاتێک	دەمەک	وقتاً
کانزا	کانزا	معدن
کاڵەک	گوندور	بطیخ
کەرەسە	کەرستە	مادة
کارگە	کارگەه	معمل
کات ژمێر	دەمژمێر	ساعة
کەوتوو	کەفتی	ساقط
کەنداو	کەنداڤ	خلیج
کەڵەشێر	دیکل	دیك
کەوی	کەهی	ألیف
کەروێشک	کێڤریشک	ارنب
کەوچک	کەڤچک	ملعقة
کەوانە	کڤان	قوس
کەڵک	مفا	فائدة
کەشتی پەردەدار	گەمیا پەردەدار	سفینة شراعیة
کردار	کریار	عملیة
کڕدەکەون	دێ کورک بن	رقد الدجاجة

کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کوانوو	کوچک	موقد
کوانێ	کانێ	این
کوژاندنەوە	ڤەمراندن	اطفاء
کوێر	کورە	اعمى
کوللە	کولی	جراد
کوێ	کیرێ	این
کوندەبەبوو	بم	بومة
کۆڵ	بار/پشت	حمل/ظهر
کۆرپە	تێشک/بچویک	صغیر
کۆمەڵە	کوم	مجموعة
کۆلارە	فروکا کاغەزێ	طیارة ورقیة
کێوی	کویڤی	بري/غیر ألیف
کێلگە	زەڤی	حقل
کلک	کوری	ذیل
کیسەل	کویسەلە	سلحفاة
کورک	پویرت	وبر
کوڵاندن	کەلاندن	غلي
کلۆربوون	قولێربوون	تسوس
کۆزی قوتابخانە	مەیدانا فێرگەهێ	ساحة المدرسة

گ

گاز دەگرن	دێ گەزن	یعض
گەڵا	بەلگ	ورق
گەشەکردن	وەرارکرن	نمو

گەشە دەکەن	دێ وەرارێ کەن	ينمو
گەرمی پیو	گەرمی پیڤ	محرار
گەوهەر	خشل	مجوهرات
گوێ	گوه	اذن
گوێ راهێشتن	گولێ بوون	سماع
گفتوگو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گواستەوە	ڤەگوهاست	نَقَل
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نَقْل
گوان	گوهان	ثدي
گوش دەکات	دێ بخودان کەت	تربي
گوشە	کوژی	زاوية
گلۆرکەرەکان	گرێل کەران	المتدحرجة
گلۆرکردنەوە	گرێل کرن	دحرجة
گیانلەبەر	گیانەوەر	حيوان
گۆڕانی	گوهورین	تغير
گەرماو	گەرماڤ	حمام
گەماڵ	گەمبولە	كلب كبير

ل

لار	خوار	مائل
لەودیو	وی رەخی	ذلك الجانب
لەپ	لەپ	كف
لەبارن	رێکەفتینە	ملائمة
لەخۆیانەوە	ژنک خو	بنفسها
لە کوێین	ل کیرێنیە	أين

لوولەک	لویلی	اسطوانة
لووس	حولی	املس
لول دەدین	دێ پێچین	نلف
لێوەهاتووە	ژێ هاتیە	تفرعت منه
لێ بکۆڵە	لێ ڤەکولە	ابحث
لێکۆڵکارە بچکولّە	ڤەکولەرێ بچویک	الباحث الصغیر
لێک بخە	تێک بهوسینە	ادلك
لێک خستن	تێک هوسین	احتكاك
لێک خشاندن	لێک خشاندن	احتكاك
لێک دەکەمەوە	دێ ژێک ڤەکەم	أفصل
لم	خیز	رمل
لێوەی دەڕوات	شتی وێ یە	یُشبهها

م

ماڵی	کەهی	داجن
مانگ	هەیڤ	قمر
مانگەشەو	تاڤە هەیڤ	اللیلة المقمرة
مانگا	چێل	بقر
مارگەستە	مارگەستی	ملدوغ
مەڕ	پەز	غنم
مەلەدەکەن	دێ مەلەڤانیا کەن	یسبح
مراوی	وەردەک	بط
مژین	مژین	مص
موو	موی	شعر
مووروو	مورک	خرز

مێروو	مێری	نمل
مێشوولە	پێشوی	بعوض
مۆم	شەمالک	شمعة
میوە	فێقی	فاكهة

ن

ناپێوێت	ناپیڤیت	لا يقيس
نوقوم بوون	بن ئاڤبوون	غطس
نازیندەوەر	نەزیندی	اللا أحياء
نابزوون	نالڤن	لا تتحرك
نیوەڕو	نیڤرو	ظهر

ه

هەوەس	حەز	رغبة
هەرەوەزی	زبارە	عمل شعبي
هەناسە دەدەن	دێ بێهنێ هەلکێشن	يتنفسون
هاوڕێ	هەڤال	صديق
هاتوچۆ	هاتوچوون	مرور
هاوشێوە	هەڤ شێوە/وەک یەک	متشابه
هەور	عەور	غيم
هەڵم	هەلم	بخار
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەنگوین	هنگڤین	عسل
هەڵۆ	نەلهو	نسر

هەرەوەزکار	هاریکاری	تعاوني
هەلاڵە	بارک	حبوب اللقاح
هەڵکەندن	کولان	حفر
هەڵدەگرم	دێ هەلگرم	أحمل
هەلدێت	دهەلیت	تشرق
هەیشە	هەیە	یوجد
هەناسەدان	بێهن هەلکێشان	تنفس
هێڵ	خیچ	خط
هێما	نیشان	علامة
هێلانە	هێلین	عشر
هی دی	یێت دی	اخری

و

واژە	بێژە	قول/عبارة
وازی	یاری	لعب
وەها	هوسا	هکذا
وەلام	بەرسڤ	جواب
وریا دەبین	دێ دهشیاربین	نکون یقضین
وێنەگەل	گەلەک وێنە	عدة اشکال
ولاخەبەرزە	کەروهێستر	خیول
وێک چوون	وەک یەک	تشابە

ی

یاریەکی	یاریەک	لعبة
یاریدە	هاریکاری	مساعدة

خوێندنەوە - پۆلا سێ

ئا

ئارام	هەدار	صبر
ئارەزوو	حەز/ڤیان	رغبة
ئازووخە	ئەرزاق	ارزاق
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاسانتر	بساناهیتر	اسهل
ئامۆژگاری	شیرەت	نصيحة
ئاوداشتن	ئاڤدان	ريٍّ/سقي
ئالاوە	ئالیایە	ملفوف
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەندام	ئەندام	عضو
ئەتلەوەرێنم	دێ تەچەرینم	أرعاكِ

ب

باخەوان	رەزڤان	بستاني
باسوق	دوشاڤا هشک کری	دبس مجفف
بادام	باهیڤ	لوز
باڵ	چەنگ	جناح
باڵندە	باڵندە	طير
باوەش	همبێز (کوش)	حضّن
بەڵێن	سوز	عهد
بەرێتەوە	ببەت	يأخذه
بەتاوتر	بهێزتر	أقوى

بەڵگە	گروف	دليل
بەرگ	جلک	ملابس
بەتین	دژوار	شديد/قوي
بەرماڵ	جلنڤێشک	سجادة
بەسەزمان	بێ گونەهـ	بريء/مسكين
بەرەڵاکرد	بەردا	أطلق
بەکەڵک	مفادار	مفيد/نافع
بەرهەم	بەرهەم	انتاج
بەرەوپیری هاتن	پێشڤەهاتن	استقبلوهم
بەخێوەکردم	بخودانکرم	ربتني
بەدووی داگەرام	لدویڤ گەریام	بحثتُ عنه
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
ببیستە	گوهـ بدە	اسمع
بجولێنن	بلڤینن	يحركون
بخنکێت	ب خەندقیت	يختنق
بدۆزێتەوە	ببینیت	يرى
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
بڕوانە	بنێرە	انظر
بنج و بناوان	بنیات	أساس
بێ دەسەلات	بێ تاقەت/بێ شیان	خامل/غير متمكن
بێ گەرد	بێ توز/پاقژ	بدون غبار/نقي
بێچوو	تێشک	صغير

پ

پارانەوە	لاڤ لاڤ/هیڤی	رجاء

پاداشت	خەلات	هدية/ثواب
پالاوتن	پارزنین	تصفية
پالاوتە	پارزنین کری	مصفي
پەیرەو	پێگیری/ڕێباز	التزام/نهج
پەلامار	هێرش	هجوم/تعرض
پەژارە	خەم	هم/حزن
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەڕینەوە	بوری	عبر
پەرۆش	حەز	اشتياق
پەلّوولّە	پەلیک	هريسة
پەتە	پسولە	وصل/مستند
پەند	سەربور	عبرة
پەڵە	پنی	بقعة
پەرژین	پەرژان	سياج
پەستەک	کەڕک	فجة
پەست	بێزار	منزعج
پتەوتر	موکمتر	أقوى
پزیشک	نوژدار	طبيب
پسێنم	قەتینم	اقطع
پشکنی	لدویف دگەریا	يبحث
پیاوماقوول	رهسپی	وجهاء/شيوخ
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پۆپەشمێن	داڤێت هریێ	شف خفيف

ت

تاڵ	داف	خيط
تەڵەکە	تەڵهە	فخ/مصيدة
تەبایی	برايني	اخوة/اتفاق
تەندوور	تەنویر	تنور
تەلەبەند	تێل بەند	مانع الذباب
ترکاند	ترکی	ولادة انثى الكلب
توزێک	پیچەک	قلة
توند	دژوار	شدة
توێکڵ	تیڤل	قشرة
توانی	شیا	استطاع
تۆڕە	تور	شبكة
تووشی	تووش بوو	تعرض
توورەکە	فەردە/تویرک	كيس
توورەبوو	سل بوو	زعل
تێ ئەکوشن	خەباتێ دکەن	يناضلون
تێروخورج	تێروپارزین	كيس وخرج
تیشک	تیروژک	اشعة

ج

جاجم	مێزەر	بساط
جەو	جەوی	مقص كبير لقص شعر الحيوان
جوانکیلە	جوان/خشکوک	جميل
جۆ	جەهـ	شعير
جل	جلک	ملابس

چ

چاوەروان	چاڤەرێ	انتظار
چەپلەرێزان	دەست قوتان	تصفيق عام
چەش	تام	ذوق
چەقۆ	کێر	سكين
چڵ	تا/چەق	غصن/فرع
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چیلکە	چیلک/چەق	حطب/غصن

خ

خاک	ئاخ	تراب
خانووبەرە	ئاڤاهی	بناء
خاوێن	بژوین	نظيف
خاوەن	خودان	صاحب
خەفەت	خەم	هم
خەست دەبێتەوە	دێ تیربیت	يتكثف
خەریک	مژویل	منشغل
خەلوزی بەرد	رەژویا بەری	فحم حجري
خرپن	قەلەو	سمين/برين
خلەخل	گرێل بوون	تدحرج
خوری	هری	صوف
خۆڵەمێش	زرک/خولی	ماء النورة/رماد
خۆر	تاڤ	شمس
خێرا	لەز	سرعة

ح

حەسانەوە	ڤەهوسیان/بێهن ڤەدان	استراحة

د

دارودرەخت	داروبار	اشجار
دارستان	دارستان	غابة
دانەکان	دندک	حبات
دانا	شارەزا	خبير/فاهم
دانوو	دەخل و دان	حبوب/غلال
دای دەگرن	دێ ئینە خوارێ	ينزلونها
دەپەڕمەوە	دێ دەربازبم	أعبر
دەپۆشن	لبەرخودکەن/دنخێڤن	يلبسون/يغطون
دەجوڵێتەوە	دێ لڤیت	يتحرك
دەدوورێتەوە	دێ هێتە دروین	يُحصَد
دەرمان وورد	شارەزایێ دەرمانا	دقيق في الادوية
دەڕووخاند	د هەرفاند	يهدم
دەستەمۆ	کەهی	أليف
دەسوورێتەوە	دگەریا	تجول
دەفلقێنەوە	دێ گڤێشن	يعصرون
دەڵەمە	دلمێ	بيضة نصف مسلوقة
دەکۆشا	بزاڤ دکر	ناضل
دەغلان	گەنم	حنطة
دەنۆڕم	دێ نێرم	انظر
دەنکە	دندک	حبة
درەو	دروین	حصاد

درشت	مەزن/قەلەو	كبير/بدين
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دۆزییەوە	دیت	رأی/وجد
دۆزی	دیت	رأی/وجد
دۆوکە	شوبە	مرض البياض في النبات
دۆ	دەو	لبن
دووی دا	لدویف دا	بعدها/خلفه
دووبەرەکی	دووبەرەکی	انقسام
دلگیر	دلڤەکەر	جذاب/منعش
دیمەن	دیمەن	منظر
دێ	گوند	قرية

ر

ڕادەبورێت	دێ بوریت	يمر
ڕادەبوێرن	دێ بورین	يمضوا
ڕاستەژێری	ئاقلمەند	ذكي
ڕاست گویی	ڕاستبێژ	صادق
ڕامەکە	نەرەڤە	لا تهرب
ڕانگ و چوغە	شەل و شەپک	زي كوردي من الشعر الماعز
ڕاوکەر	نێچیرڤان	صياد
ڕاوێژ	شیرەت/رەنگێ ئاخفتنێ	نصيحة/اسلوب الكلام
ڕا ژەنوم	هژاندم	هزتني
ڕەژو	رەژوی	فحم
ڕەوشت	سنج/رەوشت	اخلاق
ڕۆڵە	کوڕ	ابن/ولد

ڕووا‌وه	شین بوویه	مزروعة

ز

زه‌لکاو	گوم/گه‌ر	مستنقع
زه‌هراوی	ژه‌هراوی	مسموم
زوبان	ئه‌زمان	لسان
زوربه	به‌هرا پتر	اكثرية/غالبية
ژیر	ئاقل	عاقل

س

سه‌ره‌ڕای	سه‌رباری	اضافة
سه‌رهه‌ڵ بره	سه‌رهه‌لده	ارفع الرأس
سه‌ری سورما	حێبه‌تی بوو	تعجب/اندهش
سه‌یر	ئه‌نتیکه	عجيب
سرکه	سهک	خل
سجوق	سه‌جه‌ق	سجق
سوڕه‌مێن	حێبه‌تی	متعجب
سوودبه‌خش	مفادار	مفيد/نافع
سیسه‌ڵه	لاغه‌ر/لاواز	ضعيف
سێ بازه	سێ گاف	الطفرة الثلاثية

ش

شار	باژێر	مدينة
شاخ	چیا	جبل
شاردیه‌وه	ڤه‌شارتی یه	مخبئ

شاد	دلخوش	سعيد
شاڵ	شال	حزام منسوج عريض
شەقام	جادە	شارع
شەوچەرە	شەڤ چەرە	ما يؤكل بعد العشاء
شەن	هەلاڤێتن/دانەبا	تذرية المحاصيل
شتووم	بو من شویشتن	غسلت لي
شووڵ	شڤک	عود
شێواز	رەفتار	الوب/تصرف
شیرێز	کەشک	لبن مجفف

ف

فەرەنجی	کەپەن	معطف الراعي
فەریکە ڕۆن	نیڤشک	زبدة
فێنک	هێن	معتدل
فیزێکەوە	مەزنی	كبرياء/تكبر

ق

قاچ	پێ	قدم/رجل
قەراخ	رەخ	حافة/جانب
قورووش	سەرجل	بردعة
قوڵینە	سەلک	سلة

ک

کاژاو	رەنگەکێ تریە	من اصناف العنب
کامتان	کیژ هەوە	أيكما

کەنار	کەنار/رەخ	ساحل=طرف
کەندوو	کار/ئەمبار	مخزن
کەڵک	مفا	فائدة
کەوشەک	جورێ یاریەکێ یە/کاشوانێ	لعبة شعبية
کرتاندن	کڕاندن	قرض
کوڕوکاڵ	کورێن نەبالق/سنێلە	فتی
کوشک	کوچک/ئاڤاهی	ديوان/بناية
کوللە	کولە	ناموسية
کولێرە	سەوک	خبز تنور
کوندە	کونکێ ئاڤێ	قربة ماء
کوولەکە	کولند	قرع
کلۆ	پارچە	قطعة
کوێستان	زوزان	مناطق باردة
کێلگە	زەڤی	حقل

گ

گەرەک	تاخ	محلة
گەست	گەست	عضً
گەمە	ترانە	هزل
گەورەیی	مەزناهی	كبرياء/تكبير
گفت	ئاخفت	قال/تكلم
گفت وگو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گۆرەوی	گورە	جوراب
گوشین	گڤاشتن	عصر
گیرفان	بەریک	جيب

ل

لادێ	گوند	قرية
لار	خوار	مائل
لاق	پێ	قدم/رجل
لانەکە	بیشە	عرين
لەپک	دەسگورک	کفوف
لەناکاو	ژ نشکێڤە	فجأة
لەوکاتە	ل وی دەمی	ذلك الوقت
لۆکە	پەمبی	قطن
لێ برا	بریا	انقطع
لێ بوردن	لێبورین	اعفاد
لینج	نویسەک	لزج

م

مافوور	مەحفیر	بساط/سجاد
مەرەز	مەرەز	صوف
مەڕ	پەز	غنم
مەوجێک	پاتەکێ هریێ	قطعة من الصوف
منداڵ	زارو	طفل
میوە	فێقی	فاكهة
مێروولە	مێروی	نمل
مێشوولە	پێشوی	بعوض

ن

نارەسەن	نەرەسەن	مزيف/غير أصيل

ناكۆک	هەڤرک	متخاصم
نەدەكولاّ	نە دكەلی	لم يغلي
نەرم و نۆڵ	نەرم و سڤک	ناعم وخفيف
نۆرە	گەھ/گەر	دور/نوبة
نۆشی گیانت	سەحەت بیت	صحة وعافية
نیشاستە	نشا	نشا
نێچیروان	نێچیرڤان	صياد
نهێنی	نەپەنی	سري

ه

هاوینەهەوار	هاڤینگەھ	مصيف
هاوبەش	هەڤپشک	مشترك
هاورێ	هەڤال	صديق
هاوەڵی	هەڤالینی	صداقة
هاوكاری	هاریكاری	تعاون
هەڵپەركێ	داوەت	دبكة
هەڵدەواسن	دێ هەلاویسن	يعلقون
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵپەرین	داوەتێ بكەین	ندبك
هەڵمەت	بسەرداگرتن/هێرش	مداهمة/هجوم
هەڵ مژیوە	مێژتی یە	امتص
هەل دەكێشێ	تێ دهەلینن	يغطس
هەڵ دێ	دهەلیت	تشرق
هەلبەست	هوزان	شعر
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار

هەوڵ	پێکول	محاولة
هەمبانە	همبان	قربه
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هێلانە	هێلین	عش
هێشوو	ئویشی	عنقود
هۆش	هەست/هش	شعور/وعي
هەرەوەز	زباره	عمل شعبي

و

وەلام	بەرسڤ	جواب
وردورد	هێدی هێدی	ببطء
ووردودرشت	بچویک و مەزن	صغير وكبير
ووریا	هشیار	يقظ
ویستی	ڤیا	اراد

ی

یارمەتی	هاریکار	مساعدة

بیرکاری - پۆلا سیێ

بازنه	بازنه	دائرة
بەها	بها	قيمة
بخەملێنە	بخەملینە	خمن
پارچە	پارچە	قطعة
پەیوەندی	پەیوەندی/هاڤلی	علاقة
پێوان	پیڤان	قياس
دانە	دانە	وحدة
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەفر	ئامان	وعاء
دێراو	حەودک/مالک	مرز
راستەهێل	راستە خیچ	مستقيم
ژمارەنووس	ژمارەنووس/نمرە	رقم
خاڵ	خاڵ	نقطة
خانە	خانە	مرتبة/قسم
خشتە	دامک	جدول
چەماو	چەمیای	منحني
چێوە	دەوروبەر/چێوە	محيط
ساغ بکە	روڤەکە	اثبت
سووکتر	سڤکتر	اسهل
سەربەرەوژێر	سەربەرەوخوار/ژوردا	تنازلي
سەربەرەوژوور	سەربەرەڤ ژور/ژێهەل	تصاعدي
شیکاربکە	شروڤەکە	حلل
قەراغ	رەخ	حافة/جانب

کێشە	سەنگ/کێش	وزن
کردار	کریار	عملية
لەبار	رێکەفتی	ملائم
وێنە	وێنە	شكل
هاوکێش	هەڤ کێش	معادلة
ناوبنێ	ناڤ کە	سَمِ
ناچوون	جودا	مختلف
نهوم	نهوم	طابق
یەکە	ئێکە	وحدة

پەروەردا ئیسلامی - پۆلا چاری

ئا

ئارام	هەدار	صبر
ئازایەتی	ڤارەمانی	شجاعة
ئازاردان	ئەشکەنجەدان	تعذیب
ئاژەل	گیانەوەر	حیوان
ئاموژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاموزا	پسمام	ابن عم
ئەتاشی	چێدکر	یصنعونها/ینحتونها
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەشکەنجە	ئەشکەنجە	عذاب
ئەمەک زان	قەنجی زان	ذاکر الجمیل/مستحسن
ئەیانپەرست	ئەو دپەرست	یعبدونه

ب

باڵ	چەنگ	جناح
بانگەواز	بانگەواز	نداءً
بەپەلە	ب لەز	بسرعة
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەردار	بەردار	مثمر
بەربەرەکان	بەرهنگار	معارضة
بەرین	بەرفرەه	واسع
بەرووبووم	درامەت	محصول
بەرەبەرە	پیچ پیچە	رویداً رویداً

بەفیز	مەزناهی	کبریاء/تکبر
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة/شفقة
بەڵگە	گروڤ	دلیل/حجة
بەگژ	خاپینوک	محتال
بەناز	نازدار	مدلل
بپەرستن	ب پەرێسن	اعبدو
بتلێتەوە	وەرگەرێت	ینقلب
بت	بت	صنم
بجولێنەوە	ب لڤینە	حرك
براوەکان	سەرکەفتی	مفلحون
بڕوا	باوەر	ثقة
بدوێ	باخڤە	تحدث
بکولێنەوە	ڤەکولین	نبحث
بنچینە	بنیات	اساس
بێجگە	ژبلی	ماعدا
بیست	گولێ بوو	سمع

پ

پاداشت	خەلات	هدیة
پاک و خاوێنی	پاقژ و بژینی	نظیف/طاهر
پاپور	پاپور	باخرة
پایە	پایە	منصب
پەرستن	پەرستن	عَبَدهُ
پەیام	نامە/پەیام	رسالة
پەیرەو	پێگیری/رێباز	التزام/نهج

پتەو	موکم	قوي/محکم
پزیشک	نوژدار	طبیب
پیلان	نەخشە	خطة
پێخەف	نقێن	فراش
پێشوو	بەرێ	سابق

ت

تەڵەکەبازی	فێلبازی	حیال/محتال
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەنگانە	تەنگاڤی	ضیق
تەنگ و چەڵەمە	ئارێشە/گرفتاری	مشاکل/مأزق
تەور	تەڤر	فاس
توند	دژوار/تیژ	شدید/حاد
تیشک	تیروژک	اشعة
تینوو	تێهنی	عطشان

ج

جەنگ	شەڕ	حرب
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جووڵەمان	بزاڤا مە	حرکتنا
جێگر	جێگر	ولي/خلیفة
جێنشین	جێگر/پسمیر	ولي عهد

چ

چەوت	شاش	خطأ

خ

خنكان	خەندقاندن	اختناق
خولّ	خولّ/گەر	دَوره
خوابەرستی	خودێ پەرستن	عبادة الله
خوراک	خوارن	أكل
خواردەمەنی	خوارن	مأكولات
خوور	بوش	كثرة
خێرایی	لەز	سرعة

د

دانیشتوان	ئاكنجی	سكان
داوامان لێ دەكات	داخازێ ژ مە دكەت	يطلب منا
داوێن پیس	دەهمەن پیس	سافل
درەخت	دار	شجرة
دەریا	دەریا	بحر
دەست بەردار	دەست بەردان	ترك
دەستپاک	دەست پاقژ	أمين
دەست پیس	دزیكەر	سارق
دراوسێ	هەڤسوی	جار
درۆزن	درەوین	كذاب
درۆ	درەو	كذب
دۆزەخ	دوزەخ	جهنم
دووزمانی	دوو روی	منافق
دلپاکی	دلپاقژی	صافي النية
دوو بەرەکی	دووبەرەکی	انقسام

ر

رادەپەراند	بجه ئینا	حقق
راستگویی	راستبێژی	صدق
رەچاویان بکەت	ب بەرچاڤ وەرگریت	یأخذها بنظر الاعتبار
رەوشت	تیتال/رەوشت	تقالید/عادات
رژد	قەلس/چوریک	بخیل
رۆلەکان	کورِ	ابناء
رۆژوو	روژی	صوم
رۆژی داویی	روژا دوماهییێ	الیوم الآخرة
رێگاوبان	رێ	طرق
رێنمائی	شیرەت	توجیهات

ز

زاڵبین	زاڵ بین	نسیطر
زەریا	ئوقیانوس	محیط
زەوی	زەڤی	ارض
زیوینە	زیڤین	فضي
زێرینە	زێرین	ذهبي

ژ

ژیرەکان	ئاقلمەند	اولو الألباب

س

سەرپنێتەو	سەری دانیت	ینام
سەرکەشانە	رکو/رکگر	معاند/عنید

سەرشان	سەرمل	على عاتق
سەرسورمان	حێبەتی	تعجب
سەیرێکی	نێرینەکێ	نظرة
سپاردووە	سپاردیە	أوصى
سووک	سڤک	خفيف
سوود	مفا	فائدة

ش

شایانی باسە	هەژی گوتنێ یە	جدير بالذكر
شەقام	جادە	شارع
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شتومەک	تشت	اشياء
شمشیر	شیر	سيف

ف

فەرمان	فەرمان	أمر
فەرمایشتەکان	فەرمان	أوامر
فریا	هاوار	نجدة
فریشتەکان	فریشتە	ملائكة
فشار	گڤاشتن	ضغط
فیتنەیی	فتنەچی	فتنة

ق

قازانج	مفا	ربح/فائدة
قەراغ	رەخ	جانب/حافة

قژ	قژ/پرچ	شَعر
قورس	گران	ثقيل

ک

کەشتی	گەمی	سفينة
کەلەبەر	ڤالایی/خلولە	فراغ/تجويف
کەڵک	مفا	فائدة
کەوتە	کەتی/بێ چارە	عاجز
کردەوە	کریار	عمل/عملية
کردەوەمان	کریارا مە	عملنا/عملتنا
کرشکردن	ئاراستەکرن	توجيه
کوچیان کرد	مشەختبوون	هجرو
کێش	سەنگ	وزن

گ

گاڵتە	ترانە	هَزل
گفت و گو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گومڕا	پویچ	سافل/حقير
گوێڕا یەڵی	گوهداری	طاعة
گومان	گومان	ظن
گۆڕەپان	مەیدان	ساحة
گوێچکە	گوه	أُذُن

ل

لافاو	لێفان	فيضان

لەپێناو	ژ پێخەمەت	من اجل
لەخوا پارایەوە	ژ خودێ خواست	دعا من الله
لەناو دەبات	دێ ژناڤ بەت	يمحو/يزيل
لە نجەولارِ	راهژیان	تأرجح/تمايل
لەوبەولاوە	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً
لووت	دفن	أنف
لێ بوردن	لێ بورین	أعفاء

م

مانگ	هەیڤ	قمر
مام ناوەندی	ناڤین	وسط
مەڕوانە	نەنێرە	لا تنظر
مەگەر	ئەگەر/هەکە	اذا
مەرنجێنە	بێزار نەکە	لا تزعجه
متمانە	پشت گەرم	اعتماد
مۆرەتاڵ	تەحل	مر
میوە	فێقی	فاكهة

ن

نارەوا	نەدرست	غير صحيح
ناکۆک	هەڤرک	متخاصم
نەدار	نێش	ألم
تروکی	خرش/بێ بەر	عقيم/غير مثمر
نزاکە	لاڤەلاڤ/هیڤی	ألتماس
نهێنی	نەپەنی	سري

نیژاراوه	ڤەشارتیە	مدفون

ه

هانمان دەدات	دێ مە هایدەت	يشجعنا
هانی بدە	هایدە	شجعهُ
هاوالەکانی	هەڤال	اصدقاء
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوڵ	پێکول	محاولة

ی

یاسا	قانون	قانون
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

خوێندنەوەی بەسوود - پۆلا چارێ

ئا

ئازاردان	ئێشاندن	ايذاء
ئامۆژگاری	شیرەت	نصيحة
ئاینده	پاشەرۆژ	مستقبل
ئاڵ	سوور	أحمر
ئاسووده	دلخوش	سعيد
ئاواره	دەربدەر	مشرّد
ئابلووقه	دورپێچدان	حصار
ئاینمان	دینێ مه	دیننا
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاوڵه	خوریک	مرض الجدري
ئاسمانگەر	گەمیڤان	ملاح فضائی
ئاستەم	پیچەک	قليل/طفيف
ئارەزوو	حەز	رغبة/هواية
ئاودامان	کراسەکێ درێژ	ثوب طويل
ئاسک	ئاسک/غەزال	غزال
ئاودێری	ئاڤدان	ريّ/سقي
ئاسایش	تەناهی	أمن
ئاڵوگۆر	پێک گوهورین	تبادل
ئاراسته	ئاراسته	توجيه
ئافەتێک	دەردەک	آفة/مرض
ئاوریشم	ئارمیش	حرير
ئالاو	وەربادای	ملفوف

ئەنگوست	تبل	اصبح
ئەمووستەکەڵە	گوستیرک	حلقة/خاتم
ئەپژێتەوە	دهێتە رەشاندن	یُرَش
ئەندازیار	ئەندازیار	مهندس
ئەوسا	ل وی دەمی	آنذاك
ئەوتۆ	وەسا	كذلك
ئەسپ	هەسپ	حصان
ئەرک	ئەرک	واجب/وظيفة
ئەنجوومەن	جڤات	مجلس
ئەندێشە	ئاشوب	خيال
ئیستگە	ئیزگەه	محطة

ب

بارەگا	بارەگا	مقر
باکوور	ژوری/باکور	شمال
باشوور	ژێری/باشور	جنوب
باخات	باخچە	حدائق
بارمتە	گەرودار	رهينة
بانگەواز	بانگەواز	نداء
بازوو	زەند	ساعد
باغەوان	باخچەڤان	بستاني
باڵندە	باڵندە/تلور	طير
بەهەڵێک زانی	بدەلیڤەزانی	استغل الفرصة
بەزین	شکەستن	تقهقر
بەزەیی هاتنەوە	دلوڤانی	شفقة/رحمة

بەستەزمانە	بێ گونەهـ	بريء/مسكين
ب خۆڕاییی	ب هەروە	مجاناً
بەخت دەکەین	دێ کەینە قوربان	نضحي
بەڕێوەبەرێتی	رێڤەبەری	مديرية
بەڕێوەبەران	رێڤەبەران	مدراء
بەرهەڵست	بەرهنگار	معارض
بەندیخانە	زیندان	سجن
بەرپەچدانەوە	بەرخودان	مقاومة
بەکرێ گیراو	کرێ گرتی	مأجور/عميل
بەزینەکەم	هەڤرکێ من	منافسي/خصمي
بەرپابوو	پەیدابوو/بجهـ هات	قيام/تحقيق
بەرگ	جلک	ملابس
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەخشیوە	دایە/کریە دیاری	اعطى/اهدى
بەنرخ	ب بها	ذو قيمة
بەفرکان	بلەز	بسرعة
بەرەنگار	بەرهنگار	معارض
بەزەیی	دلوڤانی	شفقة/رحمة
بەفیڕۆ	ب هەروە	سدى/بلا فائدة
بەهەڵە	ب شاشی	بخطأ
بەڵێن	سوز	عهد/وعد
بەندبوو	گرێدای بوو	مشدود/مربوط
بەروبووم	درامەت	محصول
بەربەست	بەربەست	حاجز
بەڵگە	گروف	دليل

بەپیت	بەرهەمدار	خصب (منتج)
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربية
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەرگری	بەرگری/بەرخودان	مقاومة
بەگژدابوون	هەمبەربوون	واجهوا
بەقەد	هندی	بقدر
بەرڵلا	تەقیای/بەرەللا	متسيب/طليق
بەپێچەوانە	بەرەڤاژی	على العكس
بەزیو	رەڤی	مهزوم
بەر	بەر	ثمر
بەکەڵک	مفادار	مفيد/نافع
بەرجەستە	لەشکری	مجسم
بەهرە	بەهرە	موهبة
بەربەرەکان	بەرهنگار	معارضين
بزوتایە	لڤیبایە	تحرك
بجوولێن	بزاڤێ بکەن/بلڤن	تحركوا
بچەسپێنن	بچەسپینن	يثبتون
بحەسێرەوە	بێهن ڤەدە	إسترِحْ
بحەسێمەوە	بێهن ڤەدەم	أستريح
بڕوانە	بنێرە	انظر
بڕکێوە	بێهن هلمای/حل حلک	تلهث
بڕدەرەکان	قازانجکری	المكسوبة
بڕکردن	بڕکرن	تشتيت
بریا	خوزی	تمني
بزوتنەوە	بزاڤ	حركة

بزیوێن	ب بزاڤن	متحركة
بشارنەوە	ڤەشیرن	اخفوا
بکشێمەوە	خو ڤەکێشم	انسحب/اتراجع
بگەمەوە	بگەهم	أصل
بگوزرێتەوە	بهیتە ڤەگوهاستن	ینقل
بناغە	بنواشە/بنیات	قاعدة/اساس
بن میچ	بان	سقف
بمالیتە	ب مالیت	یكنس
بۆشایی	بیاڤ	فضاء
بێ ووچان	بێ راوەستیان	بدون توقف
بێ وەی	بێ زیان	بدون ضرر
بێ تەل	بێ تێل	لاسلكي
بێگانە	بیانی	اجنبي
بێ دەسەلات	بێ گونەه	بريً/عاجز
بیروباوەر	بیروباوەر	عقيدة
بیستوتەوە	تە گولێ بوویە	سامع
بیبەر	بیبەر	فلفل
بیبرژێنە	برێژە	اشوي

پ

پاشایەتی	پادشاهی	ملكي
پاكژی	پاقژی	نظافة
پارێزگارمی	پارێزگارێ منی	حاميني
پانتایی	بەرفرەهی	سعة
پاوان	چەرە/پێوان	مرعى

پاسەوان	نوبەدار	حارس
پاداش	خەلات	هدية
پاپۆڕ	پاپور	باخرة
پەک کەوتووەکان	شل و سەقەت	معوقین
پەست بوو	سل بوو	زعل
پەیڕەو	پێگیری	التزام
پەیین	زبل/کیمیا	سماد
پەرژین	پەرژان	سیاج
پەیوەندی	پەیوەندی	اتصال/علاقة
پەک کەوتە	ژکارکەفتی/بەلەنگاز	عاجز
پەرەدەسێنێت	دێ گەش بیت/دێ وەراریّ کەت	تنمو
پەیرەوی یەکان	پێگیری	التزامات
پەیژە	پێسترک	درج
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەرت بوو	ژێک ژێک بوو	تبعثر/تفرق
پەنا	حەوینگەه	ملجأ/مأوى
پەلەپەل	بلەز	بسرعة
پەخشندە	مەردانی	كرم
پەلە	لەز	سرعة
پەرۆش	حەز/ڤیان	رغبة/اشتیاق
پەیام	نامە/پەیام	رسالة
پەرەی سەند	وەرارکر/پێشکەفت	تطور
پەلەوەر	بالندە/پەردار	طیر
پەل	لق/سریە	سریة عسكریة
پەسەندکرد	پێ رازی بوون	صُدق

پەریشان	پەریشان	قلق
پەموو	پەمبی	قطن
پەیکەر	پەیکەر	هيكل/تمثال
پەنگاو	سکر	سد
پەک خستن	ژکارکەفتن	عاطل
پەرت بوو	پارچەبوو	تجزأ/تفرق
پتەو	موکم	محكم/قوي
پتەوبکات	موکم بکەت	يحكم/يقوي
پرۆناکاو	ژنشکێڤە	فجأة
پرۆژە	پرۆژە	مشروع
پرشنگدار	تەیسوک	مشع
پرش و بڵاو	بژاڵەبوون	تفرق/تبعثر
پزیشک	نوژدار	طبيب
پزیسک	چریسک	شرارة
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پشتێن	شویتک	حزام
پشکنین	لێگەریان	تفتيش
پلە	پلە	درجة
پوشینەکەی	پوشیاوێ	غطائها
پوخترین	پاقژترین	انظف
پوول	پارە	نقود
پوشیوە	کریە بەرخو	لبس
پووت	پێتوی/خاڤ	هش/فارغ
پوورەهەنگ	شانا مێشا هنگڤینی	خلية النحل
پۆپە	گوپیتک	قمة

پولیسخانە	بنگەهێ پولیسا	مرکز شرطة
پوورە	شانە	خلیة
پوشراو	نخافتی	مغطى
پوخت کراو	پاقژکری/پوخت کری	نظیف/خلاصة
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پیشە	پیشە	مهنة
پینەبکەم	پنی بکەم	أرقع
پێ بسپێرن	پێ بسپارن	تکلیف/توصیة
پێناو	پێخەمەت	من اجل
پێ رووخاند	پێ هەرفاند	هدم به
پێ بسرێت	پێ ڤەمالیت/پێ ژێبەت	يمسح به
پێشرەوەکان	پێشرەو	طلائع
پێداویستی	پێدڤی/هەوجەیی	احتیاجات
پولیسی گەرۆک	پولیسێن گەرۆک	الشرطة الجوالة

ت

تاسە	سەر	رأس
تاقی	تاقیکرن	تجربة/اختبار
تاڤگە	سویلاڤ	شالا
تاوانبار	گونەهبار	مذنب/متهم
تاڵی	دەزی/داڤ	خیط
تاشی	تراشی/نکراند	حَلقَ/نحت
تەرخانکرن	تەرخانکرن	مخصص
تەڵەکەبازی	فێلبازی/خاپاندن	مخادعة
تەمەن	ژی	عمر

تەنگ	تەنگ	ضَيق
تەسک	تەنگ	ضَيق
تەپۆلکە	گرک	تل صغير
تەل	تێل	سلك
تەختایی	تەختەیی	مسطح/مستوٍ
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
ترومپا	ترومپا	مضخة
تریشقە	بریسی	برق
توندوتیژ	دژوار	شدة
توندوتۆڵ	چەلەنگ/کوک/دلسوز	نشط/مهندم/مخلص
توانا	شیان	امكانية
تورپیددار	تورپیددار	طوربيد
توێکڵ	تیقل	قشرة
تۆوکردن	توف کرن	نثر البذور
تووتکە	کویچک	جرو
تیژڕەو	چوونا بلەز	الذهاب بسرعة
تیمارگە	تیمارێەه	مستوصف
تیماربکە	دەرمان بکە	ضمدوا
تینوێتی	تێهنی	عطشان
تیشک	تیروژک	اشعة
تێ دەکۆشین	دێ خەباتێ کەین	نناضل
تێی ڕوانی	چارەکر/لێنێری	عالج/فحص
تێ ڕوانین	لێنێرین	فحص
تێ پەڕی	دەربازبوو/بوری	عبر/مر
تێ دەپەڕێت	دێ بوریت	يعبر

تێکوشان	خەبات	نضال
تێی دەسرەوێنن	دادوەشینێ	یوجهون له الضربة
تێ بسرەوێم	داوەشینمێ	اوجه له الضربة
تێ ئاخێنراوە	تێ خستیە	موضع فیه

ج

جەنگاوەران	شەرکەر	مقاتلون
جم و جووڵ	بزاڤ/لڤین	حركة
جۆگەلە	جوک/جوبار	ساقیة
جۆش	کەل	فوران
جوولان	بزاڤ	حركة
جێ نشین بوون	ئاکنجی بوون	سکنوا
جێ گۆڕکێ	جھ گوھورین	تبادل المكان

چ

چاوەروان	چاڤەرێ	انتظار
چارنەچار	نەچار	اضطر
چاوەرێ	چاڤەرێ	انتظار
چاوچنوک	هێخواز/چاڤ برسی	طماع
چاخ	سەردەم	عصر
چاوناترووکێنن	چاڤا نانقینن	لم یغمضو العین
چاو لێ پوشین	خوسەرڤەنەبر	اغفال/غض البصر
چارەسازی	چارەکرن	اصلاح
چارەنووس	چارەنڤیس	مصیر
چاومان ناترسێت	ناترسین	لا نخاف

چاویان بڕیوەتە	چاڤ کر	وضعوا نصب العين
چاوهەڵ هێنان	ژادیک بوون/چاف ڤەکرن	وَلَد/فتح عينه
چاوتێر	چاڤ تێر/مەرد	سخي/كريم
چەور	روین/چەڤر	دهين
چەشنە	جۆر	نوع
چەپەڵپەوە	پیساتی	قذارة/وساخة
چەم	رویبار	نهر
چەپەڵ	پیس	قذر/وسخ
چەسپ	خوگر	ثابت
چریکە	گازی/هاوار	صرخة/نداء
چرۆ	بشکوژ	برعم
چڕ	تیر	كثيف
چڕی	تیری	كثافة
چرکە	چرکە	ثانية
چرا وەکەم	ڤەهاندنا من	حياكتي
چل	چەق/تا	غصن
چنگ	نینوک	مخالب
چست	سڤک	خفيف
چنین	راچنین	نسج
چوست	زیرەک/پەیت	نشيط
چێشت	خوارن/تێشت	طعام/أكل
چیلکە	چیلک	حطب
چین	تەخ	طبقة

خ

خانەنشین	خانەنشین	متقاعد
خاوەنە ڕەواکە	خودانێ درست	الصحاب الحقیقي
خاوەنەکانیان	خودانێت وان	اصحابهم
خاوەن ماڵ	خودانێ مالێ	صاحب البیت
خاووخێزان	ئەندامێن خێزانێ	افراد الاسرة
خاوێن	بژوین	نظیف/طاهر
خەست	تیر	کثیف
خەریک	مژویل	منشغل
خەفەت	خەم	هم
خرۆش	کەل	تهیج
خزمەت گوزاری	خزمەتکاری	خدمة
ختووکە	پێ ترانک	مضحك
خنجیلانە	خشکوک	جمیل
خنکام	خەندقیم	اختنقت
خۆ بەخت کردن	خو گوری کرن/قوربانی کرن	تضحیة
خۆ بەخت کەر	خو گوری کەر	مضحي/فدائي
خۆ پیشاندان	خو نیشادان	مظاهرة
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆر هەتاو	تیروژک	اشعة الشمس
خۆی شت	خوشویشت	غسل
خۆ ڕایی	هەروە	مجاناً
خو گرتن	خوراگرتن	صمود
خوڕاک	خوارن	أکل
خونچە	بشکوژ	برعم

خوڵی ئاوله سروشتدا	زڤروکا ئاڤێ د سروشتی دا	دورة المياه في الطبيعة
خوڵ	خوڵ	دورة
خویینتیان	هەوە دیت	لاحظتم
خولانەوە	زڤرین	دوران
خوو ڕەوشت	تیتال	عادات/تقاليت
خێرایی	لەز	سرعة
خێلەکی	گوندی	قروي

ح

حەپەساو	حێبەتی/شەپلی	مرتبك/مندهش
حەسانەوە	ڤەهوسیان/بێهن ڤەدان	استراحة
حەلوا	شرینی	حلويات

د

دابین دەکات	پەیدا دکەت	يوفر
داگیرکردن	داگیرکرن	احتلال
دابنەوێن	پسەپیێن	يفرضون
دامەزرێنێت	دانیت/دامەزرینیت	يؤسس
داگیرکەر	داگیرکەر	محتل
داپۆشاوە	نخافتیە	مغطى
داپوشی	نخافت	غطى
دامالی	گوری/راکر	سلخ/رفع
دارایی	دارایی	مالية
دابەزن	بێنە خوارێ/پەیابن	ينزلون
داڵدە	حەوینگەهـ/نیهانی	ملجأ/مأوى

دالدەدانی	حواندن	لجوء
دامپوشی	من نخێڤی	تغطيني
دانیشتوان	ئاکنجی	سكان
دامەزراوە	هاتیە دانان	أسس
دای مەزراند	دانا	أسس
دەوەڕێت	د ڕەویت	ينبح
دەست هەڵ گرتن	هێلان/دەست بەردان	ترك
دەڕنرێنەوە	دهێنە چنین	يُجنى
دەگوێزرێنەوە	دێ هێنە ڤەگوهاستن	يُنقل
دەپەڕنەوە	دێ دەربازبن	يعبرون
دەزگا	دەزگەه	جهاز/مؤسسة
دەستەسڕ	دەستمال	منديل
دەفر	ئامان	وعاء
دەتانەوێت	هەوە دڤێت	يحبون/تريدون
دەچەسپێنێت	دێ چەسپنیت	يُثبت
دەکۆڵرایەوە	ڤەدکولا	يبحث
دەیان ڕوانیە	سەح کرن	ينظرون
دەڕی بڕیبوو	دەربڕیبو	عبّر
دەڕوانێن	ددنێرن	ينظرون
دەحەسێمەوە	دێ بێهنا خو ڤەدەم	استريح
دەرپەڕی	برێ کەفت	انطلق
دەریاچە	دەریاچە	بحيرة
دەرەبەگ	دەرەبەگ	اقطاعي
دەنووک	دم	منقار
دەنوێنن	دێ دیارکەن	يمثلون

دەتەقێنرێت	دێ هێتە شەقاندن	يُطلق
دەيقۆزێتەوە	دێ رەڤينيت/دێ ڤەگريت	خطف/التقاط
دەخولێتەوە	دێ زڤريت	تدور
دەيڕوانی	لێ دنێرى	ينظر اليه
دەرژێتەوە	دێ رژيت	ينكسب/يصب
دەنيشتێەوە	دێ دادەت	تهبط
دەم فەوتێنێت	دێ من ژنافبەت	تكافحني/ينهيني
دەتوێنرێتەوە	دێ هێتە حەلاندن	تُصهر/يذوب
دروشم	درويشم	شعار
دروودی خوای	سلاڤێت خودێ	سلام الله
دراوسێ	هەڤسوى	جاز
درۆزن	درەوين	كذاب
درێغی	خەمسارى	تقصير
دڕندە	دڕندە	وحشي
دروێنە	دروين	حصاد
درەخت	دار	شجر
دزراوەکە	يێ دزى	المسروق
دڵڕفێن	دلخوش/دلڤەكەر	مفرح
دڵنيابە	پشت راست بە	أطمئن
دڵ نەوايی	رازى كرن	ترضية
دڵگير	خەمگين	كئيب/مهموم
دۆزی يەوە	ديت	رأى/كشف
دۆزەخ	دوزەخ	جهنم
دۆزينە	ڤەديتن	اكتشاف/عثور
ديهات	گوند	قرى

دێرینە خانەکان	موزەخانە/ئەنتیکخانە	متحف
دێرین	کەڤن	قدیم

ر

رادەپەرینن	دێ بجھ ئینن	یحققون/ینفذون
راوکەر	نێچیرڤان	صیاد
راپەرین	سەرهلدان	انتفاضة
راونان	راهێلان	مطاردة
راکشاوە	درێژکریە	ممدًد
راپۆرە تەندروستی یەکەی	راپورتا وی یا ساخلەمیێ	تقریره الطبي
رازاوە	خەملاندیە	مُزَین
راو	نێچیر	صید
رای پەرێنم	بجھ بینم	أُنفذ/أُحقق
رادە	رێژە/رادە	نسبة/حد
رابووردو	رابوری	ماضي
رامان دەهێنێت	دێ مەفێرکەت	یعودنا/یعلمنا
رامیاری	سیاسەت	سیاسة
رادەپەرن	دێ رەقسن	یرقصون
رازاندوتەوە	خەملاندیە	زینت
رەوشت	رەفتار	اسلوب/تصرف
رەوکردن	مشەختبوون	هجرة
رەنجبەرەکان	رەنجبەر	کادحون
رەت کردن	رازی نەبوون/رەدکرن	رفض
رەنجێکمان	رەنجا مە	کَدّونا
رەزامەندی	رازی بوون	قبول/رضا

رەشەوڵاخ	چێل و گا/گارەش	ابقار
ڕشانەوە	دل رابوون	تقيوء
ڕواند	چاند	زرع
ڕوداو	رویدان	حدث
ڕوانینە	نێرینە	ننظر
ڕوی کردە	قەست کرە	قصدَ/اتجهه
ڕوانیم	نێریم	نظرتُ
ڕۆژگار	سەردەم	عصر
ڕۆڵە	کوڕ	ابناء
ڕۆڵەم	کوڕێ من	ابني
ڕۆخ	رەخ	حافة/جانب
ڕووی داوە	رویدایە	حَدَثَ
ڕووخاند	هەرفاند	هدم
ڕووسوور	روی سپی	مفلح/ناجح
ڕووی تێ دەکەن	دێ قەست کەنێ	يتوجهون اليه
ڕوویان تێ کردم	سەحا من کر	نظرو الي
ڕیشاڵ	ریشال/رھ	جذور/شعيرات
ڕیخولەکان	رویڤیک	امعاء دقيقة
ڕێ نمایەکان	شیرەت	توجيهات/توصيات
ڕێگاوبان	ڕێ	طرق
ڕێژگەھ	ڕێژگەھ/ڤەرێژ	مصب

ز

زاڵ	زاڵ	سيطرة
زاڵ ببین	زاڵ بین	نسيطر

زانیاری	پێزانین	معلومات
زەڕەبین	زڕەبین	مكبرة
زەردەپەڕ	هەتاف زەرک	أصيل
زەردەخەنە	گرنژین	ابتسامة
زەریا	ئوقیانوس	محيط
زەماوەند	شەهیان	حفلة
زستانەهەوار	زڤستانگەهـ	مشتى
زل	مەزن	كبير
زیندەوەر	زیندەوەر	احياء
زیندوو	زیندی	حي
زیانبەخش	زیاندار	مضر

س

سامان	سامان	ثروة
سایە	سیبەر	ظل
سامناک	بترس	خطير
سازگار	زەلال	عذب
سەبەتە	سەلک	سلة
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەیر	ئەنتیکە	عجيب
سەپاند	سەپاند	فرض
سەرسوڕمان	حێبەتی	تعجب
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەرسوڕهێنەرە	حێبەتی یە	مدهشة/مذهلة
سەخت	سەخت/بزەحمەت	صعب

سەرگوزشتە	رویدان	حادث
سەروەران	سەروەران	اسیاد/زعماء
سەنگەر	چەپەر	خندق
سەرلێگتردانمان	سەرەدانێن مە بو ئێکتر	زیاراتنا للآخر
سەرەوژێربوو	سەرنشیف بوو	انقلب
سەلک	پیڤازوک	بصلة
ستەم	زورداری	ظلم
سرکە	سهک	خل
سروود	سروود	نشید
سروە	بایێ هێن	نسیم
سزا	سزا	عقوبة
سڵەمێن	دویرکەفتن	ابتعاد
سوردەمێنێت	دێ مینتە حێبەتی	یظل متعجباً
سۆڵ	سر	برد
سووچ	گونەه/سویچ	ذنب
سوود	مفا	فائدة/نفع
سوورەلەسەر	رژدەلسەر	مصر علیه
سوودبەخش	مفادار	مفید
سووک	سڤک	خفیف
سووڕایەوە	زڤری	دار
سووتەمەنی	سووتەمەنی	محروقات
سووڕخواردنەوە	زڤرین	دوران
سنوور	توخیب	حدود
سنوورشکێن	توخیب شکێن	متسللین
سوپا	لەشکەر/سوپا	جیش

ش

شادبووم	دلخوش بووم	سعدتُ
شانۆگەری	شانوگەری	مسرحية
شار	باژێر	مدينة
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شەونخوونی	شەفبێری	سهرة
شەواره	شەڤ	ليالي
شەقام	جاده	شارع
شەق	پێن	ركلة
شەوچەره	پاشیف/شەڤچەره	ما يؤكل بعد الشعاء
شتومەک	تشت	اشياء
شل دەکرد	سست دکر	ارخى/فك
شلّپه	مشێنا ئاڤێ	خرير
شنه	بایێ هێن	نسيم
شۆسه	رێ و بار	رصيف
شیو	شیڤ/دول	وادي
شیله	گولاڤ	رحيق

ف

فەرمان	فەرمان	أمر
فەرمانڕەوایی	حاکمدار	قيادة
فەرمانبەر	فەرمانبەر	موظف
فەرموودەکان	فەرمووده/گوتن	احاديث
فەوتا	تێ چوو	مات
فرۆشەگەڕۆکەکان	فرۆشیارێت گەروک	باعة متجولون

فریشته	فریشته	ملائكة
فریام بكەن	دهەوارا من وەرن	انجدوني/انقذوني
فریاكەوتن	هەوار هاتن	نجدة
فوونەدرایە	پف نەدایە	غیر منفوخ
فیكە	فیتک	صافرة
فیرو	هەروە/بێ مفا	سدی/بدون فائدة
فڵچە	فرچە	فرشاة

ق

قاڵی	مەحفیر	بساط
قازانج	مفا	ربح/فائدة
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەڵاچوكردن	بنبركرن	مكافحة
قەوارە	قەبارە	حجم
قەراخ	رەخ	جانب/حافة
قەڵبەزە	سویلاف	شلال
قەلغان	مەتال	درع
قەیسی	مشمش	مشمش/قەیسي
قڕی تێ كەوت	قڕبوو	أُبید
قوڵە	بورج	برج
قۆرت	ئاستەنگ	حاجز
قۆستە	ڤەگرتن/رەڤاندن	ألتقاط/خطف
قووڵایی	كویراتی	عمق
قیرتاوكراو	قیركری	مبلط

ک

کارگە	کارگەھ	معمل
کارگەی چنین	کارگەھا راچنینێ	معمل النسیج
کارامە	کارزان	ماهر
کاڵەک	گوندور	بطیخ
کاریز	کاریز/کانی	میاه جوفیة/ینبوع ماء
کارگوزاری	خزمەتکاری	خدمات
کانزا	کانزا	معدن
کەڵک	مفا	فائدة
کەرەی چەور	نڤیشکێ چەڤر	زبدة دهینة
کەل	کەل	مابین قمة جبلین
کەنداو	کەنداڤ	خلیج
کەنار	کەنار	ساحل
کەش	سەقا	جو
کەشتی	گەمی	سفینة
کەشکەڵان	رێ یا کادزا/جهەکێ بلند	درب التبانة/مکان مرتفع
کەش و فشێکەوە	مەزنی/سەربلندی	کبریاء/تفاخر
کەشتیوانی	گەمیڤانی	ملاحة
کچەبرین پێچەکە	سستر	ممرضة
کتوپڕ	ژنشکێڤە	فجأة
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشت و مات	تەناهی/بێ دەنگی	هدوء
کوڕەزا	نەڤی	حفید
کوچ کردن	مشەختبوون	هجرة
کولێرە	سەوک	رغیف الخبز

کوێستان	زوزان	المناطق الباردة
کوشندە	کوژەک	قاتل
کوشک	ئاڤاهی	بناية
کوشش	خەبات/بزاڤ	نضال/جهد
کۆڕ	کۆڕ	ندوة/محفل
کۆلکە	فاکتەر	عامل
کۆڵ نەدان	خونەدانە دەست	عدم الاستسلام
کۆنەپەرست	کەڤنە پەرست	رجعي
کۆڵەکە	ستوین	دعامة
کۆمەڵە	کوم	مجموعة
کوولەکە	کولند	قرع
کیشوەر	کیشوەر	قارة
کێلگە	زەڤی	حقل
کێشە	دوز	قضية
کێو	چیا	جبل
کێرد	کێر	سكين

گ

گاڵتەباز	ترانەکەر	هزلي/فكاهي
گاڵتە	ترانە	هزل/فكاهة
گاڵتەوگەپ	ترانە	هزل
گالیسکە	عەرەبانە	عربة
گەشتێک	سەیرانەک	سفرة/نزهة
گەشانەوە	گەشبوون	تطور
گەشت	سەیران/وەغەر	سفرة/رحلة

گەڕەک	تاخ	محلة
گەردوون	جیهان	کون/عالم
گرد	گر	تل
گڕدار	گڕدار	غیور
گرانەتا	تایاگران	تیفوید
گرتن و راونان	گرتن و راهێلان	الاعتقال والمطاردة
گسک	گێسک	مکنسة
گڵ	ئاخ/تەقن	تراب/طین
گفتوگو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گوشی	گڤاشت	ضغط
گونجاو	رێکەفتی	ملائم
گوڵەباخ	گول محەمەد	ورد الجوري
گوللە	فیشەک	طلقة
گورج و گۆڵ	پەیت/زفت	نشط
گوریس	وەریس	حبل
گورووو	گورین	سلخ
گۆم	گول/گوم	مستنقع
گۆڕەپان	مەیدان	ساحة
گوێ گرتم	من گوهداری کر	اصغیتُ
گێل کرد	خاپاند	اغفله/خدعه
گیانلەبەر	گیانەوەر	حیوان

ل

لادێ	گوند	قریة
لافاو	لێڤان/لمشت	فیضان

لایەنگیر	تاگیر	مؤید
لاووشکانیەکان	لایێت هشک	الاطراف اليابسة
لەپڕ	ژنشکێڤە	فجأة
لەپێناوی	ژپێخەمەتی	من أجل
لەمەوپێش	ژنهوپێڤە	من الآن فصاعداً
لەناوبەریت	ژنافببەت	يمحو
لەنگەرگرتبوو	راوەستابوو	وقفت
لەوساوە	ل وی دەمی	ذلك الوقت
لم	خیز	رمل
لۆکە	پەمبی	قطن
لووت	دفن	أنف
لووتکە	گوپیتک	قمة
لوولە	لویلی	فوهة
لێخوڕ	شوفێر	سائق
لێخوڕین	هاژوتن	سياقة
لێ پرسینە	بەرپرسیاری	مسؤولية
لێ دەسلەمێنەوە	دێ ژێ دویرکەڤن	يبتعدون عنه

م

مافەڕەواکان	مافێت رەوا	الحقوق المشروعة
مافوور	مەحفیر	بساط/سجاد
ماسوولکە	زەڤلەک	عضلة
مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
ماندوێتی	وەستیان	تعب
مەڵبەند	بنگەه	مركز

مەرگ	مرن	موت
مەلّ	بالّندە	طير
مەلەوان	مەلەڤان	سباح
مەترس	ترسی	خطر
مەقەست	مەقەس	مقص
مەڕومالآت	تەرش و کەوال	مواشي
مەشخەلّ	مەشخەل	شعلة
مرواری	دورِ	لؤلؤ
مستەکۆلانە	کولمانێ	ملاكمة
مۆم	شەمالک	شمعة
میوە	فێقی	فاكهة
میوە ڕەنین	فێقی چنین	جني الفاكهة

ن

ناڕەوا	نەدرست	غير صحيحة
ناسراو	ناسیار	معروف
نانووشتێنمەوە	ناڤەچەمینم	لم اطوي
نانەوا	نانپێژ	خباز
نانی نیوەڕو	فراڤین	طعام الغداء
ناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
ناوەند	ناڤەند	وسط
ناوبژیوان	ناڤبژیڤان	وسيط/حكم
ناوی لێ نراوە	ناڤ کریە	سُميَ
نایاب	بژارە	فريد
نائومێدی	بێزاری	يائس

نەوچەوانی	ئەنیا وی/ناف چاڤێت وی	جبینه
نەشتەرگەری	نشتەرگەری	عملية
نەبەرد	دلێر/قارەمان	شجاع
نەهاتی	نەبوون	عدم الوجود
نەنک	داپیر	جدة
نەرمان	نەرمین	لين
نەدەخایاند	ڤەنەدکێشا	لم يستغرق
نقوم کرد	بن ئاف کر	غطس
نوێن	نڤین	فراش
نۆکەند	نوی کەند/دەربەند	قناة
نوواندووە	دیارکریە	مثل/اظهر
نێرینەکانیان	لێنێرینێت وان	استطلاعاتهم
نێوژی شیوان	نڤێژا عەیشا	صلاة العشاء
نیوە دوورگە	نیڤ گزیرتە	شبه جزيرة
نیگار	نیگار	رسم

هـ

هاندەر	پالدەر	دافع
هاوڕێ	هەڤال	صديق
هاوچەرخ	هەڤ چەرخ	عصري
هاتەدی	بجە هات	نفذ
هاوسنوور	هەڤ توخیب	محاذي/متاخم
هاتۆچۆکەران	رێڤینگ	المارة
هاندام	هاندام	شجعني
هاتوچۆ	هاتن و چوون	مرور

هان دەدات	دێ هاندەت	يشجع
هاڕین	هێران	طحن
هاوبەش	هەڤپشک/کومپانیا	شريك/شركة
هەرمێ	هرمیک	عرموط
هەرەوەزی	زبارە	عمل شعبي
هەڕەشە	گەف/هێرش	تهديد/هجوم
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەڵپەڕین	داوەت	دبكة
هەڵ دەگەڕێت	دێ وەرگەڕیێت	ينقلب
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵگیرسا	هەلبوو	اشتعل
هەڵ گەڕانەوە	هەلگەڕان	ردّة
هەڵڵا	گازی/هەرا	صراخ/صخب
هەڵ دادەیەوە	وەردگەڕاند/دهلدا	قلب
هەلێک	دەلیڤەک	فرصة
هەڵ دەقوڵێن	دێ زێن/دێ هەلاڤێن	ينبع/يتدفق
هەڵووژ	حولیک	أجاص
هەل	دەلیڤە	فرصة
هەڵم	هەلم	بخار
هەڵداوە	هەلدا/ڤەدا	نصب
هەڵمەت	بسەرداگرتن/هێرش	مداهمة/هجوم
هەڵ دەکەین	دێ هەلکەین	نشعل
هەڵ ئاوساوەکە	وەرمتی	منتفخ/متورم
هەڵبەست	هوزان	شعر
هەڵکەند	کولا	حَفر

هەڵگیرساند	هەلکر	اشعل
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەناسە	بێهن هەلکێشان	تنفس
هەناسەبداتەوە	بێهنا خو بدەت	يتنفس
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەوێن	هێڤێن	خميرة
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەور	عەور	غيوم
هەوڵدانمان	پێکولێت مە	محاولتنا
هەوڵدان	پێکول	محاولة
هەویرشێل	هەڤیرکەر/هەڤیرکرن	عجان/عجينة
هونەروەری	تەکنیکی	فني
هونەرزان	تەکنیکی	فني
هۆز	عەشیرە/هوز	عشيرة
هۆیەک	ئەگەرەک	سبب
هیوا	هیڤی	امل
هێلانە	هێلین	عش
هێڵەدژەکە	خیچا بەرەڤانیێ	خط الدفاع

و

وەچەکان	بەرەباب	اجيال
وەرچەرخاو	وەرچەرخان	انعطافة/استدارة
وەرز	کمژ/وەرز	فصل
وەدی هێنان	بدەستڤەئینان	تحقيق

ووردیله	هویرکوک	دقیق/ذرات
وتوویژ	هەڤ پەیڤین	محادثة
ولاخ	دەوار	دابة
ووچان	بێهن ڤەدان	استراحة
ووردوخاش	هویر/هویرک	ناعم/مسحوق
وورد	هویر	ناعم
ووردبین	هویر بین	مجهر
ووزە	تێن	طاقة
وورک	زک	بطن
ووشتر	حێشتر	بعیر

ی

یار	یار	صدیق
یاریگا	یاریگەھ	ملعب
یاد	بیرەوەری	ذکری
یاداشت	بیرانین	مذکرة
یاسا	قانون	قانون
یەزدان	خودێ	الله
یەدەک	یەدەک	احتیاط

بیرکاری - پۆلا چوارێ

ب

بار	بار/سەروبەر	حال
بازنە	بازنە	دائرة
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
بەراوردکردنی ژمارەکان	هەمبەرکرنا هژماران	فرق الاعداد
بەهای خانە	بهایێ خانێ	قیمة الحقل
بەشکراو	پشککری	المقسوم
بەشدراو	پشک لێ کری	المقسوم علیه
بەرکەوت	بەرکەفت	حاصل القسمة
بەرگ دروو	دورینکار	خیاط
بدوزرەوە	ببینە/دیاربکە	اکشف
بریتی یە	پێک هاتیە	متکون
بگرێتەخۆی	بخوڤەبگریت	یشتمل/یضم
بنۆرە	بنێرە	انظر

پ

پارچەراستەهێل	پارچا راستەخیچی	قطعة المستقیم
پیتاک	بێش	تبرع
پێوان	پیڤان	قیاس
پێوەندی	پەیوەندی	علاقة
پێنووس	قەلەم	قلم

ت

تەواوبکە	تمام بکە	أکمل
تیشک	تیروژک	اشعة

ج

جیاواز	جودا	فَرق

چ

چەندێتی	چەند	کمية
چەندجارەکان	چەندجار	مضاعفات
چوار گوشە	چوار کوژی/چوار گوشە	مربع
چوار لا	چوار لا	مضلع
چێوە	دەوروبەر/چێوە	محيط

ح

حەلوا	شرینی	حلويات

خ

خاڵ	خاڵ	نقطة
خەملاندن	خەملاندن	تخمين
خشتە	دامک	جدول
خۆرئاوا	روژئاڤا	غرب
خۆر هەلات	روژهەلات	شرق

د

دابەشكردن	پشككرن	قسمة
داپۆشیوە	نخافتیە	مغطى
دەگوترێ	دهێتە گوتن	يقال
دەنوێنن	دیاردکەن	يمثلون
دەفر	ئامان	وعاء
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة

ر

راستەهێل	راستەخێچ	مستقيم
رەنووس	رەنووس/ژمرە	رقم
رووبەر	رویبەر	مساحة

ژ

ژمارەی کەرتدار	ژمارا کەرتدار	عدد كسري
ژێرەیەکخراوەکان	ژێرێن رێکخستی	المقامات المرتبة
ژێرە چیاوازەکان	ژێرێن ژێک جودا	المقامات المختلفة

س

ساڵی پڕ	سالا پر	سنة كبيسة
ساڵی سادە	سالا سادە	سنة بسيطة
ساڵی زایینی	سالا زاینی	سنة ميلادية
ساڵی کۆچی	سالا مشەختی	سنة هجرية
سەرجەم	سەرجەم	مجموع
سەربەرەوژێر	سەربەرەڤ ژوری/ژێهەل	تصاعدي

سەربەرەوخوار	سەربەرەف خوار/ژوردا	تنازلي
سەرەگوشە	سەرەكوژی/سەرەگوشە	رأس الزاوية
سووركە	مێویژ/خاتینوک	زبيب

ش

شیكاركردن	شروڤەكرن	تحليل

ق

قازانج	مفا	ربح/فائدة
قیبلەنما	قیبلەنما	بوصلة

ک

کامیان	کیش ژوان	ايهما
کەوتەخوڵ	زڤری	دار/بدأ بالدوران
کەواتا	ئانکو	يعني/أي
کەرت	کەرت	كسر
کونیەگوشە	کوژی پیڤ	منقلة
کۆتایی	دوماهی	نهاية
کۆکردن	کوم کرن	جمع
کۆمەڵە	کۆمەڵە	مجموعة
کۆڵکە هاوبەشەکان	فاکتەرێن هەڤپشک	العوامل المشتركة
کێش	سەنگ	وزن
کردار	کریار	عملية

گ

گەزۆ	گەزو	من السماء
گرۆ	کوم/گروپ	مجموعة
گوریس	وەریس	حبل
گۆشە	کوژی/گوشە	زاوية
گۆشەوەستاو	کوژیێ راوەستای	زاوية قائمة
گۆشەکراوە	کوژیێ ڤەکری	زاوية منفرجة
گۆشەی تیژ	کوژیێ تیژ	زاوية حادة

ل

لاکێش	لاکێش	مستطيل
لێ دان	لێکدان	ضرب
لێک دەرکردن	ژێک برن	طرح

م

مانگا	چێل	بقرة
مەزندە	نێزیکی	تقريباً

ن

نرخ	بها	قيمة

ه

هاوبەش	هەڤ پشک	مشترك
هاوبەشن	هەڤ پشکن	مشتركة
هاوجێگان	هەڤ کویف	متناظرة

هاوپیوان	هەڤ پیڤان	متساوية القياس
هەڵە	شاش	خطأ
هەوەس	حەز	رغبة
هەنگاوەکانی شیکردن	پێنگاڤێن شروڤەکرنێ	خطوات التحليل
هێما	نیشان	علامة

و

وەڵام	بەرسڤ	جواب
وچان	بێهن ڤەدان	استراحة
وێنە	وێنە	شكل

ی

یەکسان	یەکسان	متساوٍ

پەروەردەی نیشتمانی - پۆلا چوارێ

ئا

ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاوارە	دەربدەر	مشرد
ئاوو هەوا	سەقا	جو
ئەرک	ئەرک	واجب/وظیفة
ئەنجوومەن	جڤات	مجلس
ئوتومبێل	ترومبێل	سیارة

ب

باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باڵندە	باڵندە/تلور	طیر
بانگەواز	بانگەواز	نداء
بایەخ	پویتە	اهتمام
بەدەگمەن	کیم جار	نادراً
بەندە	گرێدایە	متعلقة/مرتبطة
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة/ شفقة
بەرێوەبەر	رێڤەبەر	مدیر
بەڵگە	گروڤ	دلیل
بەرپرسیار	بەرپرسیار	مسؤول
بەپیت	ب بەرهەم/ قەلەو	خصب
بەرگری	بەرگری	مقاومة
بەرهەڵستی	بەرهنگاری	معارضة

بەناوبانگە	بناف و دەنگە	مشهور
بەرهەمی کشتوکاڵ	بەرهەمێ چاندنێ	الانتاج الزراعي
بەخێرایی	بلەز	بسرعة
ببەستن	گرێدەن	اربطوا
بڕبڕە	مورک	فقرة
بزە	گرنژین	ابتسامة
بنچینە	بنیات	اسس
بنیاتنان	ئاڤاکرن	بناء
بیرتیژی	بیرتژی	ذكاء
بینا	ئاڤاهی	بناء
بێچو	بچویک	صغار

پ

پابەند	پێگیری	التزام
پارێزگار	پاراستن	محافظة
پەرەپێدان	گەشبوون/وەرار	تطور/نمو
پێناوی	پیخەمەتی	من أجل

ت

تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەمەنتر	ژیتر	اكبر سناً
ترسناک	بترس	مخيف

د

دابران	ڤەقەتیان	انقطاع

دانەبرین	ڤەنەقەتیان	عدم الانقطاع
داگیرکەر	داگیرکەر	محتل
دامەزراندن	دانان/ئاڤاکرن	بناء
دەپەرستن	دپەرێستن	يعبدون
دەدوێن	دئاخڤن	يتكلمون
دەستوری رەفتار	بنواشێن رەفتاری	قواعد التصرف
دەفرەکان	ئامان/سێنیک	صحون
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دێهات	گوند	قرى

ج

جێ بەجێ کردن	بجه ئینان	تحقيق/تنفيذ

چ

چاوچنوک	هێخواز/چاڤ برسی	طماع
چاودێری	چاڤدێری	رعاية
چەوسێنە	زوردار	ظالم

خ

خورەوشت	تیتال	عادات
خویان بەخت کرد	خوکرەقوربان	ضحوا
خێزان	بنەماڵ	عائلة

ر

راستگویی	راستبێژی	صادق

رای ژەنووم	ئەز هژاندم	هزتني
رەنج	رەنج	كد
رەوشت	رەفتار	اسلوب/تصرف
روخ	رەخ	جانب/حافة
رووگرژ	ئەنی گرێ/موردیم شێن	عبوس
رێزگرتنی پەیڕەو	رێزگرتنا رێبازێ	احترام النهج
رێنومایی	شیرەت/راسپاردە	ارشادات/توصيات

ژ

ژیر	ئاقل	عاقل

س

سازگار	زەلال	عذب
سەرپەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەرجەم	سەرجەم/هەمی	مجموع/كل
سەرگەردان	بێ سەروشوین	مفقود
سنوور	توخیب	حدود
سوپا	لەشكر	جيش
سووتەمەنی	سووتەمەنی	محروقات
سوودبەخش	مفادار	مفيد/نافع

ش

شار	باژێر	مدينة
شانە	شانە	خلية
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار

شتووم	من شويست	غسلتُ
شكومەند	ژ هەژى	لائق/كرامة

ك

كەرەستەى خاو	كەرەستێ خاڤ	مادة خامة
كەڵک	مفا	فائدة
كەمايەتى	كێماتى	أقلية
كەم تەرخەمى	خەمسارى	أهمال
كوشندە	كوژەک	قاتل
كوليى	نە رژد	عدم الجدية

گ

گەرەكان	تاخ	أحياء
گواستەوە	ڤەگوهاست	نقل
گورەپان	مەيدان	ساحة
گوێ رايەڵى	گوهدارى	إطاعة

ل

لانە	هێلين	عش
لەناوبردن	ژنافبرن	إبادة

م

مەڵبەندەكانى چاڤدێرى	بنگەهێن چاڤدێريێ	مراكز الرعاية
مندالآن	زاروک	اطفال
مێژوو	ديروک	تاريخ

ن

نیشتەجێ یە	ئاکنجی یە	سکن

ھ

هاندەدەن	هاندەن	یشجعون
هاوبەش	هەڤپشک	مشترك
هاوینەهەوار	هاڤینگەهـ	مصیف
هەراسان کردن	تێکدان	فوضی
هەلس و کەوت	رەفتار	اسلوب/تصرف
هەلوێست	هەلوێست	موقف
هەوڵدان	پێکول	محاولة
هێنانەدی	بدەستڤەئینا	حقق

ی

یاسا	قانون	قانون
یارمەتی دان	هاریکاری کرن	مساعدة/تعاون
یاریدەدەرێک	هاریکارەک	مساعد/عامل

زانستەکان - پۆلا چوارێ

ئا

ئاخۆ	ئەرێ	أي
ئارام	هەدار	صبر
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانترە	بساناهیترە	أسهل
ئاست	ئاست	مستوى
ئاسودە	دلخوش/پشت راست	سعيد/مطمئن
ئاسایی	ئاسایی	اعتيادي
ئامیر	ئامیر	جهاز
ئامێرەکانی ساردکردن	ئامیرێت سارکرنێ	اجهزة التبريد
ئامێرەکانی گەرم کردن	ئامیرێت گەرم کرنێ	اجهزة التدفئة
ئامادەکراو	بەرهەڤکری	مُحضَر
ئاگر کوژێن	ئاگرڤەمر	أطفائية
ئاوریشم	ئارمیش	حرير
ئاودەس	دەستاڤ	مرافق صحية
ئاووهەوا	سەقا	جو
ئاودان	ئاڤدان	ريًّ/سقي
ئاوراکێشان	ئاڤ راکێشان	سحب الماء
ئاوردە	ئینان	جلب/استيراد
ئاودەسخانە	دەستاڤ	مرافق صحية
ئاوی بەکاربراو	ئاڤا پیس	المياه الآسنة
ئاوەڕوگە	جوبار/کارێز	مجاري المياه

ئاودێری	ئاڤدان	ريًّ/سقي
ئاوس	ئاڤس	حامل
ئەم دیو	ڤی رەخی	هذا الجانب
ئەو دیو	وی رەخی	ذلك الجانب
ئەوتۆ	وەسا	كذلك
ئەندازیار	ئەندازیار	مهندس
ئەستێرەیولی	ستێرا جەمسەری	النجم القطبي
ئەستێرەی کاروان کوژ	گەلاڤێژ	نجمة الصباح
ئەپارتمان	شوقە	شقق
ئەگینا	ئەگەرنە	وألا
ئیستگە	ئێزگەه	محطة
ئینجانە	قافک	قحف
ئێشکگر	نوبەدار	خفير
ئێسک	هەستی	عظام

ب

باراناو	ئاڤا بارانێ	ماء المطر
باریک	زراڤ	رفيع
باگۆڕکێ	باگوهورین	تهوية
باگۆڕکێوە	باگوهورێ چیا	الرياح الجبلية المتغيرة
بانیۆ	بانیو	بانيو
باوەشێن	باوەشین	مهفة
بەخشندە	دلوڤان	رحيم
بەخشی	دایێ	اعطى/منح
بەخێوکەر	بخودانکەر	مربي

بەخێودەکەن	دێ بخودان کەن	يربون
بەرزکەرەوە	بلندکەر	رافعة
بەربەست	بەربەست	حاجز
بەرگدروو	دروینکار	خياط
بەرزدەبێت	دێ بلندبیت	يرتفع
بەروبووم	درامەت	محصول
بەر	بەر	ثمرة
بەگوێرەی	لدویف	حسب/بموجب
بەکاربراو	ژکارکەفتی	عاطل/مستهلك
بەفرگر	بەفرگر	مجمدة
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەندەر	بەندەر	ميناء
بپاڵوێن	ب بشێفن/ب پارزنین	نصفي
بپشکنە	لێ نێرە	افحص
بجولێم	ب لڤم	اتحرك
بچۆرە	هەرە	اذهب
بدروشێتەوە	ب تەیسیت	تلمع
بدوزرەوە	دیاربکە	اوجد
بڕ	چەند/برەک	مقدار
بڕوانە	بنێرە	انظر
بڕەڕەکان	برەر	القواطع
بڕگەدار	بڕگەدار	مسنن/ذو فقرات/ذو قطع
بزواندن	لڤاندن	تحريك
بزووتن	بزاڤ/لڤین	حركة

بزوێننەر	لڤینەر	محرك
بسازێنێ	پاقژکەت	يصفي
بشێ	چێدبیت/رێکەڤیت	يمكن/يلائم
بکولێنە	ب کەلینە	أغلى
بلیت	تکت	تذكرة/بطاقة
بنچینە	بنیات	اسس
بنمیچ	بان	سقف
بناغە	بنواشە/بنیات	اساس/قاعدة
بۆیەکراوە	بویاغ کریە	مصبوغ
بۆیەچی	بویاغچی	صباغ
بۆن	بێهن	رائحة
بۆنەکان	هەلکەفت	مناسبات
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بیانشۆرە	بشو	اغسلها
بیقلشێنە	بکەلێشە	افلق/اشطر
بیبەر	بیبەر	فلفل
بێجگە	ژبلی	ماعدا
بێچوو	تێشک	صغير

پ

پارێزگار	پاراستن	محافظة
پاراندنەوە	داخوازی	دعاء/طلب
پاشەڕۆ	پاشمایک	فضلات
پاڵ	پاڵ	دفع
پاڵتو	قاپویت	معطف

پالاوتن	پارزنین	تصفية
پالێوراو	پارزنین کری	مصفى
پایەکان	پەیسک	درجات
پەڕە	پەڕ	ريش
پەرەپێدان	گەشبوون/وەرار	تطور/نمو
پەراسوو	پەراسی	اضلاع
پەسەند	پەسەند	مقبول
پەڵە	پارچە/پنی	قطعة/بقعة
پەلەوەر	باڵندە	طير
پەیداکەر	پەیداکەر	مولد
پەیرەو	پێگیری	التزام
پتەو	موکم	قوى
پرشنگدار	تیروژکدار	مشع
پزیشک	نوژدار	طبيب
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پشتێن	کەمەر/شویتک/قایش	حزام
پیشە	پیشە	مهنة
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پتێنراو	مارق	مخصب
پێچکەکە	خرخال	عجلة
پێشدەست	بەردەست	تحت اليد
پێشبرکە	بەریکانی	مسابقة
پێپلیکە	پەیسک	درج
پێویست	پێدڤی	ضرورة
پێودەدرێ	دێ هێتە پێڤەدان	يغلق

پێوەر	پیڤەر	مقیاس
پۆشی	نخافت/لبەرخوکر	غطی/لبس

ت

تاقی کەرەوە	تاقی بکە	اختبر/جرّب
تاقیگەی زانستی	تاقیگەها زانستی	مختبر علمي
تاقیگە	تاقیگەه	مختبر
تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تاوێر	کەڤر	صخر
تەپ	تەپ/پاشمای	لطمه/فضلات
تەختە	دەپ	لوح خشبي
تەڕوبڕ	تەڕ	مبتل
تەسک	تەنگ	ضيق
تەل	تێل	سلك
تەن	لەش	جسم
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
ترسناک	بترس	مخيف
ترومپا	ترومپا/دلوپێن	قطارة
تکایە	هیڤی یە	رجاءً
توێکڵ	تیڤل	قشرة
تونێل	تونێل	نفق
تۆو	توڤ/دان	حبوب/بذور
توورەکەیەک	تویرکەک	كيس
توون	تیژ	حار
تفاق	ئامیر/کەل و پەل	ممتلكات

تیشک	تیرروژک	أشعة
تێکەلکەر	تێکەلکەر	خلاطة
تێوە	تێ	بهِ
تێکەلاو	تێکەل	خليط

ج

جالجالوکە	تەڤن پیرک	عنکبوت
جگە	ژبلی	ماعدا
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جل شۆر	جل شو	غسالة
جل دروو	دروینکار	خياط
جوێ دەکەینەوە	دێ جوداکەین	نفرق/نفصل
جۆلایی	لڤوک	متحرك
جۆراوجۆر	هەمە جۆر	متنوع
جووڵە	بزاڤ	حركة
جووجەڵە	چیچەلوک	فراخ
جێ	جه	مكان
جێگە	جه	مكان

چ

چارۆکەدار	چارۆکەدار	شراعية
چالاکی	چەلەنگی	نشاط
چالاکی یەک بەکردن	چەلەنگیەک ب کریار	نشاط عملي
چالاو	برک/بیر	بركة
چەفتە	دەرسوک	غطرة

چەم	رووبار	نهر
چەو	شیشەبەرک	حصو
چەوت	شاشی	خطأ
چڵک	پیساتی	قذارة/وساخة
چڵکن	پیس	قذر
چنین	راچنین/ڤەهاندن	نسيج
چوار گوشە	چوار کوژی	مربع
چۆ ڕڕاو	دێراندی	مرشح
چۆرەک	کەسمە	كَسمة
چین	تەخ	طبقة
چی حالێ بووی	چ تێگەهشتی	ماذا فهمت
چێنراو	چاندی	مزروع
چێشت	زاد/خوارن	طعام/أكل
چێشتخانە	تێشتخانە	مطبخ

خ

خانووبەرە	نافمالی/ناڤاهی	ممتلكات/بناء
خاووخێزان	ئەندامێن خێزانێ	افراد العائلة
خاوێن	پاقژ	نظيف
خەتا	بناس/گونەه	ذنب
خەرجی و رەنج	مەزاختن و رەنج	صرف وكد
خەست	تیر	كثيف/كثافة
خەست کردن	تیرکرن	تكثيف
خەڵوز	رەژوی	فحم
خرێکان	خورین	ضرس

خشته	دامک	جدول
خشت	کەلپیچ	طابوق
خشتی قوڕ	کەلپیچێ تەقنێ/لبن	طابوق
خشتی سوور	کەلپیچێ سور	طابوق احمر
خوان	سێنیک/سفره	مائدة
خوری	هری	صوف
خواردەمەنی	خواردەمەنی	مأكولات/اطعمة
خۆراک	خوارن	أكل
خۆر	تاڤ	شمس
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆشۆرین	خوشویشتن	استحمام
خۆکار	خۆکار	آلي
خومخانەچی	خومدار	صباغ الخيوط والملابس
خولخلوک	بوکرک	بكرة
خوویەک	رفتارەک	عادة/تصرف
خێرایی	لەز	سرعة

د

دابین دەکات	دێ دابین کەت	يضمن
دارتاش	دارتاش	نجار
دا ئەتاشی	دنکراند/دتراشی	ينحت/ينقر
دارودرەخت	داروبار	اشجار
دادەگیرسێت	دێ هەلبیت	يشتعل
دادەکوتێ	دێ داهێلیت	تغريس
داگیرساندن	هەلکرن	اشتعال

داگیرسێنه	هەلکە	اشعل
داگره	نزم کە	إخفض
دانەوێله	دان/توڤ	حبوب/بذور
دانایی	شارەزایی	مهارة/ذکاء
دانیشتوان	ئاکنجی	سکان
دەبەخشێ	دێ دەت	یعطي/یمنح
دەبزوێنیت	دێ لڤینیت	یحرك
دەبزوێن	دێ لڤن	یتحرکون
دەپچڕن	دێ بچن	تنقطع
دەپەڕیمەوە	دێ دەربازبم/دێ بورم	اعبر
دەتەکێتەوە	دێ داقوتیت	تنفض
دەتروکێ	دێ مەرقن	تفقس
دەتوێنتەوە	دێ حەلینیت	یذیب
دەجوڵێن	دێ لڤن	یتحرکون
دەحەسێنتەوە	دێ بێهنا وان ڤەدەت	تریح
دەخەوێت	دێ نڤیت	ینام
دەخەمەڕوو	دێ بەرچاڤ کەم	استعرض
دەجوون	دێ جوین	تجتر
دەروازە	دەرویک	بوابة
دەریا	دەریا	بحر
دەریا وان	دەریاڤان	بحار
دەروێ	دێ شین بیت	ینبت
دەردراو	دەرهاڤێژ	عصارة
دەرژێتەوە	دێ رژیت	بَنسکب
دەدوورێت	دێ درویت	یخیط

دەزوو	دەزی	خيط
دەسورێت	دێ زڤریت	يدور
دەست سڕ	دەستمال	منديل
دەس شۆر	دەست شو	مغسلة
دەس و پل	دەست و پێ	الاطراف
دەسگیر دەبێ	دەست دکەڤیت	يتوفر
دەسپێوەگرتن	دەست کرن	لمس
دەشارێتەوە	دێ هێتە ڤەشارتن	يخفى
دەشۆرێ	دێ هێتە شویشتن	يُغسل
دەشێ	چێدبیت	يمكن
دەکوڵێ	دێ کەلیت	يغلي
دەکوژێتەوە	دێ ڤەمریت	ينطفيء
دەگەینرێ	دێ هێتە گەهاندن	يوصل
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	ينقل
دەم	دەڤ	فم
دەنێژین	دێ نژێین	نبني
دندک	دندک	حبة/بذرة
دەنیشێ	دێ پالییێت	يترسب
دەهارێ	دێ هێریت	يطحن
دەی خولێنێتەوە	دێ زڤرینیت	يدير
درەوشەدار	تەیسوک	لماع/مضيء
درەخت	دار	شجرة
دلۆپاوی	دلوپاندی	مقطر
دلۆپاندن	دلوپاندن	تقطير
دۆزینەوە	ڤەدیتن	اكتشاف

دۆش و داماو	حێبەتی	متحير
دۆ	دەو	لبن
دووکەڵ	دوکێل	دخان
دێتەکوڵ	دێ کەلیت	يغلي
دێهات	گوند	قرى

ر

راخەر	مەحفیر	بساط
رادەگرم	دێ بخودان کەم/دێ پارێزم	أربي/احافظ
رازاوەیە	خەملاندیە	مزينة
رازاندن	خەملاندن	تزيين
راکیشان	کێشان	سحب
راگرتن	بخودانکرن/پاراستن	تربية/محافظة
رادەگرێ	دێ بخودان کەت/دێ پارێزیت	يربي/يحافظ
راو	راڤ/نێچیر	صيد
رەتبوون	بورین	مرور
رەت دەبێ	دێ بوریت	يمر
رەحەتیەک	کوفکەک	قمع
رەخساندویر	بو مە پەیداکر	دبرلنا
رەخساندن	پەیداکرن	تدبير
رەژوو	رەژوی	فحم
رەشماڵ	کوین/رەشمال	بيت شعر/خيمة
رەفتار	رەفتار	اسلوب
رەگ	رەخ	جذر
رەوشت	رەفتار	اسلوب/تصرف

رکێف	کونترول کرن	سيطرة
رۆخ	رەخ	جانب/حافة
رۆلە	کوڕ	ابن
رۆلەکانمان	کوڕێن مە	ابنائنا
رۆشنایی	روناهی	ضوء
رووەک	رووەک/گیا	نبات
رووی زبر	روییّ زڤر	وجه خشن
رووبەر	رویبەر	مساحة
ریان	دەرهاڤێتن	افراز
ریخوڵەکان	روڤیک	امعاء
ریخوڵەباریکە	روڤیکا زراڤ	امعاء دقيقة
ریخوڵە ئەستوورە	روڤیکا ستویر	امعاء غليظة
ریش	رێشال/رەه	جذور/ألياف
رێ رەو	رێباز	نهج
رێگاوبان	رێ	طرق
رێنومایی	شیرەت/راسپاردە	توجيهات/توصيات

ز

زانستەکان	زانست	علوم
زاووزێ	مشەبوون	تكاثر
زەڕەبین	زڕەبین	مكبرة/مكرسكوب
زەردێنە	زەرک	صفار
زەمینە	ئەرد	ارض
زبر	زڤر	خشن
زڤک	زڤنک	نفاثة

زوپا	سوبه	مدفأة
زیانبەخش	زیاندار	مضر
زیاخۆری	زێدەخوارن/توێمە	افراط
زیندەوەر	زیندەوەر	احیاء

ژ

ژەم	دان	وجبة
ژووری خەوتن	ئودا نڤستنێ	غرفة النوم
ژیر	ئاقل	عاقل

س

سازگار	زەلال	عذب
سامان	سامان	ثروة
سایە	سیبەر	ظل
سەبەتە	سەلک	سلة
سەربەتال	نەنخافتی/هلێڤری	مکشوف
سەرپوش	دەرپوش	غطاء
سەرچاوەکان	ژێدەر	مصادر
سەرەونخون	سەرنشیف	مقلوب
سەرەمێکوتەکان	سەرمێکوتک	دعامیص
سەرخوان	سەرنشیف	مقلوب
سەرهەڵ کەندەرەکە	سەرێ کەندێ	بدایة الحفرة
سەوزی	زەرزەوات	خضروات
سەوڵ	شەلپی	مجذاف
سەوڵدار	شەلپیدار	مجذافیة

سپێنەر	سپیلک	بیاض
سک	زک	بطن
سوود	مفا	فائدة
سوودبەخش	مفادار	مفید
سووریچک	سوریچک	المريء
سیەکان	سیه	رئات
سەهۆڵ	بەفر	ثلج

ش

شار	باژێر	مدینة
شادومان	دلخوشیا مه	سعادتنا
شەربەتاو	ئاڤک/شیله	عصیر
شەربەت ئاسا	مینا شەربەتێ	کالشربت
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شتومەک	تشت	اشیاء
شله	شله/رون	سائل
شۆسته	پیاده رێ	رصیف
شۆرین	شویشتن	غسل
شوردن	شویشتن	غسل
شیردەر	شیردار	لبون
شێنەیی	هێدی	هدوء
شێوەمان	سەروسیمایێ مه	مضهرنا

ف

فریاگوزار	هەوارهاتن	نجدة

فروکەی پەروانەدار	هەلیکوپتەر	هليكوبتر
فروکەخانە	فرینگەه	مطار
فروکەوان	فروکەڤان	طيار
فراوان	بەرفرەه	واسع
فریادرەسی	هەوارهاتن	نجدة
فرمان	ئەرک	وظيفة/واجب
فلّچه	فرچه	فرشاة
فواره	ئاڤ چزک	نافورة
فوو	پف	نفخة
فوودراوەکە	بفدای	منفوخ

ق

قامیش	لەڤەن	قصب
قاوغه	قالک	علبة
قاچ	پێ	رجل/قدم
قاپ	ئامان	صحن/أناء
قەل و مر	بالّندەمالّی	دواجن
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قسلاو	کسل	كلس/ماء الجير
قسلاوی روشن	کسلا پاقژ	كلس صافي
قورە سوریک	تەقنا سور	طين احمر
قوڕ	تەقن	طين
قووت دەدات	دێ داعویریت	يبلع
قیرتاو	قیرکرن	تبليط
قیبلەنما	قیبلەنما	بوصلة

ک

کارەبانووس	تومارکەرێ کارەبێ	مسجل الكهرباء
کارگە	کارگەھ	معمل
کاڵ	ڤەبی	فاتح
کاڵی	کەرک	فجة
کاروپیشەم	کاروپیشەیا من	العمل ومهنتي
کاهوو	خەس	خس
کامانەن	کیشکن	أيهما
کالەک	گوندور	بطيخ
کاغەزی پاڵاوتن	کاغەزا دێراندنێ	ورق الترشيح
کەرەستە	کەرەستە	مادة
کەرەسە	کەرەستە	مادة
کەرتێک	جارەکێ	مرة
کەرە	نیڤشک	زبدة
کەرەستەکانی رووناکی	کەرەستێن روناهیێ	وسائل الاضاءة
کەشتی	گەمی	سفينة
کەشتی نەوت هەلگر	گەمیا گازهەلگر	ناقلة النفط
کەشتی سەوڵدارەکان	گەمیا شەلپیدار	سفن مجذافية
کەشتی ئاسمان	تینک	مركبة فضائية
کەشتی راو	گەمیا نێچیرێ	سفينة صيد
کەشتی وان	گەمیڤان	ملاح
کەڵک	مفا	فائدة
کەڵەباب	دیکل	ديك
کەلبەکان	کێلب	انياب
کەلەرم	کەلەمی	الهانة

کەڵەکەبەرد	کەلەکا بەرا	كومة حجر
کەلووی چاودێری کردن	بورجێ زێرەڤانییێ	بورج المراقبة
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەوانە	کڤان	قوس
کرداری دلۆپاندن	کریارا دلۆپاندنێ	عملية التقطير
کرداری هەرس	کریارا گڤێرینێ	عملية الهضم
کرکەوتن	کورک بوون	رقد الدجاجة
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشتیار	وەراز/جوتیار	مزارع/فلاح
کلۆ	کەلە/تەقال	كتلة/قرص
کلک	کوری	ذيل
کوژاندن	ڤەمراندن	اطفاء
کوگا	کومگەهـ/ئەنبار	مخزن
کولاو	کەلی	مغلي
کو ئەندامی هەرس	رستا گڤێرینێ	جهاز الهظمي
کوێوە	کیرێ	اين
کولیچە	کادە	كليچة
کولەکە	کولند	قرع
کۆڵەکە	فاکتەر/ستوین	عامل/عمود
کۆمەڵە هەرەوەزی	کومەلا هاریکار	جمعية تعاونية
کۆرپە	تیشک/ساڤا	صغير/رضيع
کۆمەڵە	کۆم/کۆمەڵە	مجموعة
کیژ	کچ	بنت
کێش کردن	سەنگ کرن	الوزن
کێش	سەنگ	وزن

کێڵگە	زەڤی	حقل

گ

گاز	گاز	غاز
گالیسکە	عەرەبانە	عربانة
گەراکان	خەرز	بیوض
گەرماو	گەرماڤ	حمام
گەردوون	جیهان/بیاڤ	فضاء/عالم
گەشەدەکات	دێ وەراریّ کەت	تنمو
گەدە	عویرک	معدة
گەڵا	بەلگ	ورق
گەمەکردن	یاری کرن	لعب
گچکە	بچویک	صغیر
گڵ	ئاخ	تراب
گوشاد	دلخوش	سعید
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گونجاو	رێکەفتی	ملائم
گۆش دەکات	دێ بخودان کەت	یربي
گیانەوەر	گیانەوەر	حیوان
گیانلەبەر	گیانەوەر	حیوان

ل

لار	خوار	مائل/منحرف
لانە	هێلین	عش
لەت ولەت	قەت قەت	مقطع

لەش ولار	لەش	جسم
لەنگەر	راوەستیان	مرساة/وقوف
لەناوبردن	ژنافبرت	محو
لەمەوبەرت	لبەرتە	الملبوسة
لەیەکتر چونیان	وەک هەڤ	متشابە
لقەدار	تایێ دارێ	غصن الشجرة
لم	خیز	رمل
لواو	وەربادای	ملفوف
لۆکە	پەمبی	قطن
لوول کردن	بادان	فتل/لف
لوولە	لویلی	اسطوانة
لووت	دفن	انف
لووس	حولی	املس
لیتە	لیّم	وحل
لیل دەبێ	دێ شێلی بیت	یتعکر
لیک	خوەزی	لعاب
لێ بکولەرەوە	لێ ڤەکولە	ابحث
لێکولکار	لێ ڤەکول/ڤەکولەر	باحث
لێدوان	ئاخافتن	حدیث
لێک چووشن	وەک هەڤن	متشابە
لێوە	ژێ	منهُ

م

ماسوولکە	زەڤلەک	عضلة
مانجۆ	باجان رەشک	باذنجان

مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕومالات	تەرش و کەوال	مواشي
مەگەز	مێش	ذباب
مەلە	مەلەڤانی	سباحة
مەلەلێک	مەلەلەک	مَلمَل
مەرەکەب	مرەکەب	حبر
مراوی	وەردەک	بط
مژەر	مێژەر	ماصة
مس	سفر	نحاس
موو	موی	شعر
میانە	نافبەر	بين
میزەڵدان	بفدانک	نفاخة
میوان دار	مێڤاندار	مضيفة
میوە	فێقی	فاكهة
میوەگوش	ئاڤکا فێقی	عصير الفاكهة

ن

ناتوانێ	نەشێت	لا يستطيع
ناردنەدەرەوە	هنارتن بو دەرڤە	تصدير
ناوشار	ناڤ باژێری	داخل المدينة
نەوت هەلگرەکان	گازڤەگوهێزەر	ناقلات النفط
نخوون	سەرنشیف	مقلوب
نرخ	بها	قيمة
نوسینگاکان	نڤیسینگەه	مكاتب
نیشتن	دادان	هبوط

نیشتەجێ	ئاکنجی	ساکن
هـ		
هارین	هێران	طحن
هاوکار	هەڤکار	تضامن
هەرسکردن	گڤێری کرن	هضم
هەروابڕوا	هەرهوسا بچیت	تمر هکذا
هەسارە	ستێر	کوکب
هەڵدەکەنێت	دێ کولیت	یحفر
هەلواسراوی	هەلاویستی	معلق
هەڵچنین	کومکرن/مژین	کدس/امتصاص
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵماندن	هەلماندن	تبخیر
هەڵبرە	بلندکە	ارفع
هەڵسوڕێن	بزڤرینن	یدیرون
هەڵدەگوشێ	دێ گڤێشیت	یعصر
هەڵدەشێلێ	دێ هەڤیرکەن	یعجن/یکبس
هەڵشێلان	هەڤیرکرن	عجن/کبس
هەڵدەگوشم	دێ گڤێشم	اعصر
هەڵووژ	حولیک	انجاص
هەڵدەوەرێ	دێ وەریێت	تتساقط
هەڵدەگرێت	دێ هەلگریت	یحمل
هەڵگراوبێت	هەلگری بیت	محمول
هەڵدەمژێ	دێ مێژیت	یمتص
هەڵ بوەشێنە	هەڵوەشینە/ژێک ژێک کە	ألغي/فكك

هەڵدێت	دهەلیت	تشرق/تظهر
هەڵیدەبژێرێ	دێ هێتە هەلبژارتن	یختار
هەمەجۆر	هەمە جور	متنوع
هەمەرەنگ	رەنگین	ملون
هەمە چەشن	هەمە جور	متنوع
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەناسەدەدات	دێ بێهنێ هەلکێشیت	یتنفس
هەناسەوەرگرتن	بیهن هەلکێشان	شهیق
هەناسەدان	بێهن دان	زفیر
هەواخوشکەر	باخوشکەر	مكيفة هواء
هۆیەکان	فاکتەر/هوکار/ئەگەر	عوامل/اسباب
هۆنەرکار	تەکنیکی	فني
هۆ	فاکتەر	عامل/سبب
هێماکان	نیشان	علامات
هێلی دڵنیایی	خیچا پشت راستیێ	خط الطمأنينة
هێزی راگێشان	هێزا راکێشان	قوة الجذب
هێلانە	هێلین	عش
هێلەک بەند	تێلا موخلێ	مانعة/منخل
هێلکە	هێک	بيض
هێل	خیچ	خط
هێلکەگەرا	خەرز	بيوض
هێنانە ناوەوە	هێنان	استيراد

و

وتانە	دەستە پەیڤ/بێژە	عبارات

وریا	هشیار	یقظ
وزه	تێن/وزه	طاقة
وشتر	حێشتر	بعیر
وشک	هشک	یابس
وشکایی	هشکاتی	یابسة
ویستگه	گەراج	موقف
وەستەکان	هوستا	بناؤون
وەرگرتن و دانەوه	وەرگرتن ودان	الشهیق والزفیر

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یاریدەر	هاریکار	مساعد
یەخچاڵ	بەفرگر	ثلاجة
یەکتربڕن	ئێکدوبڕن	متقاطة
یەک دەچن	وەک هەڤن	متشابهة

پەروەردەی کشتوکاڵ - پۆلا چوارێ

ئا

ئاروو	خیار	خیار
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاژاڵە	گیانەوەر	حیوان
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانترە	بساناهیترە	اسهل
ئامراز	ئامیر	اداة/آلة
ئاووهەوا	سەقا	مناخ/جو
ئاودان	ئاڤدان	ريٌ/سقي
ئاودەدرێن	دێ هێنە ئاڤدان	تسقى
ئاوریشم	ئارمیش	حرير
ئەوەتوش	وەسا ژی	هكذا
ئەوسا	وەسا/ل وی دەمی	كذلك/ذلك الحين
ئەستوور	ستویر	غليظ
ئەندازە	پیڤان	قياس
ئیش کردن	کارکرن	عمل
ئینجانە	قافک	أصيص
ئێستا	نوکە	الآن
ئوتومبێل	ترومبێل	سيارة

ب

باخەوان	رەزڤان/باغچەڤان	بستاني
باکوور	ژوری/باکوور	شمال

باگوردێن	باگوردان	محدلة
بایەخ	پویتە	اهتمام
تەمەن	ب ژی	مُعَمَر
بەچەپک	ب قەفتەک/ب گەلواز	بباقة/بأكليل
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربية
بەپێی	لدویف	حسب
بەرد	بەر	حجر
بەردڕێژ	ڕێزکرنا بەرا	فرش الحجر
بەردار	بەردار	مثمرة
بەرزی	بلنداهی	ارتفاع/علو
بەروبووم	درامەت	محصول
بەرەوشتی تر	ب رەفتارەکێ دی	بأسلوب آخر
بەڕوو	بەری	بلوط
بەلاڵوک	هەلهەلوک	كرز احمر داكن
بتوانن	بشێن	يستطيعون
ببرێتە	ببنە	تؤخذ/تنقل
بحەسێنەوە	ڤەهوسیێن	يرتاحون
بدوورێتەوە	بهێتەدروین	تحصد
بچێنرێت	بهێتە چاندن	تزرع
بروێنین	بچینین	تزرع
بروێنرێت	بهێنەچاندن	تُزرع
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
بژار[illegible]کەن	هەلبژێرن	يختارون
بگ[illegible]	ڕێکەفن	تلائم
[illegible]کێ[illegible]	بهێتەکێلان	تُحرث

وگەن	گەنی	متعفن
ین نێژی	وان بچێنی	تزرعها
یبەر	بیبەر	فلفل
یێل	مەربێل	مسحاة
نانەوێت	مەبڤێت	نرغب

پ

پاچەکۆل	تەڤر	فأس
پاچەکۆڵەکردن	خەپارەکرن	قلع الادغال
پاک و خاوێن	پاقژ و بژوین	نظیف
پانەدێراو	مالکا پان/سویرکاپان	مرز عریض
پەرج	کەزاختن	تقلیم
پەرچکردن	کەزاخەکرن	تقلیم
پەرژین	پەرژان	سیاج
پەنجە	تبل	اصبح
پەت	بەندک	خیط
پەیرەوی	پێگیری	التزام
پەڕۆ	پەڕۆک	قماش
پەل هاوێشتن	تادان/چەق دان	تفرع
پەڵە	پارچە/پنی	قطعة
پەیین	زبل	سماد
پەیین کردن	زبل کرن	تسمید
پەیتا پەیتا	بەردەوام	بأستمرار
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة/استراحة
پووش پەڕ	تیرمەه	تموز

پیازیله	پیڤازوک	بصلة
پیاز	پیڤاز	بصل
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پێشوو	بەرێ	قبل
پێوەکردن	پێوەرکرن	نثر
پێویستی	پێدڤی	ضروري
پێویستیشە	پێدڤی یە ژی	ضرورية ایضاً
پێدەگات	دێ گەهیت	ینضج
پێگەیشتنی	گەهشتنا وی	نضجة

ت

تاڤ	رفاتک	رف
تایە	دەپ/مشار	لوح/مَرز
تایەکردن	دەپکرن	عمل الواح
تاوێر	کەڤر	صخر
تەرز	بستیک	حولق
تەڕوبڕ	تەڕ	مبلل
تەڕە	زەرزەوات	خضروات
تەڕەتیزە	رشادوک	رشاد
تەرخان کراوەکان	تەرخانکری	المخصصة
تەخت بکرێ	بهێنە شپنەکرن	یتعدل
تەمەندار	ب ژی	معمرة
تەنک	تەنک	رقیق
تەنگ دەکرێ	تەنگ کرن	تضییق
تەنانەت	هەتا	حتی

تەنیا	تنێ	فقط
تەل	تێل	سلك
تەوقە گول	قەفتا گولا	اكليل
توانا	شیان	امكانية
توخم	توخم	عنصر
توندولینج	موکم	محكم/متماسك
تۆپەڵ	گومتل	كتلة
تۆڵە	تول	ثأر
تۆو	توف	بذور
تۆوچاندن	توف چاندن	زرع البذور
توور	تڤر	فجل
ترومپا	ترومپا	مضخة
تڵپە	تلپ	بثل/رواسب
تێر	تێر	كفاية
تێک هەڵ دەورێن	دێ هێتە تێکەل کرن	تخلط

ج

جێگا	جهـ	مكان
جەنگەڵ	دارستان	غابة

چ

چاندراوە	هاتیە چاندن	مزروعة
چەو	شیشەبەرک	حصو
چەقۆ	چەقو/کێر	سكين
چەقاندن	چکلاندن	غرس

چەشنە	جۆر	نوع
چەپکە	قەفتەک/گەلواز	باقة
چەورێزکردن	رێزکرنا شیشەبەرکا	فرش الحصى
چنراو	چنی	مقطوف
چونێتی	چەوانی	كيفية
چین	تەخ	طبقة
چیمەن	فریزی	ثيل/روضة
چێنراون	هاتینە چاندن	مزروعة
چێشتێک	خوارنەک	أكلة

خ

خاک	ئاخ/ئەرد	تراب/ارض
خاکاودەکرێت	دێ هێتە تەرکرن	ترطب
خان	مال	منزل
خاوەنیش	خودانێ وێ ژی	صاحبها ايضاً
خەڵووز	رەژوی	فحم
خەرمانان	بێدەر	بيدر
خەست دەبێت	دێ تیربیت	يتكاثف
خشوک	خشوک	زاحف
خوراک	خوارن	أكل
خوێاوکی	ئاڤەخوێ	ماء مملح
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆیەوە	ب خو	بنفسها
خۆشمان	ئەم ژی	نحن
خۆرسکە	خۆرستە	طبيعي

خۆهەلواسەكان	خۆهەلاويستى	المتسلقات
خێرا	بلەز	بسرعة
خشتى سوور	كەلپيچى سور	طابوق احمر

ح

حەوانەوە	ڤەهوسيان/بێهن ڤەدان	استراحة

د

داپۆشراوە	نخافتيە	مغطى
دارەڕاكردن	هەلاشەكرن	تسقيف بالخشب
دارماڵ	راستكرن/شپنەكرن	تسوية
دارستان	دارستان	غابة
داگيركردوو	ڤەگرتيە	اشغل/احتل
دادەپۆشێت	دێ هێتە نخافتن	يغطي
دانيشتوان	ئاكنجى	سكان
دامەزراندوون	دانايند	مؤسسة
دەپەسترێتەوە	دێ هێنە گڤاشتن	تداس/تضغط
دەپرژێنين	دێ رەشينين	نرش
دەپاليۆرێت	دێ هێتە پارزنين كرن	يصفى
دەبرێنە	دێ بەنە	تؤخذ/تنقل
دەتوانين	دێ شێين	نستطيع
دەچەقێنن	دێ چكلينن	يغرسون
دەخورێت	دێ هێتە خوارن	تؤكل
دەڕوێنرێت	دێ هێتە چاندن	تزرع
دەرازێننەوە	دێ خەملينن	يزينون

دەرازێنرێتەوە	دێ هێتە خەملاندن	تُزین
دەشورِرێتەوە	دێ هێتە شویشتن	تغسل
دەکولێنرێت	دێ هێتە کەلاندن	یغلی
دەکێلرێنەوە	دێ کێلن	یحرثون
دەگوترێت	دهێتە گوتن	یقال
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	تُنقل
دەگوشرێت	دێ هێتە گڤاشتن	تُعصر
دەفلقێنرێت	دێ هێتە هەرشاندن	تسحق
دەنکە	دندک	حبة
دەنێژرێت	دێ هێتە چاندن	تزرع
دەنرێنە	دێ هنێرنە	ترسل
دەوەن	تراش	حرش
دەوە شێنرێت	دێ هێتە رەشاندن	یُرش
دەزوو	دەزی	خیط
دەرزی	دەرزیک	أبرة
دەجنرێن	دهێنە برین	تقطع
دەووترێت	دهێتە گوتن	یقال
دەیروێنین	دێ چینین	نزرع
درەخت	دار	شجر
درەوبکرێت	بهێتە دروین	تحصد
دۆشاوی تەماتە	مەعجونا تەماتێ	معجون الطماطة
دیمەن	دیمەن	منظر
دێراو	مالک/سویرک	مرز
دێراو مەرەزە	مالکێت برنجی	حقل الشلب
دڵگیر	خەمگین/دلڤەکەر	حزین/مشوق

ر

رابێن	فێربن	يتعودون
رابگیرێن	بهێنه بخودانکرن	تربى
رازاندنەوە	خەملاندن	تزين
راهێنان	راهێنان	تدريب
راهاتون	راهاتین/فێربوون	متعودون
رەگ	رەھ	جذر
رەنێوهێنان	بەرھەم هێنان	انتاج
رستان	رێز	صف
روخسار	ساخلەت	صفة
روێنراون	چاندینە	مزروعة
روێنراوە	چاندی یە	مزروعة
رواندوویانە	چاندینە	زرعوها
رواندن	چاندن	زرع
رواوە	شین بویە	نما/نبت
رووتەن	رویت	الارض الجرداء
رووەک	گیا/رووەک	نبات
رێگا	رێ	طريق
رێرەوەکان	رێ و بار	ممرات

ز

زەوی	زەڤی/ئەرد	ارض
زەل	لەڤەن	بردى
زەمین	ئەرد	ارض
زانیاری	پێزانین	معلومات

ژ

ژاڵە	رویل	دفلى

س

سازدان	بەرهەڤکرن	تحضير
سەرەڕای	سەرباری/زێدەباری	بالاضافة
سەرو	کاژ/سەرو	شجرة السرو
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەرنانەوە	سەرگرتن	غلق/سد
سەبەتە	سەلک	سلة
سەلک	پیڤازوک	بصلة
سەلمێنراوە	هاتیە سەلماندن	اثبتت
سەرماوسۆڵ	سر و سەقەم	برد شديد
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەوز	کەسک	اخضر
سەوڵ	گولا کویفیکا دیکلی	نبات عرف الديك
سەوزی یەکەی	کەسکاتیا وێ	خضرتها
سەیری بکەیت	سەحکەیێ/بنێرێ	تنظر
سرکە	سهک	خل
سڕبوون	مت بوون	سبات
سڕە	زبل	سماد
سوود	مفا	فائدة
سووک	سڤک	خفيف
سیس	وەریای/سیس	ذابل/ضعيف

ش

شار	بازێر	مدينة
شارەوانی	بازێرڤانی	بلدية
شاخ	چیا	جبل
شاددەبن	دێ دلخوش بن	يسعدون
شاڵ	بەلگیت دار قەسپێ	سعف
شەتلگە	شەتلگەه	مشتل
شەقام	جادە	شارع
شتانە	تشت	اشياء
شوێن	جه	مكان
شویت	سبت	شنبت
شۆشتە	رێبار	رصيف
شۆرراو	شویشتی	مغسول
شل	شل	سائل/لين
شێدار	شهدار	رطب

ف

فراوان	فرەه	واسع
فریز	فریزی	ثيل
فسقە	کخس	البصل المخصص للزراعة
فشەڵ	سست	راخ
فلچە	فرچە	فرشاة
فلیقاندنەوە	هەرشاندن	سحق
فرێبدرێن	بهێنە هاڤێتن	ترمى

ق

قاپ	ئامان	صحن
قازانج	مفا	فائدة/ربح
قەل و مر	باڵندەماڵی	دواجن
قەدیفە	کول مەحفیر	قديفة
قەدپاڵ	بنار/رەخ	سفح الجبل/جانب
قووڵ	کویر	عميق
قووڵایی	کویراتی	عمق
قنچک	بستیک	سويقة
قوڕ	تەقن	طين
قورس	گران	ثقيل

ک

کاڵەک	گندور	بطيخ
کەرەستە	کەرەستە	مادة
کەرەوز	کەرەفس	كرفس
کەڕوو	پەمبلوک	عفن
کەڵک	مفا	فائدة/نفع
کەوەر	قراد	كراث
کشتوکاڵ	چاندن	فائدة
کولاوە	کەلی یە	مغلي
کۆنەکان	کەڤن	قدماء
کۆتایی	دوماهی	نهاية
کوولەکە	کولند	قرع
کووپەڵە	دەنەکێ بچویک	حب صغير

کێڵگە	زەڤی	حقل/مزرعة

گ

گەشت و گوزار	گەشت و گوزار	سياحة
گەمە	یاری/ترانە	لعب/هزل
گەلاویژ	گەلاڤێژ	شهر آب
گەڵاڕێزەکان	بەلگ وەرین	نفاضة الاوراق
گڵ	ئاخ	تراب
گوشین	گڤاشتن	عصر
گوڵە خەنە	گولا خەنایێ	نبات الحنة
گوڵەباخ	گول محەمەد	ورد الجوري
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گولزار	باغچێ گولا	حديقة الازهار
گۆڕاوە	گوهوری یە	تغير
گیائاسان	وەک گیای	عشيب

ل

لارێ	ڤارێ بوون	ميلان
لاسکە	بستیک	ساق
لاولاو	دار ئالینک	نبات اللبلاب
لەت لەت	پارچە پارچە	مقطع
لەکۆنەوە	ژ کەڤن وەرە	منذ القدم
لەمەڕ	لدور	حول
لەناوبردن	ژنافبرن	محو
لق	تا	فرع

لفکە	لیفک	لیف
لێ رووان‌دوون	لێ چاندینە	مزروعة فيها

م

مەبەست	مەرەم	غرض
مەسینە	مەسین	ابريق
مەقەست	مەقەس	مقص
مەگەز	مێش	ذباب
مۆرد	مویتک	ياس
موتوربەکردن	پەترمەکرن	تطعيم
میوە	فێقی	فاكهة
مێخەک	قەرەنفل	قرنفل
مێروو	مێروی/ئادوی	نمل/حشرات
مێرووکوژ	مێروی کوژ	مبيد الحشرات

ن

ناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
ناشتن	چاندن	زراعة
ناشهێڵێ	ناهێلیت	لم يترك
نەمام	شتل	شتلة
نەخشەکێشان	نەخشەکێشان	تخطيط
نەیرواندوون	نەچاندینە	غير مزروعة
نرخ	بها	قيمة/ثمن
ناتوانرێت	نەشێت/ناچیبیت	لا يمكن

ه

هەرێز	گیا/فریزی	حشیش/ثیل
هەرە	مشار	منشار
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەمیشە سەوزەکان	هەردەم کەسک	دائمة الخضرة
هەمیشەیی	هەردەمی	دائمي
هەناسە	بێهن هلکێشان	تنفس
هەڵواسراوەکان	هەلاویستی	المتسلقة
هەڵ دەکەنێت	دێ هێتە کولان	تحفر
هەڵگەراوەکان	بێت وەرگەریای	المتقلبة
هەڵگەران	هەلاویستن	تسلق
هەڵی دەواسن	دێ هەلاویسن	تعلق
هەڵ دەپەسترێت	دێ هێتە گرێدان	تربط
هەڵ دەچێت	دێ بلندبیت/دێ فویرێت	ترتفع/يتهيج
هەڵپێکان	شین بوون/رابوون	نمو
هەڵبگیرێت	بهێتە هەلگرتن	تحفظ
هەڵ دەدرێت	بهێتە تێکڤەدان	تخلط
هەلکەندن	کولان	حفر
هەڵگێرانەوە	وەرگێران	تقليب
هەڵ دەگێررێتەوە	دێ هێتە وەرگەریان	تقلب
هەڵواسە	هەلاویسە	علق
هەوەس	حەز	رغبة
هێڵ	خیچ	خط

و

ووشک	هشک	یابس
ووشک بوون	هشک بوون	یَبس
وورد	هویر	ناعم/دقیق
وەشاندن	رەشاندن	رش
وەنەوشە	بنەفش	زهرة البنفسج
وەرز	کەژ/وەرز	فصل

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

خوێندنەوەی بەسوود - پۆلا پێنجێ

ئا

ئابروو	ئابروو	شرف
ئابلووقە	دورپێچدان	حصار
ئارام	هەدار	صبر
ئاراستە	ئاراستە	توجيه/اتجاه
ئارەزوو	حەز	رغبة/هواية
ئازا	قارەمان/دلێر	شجاع
ئازار	ئێش	ألم
ئاژەل	گیانەوەر	حيوان
ئاسو	ئاسو	أفق
ئاشنا	نیاس	معروف
ئالقەئالقە	خەلەک خەلەک	حلقة حلقة
ئالآشەکاوە	ئالایێ بلند/ئالایێ هژیایی	علم مرفرف
ئاموژگاری	شیرەت	نصيحة
ئامانجمان	ئارمانجا مە	هدفنا
ئاوات	هیڤی	أمل
ئاودار	شهدار/ئاڤی	رطب
ئاووهەوا	سەقا	جو
ئەبەخشی	دێ دەت	يعطي/يمنح
ئەپسینێ	دێ قەتینیت/دێ پچینیت	يقطع
ئەرک	ئەرک	واجب/وظيفة
ئەزموونگە	تاقیگەهـ	مختبر

ئەفسەر	ئەفسەر	ضابط
ئەسپایی	هێدی	ببطء
ئەندازیار	ئەندازیار	مهندس
ئەندێشە	ئاشوب	خيال
ئەم خەیتە	دێ من دانیتە	يضعني
ئەوتۆ	وەسا	هكذا
ئەودیو	وی رەخی	ذلك الجانب
ئەم دیو	ڤی رەخی	هذا الجانب
ئەوسا	وی دەمی	ذلك الحين
ئیستگە	ئیزگەھ	محطة

ب

بار	بار/سەروبەر	حالة
باڵەکان	چەنگ	اجنحة
باڵەخانە	ئاڤاهی	بناء/اعمار
باوەشێن	باوەشێن	مروحة
باوەر	باوەری	ثقة
بای گرە	بایێ گەرم	هواء حار
بەئاگاهات	هشیاربووم	استيقض
بەپەلە	بلەز	بسرعة
بەپیرمانەوە هات	پێشمەڤە هات	استقبلنا
بەپیت	قەلەو	خصب
بەتەنگەوە هاتن	چاڤدێری/پویتەپێ کرن	عناية/اهتمام
بەخشندیدە	دلوڤان	رحيم
بەخشندەیی	دلوڤانی/پێدان	رحمة/عطاء

بەخێوکردن	بخودانکرن	تربية
بەجۆش	ب گەرمی	بحرارة
بەدیل گرتن	ئێخسیرکرن	أسروا
بەرپابوو	رویدا/پەیدابوو/بجه هات	حدث/قامت/تحققت
بەرپابوون	بجه هاتن/پەیدابوون	قامت/تحققت
بەرووبووم	درامەت	محصور
بەردار	بەردار	مثمر
بەرین	بەرفرەه	واسع
بەراو	ئەردێ ئاڤی	الارض الاروائية
بەرەڵڵا	سەربەخو/بەرەڵڵا	حر
بەرگری مللی	بەرەڤانیا باژێری	دفاع مدني
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەرە	بەرە	جبهة
بەرگری	بەرگری/بەرەڤانی	مقاومة/دفاع
بەردەبوونەوە	دکەفتن	يسقطون
بەرێوەبەرایەتی	رێفەبەری	مديرية
بەربەڵاو	بەرفرەه	واسع
بەزاند	راهێلایێ/رەڤاند	هزم
بەزینێک	رەڤینەک	هروب
بەستە	پەستە	اغنية خفيفة
بەسەربرد	برە سەری	امضى
بەسترابێت	گرێدایبیت	معلقة/مربوطة
بەسام	ب سەهم	مخيف/مرعب
بەشانمەوە	ب ملێ منقه	عل كتفي
بەشگە	کومپانی	شركة

بەکرێ گیراو	کرێ گرتی	مأجور/عميل
بەگوڕ	ب زاغ	قوي
بەفیڕۆدەدات	دێ ب هەروە دەت	عبثاً
بەڵێن	سوز	عهد
بەڵگە	گروف	دليل
بەلادارەت بوو	ژوان بوری	مر من عندهم
بەندیخانە	زیندان	سجن
بەنرخ	ب بها	ذو قيمة
بەندەر	تەنگەئاف	مضيق
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەندە	عەبد/بەنی	عبيد
بەهرە	بەهرە	موهبة
بەهرەیان	بەرهرەیا وان	موهبتهم/مواهبهم
بەهرەوەری یان	بەهرەیێن وان	مواهبهم
بتەقێنێت	ب پەقینیت	يفجر
بحەسێتەوە	ڤەهوسیێت/بێهن ڤەددەت	يرتاح
بجەنگێن	شەری بکەین	نقاتل
بریقە	تەیسکەک	لمعة
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
بڕوانامە	باوەرنامە	وثيقة
بڕوا	باوەری	ثقة
بزوێنەر	لڤینەر	محرك
بسەلمێنێت	بسەلمینیت	يثبت
بسڕەوە	ژێ ببە/ڤەماڵە	امسح
بشێت	چێدبیت	يمكن

بلوێت	هەلکەڤیت	یصادف/یلاتم
بلەرزێنەوە	ب هەژینن	هزوا/حرکوا
بلیمەت	بلیمەت	عبقري
بنیادبنێن	ئاڤاکەین	نبني
بنیادنان	ئاڤاکرن/بنیات دانان	بناء/تأسیس
بناغە	بنواشە	اساس/قاعدة
بۆنە	هەلکەفت	مناسبة
بۆن	بێهن	رائحة
بورد	لێ بوری	عفی
بووکەشووشە	بویکا لاستیکی	لعابة/دمیة
بوومەلەرزە	بیڤەلەرز	زلزال
بووژایەوە	ڤەژیا	انتعش
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بیستووە	گولێ بویە	سامع
بیرەکەمی	هزرا من	فکري
بیرخستمەوە	ئێنا بیرا من	فکرني
بێڵ	مەربێل	مسحاة
بێگانە	بیانی	اجنبي
بێجگە	ژبلی	ماعدا
بێستانەبەر	بەرێ بیستانی	انتاج البساتین
بێ وێنە	بێ وێنە/کێم وێنە	بلا مثیل
بێ هاوتا	بێ هەڤ کویف	بلا نظیر
بێ بەزەیی	بێ دلوڤانی	بدون رحمة

پ

پاچ	قەزمە	قزمة (معول)
پاداشت	خەلات	هدية
پاسەوان	پاسەوان	حرس
پاس کردن	زێرەڤانی	مراقبة/حراسة
پاشگەز	پەشێمانی	ندم
پالەوانی	قارەمانی	بطولة
پاڵێوگە	پارزنینگەھ	مصفى
پاڵاوتن	پارزنین	تصفية
پالی یەوە	برەخ ڤە	بجانبه
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەرژین	پەرژان	سياج
پەرە پێ نادات	وەرارێ ناکەت	لا تنمو
پەرەپێدان	وەرار/گەش بوون	نمو/تطور
پەرەپێ	پێدان	عطاء
پەرەسەندن	گەشبوون	تطور
پەرۆش	حەز/شەپرزەیی	رغبة/قلق
پەڕوانە	پەڕ/باوەشێن	ريش/مروحة
پەرژەوەندی	بەرژەوەندی	مصلحة
پەست نەبوو	بخەم نەبوو	غير متألم/غير مهموم
پەسەندکر	پەسەندکر/پێ رازی بوو	قبل
پەسەندی یەوە	ب رازی بوون	بقبول
پەست بوو	بخەم بوو/شەپرزەبوو	تألم
پەلامار بدەین	هێرش بکەین	نهاجم
پەلامار	هێرش	هجوم
پەلەوەر	باڵندە	طير

پەل	دەست و پێ/سریا لەشکەری	اطراف/سرية عسكرية
پەنجە	تبل	اصبع
پەیام	نامە/پەیام	رسالة
پەیرەو	پێگیری/ڕێباز/سیستەم	التزام/نهج/نظام
پەیژە	پێسترک	درج/سلم
پتەو	موکم	قوي
پچراند	قەتاند/پچاند	قطع
پرشنگدار	تەیسوک/تیروژکدار	مشع/مضيء
پرش و بڵاو	بەلاڤە	تشتت
پرۆژە	پروژە	مشروع
پروپووچ	پویچ	غير مفيد
پرشنگ	چریسک	شرارة
پرخ و هوور	پخێن	شخير
پزیشک	نوژدار	طبيب
پژا	ڕەشاند	رشت
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پشتیوانی	پشتەڤانی	ظهير/مناصر
پشتیر	ئاخویر/گوڤ	حظيرة/اسطبل
پشکووتوو	بشکفتی	متفتح
پشت سوکانە	پشت ڕاست	أطمئنان
پلە	نمرە	درجة
پوختە	پوختە/کورتی	خلاصة
پۆل پۆل	ڕەف ڕەف	اسراب اسراب
پۆلەکوتر	ڕەفا کوترا	سرب حمام
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة

پیلکە	جەلەبک	زناد
پیت	قەلەو	خصب
پیاڵە	کاس	کأس
پیت و فەڕ	خێرو بەرەکەت/مفادار	برکة
پیسکەیی	قەلس	بخل
پێشوو	بەرێ	قبل
پێکراو	بریندار	جریح
پێشرەوان	پێشرەو	طلائع
پێناو	پێخەمەت	من اجل
پێویست	پێدڤی	ضرورة
پێمی ووت	گوتە من	قال لي
پێشینترینیان	بەری هەمیان	اسبقها
پێچا و پێچ	پێچاوپێچ	ملوية
پێلوو	پەرێ چافی	جفن
پێخەف	نڤین	فراش
پێشەبرکێ	بەریکانی	مسابقة
پێ هەڵ گووتوە	پێ گوتی	وَصف

ت

تابلو	تابلو	لوحة
تاسە	حەز	رغبة
تاقە	تنێ	وحيد
تاقیکردن	تاقیکرن	تجربة
تامەزرو	حەز	رغبة
تالان	تالان	نهب

تانک	تانک	دبابة
تالاو	ژان	ألم
تاوانبار	گونەهبار	متهم/مذنب
تەرخانکردن	تەرخانکرن	تخصیص
تەقەللا	بزاڤ	حرکة
تەق و هوورِ	هنگامە/هەرا	فوضی/ضجیج
تەقەمەنی	تەقەمەنی	متفجرات
تەگەرە	ئاستەنگ	عقبة/معضلة
تەل	تێل	سلك
تەمەن	ژی	عمر
تەن	لەش	جسم
تریشقە	برویسی	برق
تروسکە	سیناهی	لمعان/بصیص
تفاقیان	کەل و پەلێت وان	امتعتهم
توانا	شیان	امکانیة
تۆپی باڵەفر	ڤولی بول	کرة الطائرة
توانست	شیان	امکانیة
توقێن	ترس	خوف
توند	موکم/قایم	قوي/محکم
تۆژەر	لێ ڤەکول/توێژەر	محقق
تۆڵە	تول	ثأر
تۆقاند	ترساند	خَوفَ
تۆپەڵ	درگ/گولچک	کتلة
تۆڕ	تور	شبکة
تۆو	توڤ/دان	حبوب/بذور

تووڕەیی	سل بوون	زعل
تووڕەبوو	سل بوو	زَعَل
تیشک	تیروژک	اشعة
تیپ	تیم	فرقة
تینو	تێهنی	عطشان
تێکوشەر	خەباتکەر	مناضل
تێ کوشین	خەبات	نضال
تێ بکوشم	خەباتێ بکەم	أناضل

ج

جادوو	سێرەبەندی	سحر
جەنگ	شەر	قتال/حرب
جەنگاوەر	شەرکەر	مقاتل
جبەخانە	جەبلخانە	ترسانة/مخزن عتاد
جریو	ویچ ویچ	زقزقة
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جوانان	تولاز	شباب
جۆگەلە	جوبار/جوک	رافد/ساقية
جۆلانە	جولانک	مرجوحة
جۆراوجۆر	هەمەجور	متنوع
جوولان	لقین	حركة
جوولەیەک	لقینەک	حركة واحدة

چ

چارەنووس	چارەنڤیس	مصير

چاوەڕێ	چاڤەرێ	انتظار
چاودێری	چافدێری	رعاية
چاوەڕوانم	چاڤەرێ مە	انتظر
چەپڵەڕێزان	دەست قوتان	تصفيق عام
چەرخ	چەرخ	عجلة
چەسپاو	چەسپاندی	مثبت
چەنگ	قیسارە	قيثارة
چەترباز	چەترباز	مضلي
چەوتیم	شاشیا من	خطائي
چەوسێنەر	زوردار	ظالم
چەوساندنەوە	زورداری	ظلم
چپە	پست	همسة
چرپیو	ویچ ویچ	زقزقة
چرکە	چرکە	دقيقة
چریکە	گازی/قێری	صراخ
چڵک	پیساتی	قذارة/وساخة
چڵە	تا	غصن
چنگ	پەنج	مخلب
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چین	تەخ	طبقة

ح

حەلوا	شرینی	حلويات

خ

خاش	باش	جيد
خاک	ئاخ	تراب
خاک کێل	جوتيار	فلاح
خانووبەرە	ئاڤاهی/نافمالی	بناء/ممتلكات
خانووقوڕە	خانییێت ئاختێ	بيوت طينية
خەندە	کەنی	ضحكة
خەنین	کەنین	ضحك
خڕکە	شیشەبەرێ مەزن	حصى كبير الحجم
خشت	کەلپیچ	طابوق
خشل	خشل	مجوهرات
خنکان	خەندقاندن	غَرَقْ
خنکاو	خەندقی	غريق
خورەوشت	تیتال	عادات
خوریە	رویدانەکا دلتەزین	حادثة مؤلمة/خبر مولم
خوبەخت کردن	خو قوربانی کرن	تضحية
خولی راهێنان	خولا راهێنانێ	دورة تدريبية
خور هەلات	رۆژ هەلات	شرق
خور ئاوا	رۆژ ئاڤا	غرب
خوری	هری	صوف
خوان	سێنیک/سفرە	مائدة
خوانچە	سێنیک	صحن
خواست نامە	داخوازنامە	طلب/دعوة
خوپیشاندان	خونیشاندان	مظاهرة
خونچە	بشکوژ	برعم

خوانەناس	خودێ نەنیاس	ملحد
خومالی کرد	خومالی کر	أمم
خۆر	تاڤ	شمس
خۆپەسەند نەبوو	ژ خورازی نەبوو	غير مغرور
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆرایی	هەروە	مجاناً
خۆشەویستن	ڤیان	محبة
خوویەک	تیتال/رەوشت	عادة/تصرف
خێرا	لەز	سرعة
خێڵ	هوز/عەشیرە	عشيرة

د

دابەزین	هاتنە خار/پەیابوون	نزول
داپوشی	نخافت	غطى
داچەقان	ڤەکر	فتح
دارودرەخت	داروبار	اشجار
دارکاری	قوتانا بداری	الضرب بالعصا
داد	داد	عدالة
داگیرکەران	داگیرکەر	محتل
داگیرسا	هەلبوو	اشتعل
دامەزراندن	ئاڤاکرن/دانان	تأسيس/تعين
دامەزراوەکان	دەزگەهـ	مؤسسات
داوێن	دەهمەن	حاشية
داستان	داستان	ملحمة
داخورا وانە	هاتیە خوارن	تأكل

دانەوێڵە	دان/توڤ	حبوب
داهێنەر	ئاڤراندکار	مبدع
دادەچڵەکێنێت	دێ ترسینیت	یخوف
دایەن خانە	داینگەهـ	دار الحضانة
دادەمەزرێنێت	دێ ئاڤاکەت	یبني/یؤسس
دای ڕزاندووە	ڕزاندیە	عفن
دەسەڵات	دەسهەلات	سلطة
دەژێینەوە	دێ ڤەژین	ینمو/یحیی
دەسوڕێنەوە	دێ زڤرن/دگەریێن	یدور/یتجولون
دەشۆڕێت	دێ هێتە شویشتن	یُغسل
دەهاوێ	دێ هاڤێت	یخطو
دەی ناڵاند	دنالی	یئن
دەجەنگن	دێ شەری کەن	یقاتلون
دەپشکوڕێت	دێ بشکڤیت	یتفتح
دەڕوێنین	دێ چینین	نزرع
دەشەکێتەوە	دێ هژییێت	یرفرف
دەچۆڕایەوە	دهاتە خوار	سال
دەست درێژکەران	زورداران	معتدون
دەزگە	دەزگەهـ	مؤسسة
دەست وەشێنە	لێدەر	قوة ضاربة
دەسکەوت	دەسکەفت	منجز
دەینوێنێت	دێ دیارکەت	یمثل
دەریاوان	دەریاڤان	بحار
دەجوولێنێت	دێ لڤینیت	یحرك
دەرداو	نەساخ/دەردگرتی	مریض

دەخوریێ	دلگران دبیت/نەساخ دبیت	یتالم/یتمرض
دەستکرد	دەستکرد	صناعي/عمل یدوي
دەپرژێنێت	دێ بەلاڤە کەت	ینشر
دەوەشێنێت	دێ هاڤێت	یبذر
دەدرەوشێتەوە	دێ تەیسییت	یلمع
دەم روانی یە	من دنێری	کنت انظر
دەرمان پاکژی	تافیلکەر	مطهر
دەبووژێنێتەوە	دێ ڤەژینیت	ینعش/ینمو
دەچێژن	دێ تام کەن	یذوقون
دەچەسپێنێت	دێ چەسپینیت	یثبت
دەردەپەرێت	دێ بوریت	یمر
دەردەسەری	دەردەسەری/خەم	هموم/مشاکل
دەچریکێنین	دێ کەینە گازی	نصرخ
دەروانێت	دێ نێریت	ینظر
دەلەرێنەوە	دێ هژیێن	یهتز
دەپژێنێتەوە	دێ رەشینیت	یرش
دەنووک	دم/نکل	منقار
دەبیسم	دێ گولێ بم	اسمع
دەخولاویەوە	د زڤری	یدور
دەستە	کوم/دەستە	فصیل
دەست رەنگین	شارەزایی	ابداع/خبرة
دەسمێ	دسمیت	یثقب
دەوەشێن	دێ وەشینن	یوجهوا
دەپژێنێ	دێ رەشینیت	یرش
دەست پاک	دانک پاقژ	أمین

دەسورایەوە	دگەریا	تجول
دەیان توقاند	دترساندن	خوفهم
دەلەوەراند	دچەراند	رعی
دەست ڕێژی	دەست ڕێژی	رمي
دەحەسانەوە	مەبهێنا خو ددا	استرحنا
دەزرنگێتەوە	دزرنگی	یرن
دەزرکێنێ	دێ کەتە قێری	یصرخ
دەکشانەوە	خو ڤەدکێشا	ینسحبون
دراوسێ	هەڤسوی	جار
درورا	هاتە دروین	مخیوط
دروستکاری	پێک ئینان	تکوین
دروشم	درویشم	شعار
دروو	دروین	خیاطة
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دۆزین	ڤەدیتن	اکتشاف
دۆزەرەوە	داهێنەر	مکتشف
دوورگە	گزیرتە	جزیرة
دووکەڵ	دووکێل	دخان
دووربین	دێربین	ناضور
دل بزوێنە	دلخوشە	سعید
دل رفێنە	دل ڤەکەرە	منشرح
دلگیر	دل راکێش/جوان	جذاب
دلنیایی	پشت راستی	اطمئنان
دل نەوازی	ب ڕێزگرتن	باحترام
دیاردە	دیاروک	ظاهرة

دیلی	ئێخسیری	أسیر
دیەن	دیەن	منظر
دێرین	دێرین/کەڤن	قدیم
دێهان	گوند	قری
دێ نشین	گوندی	قرویون

ر

راپەرین	سەرهلدان	انتفاضة
راپەریوە	سەرهلدا	انتفضت
راپەڕی	هشیاربوو	استیقظ
راپەراندن	بجهـ ئینان	تنفیذ
رازاوە	خەملاندی	مزین
رادەپەرین	د هشیاربین	نستیقظ
رادەبوێرین	دێ بورینین	نمضي
راستەقینە	راست	حقیقي
راسپارد	راسپارد	اوصاهُ
راگر	راگیر	مضبوط
رام دەبوارد	من دبوراند	أمضیت
رام ناکێشێ	من ناکێشیت	لا یجذبني
رادە	رادە/ئاست	حد/مستوی
رایان دەپەرێنێت	دێ بجهـ ئینیت	یحقق/ینفذ
رایەخ	رایەخ/مەحفیر	سجاد/بساط
راهێنان	راهێنان	تمرین
راهێنەر	راهێنەر	مدرب
رەت دەبم	دێ بورم	أمر/أعبر

ڕەوت	ڕێپیڤان	مسیرة
ڕەسەن	ڕەسەن	اصیل
ڕەوانبێژ	ڕەهوانبێژ	بلیغ
ڕەشمال	کوین	خیمة شعر
ڕەنجیان	کەدا وان	کدهم
ڕەگ	ڕەه	جذور
ڕەشەبا	هروبا	عاصفة
ڕەگەز پەرست	توخم پەرست	عنصري
ڕزیو	ڕزی	عفن
ڕژد	قەلس	بخیل
ڕق	کەرب/ڕەق	عناد/صلابة
ڕق و کین	کەرب و کین	عناد/حقد
ڕما	هەرفت	انهار/اتهدم
ڕماوەکان	هەرفتی	مهدومة
ڕویان کردە	قەست کرە	قصدو/توجهوا
ڕوانینە	نێری	نظر/تطلع
ڕۆژاوا	ڕوژ ئاڤا	غروب/غرب
ڕوو	ڕووی	وجه
ڕووسوور	ڕوی سپی	مفلح
ڕۆڵە	کوڕ	ابن
ڕۆژگار	سەردەم	عصر
ڕووەک	گیا/ڕووەک	نبات
ڕێ لێ بەستنیان	ڕێ لێ گرتن	قطع الطرق عنهم
ڕێڕەو	پێگیری/ڕێباز/ڕێپیڤان	التزام/نهج/مسیرة
ڕێ بنیاییی	ڕێبەری	ارشاد

ڕێشکەوپێشکە	شێل و بێل/تێک شێلای	مغوش

ز

زانستگا	زانکو	جامعة
زەبرو وەشێن	ب هێز	قوي
زەردەخنە	گرنژین	ابتسامة
زەردهەلگەران	زەربوون	اصفرت
زەرنگەران	زێرینگر	صائغ/صياغ
زەماوەند	داوەت	دبكة/رقصة
زەوی زار	زەڤی	مزرعة/عقار
زەریا	ئوقیانوس	محيط
زیربەدەست	دەسهەلاتدار	ذو سلطة
زریکە	قێری	صراخ
زراویان	زراڤا وان	خوفهم
زراویان دەچوو	زراڤا وان قەتیا	خافوا
زریان	باروڤە	عاصفة
زل	مەزن	كبير
زمان پاراو	ئەزمان خوش	لبق/بليغ
زومرووت	بەرێ بهادار	احجار كريمة
زۆروزەوەند	گەلەک/مشە	كثير/وافر
زۆرانبازی	خولێدانک	مصارعة
زیان بەخش	زیاندار	قصر

ژ

ژەندن	ژەنین	عزف

ژەهراوی	ژەهرکری	مسموم
ژیر	ئاقل	عاقل

س

سازگار	زەلال	عذب
ساکار	بساناهی	بسيط
سازبکریت	درست بکەت	يصنع
سامان	سامان	ثروة
سامناک	بترس	مخيف
سایە	سیبەر	ظل
سەبەتە	سەلک	سلة
سەرچاو	ژێدەر	مصدر
سەرکار	زێرەڤان	مراقب
سەربەرەڵا	نەنخافتی/سەرکول	مكشوف
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة الى
سەردەردێنێت	دێ سەرکەڤیت	تنمو/تظهر
سەرکردایەتی	سەرکردایەتی	قيادة
سەربازگە	سەربازگەه	معسكر
سەرسوڕمان	حێبەتی	عجيب
سەرەمەرگ	سەکەرات	سكرة الموت
سەرنجی ڕاکێشان	سەرنج راکێشان	جلب الانتباه
سەرپەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەرسامی	مەندەهوشی	مندهش
سەرنێزە	قەمە/سەرتیر	حربة
سەرزار	زاردەڤ	على لسان

سەرشان	سەرمل	علی عاتق
سەنگەر	چەپەر	خندق
سەوزایی	کەسکاتی	خضرة
سەوز بوو	کەسک بوو	أخضر
سەخت	دژوار/بزەحمەت	شدید/صعب
سەدا	دەنگ ڤەدان	صدی
ستەمکاری	زورداری	ظلم
ستەمبار	زوردار	ظالم
سرکە	تەزینگ	رعشة
سڕی یەوە	ژێ بر/مالشت	مسح
سوپاگا	سەربازگەهـ	معسکر
سویەر	چەپەر	موضع
سوارچاکی	سوارچاکی/فێترس	فارس
سووتەمەنی	سوتەمەنی	محروقات
سوود	مفا	فائدة
سووکەڵە	سڤکوک	خُفَیف
سووک	سڤک	خَفیف
سوور دەمێنێت	سەوداسەر دمینیت	یبقی متعجباً
سیس	لاواز	ضعیف

ش

شاکار	باشترین کار	احسن الاعمال
شاگەشکە	گەلەک دلخوش	سعید کثیراً
شالاو	هەو/هێرش	حملة/هجوم
شالوور	شالیل	بلبل

شادمانی	دلخوشی	سرور
شاد	دلخوش	سعید
شانازی	شانازی	فخر
شەپۆل	پێل	موج
شەکاوە	بلند/هژیای	عالي/مرفوف
شەقام	جادە	شارع
شەماڵ	بایێ هێن	نسیم
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شەورۆیی	شەڤگەر/رێڤەچوونا شەڤێ	الذهاب في الليل
شەونم	خوناڤ	ندی
شتومەک	تشت	اشیاء
شل	شل/روون	سائل
شنە	بایێ هێن	نسیم
شمشیر	شیر	سیف
شوێن	جه	مکان
شۆرد	شویشت	غسل
شێدار	شهدار	رطب
شێوان	تێکدان	اضطراب
شێلک	شێلک	صلیة
شیربازی	شیربازی	مبارزة بالسیوف
شیناوەردی	زەرزەوات	خضروات
شین پۆش	جلک شین	ذو الملابس الزرقاء

ف

فەرمان	فەرمان	أمر

فەرماندە	فەرماندە	آمر
فەرمانڕەوایی	حاکمداری	حکم
فرە	مشە/گەلەک	کثیر
فرمێسک	روندک	دموع
فرۆکەشکێن	فرۆکە شکێن	مضاد للطائرات
فرگە	فرینگەهـ	مطار
فووی کرد	بف کرێ	نفخ
فیڕۆ	هەروە	سداً

ق

قرچە	دەم/وەرز	فترة/فصل
قوللە	بورج	برج
قوڵ	کویر	عمیق

ک

کاڵا	پەروک	قماش
کارەسات	دەردەسەری	کارثة
کانزا	کانزا	معدن
کامەرانی	دلخوشی	سعادة
کارزان	کارزان	ماهر
کارخانە	کارگەهـ	معمل
کەنداو	کەنداڤ	خلیج
کەشتی	گەمی	قارب
کەڵک	مفا	فائدة
کەڕوو	پەمبلوک	عفن

کەرت	کەرت	قطاع
کەشتی رانی	گەمیڤانی	ملاحة
کەم ماوەیی	دەمەکێ کێم	وقت قليل
کەسانێک	کەسەک	شخص
کەناراو	کەنار	ساحل
کەللە	سەر/کلوخ	رأس
کەمتەرخەمی	خەمساری	أهمال
کەڵەگەن	بەژن بلند	طويل القامة
کپ	بێ دەنگ	صامت
کتوپڕ	ژ نشکێڤە	فجأة
کردەوە	کریار	عملية
کرۆشت	لەقدا/گەست	عض/لدغ
کرێ گیراو	کرێ گرتی	مأجور/عميل
کز	لاواز	ضعيف
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشتیار	جوتیار	فلاح
کلک	کوری	ذيل/ذَنَبْ
کوشک و تەلار	قەسر وقوسیر	قصور
کونادەر	تونێل	نفق
کولّم	روی/لام	خد
کولانەگەل	کولک	القُن
کوشش	خەبات	نضال/جهد
کوتاڵ	پەروک	قماش
کوت و زنجر	شویرهە	سور/طوق
کونج	کونج	ثقب/مغارة

کوشک	کوچک	قصر
کۆمەڵگا	کۆمەڵگەھ/جڤاک	مجمع/مجتمع
کۆڵ کەوت	لێ قورتال بوو	تخلص
کۆترەباریکە	کوترەکە/قومری	قُمري
کۆک بوون	کۆک بوون	انتظموا
کۆڕ	جڤاک	مجتمع
کۆگا	ئەمبار/کوگەھ	مخزن
کۆنەپەرست	کەڤنەپەرست	استعمار
کێڵگە	زەڤی	حقل/مزرعة

گ

گاسن	گێسن	محراث
گەردوون	جیهان	عالم
گەرەک	تاخ	محلة
گەردنتەوە	گەردەناتە	عنقك
گەمارۆو	دورپێچدان	حصار
گەل کاری	زبارە	عمل شعبي
گەمە	ترانە	هزل
گەشتێک	گەریانەک	جولة
گەنجینە	گەنجینە	خزينة
گەڕ	گەڕ	دور
گەشایەوە	گەش بوو	تفتح
گڕگرتووە	ئازریایە/گڕگرتیە	تهيج
گرد	گر	تل
گردان	چەپەر/بزاڤ	خندق/حركة

گرێک	گوریەک	لهب
گڕەیە	گوریە/تێن	لهب/حرارة
گرژومۆن	پۆسیدە	عبوس
گردبنەوە	خرڤەدبن	یجتمعون/یلتمون
گردولووت	بلندونزمی	ارتفاع وانخفاض
گرەویانبرد	شەرتانێ بر	فازو بالمراهنة
گزنگ	تیروژک	اشعة الشمس
گلەیی	دالەھ/گازندە	عتاب/شکایة
گوماو	گوم/گەر	مستنقع
گوڵەکانیەوە	گولێت وان	ازهارها
گوشی	گڤاشت	عَصَرَ/ضغط
گوێزایەوە	ڤەکوهاست	نقل
گومەز	گومبەت	قبة الجامع
گوناح	گونەھ	ذنب
گورج	پەیت/چەلەنگ	نشط
گوڵاو	گولاڤ	ماء الورد
گورەپانی مەشق	مەیدانا مەشقکرنێ	ساحة التدریب
گوێ شل کرد	گوهداێ	سمعة
گۆریە	ساڤا/تێشک	طفل/صغیر
گیزە	دەنگێ فروکێ	صوت الطیارة
گیرکردبوو	چەسپاند/بنەجهکر	ثبت
گیرفان	بەرویک	جیب

ل

لافاو	لێڤان/لێشمت	فیضان

لاسایی	زارڤەکرن	تقليد
لادێ	گوند	قرية
لاله	خال	خال
لانه	هێلین	عش
لافی لێ دەدا	شانازی پێ دکر	افتخر به
لاوانەوه	پێ گوتن	رثاء
لاشه	تەرم	جثة
لەرولاواز	زراڤ و لاواز	ضعيف
لەپی یەوه	لەپێ وی	راحة يده
لەپڕ	بخافلەتی	فجأة
لەخوبوردن	قوربانی	تضحية
لەوساوه	ل وی دەمی	ذلك الحين
لەمەولا	ژ نهو پێڤه	من الآن فصاعداً
لەمەودوا	ژ نهو پێڤه	من الآن فصاعداً
لەتاو	ژبەر	من اجل
لەکۆڵی کەوت	ژێ قورتال بوو	تخلص منه
لەیستوک	بویکا لاستیکی	لعابة
لەرەی ئالآ	هژیانا ئالای	رفرفة العلم
لەنگەر	هەفسەنگی/راوەستیان	موازنة/توقف
لەراند	هژاند	هز
لەتەک دا	دگەلدا	معاً
لک	تا	غصن
لۆکه	پەمبی	قطن
لووت	دفن	أنف
لووله	لویلی	انبوبة

لێ پرساو	بەرپرس	مسؤول
لێ دووان	گوتار	خطبة
لێ دەتکا	ژێ درشت	تسرب منه/ينزف منه
لێ ڕەوی یەوە	ژێ ڕەڤی	هرب منه
لێ ی دەخوری	د هاژوت	يسوق
لێک ترازا	ژێک ڤەبوو	تفكك

م

ماندوودەکرد	د وەستاند	يَتعبهُ
ماندوو	وەستیان	تعب
مایە	دراڤ	مال
ماسوولکە	زەڤلەک	عضلة
مالات	گیانەوەرێن کەهی	الحيوانات الداجنة
مانیان گرتووە	مانگرت	اضربوا
مانگە دەستکرد	هەیڤا دەستکرد	قمر صناعي
مانگ	هەیڤ	قمر
مەڵبەند	بنگەه	مركز
مەل	باڵندە	طير
مەترسی	ترسی	خطر
مەشق	مەشق	تدريب
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕومالات	تەرش و کەوال	حيوانات الداجنة
مرواری	مراری	لؤلؤ
مل کەچی	مل دان	خضوع
ملوانە	ستوڤانک/رستک	قلادة

مووچە	هەیڤانە/مەعاش	راتب
مووچەخۆر	فەرمانبەر	موظف
مۆم	شەمالک	شمعة
مشتەکۆڵ	مست/کولم	بوكس
میوە	فێقی	فاكهة
مێژوونووس	دیروکڤان	مؤرخ
مێرووکوژ	نادوی کوژ	مبيد الحشرات
میهرەبان	دلوڤان	رحيم

ن

ناوچەوان	ناف چاڤا/ئەنی	جبين
نام جوڵێنێ	من نالڤینیت	لا يحركني
ناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
ناخایەنێت	ناڤەکێشیت	لا يستغرق
نابەزێت	نارەڤیت	لا يهرب
ناکاو	ژنشکێڤە	فجأة
ناوی دەبرا	ناڤداربوو	اشتهر
ناسیاو	بەرنیاس	معروف
ناسراو	بەرنیاس	معروف
ناکۆک	نەرێک/دوژمنکاری	مختلفين/عداء
ناوبژی	ناڤبژیڤانی	وساطة
نایاب	بژارە	فريد/ممتاز
ناپەسند	نەپەسند/نەباش	غير مقبول
نەبەز	قارەمان	شجاع
نەوە	بەرەباب	جيل

نەمام	شتل	شتلة
نەهێشتن	نەهێلان	محو
نەخوێندەواری	نەخوێندەواری	أمية
نەوا	ئاواز	لحن
نەهاتی	کێم درامەت	قلة المحصول
نەقارەژەن	دەهول قوت	طبال
نەریت	تیتال	عادات/تقالید
نەی هێشت	نەهێلا،	مَانعَ
نەپساوی	نەقەتیای	غیر مقطوع
نشێو	نهال	وادي/منخفض
نوقڵ	شرینی	حلویات
نوواند	دیارکر	مثل/اظهر
نووساند	پێڤەنا	ألصق
نیازیکەین	ب هیڤی بین	نتمنى
نیشتەوە	دادا	هبط
نیشتمان پەروەر	نیشتمان پەروەر	وطني

ه

هاتەبەر	هاتە بەری	أثمرت
هاوڕێ	هەڤال	صدیق
هاوکاری	هەڤکاری	تضامن
هاندان	هاندان	تشجیع
هاوچەشن	وەک هەڤ	متشابهة
هالاو	گەرم/تێن	حرارة/دفئ
هاتە دی	بجه هات	تحقق

هاوسێ	هەڤسوی	جار
هاوتا	هەڤ کویف	نظیر
هەلهاتن	هەلاتن/رەڤین	شروق/هروب
هەوەس	حەز	رغبة
هەرەوەز	هاریکاری	تعاون
هەڵهەلەی	تلیلی	زغرودة/هلاهل
هەڵ مژی	مێژت	امتص
هەڵدەکشێ	دێ درێژبیت	یتمدد
هەڵچوو	ئازریا/فویریا	تهیج
هەڵ دەفری	دفری	یطیر
هەڵی قوڵێنی	هەل کولی/هەل قولی	تحفر/ینبع
هەڵبەز و دابەز	بلندی و نزمی	ارتفاع وانخفاض
هەلدێت	دهەلیت	تشرق
هەڵواسیوە	هەلاویستیە	معلقة
هەڵدەخەن	دێ هەلاویسن	یعلقون
هەڵ دەکەن	دێ هلدەن	یرفعون
هەڵهێنا	ڤەکر/ئینادەر	فتح/فقس
هەڵ دەهاتن	د رەڤین	یهربون
هەلکەوتووبوو	ژێ هاتی بوو/ناڤداربوو	لائق/اشتهر
هەل	دەلیڤە	فرصة
هەڵکەندن	هەلکولان	حفر
هەڵ دەدرێت	دێ هێتە کولان	یُحرث
هەلدەنیشن	دێ دادەن	یهبطون
هەلسوڕان	کارگیری	سیر العمل
هەڵۆ	ئەلهو	صقر

هەڵ گیرساند	هەلکر	اشعل
هەلمەت	هێرش/بسەرداگرتن	هجوم/مداهمة
هەل خڕا	پێڤەکر	نصب
هەوراز	ئەڤراز	طلعة
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەنگاو	پێنگاڤ	خطوة
هەڕوون	هەرن	اذهبوا
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەوارەکەیەتی	وارگەهێ وی	محل سکناه
هەورە تریشقە	بریسی	برق
هەراسان	تەنگاڤی	ضيق
هەناسە	بێهن	تنفس
هەم چەشن	هەمەجۆر	متنوع
هەتیو	ئێتیم	يتيم
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هونەرکاری	تەکنیکی	فني
هیوا	هیڤی	أمل
هێمن	هێمن	هادئ
هێلکاری	نەخشەکێشان	تخطيط
هێل کێش	نەخشەکێش	تخطيط

و

واق و ڕما	حێبەتی	اندهش
وەبەردەهێنن	دێ ئینەبەری	تستثمر

وەچە	بەرەباب/نەڤی	جيل/حفيد
وەرز	کەژ/وەرز	فصل
وەدەست هێنا	بدەستڤە ئینا	حقق
ووتار	گوتار	كلمة/مقالة
وودم	دەستویری	اجازة
وورشەدار	تویز/دار	عصا
وورگ	زک	بطن
ووردەووردە	پیچ پیچە	رويداً رويداً
ووردەکاری	کارێ هویر	عمل دقيق
ووردەواڵە	هویر و مویر	نواعم/مواد مختلفة
ووریا	هشیار	يقظ
ووردەودرشت	هویر و مەزن	ناعم وكبير
ووردوخاش	هویر	ناعم
ووردەخاک	ئاخا هویر	تراب ناعم
ووزە	تێن	طاقة
وولاخ	دەوار	دابة
وێل بوون	بەرزەبوون/هندابوون	فقدوا/ضاعوا

ی

یەزدان	خودێ	الله
یادگار	بیرەوەری	ذكرى
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

رێزمان - پۆلا پێنجێ

ئا

ئاروو	خیار	خیار
ئاسک	ئاسک/غەزال	غزال
ئاشەوان	ئاشڤان	طحان
ئاڵ	سور	احمر
ئامراز	ئالاڤ	اداة
ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاوەڵناو	هەڤال ناڤ	صفة
ئاوەلکار	هەڤالکار	ظرف
ئاوەدان	ئاڤدان	ريّ/سقي
ئاوات	هیڤی	أمل
ئاهەنگ	شەهیان	احتفال
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەزموون	ئەزموون	امتحان
ئەشکەوت	شکەفت	كهف

ب

بابردوو	پویچ/چرمسی	تالف/ذابل
باخەوان	باخچەڤان/رەزڤان	بستاني
بازو	زەند	ساعد
باڵندە	باڵندە/تلور	طير
بانێزە	بانێ نزم	سطح منخفض
بەتەمای	ل هیڤیا	على أمل

بەپەلە	بلەز	بسرعة
بەرچكە	كوچک	كانون النار
بەربدات	بەری بدەت	تثمر
بەرگ	جلک	ملابس
بەرپاكرد	بجھ ئينا	حقق/نفذ
بەربەرەكان	بەرهنگار/هەڤركی	معارضة/منافسة
بەروو	بەری	بلوط
بەستر پێرار	بەترا پێرار	قبل ثلاثة اعوام
بەسەريەكەوە	بسەرێكڤە	متواصل/مترابطة
بەخشيوە	دايە	منح/اعطى
بەدمەكە	خراب نەكە	لا تسئ
بەدادبوو	ب دادبوو	عادلة
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەنرخ	ب بها	ذو قيمة
بەفرانبار	كانيونا ئێكێ	كانون الاول
بەم پێ يە	ب ڤێ چەندێ	على هذا المنوال
بەهاتەوە	ب خێر و بێر	بركة
بروێنە	بچينە	ازرع
براينە	برا	اخوان
بريتی يە	پێک هاتيە	متكونة
بروانە	بنێرە	انظر
بزر	بەرزە/نەهاتی	غائب/مفقود
بشنەو	گوهدار	مخاطب
بكەر	بكەر	فاعل
بگو	ئاخفتنكەر	متكلم

بلوێر	بلویل	ناي
بنچینه	بنیات	أسس
بنجی	بنیات	أساس
بنێژه	بچینه	ازرع
بنوێنه	دیاربکه	مثل
بنار	بنار	سفح الجبل
بێگانه	بیانی	اجنبي/غريب
بێژه	پەیڤ	كلمة
بێشکه	لاندک	مهد
بێشه	پیش	دغل

پ

پارێزگار	پاراستن	حماية/محافظة
پەپووله	بەلاتینک	فراشة
پەخشان	پەخشان	نثر
پەرییەوە	دەربازبوو/بوری	مر/عبر
پەڕیمەوە	دەربازبووم/بوریم	عبرت/مررت
پەموو	پەمبی	قطن
پەیام	نامە/پەیام	رسالة
پشیله	پشیک/کتک	قطة
پێناو	پێخەمەت	من اجل
پێدەگات	دێ گەهیت	ينضج

ت

تارا	پێچه	حجاب

تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تانجی	تاژی	سلوقي
تەرازوو	تەرازی	میزان
تەل	تێل	سلك
تەنگ	تەنگ	ضیف
تەنگانە	تەنگاڤی	معضلات
تەنگیەوە	تەنگاڤی	معاناة
تەمەن	ژی	عمر
تەوەزەل	تەمبەل	کسلان
تەون	تەڤن	نسیج/حیاکة
تەواوکەر	پالڤدێر	مضاف الیه
تەواوکراو	پالڤدار	مضاف
توزێ	پیچەک	قلیل
تێدەکوشێت	دێ خەباتێ کەت	یناضل
تێشوو	خوارن/زاد/یەدەک	أكل/طعام/احتیاط
تێکوشەر	خەباتکەر	مناضل

ج

جگەرگوش	کوڕ/دلسوز	ابن/مخلص
جل	جلک	ملابس
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جوزەردان	دەمێ دورینا جەهی	اوان حصاد الشعیر
جێناو	جهناڤ	ضمیر
جێناوی کەسی	جهناڤێ کەسی	الضمیر الشخصي
جێناوی سەربەخۆ	جهناڤێ جودا	الضمیر المنفصل

جێناوی لکاو	جهناڤێ پێڤەگر	الضمير المتصل
جیناوی خۆیی	جهناڤێ خویی	ضمير المتكلم
جێناوی هەیی	جهناڤێ هەیی	ضمير التملك
جێناوی نیشانە	جهناڤێ نیشانە	ضمير الاشارة
جێناوی نادیار	جهناڤێ نەدیار	الضمير المبهم
جێناوێ پرس	جهناڤێ پرسیارێ	ضمير الاستفهام
جێگا	جه	مكان

چ

چالاک	چەلەنگ	نشط
چاوگ	ژێدەر	مصدر
چەقو	کێر/چەقوک	سكينة
چەلتووک	پشلیک/پوشیێ برنجی	شلب/رز غير مهبش
چەوساندنەوە	تەپەسەرکرن/زورداری	ظلم
چەور	چەڤر/روین	دهن/سمن
چرۆ	بشکوژ	برعم
چلوورە	لویلاق/ناڤا قەرسی	الماء المنجمد
چنوور	رەنگەکێ گیایە	نوع من الاعشاب البرية
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چما	چەوا	كيف
چێشت	خوارن	أكل

خ

خاکەناز	مەربێل/مەر	كورك/مسحاة
خاوێن	بژوین	نظيف

خلیسکا	تەحسی	أنزلق
خنجیلانە	خشکوک	جمیل
خوبوردن	قوربانی	تضحیة
خوینکار	خویندکار	طالب
خۆر	تاڤ	شمس
خۆڕاگر	خوراگر	صامد
خۆشدەوێت	خوش دڤێت	یحب

د

دابنەوێنین	شورکەین	نطول/تطویل
دارتاش	دارتاش	نجار
داخراو	داخستی	مغلق
دامەزرا	هاتە دانان	أسس
دامەزراوە	دانایە/ئاڤاکریە	أسس/بنی
دامێن	دەهمەن	حاشیة/هامش
داهاتوو	پاشەرۆژ	مستقبل
دەبەست	دگرێدا	یربط
دەپالێوت	دپارزنیت/دبشڤیت	یصفی
دەتوێتەوە	دێ حەلییێت	ینصهر/یذیب
دەدووڕێت	دێ هێتە دروین	یحصد/یخاط
دەدرەوشێنەوە	دێ تەیسن	تلمع
دەدوێت	دێ ئاخڤیت	یتکلم
دەدوێن	دێ ئاخڤن	یتکلمون
دەدوێنرێت	دێ هێتە ئاخڤتن	یکلمونە
دەدرێت	دێ دەت	یعطي

دەروێنم	دێ چینم	ازرع
دەروازە	دەرگەھ	باب
دەردێت	دەردبیت/دێ هێتەر دەر	یخرج
دەروێنێت	دێ چینیت	یزرع
دەروون	هناڤ	نفس
دەسوڕایەوە	دزڤری/دگەریا	دار/تجول
دەسوڕێتەوە	دێ زڤریت/دێ گەریێت	یدور/یتجول
دەسوڕێن	دێ زڤرن	تدور
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەسڕێت	دێ ژێ چیت/دێ هێتە ژێبرن	یمسح
دەفر	ئامان	وعاء/إناء
دەگۆڕێ	دێ هێتە گوهورین	یتبدل
دەگرمێنێت	دێ گورمینیت	تَدوي
دەلەوەڕێت	دێ چەریت	ترعى
دەلکیت	دێ پێڤە نویسییێت	یلتصق
دەنووک	دم/نکل	منقار
دەمژێت	دێ مێژیت	یمتص
دروشمان	درویشمێ مە	شعارنا
دروزن	درەوین	کذاب
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دوا ڕۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دووبەرەکی	دووبەرەکی	انقسام

ر

ڕاپەڕین	سەرهلدان	انتفاضة

رابردوو	رابوری	ماضي
رادەکێشرێت	دهێته راکێشان	يسحب
رادەبورێت	دێ رابورێت	يمر/يمضي
راستگو	راستبێژ	صادق
رامبوارد	من بوراند	أمضيت
راناو	جهناڤ	ضمير
رانەبردوو	رانەبوری	مضارع
راو	نێچیر	صيد
رانەمەڕ	کەرێ پەزی	قطيع
راهێنان	راهێنان	تمرين
رەگ	رەھ	جذر
رەنج	رەنج	كد
رەوت	رێڤەچوون	مشية
رەوشت	تیتال	عادات/تقاليد
رستە	هەڤوک	جملة
رق	کەرب	حقد
رۆخ	رەخ	جانب/حافة
رووەک	رووەک/گیا	نبات
روودەکەنە	دێ قەست کەنە	يقصدون/يتوجهون
روو ا	شین بوو	نبت
رووداوەکان	رویدان	احداث
رێوی	رویڤی	ثعلب

ز

زار	زار/دەڤ	لهجة/فم

زەردەلو	مشمش	مشمش
زەوی	زەڤی	ارض/حقل
زۆرلێکراو	زورداری لێ کری	مظلوم
زیانبەخش	زیاندار	مضر
زیندەوەر	زیندەوەر	أحياء

ژ

ژیر	ئاقل	عاقل

س

سەبەتە	سەلک	سلة
سەپان	کرێکار	أجير
سەرچل	هەلهەلی/هەواسەر	متهور
سەرەمەشق	مەشقکرن	تدريب
سەرسوڕمان	حێبەتی	تعجب
سەهۆڵ	جەمەد/بەستی	جليد
سپڵە	بێ باوەر	ناكر المعروف
ستەمدیدە	زورداری لێ کری	مظلوم
سڕی	ژێ بر	مسح
سروود	سروود	نشيد
سڵ ناکات	ناترسیت	لا يخاف
سوار	سویار	فارس
سووخۆرەکان	قولچی	قابظچي/مرابي

ش

شاپەرەک	پەرێ درێژ/شاپەر	الريش الطويل
شاتاقانە	ئێکانە	وحيد
شاتوو	توی شەمبی	توت الشام
شار	باژێر	مدينة
شاروچکە	باژێرک	بلدة
شانۆ	شانو	مسرح
شاهەنگ	میرا مێشیت هنگڤینی	ملكة النحل
شەقام	جادە	شارع
شاخ	چیا	جبل
شلە	شلە/رون	سائل
شۆستە	رێبار	رصيف
شی	شروڤە	تحليل
شیلە	ئاڤک/شیلە	عصير/مرق
شێوەتم	دیالێکتا من	لهجتي/شكلي/هيئتي

ف

فەرمانرەوایی	حاکمداری	حكم
فرمان	کار	فعل
فرمانی بێ هێز	کارێ نەتمام	فعل ناقص
فرمانی تەواو	کارێ تمام	فعل كامل
فرمانی تێپەڕ	کارێ دەرباز/تێپەر	معل متعدي
فرمانی تێبنەپەر	کارێ نەدەرباز/تێنەپەر	فعل لازم
فەرمان	داخوازی/فەرمان	أمر/طلب

ق

قامیش	لەڤەن	قصب
قالّی	مەحفیر/بەرک	بساط/سجاد
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەراخ	رەخ	جانب/حافة
قژ	پرچ	شعر
قووڵ	کویر	عمیق

ک

کاسە	ترار	طاسة
کامەرانی	دلخوش	سعادة
کەڵک	مفا	فائدة
کەپوو	دفن	انف
کردەوەیەک	کریارەک	عملية
کڵاو	کولاڤ	طاقية
کن	لنک	عند
کوێر	کورە	اعمى
کۆچرەوی	مشەختبوون	هجرة
کێو	چیا	جبل
کێوی	کویڤی	غير أليف/وحشي
کێڵگە	زەڤی	مزرعة

گ

گەدە	عویرک	معدة
گەرماو	سەرشو/گەرماڤ	حمام

گەزۆ	گەزو	من السماء
گەشاوەی	گەش	متفتح
گەنج	گەنج/تولاز	شاب
گرد	گر	تل
گوێ	گوھ	أذن
گوزە	گوزک	جرة صغيرة
گوزارە	سالوخ/گوزارە	مسند/خبر
گوزەران	ژیار	معيشة
گۆرەوی	گورە	جوارب
گۆبەرۆک	ستوڤانک/رستک	قلادة

ل

لادێ	گوند	قرية
لەپێناوی	پیخەمەتی	من أجل
لەرزوتا	لەرزوتا/تا	حمى
لەڕ	زراڤ	رفيع
لەوەڕ	چەرە	مرعى
لەناوچوون	ژناڤ چوون	محو
لەیەک دەچن	وەک هەڤن	متشابه
لێل	شێلی	خابط

م

ماڵی	کەهی	أليف
مامز	ئاسک/غەزال	غزال
مانگەشەو	تاڤەهەیڤ	الليل المقمرة

مایه	بنیات	اصل
مەخۆرە	نەڤەخو	لا تشرب
مەخەرە	نەئێخە	لا تضع
مەڕ	پەز	غنم
مەرج	مەهانە	شرط
مەڕو	نەچە	لا تذهب
مەدوێنە	نەئاخڤە	لا تتكلم
مەشق	مەشق	تدريب
مەگەر	هەکە	اذا
مەڵبەند	بنگەه	مركز
مەلە	مەلەڤانی	سباحة
مەلەوان	مەلەڤان	سباح
مەفتوون	شەیدا	معجب
مراوی	وەردەک	بط
مزر	مز	مزّ
مشکی	دەرسوک	غطرة
میوە	فێقی	فاكهة
مێخوش	مز	مزّ
مێشوولە	پێشوی	بعوض

ن

ناتوانرێت	نەشێت	لا يستطيع
نانەوا	نانپێژ	خباز
ناوی لێکدراو	ناڤێ لێکدای	اسم مركب
ناوی دارژاو	ناڤێ دارێشتی	اسم مصاغ (مشتق)

ناولێنان	ناڤ لێکرن	تسمية
ناوچە	دەڤەر	منطقة
ناوەڕۆک	ناڤەروک	محتوى/مضمون
ناڵە	نالین	أنين
نەمام	شتل	شتلة
نەدیوی	نەدیتی	لم يشاهد قبلاً
نەوازش	ڕێزگرتن	احترام
نم نم	هێدی هێدی	خفيف/رويداً رويداً
نیشتەوە	دادا	هبط
نیهاد	نیهاد	مبتدأ
نێزە	رم	رمح
نێژراوە	ڤەشارتی یە/چاندیە	مدفون/مزروعة

ھ

هاتوچو	هاتن و چوون	مرور
هاوڕێ	هەڤال	صديق
هاوینەهەوار	هاڤینگەهـ	مصيف
هەنجیر	هژیر	تين
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەنووکە	نوکە/نهو	الآن
هەرمێ	هرمیک	عرموط
هەور	عەور	غيم
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەیاسە	کەمەر	حزام
هەل	دەلیڤە	فرصة

هەڵدەهێنێت	دێ ئینتە دەر	تفقس
هەڵکەند	هەڵکولا/کولی	حفر
هەڵبەست	هوزان	شعر
هەڵپەرکێ	داوەت	دبكة
هەڵواسراوە	هەلاویستی یە	معلقة
هەڵدەکەنێت	دێ کولیت	يحفر
هەڵبوەشێنە	ژێک ژێک کە/هەلوەشینە	فكك
هەڵمەت	بسەرداگرتن/هێرش	مداهمة/هجوم
هەڵۆ	ئەلهو	صقر
هەڵخەڵتا	سەرداچوو/خەلەتبوو	أخطأ
هەڵشۆ	زک چوون	اسهال
هەل و مەرج	سەروبەر	وضع
هێلانە	هێلین	عش
هێنانەدی	بدەستڤەئینا	حقق

و

والا	پارچە	قطع قماش صغيرة
وازی	یاری	لعب

ی

یاد	بیرەوەری	ذكرى
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

پەروەردەی کشتوکاڵی - پۆلا پێنجێ

ئا

ئاووهەوا	سەقا	جو
ئادەمیزاد	مرۆڤ	انسان
ئاوخورگە	ڤەخوارنگەھ	مشرب للدواجن
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاسایی	ئاسایی	اعتیادي
ئاگاشت	ئاگەهیاتە	اطلاعك
ئاوس	ئاڤس	حامل
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاخوڕ	کادین	معلف
ئاردەدار	ئارکێ داری	نشار الخشب
ئاودان	ئاڤدان	ري/سقي
ئاورشێن	ئاڤ رەشینک	رشاش الماء
ئاروو	خیار	خیار
ئاغەڵ	ئاخویر/گوڤ	حضیرة
ئاوپژین	ئاڤ رەشینک	رشاش الماء
ئاوکەشاو	ئاڤ کێش	مصاصة الماء
ئالیک	ئالیک	علف
ئامرازەکان	ئامیر	ادوات
ئەوسا	ل وی دەمی	ذلك الحین
ئەمکدار	وەفادار	وفي
ئەسپی	سپیھ	قمل
ئەرک	ئەرک	واجب/وظیفة

ئینجانە	قافک	قحف
ئیسکی وردکراو	هەستیێ هویرکری	عظام مدقوقة

ب

باڵ	چەنگ/دەست	جناح/ذراع
باریک	زراڤ	رفیع
باوە	بەلاڤە	منتشرة
بایەخ	پویتە	اهتمام
بەخشەکە	دایە	معطي/منحة
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەرووبووم	درامەت	محصول
بەرەبەرە	پیچ پیچە	رویداً رویداً
بەرهەم	بەرهەم	انتاج
بەرهەمەکانی خۆراک	بەرهەمێت خوارنێ	منتوجات غذائية
بەرهەمەکانی خوری و کورک	بەرهەمێت هریێ و موی	منتوجات الصوف والشعر
بەرهەمەکانی ئاژەلی یە پیشەسازەکان	بەرهەمێت پیشەسازییێت گیانەوەری	منتوجات الصناعات الحيوانية
بەرهەمەکانی ئەرکی و لاخ	بەرهەمێت ئەرکێ گیانەوەری	منتوجات العمل الحيواني
بەرهەمە ناسەرەکی یەکان	بەرهەمێت نەسەرەکی	المنتوجات الثانوية
بەخێوکردن	بخودانکرن	تربية
بەخێوکەر	بخودانکەر	مربٍ
بەتین	دژوار	شديد
بەخێویشیان دەکات	دێ وان بخودان ژی کەت	يربيها ايضاً
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة/شفقة
بەزوویی	زوی	بسرعة
بەڵکە	بەلکی	يمكن

بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەیتالی	بەیتارخانە	بیطرة
بتوانێ	بشێت	یستطیع
بپرژێنە	برەشینە	رشً
بحەسێتەوە	بڤەهوسییێت/بێهن ڤەدەت	یستریح
بجولێتەوە	بلڤیت	یتحرك
برەخسێنی	پەیداکەی	تُدبر
برویێنی	بچینی	تُزرع
بشۆرێت	بهێتە شوشیتن	یغسل
بکۆلێتەوە	لێ ڤەکولیت	یبحث
بگوێزەرەوە	ڤەگوهێزە	أنقل
بگەنە	بگهنە	یصلوا
بگوێزرێتەوە	بهێتە ڤەگوهاستن	تُنقل
بزێوی	ب بزاڤ	متحرك
بن کۆڵ بکەیت	بن ڤەکولی	تحفر تحته
بنەما	بنیات	اساس
بنەمای ئابوری	بنیاتێ ئابوری	البنیة الاقتصادیة
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بی یان روێنە	بچینە	ازرعها
بی یان روێنی	بچینی	تزرعها
بی یان هێڵەرەوە	بهێلە	اترکها
بیپەستەرەوە	بگڤێشە	اعصرها
بیرازێنیتەوە	ب خەملینی	تُزین
بێچوو	تێشک	صغیر الحیوان
بێ یان گوێزرێتەوە	وان ڤەگوهێزیت	تنقلها

بێگانە	بیانی	اجنبي/غريب
بوینە کەلەشێر	کوفیکا دیکلی/کومرک	عُرف الديك

پ

پاشەڕۆ	پاشمایک/پیساتی	فضلات
پاشماوە	بەرمایک	مخلفات/فضلات
پاکەرەوە	تافیلکەر	مطهر
پاک و خاوێن	پاقژ و بژوین	نظيف
پاکژکەر	تافیلکەر	مطهر
پاچەکۆڵە	تەڤر	فاس
پەیین	زبل/کیمیا	سماد
پەسند	رازی	مقبول
پەلاش	کا	تبن
پەڵخ/پالاخ	پەلوخ	صغير الجاموس
پەچە	کوتان	زريبة الاغنام
پەلەوەر	باڵندە	طير
پەیکەر	پەیکەر	تمثال
پەرشی چەلتووک	پشلیک/پویشیێ برنجی	شلب/رز غير مهبب
پەیرەو	پێگیر	التزام
پەرژین	پەرژان	سياج
پەنجە	تبل	اصبع
پەیرەوکردن	پێگیری کرن	التزام
پەتو	بەتەنی	بطانية
پتەو	موکم	قوي
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة

پرکردنەوە	تژی کرن	ملئ/ردم
پلەی گەرمی	پلا گەرمێ	درجة الحرارة
پلّیتە	فەتیلە	فتيلة
پند	پند	قمل
پۆپ	تا	غصن
پولّکە	کەلیک	بزاليا
پووش و پەلاش	پویش و پەلخ	أدخال
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پێخەف	نڤین	فراش
پێویست	پێدڤی یە	ضروري
پێ دەدرێتە	دێ دەتێ	يعطي
پێ کوت	پێ کوت	لقاح
پێشو	بەرێ	قبل

ت

تاقیکردن	تاقیکرن	تجربة/اختبار
تەلی هێلەکی	تێلا موخل	مانعة الذباب
تەندروست	ساخلەمی	صحة
تەرخانکراو	تەرخانکری	مخصص
تەوژم	شیپ	تيار
تەمەن	ژی	عمر
تەل	تێل	سلك
تەخت کردن	راست کرن/شپنەکرن	تعديل
تەنک	تەنک	خفيف
تروزی	تروزی	خيار ماء

تروكان	مەرقاندن	تفقيس
توانا	شيان	امكانية
توخم	توخم	عنصر
تۆپەڵە	درک/گولمچک	كتلة
تۆودارن	توڤدارن	بذري
تۆو	توڤ	بذور
تۆمار	تۆمار	سجل
تۆێژاڵەتوێکل	نخێڤە تیڤل	الغشاء القشري
توێکل گەچینە	تیڤلێ گێچین	القشرة الكلسية
تووک	پویرت/تویک	فرو
تووڕەوبزێوە	ب کەرب و بزاڤە	هائج ومتحرك
توێکل	تیڤل	قشرة
توێکلەپەمودانە	تیڤلێ نەرم	القشرة الناعمة
تیشک	تیروژک	اشعة
تیرە	فرەهی	سعة/قطر
تینوێتی	تێهنی	عطشان
تێراوی	تێراڤ	مروي/ريان
تێروتەسەل	تێر	شبع
تێک ئالآون	تێک ئالیاینە	ملفوفة
تێ پەڕبوون	بسەرڤەچوون/دەربازبوون	مضى
تێکرایی	تێکرایی	معدل

ج

جگە	ژبلی	ماعدا
جل و بەرگ	جلک	ملابس

جۆ	جەھ	شعير
جۆربەجۆر	ھەمەجۆر	متنوع
جووجەڵە	چیچەلوک	فراغ
جومکە	جێمک	توأم
جووقاو	لاواز	ضعيف
جیاجیا	جوداجودا	متفرقة
جیاکەرەوە	جوداکە	فرق
جێگە	جھ	مكان
جێگا	جھ	مكان
جێگیر دەبن	جھ گیردبن/بنەجھ دبن	تثبيت

چ

چەوری	چەڤر/روین	سمن/دهن
چنگ ناکەون	بدەست ناکەڤن	لا يُحصَلْ
چینێک	تەخەک	طبقة
چۆنێتی	چەوانی	كيفية

خ

خاکەناز	مەربێل/مەر	مسحاة
خانە	گوڤ	حضيرة
خاوەن	خودان	صاحب
خشتە	دامک	جدول
خشتی سوور	کەلپیچێ سور	طابوق احمر
خشتی کاڵ	کەلپیچێ زەر	طابوق اصفر
خوری	ھری	صوف

خوراک	خوارن	أكل
خۆماڵی	خوماڵی	محلي
خۆر	تاڤ/روژ	شمس
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆهەڵواسەکان	خوهەلاویس	المتسلقة
خوویەک	ساخلەتەک	صفة
خێرا	لەز	سرعة

د

داپۆشین	نخافتن	تغطية
داندان	ئالیک/تومک	علف
داڵدە	حەواندن	ايواء
دانگە	دانگەه	معلف
دابێژراوی	موخلکری	مغربل
دابپۆشە	ب نخێڤە	غَطِ
دادەپۆشێت	دێ هێتە نخافتن	يغطي
داپۆشرابێت	نخافتی بیت	مغطى
دادەبڕێت	جودادبیت/چەرت دبیت	تنفصل
دان	تومک/دان	علف
دارایی	دارایی	مالية
دادەنرێن	دێ هێنە دانان	توضع
داهێنا	ئاڤراند	ابدع/اخترع
داپۆشراو	نخافتی	مغطى
دەدۆشرێت	دێ هێتە دوشتن	تحلب
دەنووکەمەل	دمێ باڵندەی	منقار الطير

دەفر	ئامان	وعاء
دەزگا	دەزگەھ	مؤسسة
دەستکرد	چێکری/دەستکرد	صناعي/عملي
دەست گوێز	هاریکاری	مساعدة/معاونة
دەگرمێنێت	دێ گرمینیت	تدوي
دەیان هێنێتە	دێ وان ئینیت	يجلبها
دەشزانن	هوین دزانن	تعلمون/تعرفون
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	تتغير
دەژمێررێت	دێ هێتە هژمارتن	تحتسب
دەخورێت	دێ هێتە خوارن	تؤكل
دەست بەردار	دەست بەردان	ترك/عزل
دەتروکێن	دێ مەرقن	تفقس
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	تنقل
دەروێنن	دێ چینن	يزرعون
دەهێڵرێنەوە	دێ هێنە هێلان	تترك
دەمێژرێت	دێ هیتە مێژتن	تمتص
دەشتوانی	دێ شێی	تستطيع
دەردەوەن	دێ دەرهاڤێن	تفرز
دەروێنرێت	دهێتە چاندن	تزرع
دەچەسپێت	دێ خو گریت	تثبت
دەپەستێت	دێ هێتە گڤاشتن	تضغط
دەدوێت	دئاخڤیت	يتكلم
درەختیلە	دارک	شُجيرة
درم	پەرسیڤ	مرض السعال والنشلة/انفلونزا
درز	دەرز	شق/صدع

دروستی	ساخلەمی	صحة
دلنیابێ	پشت راست بیت	يطمئن
دوکان	مشار/دەپ	مشتل/مشار
دواوە	پاشیێ	مؤخرة
دوادەخرێت	دهێتە پاش ئێخستن	تؤجل
دوابخەیت	گیروکەی	تؤخر
دوێڵە	دارینک	خشبة محفورة لأرواء الحيوانات
دۆشە	دوشین	حلب
دوورەگ	دوورەه	هجين
دووگ	دوینگ	إليه

ر

ڕابدەت	رادەت	يجرف
راخەر	مەحفیر/بەرک	بساط/سجاد
رادەر	مەربێل	مجرفة
رازاندنەوە	خەملاندن	تزيين
راژەکردنیان	بخودانکرنا وان	تربيتهم
رانەدرێت	نەهێتە رادان	لا يجرف
رادەگرێت	بخودانبیت	تربي
رایان بهێنێت	فێرکەت	يعودهم
رەخساندن	پەیداکرن/بەرهەڤکرن	توفير/تهيئة
رەچاوکردن	بەرچاڤ وەرگرتن	اخذ بنظر الاعتبار
رەشە	گارەش	بقر اسود
رەشەولاخ	چێل و گا/چاڤرێ/گارەش	مواشي
ڕەگ	رەه	جذر

ڕەوگە	حەوش	ساحة
ڕنەک	ڕەنەک	مشط الحيوان
رووبەر	رويبەر	مساحة
رواندن	چاندن	زرع
رووەک	رووەک/گیا	نبات
روێنراوبوون	چاندی بوون	مزروعة
ریقنە	فیق	زرق الطيور
ریخوڵە	رویڤیک	امعاء
ڕێژە	ڕێژە	نسبة
ڕێخەڕێک	ڕێک خەرەک	منظم

ز

زایین	زایین	ولادة
زلتر	مەزنتر	اضخم/اكبر
زەردێنە	زەرک	صفار
زەمیچ	تێکەل	خليط/مزيج
زیانبەخش	زیاندار	مضر
زونگاو	گوم/گەر	مستنقع
زۆبە	سویە	مدفأة
زۆرکرن	مشەکرن	تكاثر

ژ

ژەم	دان	وجبة
ژەک	فرشک	الحليب الاول بعد الولادة

س

سابات	سهوانه	مظلة
سامان	سامان	ثروة
سەرەرای	سەرباری	بالاضافة
سەرەوژێر	سەرنشیف	تقليب
سەرپەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەرانگوێلک	سەرگویفک	مزبلة
سەیوان	سهوانه	مظلة
سەوز	کەسک	اخضر
سڕبوون	متبوون	سبات
سڕە	کیمیا/زبل	سماد
سک	زک	بطن
سم	سم	ظلف
سۆڵە	سر	برد قارص
سوود	مفا	فائدة/نفع
سوودبەخش	مفادار	مفيد/نافع
سووک	سڤک	خفيف
سووتەمەنی	سوتەمەنی	محروقات
سووڕانەوە	گەریان	تجولوا
سواڵە	پارچەکا گوزکێ شکەستی	قطعة سندان مكسورة
سیس	چرمسی	ذابل
سێپەرە	سێ بەلگ/نەفەل	برسيم

ش

شار	بازێر	مدينة
شاش	ژێک دویر	متباعد
شەتلگە	شتلگەه	مشتل
شەتلگای میری	شتلگەهێن میری	مشاتل حكومية
شت	تشت	اشياء
شتومەک	تشت/کەل و پەل	اشياء
شوێن	جهـ	مكان
شوێنیان	جهێ وان	مكانهم
شۆرین	شویشتن	غسل
شیردار	شیردار	حلوب
شیاکە	پیساتی/ریخ	روث
شێ	شهـ	رطوبة
شێدار	شهدار	رطب

ف

فەرمانگە	فەرمانگەه	دائرة
فراوان	بەرفرەه/فرەه	واسع
فشەڵ	نەرم/سست	لين/رخو
فلچە	فرچە	فرشاة

ق

قاپە	ئامان	صحن
قازانج	مفا	فائدة/ربح
قەبارە	قەبارە	حجم

قەد	قورم/بستیک	جدع/ساق
قەراغ	رەخ	طرف/حافة
قوژبن	قولاچ/قورنەت	زاوية
قوڕ	تەقن	طين
قوڕاو	تەقن کری	مُطَينْ
قۆچ	قوچ	نطحة
قووڵ	کویر	عميق
قووڵکە	کورک	حفرة

ک

کاڕووش	کا/گیایەکە	تبن/نوع من الادغال
کارگوزار	خزمەتکاری	خدمة
کانزا	کانزا	معدن
کاهوو	خەس	خس
کاوێژ	کاوێژ	مجترة
کەپک	گوپیتک	قمة
کەپەکی گەنم	پویشیێ گەنمی	قشور الحنطة/نخالة الحنطة
کەرە	نیڤشک	زبدة
کەرەوز	کەرەفس	كرفس
کەلەشێر	دیکل	ديك
کەلەرم	کەلەمی	لهانة/قرنابيط
کەڵ	نێر/کەل	فحل
کەڵ خواردن	کوتان	تلقيح/تسفيد
کەڵک	مفا	فائدة
کەنار	کەنار	ساحل

کڕەکە	کورک	الدجاجة القبابة
کڕکەوتوو	کورک بووی	الدجاجة الراقدة (القبابة)
کزیی	کێمی	قلة
کژە	وەرز/کەژ	فصل
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کلافە	گلولک	شليلة
کوریە	تیشک	صغير
کون بڕ	گرتی	مغلق/مسدود
کورک	پویرت	وبر
کوپارە	کوپارە	سنام
کولانە	کولک	حظيرة/عش
کوتانیان	کوتانا وان	تلقيحهم
کوشندە	کوژەک	قاتل
کۆشگری	داینگەهـ	حضانة
کۆشگرە	داینە/دادوک	حاضنة
کوولەکە جوانی	کولندێ جوانیێ	قرع الزينة
کوولەکەهەنگوینی	کولندێ شرین	قرع حلو
کوولەکەئاوی	کولندێ ئاڤی	قرع ماء
کێلگە	زەڤی	حقل/فزرعة

گ

گاسن	گێسن	محراث
گەشەپێدان	وەرار	نمو
گەشەدەکات	وەرارێ دکەت	تنمو
گەشاو	گەشبووی	متفتح

گەشەنەکردن	وەرارنەکرن	عدم النمو
گەرمی پێو	گەرمی پیڤ	محرار
گەڵاوەریوە	بەلگ وەریای	نافضة الاوراث
گەڵا	بەلگ	ورق
گەنجینە	گەنجینە	خزينة
گەوڕی	ئاخویر	اسطبل/حضيرة
گەورەکە	مەزن/گەهشتی	كبيرة/بالغة
گەووڕ	ئاخویر	اسطبل/حضيرة
گڕێک	گوریەک	لهب
گڵ	ئاخ	تراب
گڵێنە	گوزکێ درگل/کلوسک	كوز خزفي
گلێنە	شێلموک	نبات الشيلم
گلابوو	کەتبوو	سقط
گوان	گوهان	ثري
گوفەک	گویفک	مزبلة
گوێ گوان	سەرکێ گوهانێ	حلمة الثدي
گونجاو	رێکەفتی	ملائم
گۆڕانی کەش	گوهورینا سەقای	تغير المناخ
گوش کردن	بخودان کرن	تربية
گوێ ڕایەڵی	گوهداری	اطاعة
گوێر	گولک	عجل
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گوڵی بەتەمەنەکان	گولێت ژی درێژ	الورود المعمرة
گیانلەبەر	گیانەوەر	حيوان

ل

لار	خوار	مائل
لاکێشە	لاکێشە	مستطيل
لانە	هێلین	عش
لاواز	لاواز	ضعيف
لەناوچوون	ژناڤچوون	ابادة/محو
لەوەڕگا	چەرە	مرعى
لم	خیز	رمل
لێشاو	لێفان/بوش	فيضان/وافر

م

مانگا	چێل	بقر
مافوور	مەحفیر	بساط/سجاد
مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
ماڵی	کەهی	أليف
ماڵی کردووە	کەهی کریە	جعله أليفاً
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕومالات	تەرش و کەوال	مواشي
مەقەست	مەقەس	مقص
مەل	باڵندە	طير
مەمکۆڵەیەک	مەمی یەک	ممية/مصاصة
مەڕ	پەز	غنم
مژراوە	مێژتی	ماص
مشەخۆر	مشەخۆر	طفيلي
موو	موی	شعر

مۆرد	مویتک	یاس
مووڕەگ	مورک	فقرات
مێروو	ئادوی	حشرة
مێگەلە	دایک	ام
مێخەک	قەرەنفل	قرنفل

ن

ناسەرەکی	نەسەرەکی	ثانوي
نانەوە	ئازراندن	إثارة
نەقلێشاو	نەدەرزی	غير مشقوق
نرخ	بها	قيمة
نراونەتەوە	دانای	موضوعة
نووک	نکل	منقار
نووسان	پێڤەنویسیان	التصاق
نهۆم	تەبەق	طابق

ه

هاتوچوو	هاتن و چوون	مرور
هارگینە	گوزک/کلوسک	جرة صغيرة/كوزخزفي
هاولەنگەر	پاڵپشت	مسند
هارراو	هێرای	مطحونة
هەمەجۆر	هەمەجۆر	متنوع
هەمیشە	هەردەم	دائماً
سەوز	هەردەم کەسک	دائمة الخضرة
هەنگاو	پێنگاڤ	خطوة

هەلدەچۆڕێت	ددێرینیت	يرشح
هەڵی گێڕەوەرە	وەرگێرە	اقلب
هەلگێرو وەرگێر	وەرگێران	تقليب/تحويل
هەڵم	هەلم	بخار
هەڵ هێنان	ئینانەدەر	تفقيس
هەڵنیشگە	هێلین/لیس	عش
هەل بکەنە	بکولە	احفر
هەڵپاچین	کەزاختن	تقليم
هەڵ دەبژێرریت	دێ هێتە بژارتن	يتم تنقيتها
هەلدەچیت	دێ فوبرییێت	يتهيج
هەواگوڕکێ	باگوهورک	تهوية
هێلەک	موخل	منخل
هێلکاری	نەخشەکێشان	تخطيط
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل

و

واز لێ هێنان	دەست ژێ بەردان	ترك
وەریوە	وەریایی	ذابل/متساقط الاوراق
ولاخ	دەوار	حمير/دابة
وولاخەبەرزە	کەر و هێستر	خيول
ووردەکا	کایا هویر/خامک	تبن ناعم
ووشک	هشک	يابس
ووردەدار	ئارکێ داری	نشارة الخشب
وورد	هویر	ناعم
واش باوە	وەسا بەلاڤە	هكذا منتشرة

وێنجه	ئینجه	جت

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یەکبینە	بەردەوام	بأستمرار
یەکبینە کرێکی شینی	گوریەکا شینا بەردەوام	لهب ازرق بأستمرار
یەکینە	هندی ئێک	متساوي

پەروەردەی خێزان و کۆمەڵایەتی - پۆلا پێنجێ

ئا

ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانترە	بساناهیترە	أسهل
ئاسان کردن	بساناهی کرن	تسهیل
ئارەزوو	حەز	رغبة
ئارەق	خوهـ	عرق
ئازار	ئێش	ألم
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاسۆیی	ئاسویی	أفقي
ئامادەکردن	بەرهەڤکرن	اعداد / تهیئة
ئامراز	ئامیر	اداة
ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاوبرژێن	ئاف رەشینک	رشاشة الماء
ئاوس	ئاڤس	حامل
ئاودەسخانە	دەستاف	مرافق
ئاوریشم	ئارمیش	حریر
ئەسکوتیەکی	هوسکیکەک	ملعقة کبیرة/چفچیر
ئەوسا	وی دەمی	ذلك الحین
ئەرک	ئەرک	واجب/وظیفة
ئوتوو	ئوتی	مکوی
ئێسکەنەرمە	نەرمە هەستی	کساح
ئەنگوستیلە	گوستیرک / تبلک	حلقة/کشتبانة
ئەموستیلە	گوستیرک / تبلک	حلقة/کشتبانة

ئەچەمێتەوە	دێ چەمییێت	تنطوي
ئیش	کار	عمل

ب

باب و داک	دەیباب	والدين
بابۆڵە	بالول	لفة/سندويچة
بایەخ	پویتە	اهتمام
بەرگ	چەرم/جلک	جلد/ملابس
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەرپرسیاری	بەرپسیاری	مسؤولية
بەرماوە	بەرمایک/پاشمایک	فضلات
بەرێوەبردن	بریڤەبرن	تمشية/ادارة
بەرهەڵست	بەرهنگار	معارض/مقاوم
بەستراوە	گرێدایە	معلقة
بەشانە	پشک	أقسام
بەدخۆراکی	بەدخوارن	سوء التغذية
بەگوڕ	ب زاغ	قوي
بەگوڕبێت	ب زاغ بیت	ليكن قوياً
بەگوێرەی	لدويف	حسب
بەکردەوە	ب کریار	بعمل
بەکار دەهێنرێت	ب کار دهێن	تستخدم
بەفرگر	بەفر گر	ثلاجة
بەسەرداناشکێ	پێ چی نابیت	لا يتمكن
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەشیواوی	ب تێکدان/ب بەلاڤە	بفوضى/ببعثرة

بەم لا	ڤی ئالی	هذا الجانب
بەو لا	وی ئالی	ذلك الجانب
بەهەلەی دەزانی	بدەلیڤە زانی	استغل الفرصة
بحەسێنەوە	بێهن ڤەدەن	تستريح
بتەنێ	بەلاڤە ببت	ينتشر
برژاو	براژتی	مشوی/مشويات
برژاندن	براژتن	شوي
بڕوانن	بنێرن	ينظرون
بڕوانە	بنێرە	انظر
بڕوایەدایت	وێ باوەرێ دای	على ثقة
بزوتنەوە	لڤین	حركة
ببوژێنەوە	ڤەژینن	ينعش/انعاش
بسرێتەوە	بهێتە مالین	تمسح
بشۆردرێتەوە	بهێتە شویشتن	تغسل
بخورێن	بهێتە خوارن	تؤكل
برەوپێدان	وەرار/گەشکرن	تطوير
بکولێت	ب کەلیت	يَغلي
بگۆڕین	ب گوهورین	نغير
بمانەوێ	مەبڤێت	نرغب
بنەڕەت	بنیات	اساس
بنەوەش	بنی ژی	الداخلية
بیر	هزر/بیر	فكر/بئر
بیبەر	بیبەر	فلفل
بیپەستی	بگڤێشی	تضغط
بیرازێنینەوە	ب خەملینین	نزين

بیشواتەوە	بشوت	يغسلها
بیناکان	ئاڤاهی	أبنية
بیگریتەبەر	بخوڤەبگریت	يتبع/يشمل
بیدۆزینەوە	ببینین	نلاحظ/نكشف
بیگێرەوە	ڤەگەرینە	أعدهُ
بیگەڕێنی یەوە	ڤەگەڕێنی یەڤە	يعيده
بۆنێک	بێهنەک	رائحة
بنووشتێننەوە	بهێتە ڤەچەماندن	يطوى

پ

پاروو	پاری	لقمة
پاشماوە	بەرمایک/پاشمایک	بقايا/فضلات
پاشەکەوت	پاش ئێخستن	ادخار/توفير
پاقلەجات	باقلە	بقوليات
پاکژی	پاقژی	نظافة
پاکژکردنەوە	پاقژ کرن	تنظيف
پاک و تەمیز	پاقژ و بژوین	نظيف
پەرت و بلاو	بەلاڤە/تەرابەرا	مشتت
پەڕە هەڵدان	پەڕڤەدان	تصفح
پەڕۆ	پاتە/پەڕوک	قماش
پەڕۆیەک	پاتەک	قطعة قماش
پەڕۆی سرینەوە	پاتێ مالینێ	قطعة المسح
پەسند	رازی	مقبول
پەستان	پەستان	ضغط
پەشتەماڵ	پشتەمال	بشتمال الحمام

پەنجە	تبل	اصبع
پەنجەوانە	تبلک	کشتبانة
پەل	پەل/چەنگ	اطراف/جناح
پەیڕەوی	پێگیری	التزام
پتەویی	موکمی	قوي
پزیشک	نوژدار	طبيب
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پووک	پدی	لثة
پوور	مەت	عمة
پوختە	کورتی/پوختە	اختصار
پۆشاک	جلک	ملابس
پیاوان	زەلام	رجال
پیشە	پیشە	مهنة
پیویستی یەکان	پێدڤی	احتیاجات
پێویستە	پێدڤی یە	ضروري
پێک دەهێنن	دێ پێک ئینن	يشكلون
پێ دەگەن	دێ کەلن/دێ گەهن	ينطبخ/ينضج
پێگەییوییت	کەلی بیت/گەهی بیت	مطبوخة/ناضجة
پێداویستی	پێدڤی/هەوجەیی	احتیاجات
پێگەیشتنی	وەرارکرنا وی	نموه
پێ بسپێردرێ	پێ بهێتە سپاردن	یوصە بە

ت

تابلۆ	کەڤال	لوحة
تەقەڵ	قولپک	دگمة

تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەنافە	کنف/وریس	حبل
تەڕەتیزە	رەشادوک	رشاد
تەزیاتی	تەزیاتی	مرطبات
توخم	توخم	عنصر
توانا	شیان	امکانیة
توێکل	تیقل	قشرة
تۆزێک	پیچەک	قلیل
تۆلە	تول	نسیج حریري ناعم
توورەکە	تویرک	کیس
ترشاویەکە	پویچ/ترشبوی	تالف
تیسمالک	تیڤاریزکەک/پارچەک	قطعة
تێک هەڵوەشانی	هەڵوەشاندن	الغاء/تفکیك
تێ دەچەقێنین	دێ تێ چکلینین	نغرس به
تیشک	تیروژک	اشعة

ج

جاجم	شەملک	سجادة صغیرة
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جل شۆر	جلک شو	غسالة
جلی بنەوە	جلکێت بنی	الملابس الداخلیة
جگە	ژبلی	ماعدا
جۆراوجۆر	هەمەجۆر	متنوع

چ

چاوێری	چاڤدێری	رعاية
چاوەڕێ	چاڤەرێ	انتظار
چاوەڕوانی	چاڤەرێ	انتظار
چەقۆ	کێر/چەقوک	سکین
چەناگە	ئەرزنک/چەناگە	ذقن
چڕ	تیر	کثیف
چڵ	تا/چەق	غصن
چڵک	پیساتی/قرێژ	وساخة
چەوری	روین/چەڤر	دهن
چونیەتی	چەوانی	کیفیة
چوارگۆشە	چوارکوژی/چوار گۆشە	مربع
چین	تەخ	طبقة
چێشت	زاد	أکل
چێشتخانە	تێشتخانە	مطبخ
چێشت لێنان	زاد لێنان	طبخ الأکل

ح

حەوانەوە	ڤەهوسیان/بێن ڤەدان	استراحة

خ

خاوێن	بژوین	نظیف/طاهر
خاوەن	خودان	صاحب
خاشاک	ئاخ	تراب
خانووبیناکردن	ئاڤاکرنا خانی	بناء البیت

خڕ	گروڤر	مدور/كروي
خڕێنەکان	خورین	اضراس
خوری	هری	صوف
خولەک	دەقیقە	دقيقة
خوان	سێنیک	صحن
خوراک	خوارن	أكل
خوراک پێدان	خوارن دان	اطعام
خواردەمەنی	خوارن	مأكولات
خۆڵ	ئاخ	تراب

د

دابندرێت	بهێتە دانان	توضع
داچاندن	چاندن	زراعة
داخوران	داخوارن	تآكل
دارتەل	ستوینا کارەبێ	عمود كهرباء
داروبەرد	داروبەر	الاخشاب والاحجار
دارایی	دراڤ/دارایی	مالية
دادەندرێت	دێ هێتە دانان	توضع
دادەنیشێت	دێ روینیت	يجلس
دادەتەکێنین	دێ داقوتین	ننفض
داکەنین	بێخین	ننزع
داگیرنەکات	ڤەنەگریت	لا يشغل
داندراون	دانانە	موضوعة
داو	داڤ	خيط
داوامەکە	داخوازنەکە	لا تطلب

دایەزراندوون	ناڤاکرینە	مؤسسة
دایان تەکێنین	وان داقوتین	ننفضها
دەتوێنینەوە	دێ حەلینین	نذیب
دەترشێت	دێ ترش بیت	تختمر
دەپرژێنرێ	دێ هێتە رەشاندن	یُرش
دەچەسپێنێ	دێ چەسپینیت	یثبت
دەخووسێت	دێ نمیێت	تُنقع
دەخشێنین	دێ خشینین/دێ ڤەمالین	نفرك
دەرزی	دەرزیک	ابرة
دەرزیلە	دەرزیک	ابرة
دەرخۆنە	دەرپوش	غطاء الجدر
دەرشێنرێ	دێ هێتە رەشاندن	یُرش
دەرخۆنەگیراوە	دەرپوشکری/دەرخوێن کری	مغطی
دەزگەکان	دەزگەه	اجهزة
دەستەسڕ	دەستمال	مندیل
دەکولێنین	دێ کەلینین	نطبخ
دەست وەنەدان	دەستەتێوەردان	تدخل
دەستگرتنەوە	دەست گرتن	تقشف
دەستکرد	دەستکرد	صناعي/یدوي
دەسڕێنەوە	دێ هێنە مالین	تمسح
دەشۆرێتەوە	دێ هێتە شویشتن	تغسل
دەشۆردرێت	دێ هێنە شویشتن	تغسل
دەخورێن	دێ هێنە خوارن	تؤكل
دەدوورێنەوە	دێ هێتە دورین	تخیط
دەگێرنەوە	ڤەرگێرن	یروون

دەگوترێ	دهێتە گوتن	يقال
دەگەرێنێ	دێ گیرینیت	يدير
دەفر	ئامان	وعاء/صحن
دەنیشێت	دێ راپالییێت	تترسب
دەوری	سێنیک	صحن/طبق
دەفەوتێن	دێ ژناڤچن/دێ بویچ بن	تضمحل
دەنگ	دەن	حب
دەنووشتێنینەوە	دێ ڤەچەمینین	نطوي
دەشتوانین	دێ شییێن	نستطيع
دەنووشێت	دێ پێڤەمینیت	تتعلق/يلتصق
درووماں	دروارا مە	خياطتنا
درێژکۆلە	درێژ/لاکێش	طويل/مستطيل
دروستی	ساخلەمی	صحة
دژوونیی	پیسی	قذارة
دژوون	پیس	قذر
دلارامی	پشت راست	مطمئن
دواوە	پشت	خلف
دۆریخە	چەکمەچە	مجرة
دیوی	رەخ	جانب
دێنەکوڵ	دێ هێتە کەلێ	يَغلي

ر

رابێین	فێربین	نتعلم
راتەکاندن	هژاندن/داقوتان	هز/نفض
رازاندنەوە	خەملاندن	تزيين

راخەر	مەحفیر	بساط
رادە	رێژە	نسبة
راستێ	راست	يمنى
راهێنان	راهێنان	تمرين
راگرتن	هەلگرتن	احتفاظ
رایان گیرین	هەلگرین	نحتفظ
رەگ	رەه	جذر
رەچاوبکات	بەرچاڤ وەرگریت	يأخذ بنظر الاعتبار
روو	روی	وجه
ریشەکان	ریشاڵ	ألياف
ریشاڵەکان	ریشاڵ	ألياف
رێگەوبان	رێ	طرق
رێنوێنی	شیرەت	توجيهات
رۆخ	رەخ	جانب/حافة

ز

زەوی	زەڤی	حقل/مزرعة
زەینی	زیرەکی	ذكاء
زیندوەچالاکی یەکان	چەلەنگییێن زیندی	الانشطة الحية

ژ

ژیکەلە	پەیت	نشط
ژاکان	قورمچین	تجعد
ژەم	دان	وجبة

س

سازداوین	بومەپەیداکری	وفر لنا
ساکار	بساناهی	سهل
سەرپۆش	دەرپوش/دەرسوک	غطاء/دثار
سەرین	بالیفک	مخدة
سەرچاوە	ژیدەر	مصدر
سەرتوو	سەرتویک	قشطة
سەوز	کەسک	اخضر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەرنوێن	چەرچەف	شرشف
سەهۆڵ بەست	بەستی گر	مجمدة
سەبەتە	سەلک	سلة
سەکۆ	پیادەرێ/رێباز	رصيف
سەرشۆرک	سەرشۆ	حمام
سەردەستە	چمبلک	يدة
سەرکەوتووبێت	سەرکەفتی بیت	ناجح
سەرکوش	کوشە	كوشة
سروشت کرد	خورستی	طبيعي
سوود	مفا	فائدة
سوودبەخش	مفادار	مفيد
سوورەوەرگرتن	سورکرن	تحميص
سووک	سڤک	سهل
سکپری	زکپر/ئاڤس	حامل
سیکارد	کیر/ساتور	سكينة كبيرة

ش

شانانه	شانه	خلايا
شانه	شه	مشط
شار	باژێر	مدينة
شارستانیەتی	باژێراتی/شارستانی	حضارة
شەق	پێن	ركلة
شەویلک	لام	فك
شەقام	جاده	شارع
شۆردن	شویشتن	غسل
شلەتێن	تێن شیر	دافئ
شتومەک	تشت	اشياء
شیرتێن	تێن شیر	دافئ
شێواز	رەفتار	اسلوب
شێره	زەنبەلە	حنفية
شێدار	شهدار	رطب
شلە	شل/روون/ئاڤک	سائل/مرق

ف

فەرمانی داوە	فەرمان دایە	أمَرَ
فرێ نەدان	نەهاڤێتن	عدم الرمي
فرێ دەدرێن	دێ هێنە هاڤێتن	ترمى
فڵچە	فرچە	فرشاة
فوویەک	بفەک	نفخة
فێرگە	فێرگەه	مدرسة

ق

قاپ	ئامان	صحون
قازانج	مفا	فائدة/ربح
قەددەکەین	دێ وەرپێچین	نطوي
قەیچی	مەقەس	مقص
قوڕا	تەقن	طين
قورتێک	کورکەک	حفرة
قوپچە	قولپک	دگمة
قووڵ	کویر	عميق

ک

کارئاسان	کارێ بساناهی	عمل سهل
کانەکان	کان	مناجم
کاسە	ترار	طاسة
کانزا	کانزا	معدن
کاهوو	خەس	خس
کامیکمان	کیشک ژمە	اي منا
کەوابێت	هەکە وەسابیت	ان كان ذلك
کەم خوێنی	کێم خوینی	فقر الدم
کەرەستە	کەرەستە	مادة
کەوچک	کەڤچک	ملعقة
کەڵک	مفا	فائدة
کەوەر	قراد	كراث
کەپوو	دفن	أنف
کەلێن	ڤالایی/دەرز	فراغ/شق

کەل و کۆ	کێم و کوم	ناقص ومکوم
کەوڵ	کەڤل	جلد
کەوانە	کڤانە	علاقة ملابس
کەندوو	دیز	حاوية
کەرەوز	کەرەفس	كرفس
کردار	کریار	عملية
کز	لاواز	ضعيف
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کلۆربوون	قولێربوون	تسوس
کشتەک	کشتەک	قيطان
کۆیان بکەین	کوم بکەین	نجمعها
کۆڵەکە	فاکتەر	عامل
کۆڵان	کولان	دربونة
کۆماوەی	کور/خویل	أحدب
کۆک	شەلال	سراجة
کوڵ کردن	شویشتن/کورت کرن	غسيل/تقصير
کولاندن	کەلاندن	غلي
کوورە	کوور	فرن
کوک	کوک/برێک و پێک	منتظم
کووز و قاش	پارچە/پرتەک	قطعة
کووچە	رێ/سەمت	طريق/ناحية
کونیلە	کونک	مسامات
کیف	چانتک/کیف	حقيبة

گ

گەشەدەکات	وەراریێ دکەت	تنمو
گەشت	سەیران/گەریان	سیاحة
گوێ	گوه	أذن
گەرماوخانە	سەرشو/گەرماڤ	حمام
گەچ	گێچ	كلس
گەسک	گیسک	مكنسة
گەشت و گوزار	سەیران/گەریان	سياحة
گەریدە	سەیرانچی	سائح
گەڕاو	بەروڤاژی	مقلوب
گوڵدان	گولدان	مزهرية
گۆرەوی	گورە	جوراب
گوشین	گڤاشتن	ضغط/عصر
گۆشە	کوژی/قورنە	زاوية
گورج	بلەز/پەیت	سريع/نشط

ل

لار	خوار	مائل
لاربوونەوە	خواربوون	ميلان
لارکردنەوەیان	خوارکرنا وان/ڤەچەماندنا وان	ميلانها
لاسایی	لاسایی	تقليدي
لانە	هێلین	عش
لابردن	راکرن	رفع/ازاحة
لابەرێت	بێتە راکرن/بێتە لادان	ترفع/تزيح/ازالة
لەلایەکیشەوە	ژلایەکی ڤە	من جهة اخرى

لەکارکراو	ژکارکەفتی	المستعملة/عاطلة
لۆکە	پەمبی	قطن
لۆچ	وەرپێچ/تا/چەق	طية/غصن
لووت	دفن	أنف
لێ بوونەوە	بەسکر	انتهوا منها
لێ نەندرێ	نەهێتە لێنان	لا تطبخ
لێ بنیشێن	پێڤەبینیت	تلتصق به
لێ دەچۆڕێتەوە	دێ ژێ کەڤیت	يتساقط منه
لێ دەبێتەوە	دێ ژێ کەڤیت	تنفصل
لێ دەکەینەوە	دێ ژێ ڤەکەین	ننتزع منه
لێفە	لحێف	لحاف

م

ماندوویی	وەستیان	تعب
مام ناوەندی	ناڤین	وسط
مەڕ	پەز	غنم
مەقەست	مەقەس	مقص
مەرج	مەهانە	شرط
مەیلەوگەرم	تێن شیر	فاتر
مۆرانە	مێریا دارێ	عثة/نمل ابيض
موو	موی	شعر
مووچە	هەیڤانە/مەعاش	راتب/أجر
میوە	فێقی	فاكهة
میمک	خالەت	خالة
مێشک	مەژی	مخ

مێروکوژ	ئادوی کوژ	مبيد الحشرات
مزر	مز	حامضي (مزّ)

ن

ناودەست	پەحنکا دەستی	راحة اليد
ناوپاروو	پێخوارن	نواشف
ناوچەوان	ئەنی	جبين
ناسیاوان	نیاس	معارف
نەپچڕاندن	نەپچاندن	عدم القطع
نەنک	داپیر	جدة
نەمام	شتل	شتلة
نەگۆڕابیت	نەگوهوری بیت	غير متغيرة
نەرووشێنی	نەرووشینی	لا تخدش
نەکولا	نەکەلی	غير مغلي
نەریت	تیتال	عادات/تقاليد
نەریت و باوی	تیتال و بەربەلاڤ	عادات وشهرة
نەشاستە	نشا	نشا
نەشۆردرێت	نەهێتە شویشتن	لا تغسل
نرخ	بها	قيمة/ثمن
نواندنکاری	زارڤەکرن	تمثيل
نوقڵ	شرینی	حلويات
نوقم دەکەین	دێ بن ئاڤ کەین	نُغطس
نوێن	نڤین	فراش
نووکە	نکل	سن

ه

هاوكاری	هاریكاری	مساعدة
هاوڕێ	هەڤال	صديق
هاوتا	هەڤ كویف	متساوي/نظير
هەرزاڵ	كەپر	سقيفة
هەراسان	تەنگاف/ژاندار	متضايق/متألم
هەراسان كردن	تەنگاڤكرن	تضيق
هەڵ خستن	راخستن	شر/تعليق
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵسوكەوت	رەفتار	تصرف
هەڵدەواسرێن	دێ هێنە هەلاویستن	تُعلق
هەڵدەبژێرین	دێ هەلبژێرین	ننتخب
هەڵم	هەلم	بخار
هەڵدەگیرێن	دێ هێنە هەلگرتن	تُحمل
هەڵێ دەخەین	دێ رائێخین	ننشر
هەڵی بخەین	رائێخین	ننشر
هەڵ دەكەنن	دێ كولن	يحفرون
هەڵێ دەواسین	دێ هەلاویسین	نعلق
هەڵگێردرێتەوە	دێ هێتە وەرگێران	تُقلب
هەڵ دەدەن	دێ گژ بن/دێ كوم بن	تنبش/تنكدس
هەڵ گڵۆفینی	پەرخینی/ڤەمالی	دلك/دعك
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەمەجۆر	هەمەجۆر	متنوع
هۆ	فاكتەر/ئەگەر	عامل
هەوڵ بدەین	پێكولێ بكەین	نحاول

و

وزە	تێن	طاقة
وریا	هشیار	يقظ
وشک	هشک	يابس
وێستگەه	ئێزگە	محطة

ی

یاریدەر	هاریکاری	مساعدة
یاریدەدانی	هاریکاری کرن	مساعدة
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یەخە	پستو	ياخة
یەکسان	هەڤ سەنگ/وەک هەڤ	متساوي/مساواة

پەروەردەی نیشتمانی - پۆلا پێنجێ

ئا

ئازایەتی	قارەمانی	شجاعة
ئادەمیزاد	مرۆڤ	انسان
ئاسودەتر	پشت راستر/تەناتر	اكثر اطمئناناً/اريح
ئاسایش	تەناهی	أمان
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاموزا	پسمام	ابن عم
ئامۆژگاری	شیرەت	نصيحة
ئاوات	هیڤی	أمل
ئایین	دین	دين
ئەرک	ئەرک	واجب/وظيفة
ئەنجامەکان	ئەنجام	نتائج
ئەنجومەن	جڤات	مجلس
ئەندازیاران	ئەندازیاران	مهندسون
ئەگێرنەوە	ڤەدگێرن	يروون
ئیش	کار	عمل

ب

باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
بایەخ	پویتە	اهتمام
بالاخانەی نیشتەجێ	ئاڤاهیێ ئاکنجی بوونێ	عمارة سكنية
بازی بەرز	خوهاڤێتنا بلند	الطفر العالي
بەپێ ی	لدویف	حسب

بەخۆڕایی	ب هەروە	مجاناً
بەرگەیان کرد	بەرەڤانی کر	دافعوا
بەرگری	بەرگری/بەرخودان	مقاومة
بەرەکان	بەروک	جبهات
بەرپابوونیەوە	پەیدابوونا وێ	قیامها
بەرنگاربوونەوە	بەرهنگاری بوون	عارضوا
بەرزبێتەوە	بلندبیت	ترتفع
بەهەڵ زانی	بدەلیڤەزانی	استغل
بەرەوشتی	ب سنج	بأخلاق
بەپەلە	بلەز	بسرعة
بەستراون	گرێداینە	معلقة/مربوطة
بەفیرودان	ب هەروەدان	سدی
بەخشندەیی	دلوڤانی	رحمة
بەنرخ	ب بها	ذو قیمة
بەندەر	بەندەر	میناء
بدوێ	باخڤە	تکلم
برین پێچ	برین پێچ	مضمد
بلکینە	پێڤەنە/پێڤەگرێدە	ألصق
بنیات نان	ئاڤاکرن	اعمار/بناء
بوارەکان	بیاڤ	مجالات
بنوێنن	دیارکەن	یمثلون/یظهرون
بێگانە	بیانی	اجنبي/غریب
بروا	باوەری	ثقة
بریتین	پێک هاتینە	متکونة
بزرێنیت	بشکێنیت/هەتکێ ببەت	یُشهر/یفضح

پ

پابەند	پێگیری	التزام
پاپۆر	پاپور	باخرة
پارێزگار	پاراستن	محافظة
پارێزەران	پارێزەران	محامون
پاشایی	پاشاتی	ملكي
پاشەکەوت	پاش ئێخستن	ادخار
پاوان دەکەن	دێ بەرهەمی گرن	يحتكرون
پاوانکەر	بەرهەمگر	محتكر
پەراند	بڕی/فراند	قطع
پەرستگا	پەرستگەه	معبد
پەرەپێدان	پێشڤەبرن	تطوير
پەرینەوە	بورین	عبور
پەلامار	هێرش	هجوم
پەیڕەو	پێگیری/رێباز	التزام/نهج
پەیوەست	پێدڤی	ضروري
پەیتا پەیتا	بەردەوام	بأستمرار
پرشنگدار	تەیسوک	لماع
پرد	پر	جسر
پزیشک	نوژدار	طبيب
پۆلایین	پیلایی	فولاذي
پێویستە	پێدڤی یە	يجب/ضروري
پێوەی بەند	پێڤەگرێدا	ربط به
پێگەیاندن	پێ گەهاندن	اعداد/تهيئة
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة

پیشەییەکان	پیشە	مهن
ت		
تاقی کردنەوەیەکی	تاقی کرنەک	تجربة/اختبار
تەنها	تنێ	فقط
تەندروستیان	ساخلەمیا وان	صحتهم
تەرخان کردوون	تەرخان کرین	مخصصة
توپی باڵە	ڤولی بول	كرة الطائرة
تۆمارکردووە	تومارکریە	سجل
تۆکمە	موکم	قوي
تیشک	تیروژک	اشعة
تێکوشان	خەبات	نضال
تێدەکوشێت	خەباتێ دکەت	يناضل
ج		
جۆربەجۆر	هەمەجۆر	متنوع/مختلف
جوانی لەش	لەش جوانی	كمال الاجسام
جەنگ	شەر	حرب
جەنگاوەر	شەرکەر	محارب
چ		
چاوچنوک	هێخواز/دەخەس	طماع
چارەدەکرێن	دێ هێنە چارەکرن	يعالج
چەشنە	جۆر	نوع
چەوساندنەوە	تەپەسەرکرن	ظلم

خ

خاک	ئەرد	ارض
خاوەن	خودان	صاحب
خانووبەرە	ئاڤاهی/ناڤمالی	بناية/ممتلكات
خزمەت گوزاری	خزمەت کاری	خدمة
خولی بەهێزبوون	خولا بهێزبوونێ	دورة تقوية
خوفرێدان	خو هاڤێتن/گاڤانێ	طفرة
خورەوشت	تیتال/ساخلەت	عادة/صفة
خونەریت	تیتال	عادات/تقاليد
خۆڕایی	هەروە	مجاناً
خۆماڵی کرد	خومالی کر	أمم
خۆبەخت کردن	خوگوری کرن	تضحية
خۆیان بەخت کرد	خو گوری کر	ضحوا

د

دابنیشن	روینن	تجلسون
داکوکی	دوپاتکرن	تأكيد
داگیرکەران	داگیرکەر	محتلون
دامەزرێت	بێتە دانان	تؤسس/تبنى
دامەزراندن	دانان/ئاڤاکرن	تأسيس/بناء
دان دانێن	باوەرێ بکەن	يعترفون
دانیشتەجێن	ئاکنجینە	ساكنين
دەرەخسێنن	دێ پەیداکەن	يوفرون
دەڕۆینە	دێ چینە	نذهب
دەزرێنێت	دشکێنیت/هەتکێ ببەت	يُشهر/يفضح

دەبەخشێت	ددەت	يعطي/يمنح
دەریا	دەریا	بحر
دەستە	دەستە	هيئة
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەست بەڵاوی	دەست بەردای	تبذير
دەستکاری	دەستکاری	تلاعب
دەشەکێتەوە	دێ هژیێت	يهتز
دەگرێتەوە	دێ ڤەگریت	يشغل
دەنوێنێت	دێ دیارکەت	يمثل/يظهر
دەناسرێتەوە	دێ هێتە نیاسین	تعرف
دەمار	دەمار	اوردە
دەوترێت	دهێتە گوتن	يقال
دەیسەلمێنێن	دێ سەلمینین	نثبت
دەرویشم	درویشم	شعار
دوز	دوز	قضية
دوارۆژ	پاشەروژ	مستقبل
دوادەخن	دێ پاش ئێخن	يؤخرون
دواکەوتو	گیروبوی	متأخر
دیاری کراو	دیارکری	مُبين
دێرین	دێرین/کەڤن	قديم
دووپاتی ئەکەنەوە	دێ دووپات کەن	يؤكدون

ر

رابردوو	رابوری	ماضي
راژە	خزمەت	خدمة

رادەی ژیان	ئاستێ ژیارێ	مستوى المعيشة
راست گویی	راست بێژی	صادق
راکردنەکان	بەزین	اركاض
رەسەنن	رەسەنن	أصيلة
رەخساندوە	پەیداکریە	تدبير/توفير
رەوشتیان	رەفتارا وان	سلوكهم/صفاتهم
رێ خوشکەرە	رێ خوشکەرە	مُمَهد
رێرەو	رێباز/رێپیڤان	نهج/مسيرة
رۆڵەکان	کوڕ	ابناء

ز

زاڵە	زاڵە	مسيطر
زانیاری	پێزانین	معلومات
زەمین	ئەرد	ارض
زوران بازی	خولێدانک	مصارعة

س

سامان	سامان	ثروة
سایە	سیبەر	ظل
سەبەتە	سەلک	سلة
سەروەری	سەروەری	سيادة
سەرسوڕمان	حێبەتی	تعجب
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة
سەرنواندن	سەرشورکرن	خضوع
سەردانگە	نوژدارگەھ	عيادة

سەلماندن	روڤەکرن	اثبات
ستوون	ستوین	عمود
سوپا	سوپا	جيش
سنوور	توخیب	حدود
سورە	رژدە	مصر
سوود	مفا	فائدة/نفع
سورانی خوێن	زڤروکا خوینێ	دوران الدم
سێ باز	سێ گاڤ	طفرة ثلاثية

ش

شار	باژێر	مدينة
شادی	خوشی	سعادة
شایان	ژ هەژی	لائق
شارستانی	باژێراتی/شارستانی	حضارة
شەقام	جادە	شارع
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شورەیەک	شویرهەک	حصن/سور
شوێنەوار	شوینوار	اثار
شکۆ	مەزنی	عظمة
شکۆمەند	مەزناهی	عظيم/كبرياء

ف

فەڕوسامان	سامانەکێ پڕ بها	ثروة قيمة
فەرماندەیی	فەرماندەیی	قيادة
فەرمان ڕەوایی	حاکمداری	حُكم

فەرمانگە	فەرمانگەھ	دائرة
فروشێنە	فروشتن	بيع
فراوانتر	بەرفرەهتر	اوسع
فەرِوبیری	بها و هزر	قيمة وفكر

ق

قەواڵەی دەستیاو	پسولا وەرگرتنێ	سند القبض
قەواڵەی ویستیاو	پسولا دانێ	سند الدفع

ک

کارگە	کارگەھ	معمل
کارخانە	کارگەھ	معمل
کارمەند	فەرمانبەر	موظف
کارگوزار	خزمەتکاری	خدمات
کەڵک	مفا	فائدة
کەرت	کەرت	قطاع
کشت و کاڵ	چاندن	زراعة
کوگا	کوگەھ/ئەمبار	مخزن
کونێل	تونێل	نفق
کوژاندنەوە	ڤەمراندن	اطفاء
کۆشک	قەسر	قصر
کۆماری	کوماری	جمهوري
کۆشش	خەبات/بزاڤ	نضال/جهد
کۆڕ	کۆڕ	ندوة
کۆمەڵگە	جڤاک	مجتمع

کۆلەمشتە	کولمانێ	ملاكمة
کۆمەڵە هەرەوەزیەکان	کۆمەلێن هاریکاری	جمعيات تعاونية
کێلگە	زەڤی	مزرعة/حقل

گ

گەشت	سەیران/گەریان	سياحة
گەشت و گوزار	سەیران/گەریان	سياحة
گەشەکردن	گەشەکرن/وەرارکرن	نمو
گۆڕەپان	مەیدان	ساحة
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گوێ رایەڵی	گوهداری	طاعة

ل

لادێ	گوند	قرية
لەپێناوی	پێخەمەتی	من اجل
لەمەپێشەوە	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً

م

مەلە	مەلەڤانی	سباحة
مەلەوانی	مەلەڤانی	سباحة
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڵبەند	بنگەهـ	مركز
مولگە	جهـ/ئاخویر	مكان/حضيرة
مۆزەخانە	ئەنتیک خانە	متحف
میری	میری	حكومي

مێژوو	دیروک	تاریخ

ن

ناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
نەخشە	نەخشە	خريطة
نەشتەرگەری	نشتەرگەری	عملية جراحية
نەگۆڕ	نەگورە	ثابت/غير متغير
نەوە	بەرەباب	جيل
نواندن	زارڤەکرن	تمثيل
نوێنەر	نوینەر	ممثل

هـ

هاندان	هاندان	تشجيع
هاوبەش	هەڤپشک	مشترك
هاونیشتمان	ولاتی	مواطن
هاوتا	هەڤ کویڤ	نظير
هاوینەهەوار	هاڤینگەه	مصيف
هاوبەش کاری	کارێ هەڤپشک	عمل مشترك
هاونەریت	تیتالێن هەڤپشک	عادات مشتركة
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەلسان	رابون	قيام
هەلدەکەن	دێ بلند کەن	يرفعون
هەڵە	شاش	خطأ
هەڵۆ	ئەلهو	صقر
هەوڵ	پێکول	محاولة

هەوڵدان	پێکۆل	محاولة
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هۆ	فاکتەر/ئەگەر	عامل/سبب

و

وەرزش	وەرزش	رياضة
وەرزشەرێکخراوەکان	وەرزشا رێکخستی	الرياضة المنظمة
وەرزشی تاکی	وەرزشا کت	الرياضة الفردية
وەدەرکەوتووە	دیاربوویە	ظهرت

ی

یاد	بیرەوەری	ذکری
یاسا	قانون	قانون
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یەکسانی	وەک هەڤی	مساعدة
یەک خستووە	ئێک گرتی یە	اتحد
یەکیتی گشتی	ئێکەتیا گشتی	الاتحاد العام
یاری تاکەکان	یارییێن کت	الالعاب الفردية

ئا

ئابلووقە	دورپێجدان	حصار
ئازووخە	ئەرزاق	ارزاق
ئازاکان	قارەمان	ابطال/شجعان
ئاژاوە	هنگامە/تێکدان	فوضى
ئاژەل	گیانەوەر	حیوان
ئازایەتی	قارەمانی	شجاعة
ئاگاداربوو	ئاگەهداربوو	عَلِمَ
ئادەمزاد	مروڤ	انسان
ئاسایش	تەناهی/پشت راستی	أطمئنان
ئاموزا	پسمام	ابن عم
ئاموژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاوەدان کاری	ئاڤەدانکرن	تعمیر
ئەویست	دڤیا	رغب
ئەشکەوت	شکەفت	کهف
ئوردگا	سەربازگەهـ	معسکر
ئوقیانووس	ئوقیانوس	محیط
ئێجگار	ئێکجار	تماماً

ب

باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
بانگ کردن	گازی کرن	دعوة

بایەخ دان	پویتە پێکرن	اهتمام
بارودۆخ	سەروبەر	وضع
بەپیت	قەلەو	خصب
بەرپابکەن	بەرهەڤکەن/پەیداکەن	یعدوا
بەرگری	بەرگری/بەرخودان	مقاومة
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربیة
بەخێوبکات	بخودان کەت	یربي
بەرهەلستی	بەرهنگاری	معارضة
بەرهەلستکارەکان	بەرهنگاری	معارضون
بەلێن	سوز	وعد
بەرین	بەرین	واسع
بەکۆڕا چوون	لدویف چوون	تابعوه
بەتین	دژوار	شدید
بەدیل گرتن	ئێخسیرکرن	أسروا
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة/شفقة
بەزەییان	دلوڤانیا وان	رحمتهم
بەدناوکردن	ناف شکاندن	تشهیر
بەرەنگاری	بەرهنگار	معارضة
بەربەرەکان	بەرهنگاری	معارضون
بەناوبانگ	بناف و دەنگ/ناف دێر	مشهور
بەجێ بهێلن	بجه بهێلن	یترکوا
بەستبوو	گرێدابوو	عقد
بەرەلا دەکرێت	دێ هێتە بەردان	یطلق سراحه
بەدی بێنێ	بدەستڤە بینیت	یحقق
بەرێوەبردن	برێڤە برن	ادارة

به هەڵ دەزانی	بدەلیقە دزانی	استغل الفرصة
بەتەنگ	پویتە کرن	اهتمام
بەخشندەیی	دلوڤانی	رحمة
بت پەرست	بت پەرست	عبادة الاصنام
بجەنگێ	شەری بکەت	يحارب
بجووڵێتەوە	بلڤیت	يتحرك
بڕوایان	باوەریا وان	ثقتهم
بڕندە	ڤەبری	قطعي
بروخێنن	ب هەرفینن	يهدموا
برەوپێدان	پێشڤەبرن	تطوير
بزوتنەوە	بزاڤ	حركة
بنەرەتەکان	بنیات/شەنگستە	أسس
بنیادبنێن	ئاڤاکەن	يبنوا
بناخە	بنواشە	قاعدة
بوەشێنن	ب وەشینن	يوجهون/يضربون
بوژاندەوە	ڤمژاند	انعش
بوەستێنرێت	بهێتە راوەستان	توقف
بومباران کردن	توپ باران کرن	قصف
بینا	ئاڤاهی	ابنية
بیانگێرێتەوە	ڤەگەرینیت	يُعيد
بینکاری	ئاڤاکرن	بناء
بیروباوەر	بیروباوەر	عقيدة
بپچڕێنن	ب قەتینن/ب پچینن	يقطع
بێجگە	ژبلی	ماعدا
بێ خەوش	بێ زەغەل/بێ فێل	بدون حيلة/بدون عيب

بێگانە	بیانی	اجنبي/غريب
بێ غەل	بێ فێل	بدون حيلة

پ

پادشا	پاشا	ملك
پاداشت	خەلات	هدية
پارێزگار	پاراستن	محافظة/حماية
پارێزەر	پارێزڤان	حامي
پاراو	زەلال	فصيح/نقي
پاسەوان	نوبەدار/پاسەوان	حارس
پایە	پایە	منصب
پەرستن	پەرستن	عبادة
پەرەبستێنێ	گەش بیت/پێشڤەبچیت	يتطور/يتقدم
پەرەی سەند	گەش بوو/پێشڤەچوو	تطور/تقدم
پەرت و پلاو	بەلاڤەبوون/تەرابەرابوون	تشتت
پەسەند	پەسەند/رازی	مقبول
پەست بوون	پوسیدەبوون	تألموا/انزعجوا
پەناهندەکان	پەنابەر	لاجؤون
پەنامە	ب مەرەما	لغرض
پەلیان کوتاوە	ئاکنجی بوون	استوطنوا
پەیام	پەیام	رسالة
پەیمانێک	پەیمانەک	عهد
پەیرەوان	رێبازڤان	منتهجون/مسايرون
پەیرەوکاران	رێبازڤان	منتهجون/مسايرون
پەیرەوکردن	بجهـ ئینان/پێگیری	تطبيق/التزام

پەیڕەو	ڕێباز	نهج
پتەو	موکم	قوي
پچڕپچڕبوون	ژبەرێک چوون	تمزقوا
پزیشک	نوژدار	طبيب
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پیادە	پیادە	مشاة
پیلان	پیلان	مؤامرة
پیلان نانەوە	پیلان گێرا	تآمرو
پیلانگیرانیان	پیلان گێرانا وان	تآمرهم
پیاوماقوولان	رهسپی	وجهاء/شيوخ
پیری فەرتوون	پیرەکال	مسنين
پێشنیار	پێشنیار	اقتراح
پێناوی	پیخەمەتی	من أجل
پێشینەکان	پێشین	الأقدمون
پێشینانە	پێشین	الأولون
پوختە	پوختە/کورتی	خلاصة

ت

تادەهات	هندی پێ چی دبوو	قدر الامكان
تاوان	گونەه	ذنب/تهمة
تاوانکار	گونەهکار	مجرم
تاوی سەند	لەزکر	استعجل/اندفع
تاقی تەنیا	بتنێ/ئێکانە	وحيد
تانەدان	خاپاندن/سەردابرن	خدع
تایفەگەری	ئێل پەرێسی	طائفية

تەشەنە	بەلاڤە	منتشر
تەم	مژ	ضباب
تەمەن	ژی	عمر
تەنگی	تەنگاڤی	ضیق
تەقی	پەقی	انفجر
توند	دژوار	شدید/حاد
تۆڵە	تول	ثأر
تووشی	هەڤرشی/هەڤتیش	تعرض
تیرهاوێژەکان	تیرهاڤێژ	رماة الأسهم
تیرە	هوز/عەشیرە	عشیرة
تیماردەکرد	دەرمان دکر	ضمد
تیژکران	دژوارکرن	شددوا
تینی سەند	گەرم بوو	اشتد/سخن
تیرئەندازانە	تیرهاڤێژ	رماة الاسهم
تێکرایی	هەمی	کافة
تێکوشان	خەبات	نضال
تێبکۆشن	خەباتی بکەن	ناضلوا
تێپەری	دەربازبوو	عبر/مر
تێ هەلچوو	چوو دناڤدا/دەستپێکر	دخل في/بدأ
تێک و مەکان	تێکدا	احدث اضطراباً

ج

جاڕی دا	راگەهاند	أعلن
جاڵجاڵۆکە	تەڤنپیرک	عنکبوت
جانەوەری یان	گیانەوەرێت وان	حیواناتهم

جەنگ	شەر	حرب/قتال
جەنگا	شەرکر	حارب/قاتل
جەنگاوەر	شەرکەر	مقاتل
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جبەخانە	جەبلخانە	ترسانة
جنێودان	جڤین دان	مسبة/شتم
جوانکاری	جوانکاری	ابداع
جۆراوجۆر	هەمجور	متنوع
جووەکان	جوهی	يهود
جوولە	جوهی	يهودي
جوولانەوە	بزاڤ	حركة
جوولایەوە	بزاڤ کر	تحرك
جیاوازی	جوداهی	فرق
جێ نشین	جه نشین	خليفة
جێ بێڵێ	بجه بهێلیت	يترك
جێگیربوو	ئاکنجی بوو	سكن/استقر

چ

چاونەترس	چاڤ نەترس	شجاع
چاوەڕوان	چاڤەڕێ	انتظار
چاوپێکەوتن	هەڤ دیتن	مقابلة/لقاء
چاوپۆشی	لێ بورین/بێدەنگی	عفو/السكوت عن
چەپاوبکەن	تالان بکەن	يسلبوها
چەسپاندن	چەسپادن	تثبيت
چمکێک	لایەک/چمبلک	طرف

چنگ	پەنج	مخلب

خ

خاوەن	خودان	صاحب
خانووبەرە	ئاڤاهی/نافمالی	بناية/ممتلكات
خاوخێزان	ئەندامێن خیزانێ	افراد الاسرة
خاوبوو	سست بوو/خاڤ بوو	ارتخى
خاک	ئەرد/ئاخ	ارض/تراب
خایاند	ڤەکێشا	استغرق
خەنەک	چەپەر	خندق
خوداپەرستی	خودێ پەرستن	عبادة الله
خوولاتی	وەلات پەروەر	وطني
خوورەوشت	تیتال	عادات/تقاليد
خۆگرین	خوراگر بن	صامدين
خۆر	تاڤ	شمس
خۆبەخت کردن	خۆگوری کرن/خو قوربانی کرن	تضحية
خێرومەند	خێر و بێر	خير و بركة

د

دانشگا	زانکو	جامعة
دادوەر	دادوەر	قاضي
دادپەروەری	دادپەروەری	عدالة
دارایی	دارایی	مالية
داگیرکردن	داگیرکرن	احتلال
داگیربکەن	داگیرکەن	يحتلون

دانیشتوەکان	ئاکنجی	سکان
دامەزرێنن	ئاڤاکەن/دانن	یبنون/یؤسسون
دامەزرێنەر	دانەر	مؤسس
داب و نەریت	تیتال	تقالید/عادات
دامەزراندن	دانان/ئاڤاکرن	تأسس/انشأ
داوا	داخواز	طلب
داودەزگا	دام و دەزگەھ	مؤسسات
داوێن پاک	دەھمەن پاقژ	عفیف
دایەنە	داینی/دادوک	مرضعة
دەڕوات	دچیت	یذهب
دەریا	دەریا	بحر
دەرەکی یەکان	دەرەکی	الخوارج
دەسەلات	دەسەلاتداری	سلطة
دەیحەسێنێتەوە	دێ ڤەھوسینیت	یریح
دەھەندەیی وەفا	بێ وەفاداری	بدون وفاء
دەم بژەننەوە	دەڤی ڤەکەن	یفتحوا افواههم
دەڵەسە	خاپاندن/درەو	خداع/کذب
دەیان نواندن	دیارکر	مثلوا
دڕندەیی	درندانە	وحشیة
دڵنیابوون	پشت راست بوون	أطمئنان
دواهێنەر	دوماھی ھێنان	خاتم
دووچاری	توشی	تعرض
دوورگە	گزیرتە	جزیرة
دووبەرەکی	دووبەرەکی	انقسام
دیاردانە	دیاردە	ظواهر

دیلەکان	ئێخسیر	اسری
دێرین	دێرین/کەڤن	قدیم
دێهان	گوند	قری

ر

ڕاپەری	سەرهلدا	انتفض
ڕاپەراندن	بجه ئینان	تحقیق/تنفیذ
ڕاسپێری	شیرەت	توصیة/توجیه
ڕاستگویی	ڕاستبێژی	صادق
ڕاگورینەوە	پێک گوهورینا هزروبیرا	تبادل الآراء
ڕاگەیاندووە	ڕاگەهاندیە	أعلن
ڕامیاری	سیاسەت	سیاسة
ڕاونا	ڕاهێلایێ	طارد
ڕاوێژ	گێنگەشە/مشێوری	نقاش/مشورة
ڕاوێژکردن	گێنگەشەکرن/مشێوری کرن	مناقشة/استشارة
ڕاوێژوگفت و گو	گێنگەشەوهەڤ پەیڤین	نقاش ومباحثات
ڕەزامەندی	ڕازی بوون	رضاء
ڕەسەن	ڕەسەن	أصیل
ڕەگەز	توخم	عنصر
ڕەگەزپەرستی	توخم پەرستی	عنصریة
ڕەوشت و نەریت	تیتال	تقالید/عادات
ڕەوشت بەرز	ڕەفتار باش	جید السلوك
ڕەوانی یە	نەدرستە	غیر صحیحة
ڕزگاریخواز	ڕزگارخواز	محرر
ڕقیان	کەربا وان	حقدهم

ڕق و کینە	کەرب و کین	حقد
ڕووداوێک	رویدانەک	حدث
ڕووخاندن	هەرفاندن	تهدیم
ڕووبەڕووی	روی ب روی	وجهاً لوجه/مواجه
ڕوویان کردە	قەست کرە	قصدوا/توجهوا
ڕووی کار	پەیدابوو	ظهر
ڕۆژاوا	روژئاڤا	غروب
ڕێڕەو	کاروان	مسیرة

ز

زانیاری	پێزانین	معلومات
زەبەند	مەزن	کبیر
زەوت کراو	داگیرکری	محتل
زەوی زار	زەڤی	عقارات/اراضي
زەهراوی	ژەهراوی	مسموم
زری	زریبوش	درع
زۆرەملی	ب زوری	اجباراً
زیو	زیڤ	فضة
زیندوون	ساخن	احیاء

س

سام	سەهم/ترس	خوف
سامان	سامان	ثروة
سەرپەرشت	سەرپەرشت	مشرف
سەوزکردن	کەسک کرن	خَضَر

سەرِومڕ	بەردوام	باستمرار
سەری هەڵدا	سەرهلدا	انطلق/ظهر
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة الى
سەرانە	خویک/زێرەسەر	ضريبة
سەرانسەر	سەرانسەر	عام/كل
سەرکردە	سەرکردە	قائد
سەخت	سەخت	صعب
سەندنەوە	ستاندن	أخذ
سەپاندبوو	سەپاندبوو	فرضوا
سپڵە	بێ وەفا	عديم الوفاء
ستەم	زورداری	ظلم
ستەم لێ کراو	زورداری لێ کری	مظلوم
سزا	سزا	عقوبة
سپێردراو	ئەرک پێ دای	مكلف
سکەلێدان	پارە چێکرن	سك العملة
سنوور	توخیب	حدود
سوپا	سوپا	جيش
سوارە	سیار	فارس
سوار چاکی	سوار چاک	فروسية
سوچیک	سەرپێچیەک	مخالفة
سوورە	رژدە	مصر
سووربوون	رژدبوون	اصروا
سووڕایەوە	گەریا	تجول
سوود	مفا	فائدة/نفع

ش

شار	باژێر	مدينة
شاخ	چیا	جبل
شادمان	دلخوش	سعيد
شارستانی	باژێراتی/شارستانی	حضارة
شاژن	شاژن	ملكة
شەقام	جادە	شارع
شەپۆل	پێل	موج
شڕوورکرد	دراند	مزق
شکۆ	مەزنی	فخامة/عظمة
شلۆق بوو	تێک چوو/ئالوز بوو	تدهور/تعقد
شوێن	جه	مكان
شوورا	شورا	شورى
شووراکاری	مشێوری	استشارة
شمشیر	شیر	سيف
شێت گیری	رکگری	عناد
شیو	دول/شیف/نهال	وادي

ف

فەرمانبەر	فەرمانبەر	موظف
فەوتاندن	ژناڤبرن	اتلاف/محو
فراوان	بەرفرەه	واسع

ق

قازانج	مفا	فائدة/ربح

قەوارە	قەبارە	حجم
قەلغان	مەتال	درع
قەشەنگترین	جوانترین	أجمل
قووڵ	کویر	عميق

ک

کارگوزاری	خزمەتکاری	خدمات
کاولی بکەن	کاڤل بکەن	تدميرها
کاری نهێنی	کارێ نەپەنی	العمل السري
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەنار	کەنار	ساحل
کەناراو	کەنار	ساحل
کەشتی	گەمی	سفينة
کەفتەکار	بێزار	يائس
کەوان	کڤان	غَمدَ
کەوتەرێ	برێ کەفت	انطلق
کەڵک	مفا	فائدة
کەین و بەینە	گێنگەشە	مناقشة
کزبوو	لاواز بوو	ضَعُفَ
کشتوکاڵ	چاندن	چاندن
کۆچ	مشەختی	هجرة
کۆچ کردووەکان	مشەختبووی	مهاجرين
کوچی دوای کرد	چویەر دلوڤانیا خودێ	توفي
کۆڵ	بار	حمل
کێوی	چیایی/کویڤی	جبلي/وحشي

گ

گەردەلووک	بابەلیسک	الريح الدوار/عاصفة
گەردوون	جیهان	كون
گەمارۆ	دورپێچ	حصار
گەشەسەند	گەش بوو/وەرارکر	تطور
گەشایەوە	گەش بوو	تفتح
گرتەبەر	گرت	اتخذ
گورج	پەیت/گورچ	نشط
گورج و گوڵ	پەیت و بلەز	نشط و مسرع
گفت و گو	هەڤ پەیڤین	محادثات
گیرۆدە	گەتیە ریپیێ/گرێدای	مبتلي/مربوط
گیانفدایی	جانفدایی	فداء

ل

لاوازبوو	لاوازبوو	ضعف
لایەنگرمان	تاگیرێت مە	مؤيدونا/انصارنا
لەپێناو	پیخەمەتی	من اجل
لەپڕ	ژنشکێڤە	فجأة
لەکیس چوو	ژ دەست چوو	فقد
لەناوبرد	ژنافبر	محى/حطم
لەناوبەرن	ژنافبەن	امحوا/حطموا
لەوێوە	ژوێرێ	منه
لەوەوەپێش	ژ وێرێ پێڤە	منه فصاعداً
لووت	دفن	أنف
لووتکە	گوپیتک	قمة

لێ بسەنن‌ەوە	ژێ بستینن	تاخذوا منه
لێ تەنین	تەفنێ خو لێ چێکر	حاكت خيوطها
لێهاتوو	ژێهاتی	لائق

م

مافەکان	ماف	حقوق
مارەبڕی	مەهرکر	تزوجها
مامڵە	مامڵە	معاملة
مام ناوەندی	ناڤین	وسط
مەبەست	مەرەم	غرض
مەترسی	مەترسی	خطر
مەردانە	ب قارەمانی	بشجاعة
متمانە	پشت گەرم	اعتماد
مل کەچی	مل کەچی	خضوع
موژدە	مزگینی	بشرى
میهرەبان	دلوڤان	رحيم

هـ

هاتنە پاڵ	خودا دگەل/هاتنە ناڤ ریزێ	انضم اليه
هاتنە پاڵیان	خودانە دگەل وان/هاتە ناڤ ریزا وان	انضموا اليهم
هاوبەشی	هەڤپشکی	اشتراك
هاندەدا	هاندەت	يشجع
هاورێ	هەڤال	صديق
هاونیشتمان	وەلاتی	مواطن
هاوسوێنەکان	هەڤ پەیمان	متحالفون

هەتیو	ئێتیم	یتیم
هەرا	هنگامە/هەرا	فوضى/ضجة
هەڕەشە	گەف	تهدید
هەڵگیرسا	هەلبوو	اشتعل
هەڵگیرساندن	هەلکرن	اشتعال
هەڵکەوتوون	دیاربوون	ظهروا
هەلوەشاندەوە	هەلوەشاند	ألغى
هەلگەرایەوە	وەرگەریا/پشتەرێ بوو	انقلب/ارتد
هەڵیان واسی	هەلاویستن	علقوها
هەلبژێرراو	هەلبژارتی	منتخب
هەڵوەشێنرایەوە	هاتیە هەلوەشاندن	ملغى
هەلکەندن	کولان	حفر
هەڵپێچرا	ژێک ژێک بوو	تمزق
هەڵە	شاش	خطأ
هەڵکوتێتە	هێرشێ بکەت	یهاجم
هەڵداو	ڤەدای	منصوبة
هەڵمەت	هێرش	هجوم
هەنگاو	پێنگاڤ	خطوة
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەوڵیان	پێکولا وان	محاولتهم
هۆز	هۆز/عەشیرەت	عشیرة
هوزە هاوسوێنەکان	هوزێن هەڤ پەیمان	العشائر المتحالفة
هوگر	هوگر	صاحب

هۆ	فاکتەر/ئەگەر	عامل/سبب
هێزی لێدەر	هێزا لێدەر	قوة ضاربة

و

وازبێنم	بهێلم	اترك
وەرگەڕاوانە	پشتەرێ	مرتدون
وەرگێڕاوتە	وەرگێڕایە	مترجمة
ورە	ورە	معنويات
ورەپێ نەدا	ورەدایێ	زاد من معنوياته
وریا	هشیار	يقظ
وتارێک	گوتارەک	مقالة
وشتر	حێشتر	بعير

ی

یاسا	قانون	قانون
یاران	یار	اصحاب
یارمەتی	هاریکار	مساعدة
یارمەتێدەر	هاریکار	مساعد
یاخ	پشتەرێ	متمرد
یاخی بوو	پشتەرێ بوو	تمرد
یانە	یانە	نادي
یەکسانی	وەک هەڤی	مساواة
یەک لایی	ئێک لا	طرف واحد

جوغرافیای عیراق - پۆلا پێنجێ

ئا

ئارەزوو	حەز/ڤیان	رغبة
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسنەرێ	ئاسنەرێ	سكة حديد
ئاگر بڕێن	ڤولكان	بركان
ئالیک	ئالیک	علف
ئالف	ئالف	علف
ئاڵ و گۆڕی	پێک گوهورین	تبادل
ئاودێری	ئاڤدان	ري/سقي
ئاوەڕۆ	جوبار	مجرى الماء
ئاومالّکە	لێم/قرش و دار	غرين/القش
ئاوبارە	قەسیسە	قنطرة
ئاوەدانکردنەوە	ئاڤەدانکرن	تعمير
ئاواکاری	ئاڤاکرن	بناء
ئاوریشم	ئارمیش	حرير
ئاووهەوا	سەقا	جو/مناخ
ئاوی گازاوی یەکان	ئاڤەگاز	المياه الغازية
ئاووهەوای نیوە گەرم	سەقایێ نیڤ گەرم	المناخ الدافئ
ئاووهەوای فێنک	سەقایێ فێنک	المناخ المعتدل
ئاوو هەوای بیابانی	سەقایێ بەرێێ	المناخ الصحراوي
ئامانجەکانی	ئارمانجێت وی	اهدافهُ
ئایا	ئەرێ	أي

ئەستێرەی گەڕۆک	ستێرا گەڕۆک	الكوكب السيار
ئەوتو	وەسا	كذلك
ئیشکەر	کارکەر	عامل
ئوتومبیل	ترمبێل	سيارة

ب

بار	سەروبەر	حالة
باریک	زراڤ	رفيع
باراناو	ئاڤا بارانێ	ماء المطر
بارستە	بلنداهی	مرتفع
بارستایی ئال	بلنداهیا نافنجی	ارتفاع وسطي
بازنەی یەکسان	بازنا یەکسان	الدائرة الاستوائية
باژێری رابواردن	باژێرێ خوشبێرێ	المدينة الترفيهية
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باشووری ڕۆژهەلات	ژێریا روژهەلات	الجنوب الشرقي
باشووری ڕۆژاوا	ژێریا روژئاڤا	الجنوب الغربي
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باکووری روژ هەلات	ژوریا روژهەلات	الشمال الشرقي
باکووری روژاوا	ژوریا روژئاڤا	الشمال الغربي
بازرگانی و گواستنەوە	بازرگانی و ڤەگوهاستن	التجارة والنقل
باکشتیەکان	بایێ هەردەم	الرياح الدائمية
بای بە باران	بایێ ب باران	الرياح الممطرة
بای خورئاوا	بایێ روژئاڤا	الرياح الغربية
بای وشک	بایێ هشک	الرياح الجافة
بای شێدار	بایێ شهدار	الرياح الرطبة/هواء رطب

بالنده	بالنده	طير
بان	بان	هضبة
بايەخ	پویته	اهتمام
بایی	بهایێ	قيمة
بەتەنگ	پویته	اهتمام
بەخێوکردن	بخودان كرن	تربية
بەربەست	بەربەست	حاجز
بەروبووم	دەرامەت	محصول
بەرین	بەرفرەھ	واسع
بەرزونزمی زەوی	بلند و نزميا ئەردی	تضاريس
بەردەچینی یەکان	بەرێن تەخ	صخور طبقية
بەرزونزمی	روی	سطح
بەردی گەچ	بەرێ گێچێ	حجر الكلس
بەربەرەکان	هەڤرکی	منافسة
بەردار	بەردار	مثمر
بەرز دەڕوێن	دێ بلند شێن بیت	تنمو بارتفاع
بەپیت	قەلەو	خصب
بەستن	گرێدان	ربط/عقد
بەستوون	گرێداینە	مربوطة
بەست	سکر	سد
بەگوێرە	لدويف	حسب
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەناوبانگترین	بناف و دەنگترین	اشهر
بەفرگر	بەفرگر	ثلاجة
بەفیڕونەڕوات	ب هەروەنەچیت	لايذهب سدى

بروین	بچین	نذهب
بڕوایان	باوەریا وان	ثقتهم
بریتین	پێک هاتینە	متكونة
بڕگە	بڕگە	مقطع
بزووتنەوە	بزاڤ	حركة
بزوێنەر	لڤینەر	محرك
بزردەبێت	دێ بەرزە بیت	يتلاشى
بسەپێنن	بسەپینن	يفرضون
بکۆڵەرەوە	ڤەکولە	ابحث
بگوێزرێتەوە	بهێتە ڤەگوهاستن	ينقل
بنۆڕە	بنێرە	انظر
بنەوان	بنەڤان	ناظم
بنچینە	بنیات	أساس
بماشنەوە	هەلگرن	يأخذون
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بێجگە	ژبلی	ماعدا
بێنێتەدی	بدەستڤە بینیت	يحقق

پ

پادەشت	دەشتا مەزن	سهل كبير
پاشماوە	پاشمایک/بەرمایک	فضلات/مخلفات
پانی	پانی	عرض
پانتایی	پاناڤ	مساحة سطحية
پالاوتن	پارزنین	تصفية
پەرە پێدان	پێش ئێخستن	تطوير

پەرەبدرێت	پێش بێخیت	يطور
پەرەی سەند	وەرارکر	تطور/نما
پەرت بوون	بەلاڤەبوون/بژیان	انتشروا/تناثرو
پەنگ	پەنگ	انحصار
پەلەوەر	بالندە	طير
پەلکەزێرینە	کێلەستێن/کەسک و سور	قوس قزح
پەلەهەور	عەور	سحابة
پەموانەی لۆکە	توڤێ پەمبی	بذور القطن
پەیرەوکردن	پێگیری کرن	التزام
پەیین	زبل/کیمیا	سماد
پچرپچرپکەن	ژێک ژێک کەن	نُقطع
پچراندن	قەتاندن/پچاندن	قطع
پشکنین	لێنێرین	فحص
پلەی گەرمی	پلا گەرمێ	درجة الحرارة
پۆشەن	جلک	ملابس
پۆلاو	پیلای	فولاذي
پیشەگەری	پیشە	مهنة
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پێچاوپێچی	پێچاوپیچ	التوآت
پێناوی	پیخەمەتی/سەخمەراتی	من اجل
پێداویستەکانمان	هەوجەبیێت مە	احتياجاتنا
پێکەوەنووساوە	پێکڤەنوسیایە	ملتصقة معاً
پێگەیشتن	گەهشتن	نضوج

ت

تاقیکرانە	تاقیکرینە	مجربة/مختبرة
تاکە	ئێکانە	وحید
تاوێرەکان	کەڤر	صخور
تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تەختانە	تەختانە	مسطح
تەریبی	تەریبی	موازي
تەم	مژ	ضباب
تەمەن	ژی	عمر
تەنگ	تەنگ	ضیق
تەنگ و چەڵەمە	گرفتاری	أزمة
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەویلە	ئاخویر/گوڤ	حظیرة
تەووژمەدەریا	شیپا دەریایێ	تیار البحر
تەواوکاری ئابوری	تمامکاریا ئابوری	التكامل الاقتصادي
تۆماردەکرێت	دێ هێتە تومارکرن	تسجل
توانا	شیان	امكانية
تۆو	توڤ	بذور
تیشک	تیروژک	اشعة
تێکۆشان	خەبات	نضال
تێپەڕبووە	دەربازبویە	عَبَرَ/مَرَ
تێرتر	تیرتر	اكثف

ج

جەمسەر	جەمسەر/پول	قطب

جەنگ	شەر	حرب
جگە	ژبلی	ماعدا
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جوگە	جوک	جدول/ساقية
جۆراوجۆر	هەمەجۆر	متنوع
جیایان بکات	ژێک جودابکەت	يفرقها
جێماو	شوینوار	أثري
جێ نشین کردن	ئاکنجی کرن	تسكين
جێ بەجێ کردن	بجه ئینان	تحقيق/تنفيذ

چ

چارەنووس	چارەنڤیس	مصر
چالایی	چال	منخفض
چاڵەنەوت	کانیا گازێ	بئر النفط
چاوچنوک	چاڤ برس/هێخواز/دەخەس	طماع
چاوەڕوانی	چاڤەرێ	انتظار
چەسپاو	خوجه	ثابت
چەشن	جور	نوع
چەوسانەوە	زورداری/تەپەسەرکرن	ظلم
چەق	بنگەه	مركز
چڕ	تیر	كثيف
چڕترین	تیرترین	اكثف
چڕی دانیشتوان	تیریا ئاکنجیان	كثافة السكان
چڕی گشتی	تیریا گشتی	الكثافة العامة
چنین و ڕستن	راچنین و رستن	غزل ونسيج

چوارگوشە	چوارگوشە	مربع
چونیەک	وەک هەڤ	متشابهة
چونیەتی	چەوانی	كيفية

خ

خاک	ئاخ	تراب
خاوەن	خودان	صاحب
خاو	خاڤ/سست	خام/رخو
خەریکن	مژویلن	منشغلون
خوری	هری	صوف
خوڕاک	خوارن	أكل
خوناو	خوناڤ	ندى
خوارکی پارێزراو	خوارنا پاراستی	الاغذية المعلبة
خۆلبارە	ب توز	متربة
خشت	کەلپیچ	طابوق

د

داپوشیوە	داگرتیە/نخافتیە	مغطى/غمر
دابین کردن	دابین کرن/مسوگەرکرن	ضمان
دادەپوشێت	دێ گریت/دێ نخێڤیت	يغمر/يغطي
دارستان	دارستان	غابة
دارودرەخت	داروبار	اشجار
داردەست	داردەست	ورقة ضغط
داچینراو	هاتیە چاندن	مزروعة
داگیرکەران	داگیرکەر	محتلون

داگیربکەن	داگیرکەن	يحتلون
داشۆرگە	سویراڤگەھ	مبزل
دانەوێلە	توف/دان	بذور/حبوب
داوێن	بنار/دوماهی	اسفل/أخر
داهاتیەکانی ئاو	داهاتیێن ئاڤێ	الموارد المائية
داهێناوە	ئاڤراندیە/داهێنایە	اخترع
دانیشتوان	ئاکنجی	سكان
دامەزراندن	دانان/ئاڤاکرن	تأسيس/بناء
دەتوانرێت	دێ شێت	يستطيع
دەدوێن	دێ ئاخڤن	يتكلمون
دەریا	دەریا	بحر
دەرژێتە	دێ رژیتە	ينصب
دەریاچە	دەریاچە	بحيرة
دەریای ناوەراست	دەریایا ناڤەراست	البحر المتوسط
دەروێن	دێ شێن بن	ينبت/يزرع
دەڕوانن	دکەڤنە هنداڤ	تطل
دەڕوانینە	دێ نێرینە	ننظر
دەڕۆانێت	دکەفتە هنداف	تطل
دەریاچە دەستکردەکان	دەریاچێن دەستکرد	بحيرات اصطناعية
دەردەهێنرێت	دێ هێتە دەرهێنان	يستخرج
دەرەبەگ	دەربەگ	اقطاعي
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەست چێن	دەست چێن	زرع باليد
دەست بەردار	دەست بەردان	ترك
دەستی کارکەر	دەستێ کارکەر	اليد العاملة

دەستە بەردەکەین	دێ بەردەست کەین	نوفر
دەست و برد	دەمل دەست	حالاً
دەشێت	چێدبیت	جائز
دەشت	دەشت	سهل
دەشتەکەناری	دەشتا کەناری	سهل ساحلي
دەشتە نیشتەنی	دەشتا رامولتە	سهل رسوبي
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	تنقل
دەگوترێ	دهێتە گوتن	يقال
دەینێرینە دەرەوە	دێ هنێرینە دەرڤە	تصدرها
درێژکولە	درێژوک	طويل قليلاً
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دراو	دراڤ	نقود
درەختی بەردار	دارێن ب بەر	شجر مثمر
دروشم	درویشم	شعار
دۆزینەوە	ڤەدیتن	اكتشاف
دۆزراونەتەوە	ڤەدیتینە	مكتشفة
دوارۆژێک	پاشەرۆژەک	مستقبل
دورگە	گزیرتە/گراڤ	جزيرة
دۆڵ	دول	وادي
دیاردەکان	دیاردە	ظواهر
دێهات	گوند	قرى

ر

رادە	رێژە/رادە	نسبة/حد

راستەقینە	راست	حقيقي
راکێشان	راکیشان	جذب/سحب
رامیاری	سیاسەت	سياسة
رانەئاژەڵی	کەرێ گیانەوەری	قطيع حيوان
راوەماسی	راڤەماسی	صيد السمك
رەخساندووین	بومە پەیدا کری	دبر لنا/وفر لنا
رەشەبا	باروڤە	اعصار
رندەکان	مشەختبوی/رەڤەند	مهاجرين
رەوەندان	مشەختبوی/کوچر	مهاجرين/بدو
رەوەندگە	جهێ مشەختبویا/جهێ رەڤەندا	مكان الرحالة
رواندن	چاندن	زرع
رۆژهەلات	رۆژهەلات	الشرق
رۆڵەکان	کوڕ	ابناء
رۆخی	هەرفی/هرگومی	انهار
رۆخ	رەخ	جانب/حافة
رۆچووە	چوەخار/داچوو	نزل
رۆژگار	سەردەم	عصر
رووبەر	رویبەر	مساحة
ڕووکار	روی/سەمت	سطح/واجهة
روو	روی	سطح
رووەکی سروشتی	گیایێ خورستی	نبات طبيعي
ڕێرەو	جوبار	مجرى
ڕێژگە	ڕێژگەه	مصب
ڕێژە	ڕێژە	نسبة
ڕێژەی شی	ڕێژا شهێ	نسبة الرطوبة

ز

زەریا	ئوقیانوس	محيط
زەریای هێمن	ئوقیانوسێ ئارام	المحيط الهادئ
زەریای بەستوی باکوور	ئوقیانوسێ بەستیێ ژوری	المحيط المنجمد الشمالي
زەلکاو	گوم/گول	مستنقع/هور
زەمین	ئەرد	ارض
زەوی	ئەرد	ارض
زەوی زار	زەڤی/ئەرد	ارض
زۆرگ	زویرک/گر	مرتفعات
زۆنگ	گوم	مستنقع/هور
زوربەی	بەهرا پتر	اغلبية
زیو	زیڤ	فضة
زێ	زێ	رافد/اسم نهر

ژ

ژیانی ئابوری	ژیانا ئابوری	الحياة الاقتصادية
ژێر زەوی	ئاڤا بن ئەرد	مياه جوفية
ژێر دەریا	نقوکەر	غواصة

س

سازگار	زەلاڵ	عذب
سامان	سامان	ثروة
ساغ کرنەوە	ڤەژاندن/ساخ کرن	احياء
سەخت	سەخت	صعب
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر

سەرچاوگە	ژێدەر	مصدر
سەرمایە	سەرمایە	رأس مال
سەوز	کەسک	أخضر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەرچاوەکانی ئاو	ژێدەرێن ئاڤێ/سەروکانی	مصادر المیاه
سروشتیە	خورستیە	طبیعیة
سنوور	توخیب	حدود
سووتەمەنی	سووتەک/سووتەمەنی	محروقات
سووچێک	سەرپێچیەک/قولاچەک	مخالفة/زاویة

ش

شار	باژێر	مدینة
شادەمار	شادەمار	ورید
شان بەشان	مل ب مل	جنباً الی جنب
شەپۆل	پێل	موج
شنە	بایەکێ هێدی	نسیم
شمەک	پەرتال	بضائع
شۆرەکات	ئەردێ خوێدار	ارض ملحیة
شوورە	شویرهە	سور/سیاج
شیو	نشیڤ	منخفض
شێدار	شهدار	رطب
شێوە	شێوە	شکل/اسلوب
شێوەڵ	زێ	رافد

ع

عەماراو	ئەمبارا ئاڤێ	خزان ماء
عەماراوکردن	ئەمبارکرن	تخزين

ف

فراوان	بەرفرەه	واسع
فرەیە	مشەیە	كثير
فەرمانرەوايەتی	حاكمداری	حكم
فڕۆکەخانە	فرینگەه	مطار
فێنک	فێنک	معتدل

ق

قامیش	لەڤەن	قصب
قوڕ	تەقن	طين
قوناغی گەشەدار	قوناغا گەشدار (وەراریێ)	مرحلة النمو (التطور)
قووڵتر	کویرتر	أعمق

ک

کاڵ	ڤەبی	فاتح
کاریگەر	کارتێکەر	مؤثر
کانزا	کانزا	معدن
کانزا و پیشەسازی	کانزاوسنعەتکاری	المعادن والصناعة
کان	کان	منجم
کارگە	کارگەه	معمل
کارگوزاری	خزمەتکاری	خدمات

کەتیرە	جەوی	صمغ
کەرت	کەرت	قطاع
کەرەسە	کەرەستە	مادة
کەرەستەی ئاواکاری	کەرەستێن ئاڤاکرنێ	مواد البناء
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەندڕ	کەند	اخدود/جرف
کەنار	کەنار	ساحل
کەناراو	کەنار	ساحل
کەشتی	گەمی	سفينة
کەشتی یە جەنگیەکان	گەمیێن شەری	سفن حربية
کەڵک	مفا	فائدة
کەمەری زەوی	کەمەرا ئەردی	خط الاستواء
کەمتەرخەمی	خەمساری	أهمال
کوسپ	ئاستەنگ	عقبة/معضلة
کوچ کردنیان	مشەختبونا وان	هجرتهم
کۆتانە	توک/کوتان	طوق
کۆتایی دێت	بدوماهی دهێت	ينتهي
کووڕ	کور/نشیڤی	احدب/منحدر
کۆمەڵە	کوم/برەک	مجموعة
کۆمەک	هاریکاری	مساعدة
کێلگە	زەڤی	حقل
کلکە	کوری/دویڤک	ذَنَب/ذَيل
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة

گ

گەڕەکەکان	تاخ	محلات
گەروو	تەنگاڤ/دەربەند	مضيق
گەردوون	گەردوون	كون
گەردەلوول	بابەليسک	عاصفة ترابية
گەڕوکەکان	گەروک	سيارة
گرد	گر	تل
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گواستنەوەی دەشتی	ڤەگوهاستنا دەشتی	النقل البري
گواستنەوەی ئاسمان	ڤەگوهاستنا ئەسمانی	النقل الجوي
گواستنەوەی دەریایی	ڤەکوهاستنا دەریایی	النقل البحري
گوکرد	گوگرد	كبريت
گوی زەوی	گویا ئەردی	كرة ارضية
گۆڕکردن	خورت کرن	تفعيل/تنشيط
گیرسانەوە	ئێورین/خوجه بوون	استقروا
گێتی	جيهان	عالم

ل

لانە	هێلین	عش
لافاو	لێفان	فيضان
لادێ	گوند	قرية
لاپاڵ و دامێن	بنار	سفح
لەپێناو	پيخەمەتی	من اجل
لەمەوبەر	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً
لەوەرگە	چەروانی/کوز	مرعى

لۆکە	پەمبی	قطن
لووتکە	گوپیتک	قمة
لم	خیز	رمل
لمکارە	خیزکی	رملي
لێژ	نشیف	منحدر
لێژدەبنەوە	نشیف دبن	تنحدر
لێشاو	لێسەر/لێمشت	سیل/فیضان
لێوار	لێڤ	حافة
لیتە	لێم	غرين/وحل

م

مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
مانگا	چێل	بقر
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕ	پەز	غنم
مەردوومیەوە	مروڤایەتی	انسانية
مزی	مڕ	مزاج
مزرەمەنی	لیمو	حمضيات
مژدە	مزگینی	بشرى
مس	سفر	نحاس
میوە	فێقی	فاكهة

ن

ناشتن	چاندن	زرع
ناخ	هناف	اعماق

ناوەندبوون	ناڤنجی بوون	توسط
ناوچەلمکارە	دەڤەرا خیزکی	منطقة رملية
ناوچەبەرزەکان	دەڤەرێت بلند	المناطق المرتفعة
ناهەموار	نەرێکەفتی	غير ملائم
ناسراو	ناسیارە	معروفة
نەخشە	نەخشە	خريطة
نەشونما	وەرارکرن	نمو
نەهامەت	دەرد	آفة
نەویوە	داچویە/نشیف بویە	نزل/انحدر
نشێو	نشیف	منخفض/منحدر
نوکەند	نوی کەند/تونێل	قناة
نیشتەنی	رامولتەیی	رسوبي
نیشتەجی بوون	ئاکنجی بوون	سكنوا
نیشتەجێ کردن	ئاکنجی کرن	اسكان
نیمچەگۆ	نیڤ گو	نصف كرة
نیمچەدورگە	نیڤ گزیرتە	شبه جزيرة
نیمچەکیشوەر	نیڤ کیشوەر	شبه قارة
نیمچەتەختانە	نیڤ تەختانە	شبه مسطحة
نیمچە بەرزەکان	نیڤ بلنداهی	شبه مرتفعات

ه

هاوبەشی	هەڤپشکی	مشترك
هاوەردەکانمان	داهاتییێت مە	وارداتنا
هاوردە	داهاتی	واردات
هاندا	هاندا	شجع

هەرەوەزی	هاریکاری/زبارە	تعاون
هەسارە	ستێر	کوکب
هەسارەگەروکەکان	ستێرێت گەروک	الکواکب السیارة
هەستان	رابوون	ارتفاع
هەڵدەقووڵێ	د هەلاڤێت/دزێت	یتدفق/ینبع
هەلکەندراو	هەلکولای	محفور
هەڵە	شاش	خطأ
هەلدەکات	دێ هێت	یهب
هەڵدەگەرێ	وەردگەرییێت	یتحول
هەلکەند	هەلکولا	حفر
هەڵدەگرێ	وەردگریت	یأخذ
هەڵم	هەلم	بخار
هەوراز	ئەڤراز	علو/طلعة
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەور	عەور	غیمة
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هۆکەش	ئەگەر ژی	السبب
هۆی گواستنەوە	ئەگەرێ ڤەگوهاستنێ	وسائل النقل
هێما	نیشان	علامة
هێل	خیچ	خط
هێلەیەکسان	هێلا یەکسان	خط الاستواء
هی دیکەش	یێت دی ژی	الاخری
هنگاوێک	پێنگاڤەک	خطوة

و

واش باوه	وەسابەلاڤە	هكذا منتشرة
وابو	وەسابوو	هكذا
وەلام	بەرسڤ	جواب
وەدەست هێنا	بدەستڤەئینا	حقق
وەرزێر	رەزڤان	مزارع
وەرزەبا	وەرزەبا	رياح موسمية
ووشک	هشک	يابس
ووشکانی	هشکاتی	يابسة
ووزە	تێن	طاقة/حرارة
ووشتر	حێشتر	بعير

ی

یاسا	قانون	قانون
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یەدەک	یەدەک	احتياط

بیرکاری - پۆلا پێنجێ

ئا

ئاژەلٚ	گیانەوەر	حيوان
ئاژەلٚدار	خودانێ گیانەوەری	مربي الحيوانات
ئاست	ئاست/رستاق	مستوى
ئاسویی	ئاسویی	افقي
ئاموژگاری	شیرەت	نصيحة
ئامیری ئەندازە	ئامیرێ ئەندازێ	آلة الهندسة
ئاوێتە	تێکەل	مركب
ئەنجام	ئەنجام	نتيجة
ئەندازەیی	ئەندازەیی	هندسي
ئەندازیارانە	ئەندازیارانە	هندسياً
ئەنجامی لێ دەرکردن	ئەنجامێ ژێک برنێ	نتيجة الطرح
ئەستوون	ستوین	عمود
ئەشێ	چێدبیت	جائز/ممكن
ئەمەش داواکراوەکەیە	ئەڤەژی داخازکریە	وهو المطلوب
ئینجانە	قافک	أصيص/سندان

ب

باخەوان	رەزڤان/باغچەڤان	بستاني
بازنە	بازنە	دائرة
باقیمەنی	مایی	الباقي
بالاّ	بالاّ	ارتفاع
بایەخ	پویتە	اهتمام

باولێک	چانتەک	حقيبة
بەخێوەدکات	بخودان دکەت	يربي
بەخستنە بری	ب خستنەجھ	بالاستعاضة
بەخشی	کرە دیاری/دا	اهدى/منح
بەرکەوت	بەرکەفت	خارج القسمة (حصة)
بەراوردبکە	هەڤبەربکە	قارن
بەراورد کردنی کەرتەکان	هەڤبەرکرنا کەرتان	مقارنة الكسور
بەرزی	بلندی	ارتفاع
بەراستی	ب راستی	حقيقي
بەرەوژۆر	ژێهەل	تصاعدي
بەرەوژێر	ژوردا	تنازلي
بەروبووم	درامەت	محصول
بەشکراو	پشککری	مقسوم
بەشدراو	لسەر پشککری	المقسوم عليه
بەڵێنی	سوز	عهد
بەڵگەنەویست	گروڤەنەڤێت	البديهية
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەکردە	ب کریار	بالعمل
بەها	بها	قيمة
بەیاریدە	ب هاریکاری	بمساعدة
بېڕ	بېڕ	قاطع
بچوکترین چەند جارە هاوبەش	بچوکترین چەندجار هەڤپشک	المضاعف المشترك الاصغر
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
برشت	براشت/سووت	شوى/احترق
بڕە	بڕەک/چەندەک	مقدار

برگه	برگه	مقطع
بدوزرەوە	دیاریکه	جد
بنوێنه	دیارکه	مثل/بين
بنکه	بنک/بنواشه	قاعدة
بنکەی سێ گوشه	بنکێ سێ کوژی	قاعدة المثلث
بنۆڕه	بنێره	انظر
بنەڕەتەکان	بنیات	الأسس
بۆیه	بویاغ	صبغ
بی خەملینه	ب خەملینه	خمن
بیردوز	بیردوز	نظرية
بێژه	بێژه	منطوق
بێ پایان	بێ دوماهی	بلا نهاية

پ

پاتشانشینی	میرگەهـ	مملكة
پارچەراستەهێل	پارچه راستەخیچ	قطعة المستقيم
پارستایی	بارسته/درگ	كتلة
پاشکەوت	پاش خستن	ادخار
پانی	پانی	عرض
پەرتەکان	پشک	الأجزاء
پەرژین	پەرژان	سياج
پڕاوپڕ	تژی	مملوء
پڕکەر	پڕکەر	مكمل
پله	پله	درجة
پوختەکراو	پوختەکری	ملخص

پوپ تیژ	کوچەک	هرم
پوازک	پوازک	منشور
پوولەپوستەکان	پیلێن پوستەی	طوابع البريد
پیوەرەکان	پیڤەر	المقاييس
پیوانی گوشە	پیڤانا کوژی	قياس الزاوية
پێشنیار کراو	پێشنیار کری	المقترح
پێوەری وێنەکێشان	پیڤەرێ وێنەکێشان	مقياس الرسم
پێچەوانە	بەرەڤاژی	عكس
پێوانە	پیڤان	قياس

ت

تاقی بکەرەوە	تاقی بکە	أختبر/جرب
تەڕە	زەرزەوات	خضروات
تەرازومەند	هەڤ کێش	متعادل/متوازن
تەریب	تەریب	موازي
تەواوبکە	تمام بکە	أكمل
تەواوکەر	تمامکەر	متمم/مكمل
تەنێک	لەشەک	جسم
تفاق	کەل و پەل	ادوات
توانای دابەشبوون	شیاناپشککرنێ	قابلية القسمة
توان	توان	الأس
توانست	شیان	قدرة
تیرە	تیرە	قطر
تیژە	تیژ	حاد/مدبب
تیشک	تیروژک	اشعة

تێکرا	تێکرا	معدل

ج

جۆر	جۆر	نوع
جووت	جوت	زوجي
جووت نیشانە	جووتە نیشانە	العلامة المزدوجة

چ

چەسپ	خوگر	ثابت
چەق	بنگەھ	مرکز
چەقەگۆشە	بنگەھێ کوژی	مرکز الزاوية
چەمک	رامان	مفهوم
چەمکی رووبەر	رامانا رویبەری	مفهوم المساحة
چەماوە	چەمیای	المنحني
چەماوەی داخراو	چەمیایێ داخستی	المنحني المغلق
چەند جار	چەند جار	المضاعف
چەند جارەکان	چەند جاران	المضاعفات
چەند لا	چەند لا	مضلع
چەند جارەی هاوبەش	چەند جارێ هەڤپشک	المضاعف المشترك
چەوریژ کردن	ریزکرنا بەرا	فرش الحصى
چوار گۆشە	چوار کوژی	مربع
چوار لایەکسان	چوار لایەکسان	شکل رباعي متساوي الاضلاع
چوار کردار	چوار کریار	العمليات الاربعة

ح

حەلوا	شرینی	حلوى

خ

خانە	خانە	مرتبة
خەملاندن	خەملاندن	تخمين
خستنە بری	خستنە جهـ	التعويض
خشتە	دامک	جدول
خشتەک	قوبچ	مكعب
خشتەی لێکدان	دامکا لێکدانێ	جدول الضرب
خلینکە	بوکرک	بكرة
خوبەشەکان	خوپشک	القابلة للقسمة
خێرەومەنێک	خێرخوازەک	خَبير
خێرایی	لەز	سرعة

د

دابەشکردن	پشککرن	القسمة
داشکاندن	داشکاندن	تنزيل
دابەشکردنی کەرتەکان	پشککرنا کەرتان	قسمة الكسور
دانە	دانە	وحدة
دانەگەلی	گەلەک دانە	عدة وحدات
داواکراوەکە	داخازکری	المطلوب
دەربڕین	دەربڕین	تعبير
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەیان	دەهان	العشرات

دەرکردن	ژێک برن	الطرح
دەنوێنێ	دێ دیارکەت	تمثل/يبين
دەفر	ئامان	وعاء
دراوەکان	لێکدای	المضروبة
دووری	دویری	بعد
دووجای تەواو	دووجایێ تمام	المربع الكامل
دووجاکردن	دووجاکرن	تربيع
دووجا	دووجا	مربع
دووگوشەی پڕ	دووکوژیێن پڕ	زاويتان متكاملتان
دووگوشەی هاوسێ	دووکوژیێن هەڤسوی	زاويتان متجاورتان
دووگوشەی هاوجێ	دوو کوژیێن هەڤکویف	زاويتان متناظرتان
دووگوشەی بەرامبەر	دوو کوژیێن بەرامبەر	زاويتان متقابلتان

ر

راستەهێل	راستەخیچ	مستقيم
راستەقینە	راست	حقيقي
راستە	راستە	مسطرة
راستەوانە	راستیانە (ر)	طردي (ط)
رەنووس	رەنووس	رقم
رەنێوهاتی	داهاتی	واردات
رەشەولاخ	چێل و گا/گارەش	ابقار
رەچاوبکەن	بەرچاڤ وەرگرن	اخذ بنظر الاعتبار
رەگی دووجای ژمارە	رەها دووجا هژمارێ	الجذر التربيعي للعدد
رەگی ناوچەی سێ گوشە	رەها دەڤەرا سێ کوژی	جذر منطقة المثلث
رۆشنایی	روناهی	ضياء

ڕوو	رووی	سطح
ڕوبەر	رویبەر	مساحة
رووبەری ناوچەی لاکیشە	رویبەرێ دەڤەرا لاکێشێ	مساحة منطقة المستطيل
رووبەری ناوچەی چوارگوشە	رویبەرێ دەڤەرا چوار کوژی	مساحة منطقة المربع
رووی تەخت	رویێ تەخت	السطح المستوي
رووی چەماو	رویێ چەمیای	السطح المنحني
رووی چوار گوشە	رویێ چوار کوژی	سطح المربع
ڕێ نمانی	شیرەت	توجيهات
رووبەری هەموو رووەکان	رویبەرێ هەمی رویان	المساحة الكلية
ڕێژە	ڕێژە	نسبة
ڕێژەی سەدی	ڕێژا سەدی	النسبة المئوية
ڕێژەی نەگۆڕ	ڕێژا نەگۆڕ	النسبة الثابتة

ز

زانراوەکان	بێت زانای	المعلومة
زیان	زیان	خسارة

ژ

ژماردن	هژمارتن	حساب/تعداد
ژمارەکان	هژمار	الاعداد
ژمارە سروشتیەکان	هژمارێت سروشتی	الاعداد الطبيعية
ژمارەی جووتەنی	هژمارا جووت	العدد الزوجي
ژمارەی کەرتدار	هژمارا کەرتدار	العدد الكسري
ژمارەی ئاوێتە	هژمارا لێکدای	العدد المركب
ژمارەی تەواو	هژمارا تمام	العدد الصحيح

ژمارەی خۆبەش	هژمارا خوپشک	العدد الاولي
ژمارەی دابەش	هژمارا نەپشک	عدد غير اولي
ژمارەی بەرەودواکان	هژمارێن لدويف ئێک	الاعداد المتتالية
ژمارەی تاقەکان	هژمارێت کت	الاعداد الفردية
ژمارەی لەکەرت دان	هژمارێت ل کەرتی دای	ضرب الاعداد في الكسور
ژێرە	ژێرە	مقام
ژێرە یەکسانەکان	ژێرێت یەکسان	المقامات المتساوية
ژێرە جیاوازەکان	ژێرێت جودا	المقامات المختلفة

س

ساڵی زایین	سالا زاینێ	السنة الميلادية
ساڵی پڕ	سالا پڕ	السنة الكبيسة
ساڵی کوچە	سالا مشەختی	السنة الهجرية
سامان	سامان	ثروة
ساغ کردنەوە	بجهـ ئینان	تحقيق
سادەترین	سادەترین	ابسط
سادەکردنی کەرتەکان	سادەکرنا کەرتان	تبسيط الكسور
سەرە	سەرە	بسط
سەرەوژێر	سەروبن	مقلوب
سەرنج	سەرنج	انتباه
سەرجەم	سەرجەم	المجموع
سەربەرەوخوار	ژوردا	تنازلي
سەربەرەوژوور	ژێهەل	تصاعدي
سەرژماری	سەرژمێری	احصاء
سەربەرابەر	سەربەرانبەر	المتقابلة

سەوزە	زەرزەوات	حضروات
سەرمەقەست	سەرێ مەقەسێ	راس المقص
سەلماندن	سەلماندن/روڤەکرن	اثبات
ستوون	ستوین	عمود
ستوونی	ستوینی	عمودي
سێ جا	سێ جا	تكعيبي
سێ گوشە	سێ کوژی	مثلث
سێگوشەی دوولا جووت	سێ کوژیێ دوولاجوت	مثلث متساوي الضلعين
سێگوشەی لاجیاواز	سێ کوژیێ لا جودا	مثلث مختلف الاضلاع
سێگوشەی سێ لاجووت	سێ کوژیێ سێ لاجوت	مثلث متساوي الاضلاع
سێگوشەتیژ	سێ کوژیێ تیژ	مثلث حاد الزوايا
سێگوشەکراوە	سێ کوژیێ ڤەکری	مثلث منفرج الزوايا
سێگوشە وەستاو	سێ کوژیێ راوەستای	مثلث قائم الزاوية

ش

شەش لا	شەش لا	المسدس
شمەک	پەرتال	بضائع
شیکار	شروڤەکرن	تحليل
شیتەڵ کردن	شروڤەکرن	تحليل
شێوە	شێوە	شكل/صيغة

ف

فروشگا	فروشگەه	حانوت

ق

قازانج	مفا	ربح/فائدة
قەبارە	قەبار	حجم
قەراغ	رەخ	حافة/جانب
قوتەک	قوچەک	مخروط

ک

کارگە	کارگەه	معمل
کانزا	کانزا	معدن
کەرتەکان	کەرت	الکسور
کەرتی ئاسایی	کەرتێ ئاسایی	الکسر الاعتیادي
کەرتی دەیی	کەرتێ دەهی	الکسر العشري
کەرتی راستی	کەرتێ راستی	الکسر الحقیقي
کەرتی زاری	کەرتێ زاری	الکسر اللفظي
کەرتەکان و ناوچەکە	کەرت و دەڤەر	الکسور والمنطقة
کەرت و کۆمەڵە	کەرت و کۆمەڵە	الکسور والمجموعة
کەرتە یەکسانەکان	کەرتێن یەکسان	الکسور المتساویة
کەنداو	کەنداڤ	خلیج
کەوانە	کڤان	قوس
کەواتە	ئانکو	یعني
کەمترەکان	کێمتر	الاقل
کەرویشک	کێڤریشک	ارنب
کردار	کریار	عملیة
کرداری دابەشکردن	کریارا پشککرنێ	عملیة القسمة
کوت	پارچە/پشکەک	قطعة/جزء

کۆمەڵەکان	کۆمەڵە	المجاميع
کۆمەڵەی هاوبەش	کومەلا هەڤپشک	المجموعة المشتركة
کۆکردن	کومکرن	الجمع
کۆکردنەوەی کەرتەکان	کومکرنا کەرتان	جمع الكسور
کۆلکە	فاکتەر	العامل
کۆلکە خۆبەشەکان	فاکتەرێن خویشک	العوامل الاولية
کووڕ	کور/خویل	محدب
کێش	سەنگ/کێش	وزن

گ

گەورەترکان	پێت مەزنتر	الأكبر
گەورەترین کۆلکەی هاوبەش	مەزنترین فاکتەرێ هەڤپشک	العامل المشترك الاكبر
گەیەنەر	گەهینەر	موصل
گوشە	کوژی/گوشە	زاوية
گوشەتیژ	کوژیێ تیژ	زاوية حادة
گوشەکراوە	کوژیێ ڤەکری	زاوية منفرجة
گوشەی وەستاو	کوژیێ راوەستای	زاوية قائمة
گوشەی راست	کوژیێ راست	زاوية مستقيمة
گوش پێو	کوژی پیڤ	منقلة
گونجاو	رێکەفتی	ملائم

ل

لابدە	راکە	ارفع
لاتەریب	لاتەریب	متوازي الاضلاع
لاکێش	لاکێش	مستطيل

لەبارترین	باشترین	الأحسن
لوتکە	گوپیتک	قمة
لولەک	لویلی	اسطوانة/انبوبة
لوولە	لویلی	انبوب
لێ دەرکردن	ژێک برن	طرح
لێ دەرکراو	ژێ بری	المطروح
لێ دان	لێکدان	الضرب
لێکدەرکردنی کەرتەکان	ژێک برنا کەرتان	طرح الکسور
لێ کەوت	ڤێ کەفت	المماس
لم	خیز	رمل
لێ وەرگیراو	ژێ وەرگرتی	ماخوذ منه

م

ماوەکان	مەودا	الابعاد
مەزندەدان	نێزیک کرن	بوجه التقریب
مەڕ	پەز	غنم
مەتر دووجا	مەتر دووجا	متر مربع
مەشق	مەشق	تدریب

ن

ناونیشان	ناڤ و نیشان	عناوین
ناوچانە	دەڤەر	مناطق
ناوبراوەن	ناڤبری	المذکورة
ناهاوسێ	نەهەڤسوی	غیر متجاورة
نایەکسان	نەیەکسان	غیر متساویة

نەزانراو	نەپەنی	مجهول
نەگۆڕ	نەگور	ثابت
نرخ	بها	قيمة
نهوم	تەبەق/نهوم	طابق
نوێزاوەکان	نژاندی	المترتبة

ه

هاوسێ	هەڤسوی	متجاور
هاوتەریب	هەڤ تەریب	متوازي
هاوبەشیان	هەڤ پشکیا وان	اشتراكهما
هاوجووت	هەڤ جوت	متطابق
هاوکێشە	هەڤ کێش	متعادل
هەڵەکان	شاشی	الاخطاء
هەنگاو	پێنگاڤ	خطوة
هەرەوەز	زبارە/هاریکاری	عمل شعبي/تعاون
هەلگەراو	وەرگەریای	مقلوب/متغير
هێلکاری	هێلکاری/خیچکاری	مخطط
هێلی راست	خیچا راست	خط مستقيم
هێلی ئاسویی	خیچا ئاسویی	خط افقي
هێلی روونکردنەوە	خیچا رونکرنێ	الخط البياني

و

هاوجۆر	هەڤ جۆر	متشابه
وەچەی کوڵکەکان	نیڤ فاکتەر	شبه العوامل
وێنە	وێنە	شكل/صورة

ویَنە کیَشان	نەخشە کیَشان	تخطيط

ی

یەکگرتن	ئیَککگرتن	الاتحاد
یەکتربڕین	ئیَکتر بڕین	التقاطع
یەکەکان	ئیَکە	أحاد
یەکسان	یەکسان	متساوي
یەکانەکان	ئیَکان	الوحدات
یەکەکانی رووبەر	ئیَکیَن روبەر	وحدات المساحة
یەکتر تەواوکەر	تەمامکەریَن ئیَک	متكاملتان

زانستەکان - پۆلا پێنجێ

ئا

ئادەمیزاد	مروڤ	أنسان
ئارەق	خوه	عرق
ئارەق رژین	خوه رژین	غدة عرقية
ئاروو	خیار	خيار
ئازار	ئێش	ألم
ئاراستە	سەمت	اتجاه
ئاردەدار	ئارکێ داری	نشارة الخشب
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاسان	بسناهی	سهل
ئاست	ئاست	مستوى
ئاسویی	ئاسویی	أفقي
ئاسک	ئاسک	غزال
ئالیک	ئالیک	علف
ئالوگۆڕنابن	ناهێنە گوهورین	لا تتبدل
ئالۆگۆڕ	پێک گوهورین	تبادل
ئاڵتون	زێر	ذهب
ئاگری کراوە	ئاگرێ هەلبووی	النار المشتعلة
ئانیشکی قۆڵ	ئەنیشکا دەستی	مرفق الذراع
ئامرازی نوژداریەکان	ئامیرێ نوژداریێ	ادوات طبية
ئامیرێ ژمێر	ئامیرێ هژمارێ	آلة حاسبة
ئامیرێ توێکاری	ئامیرێ نشتەریێ	اداة التشريح
ئامرازەکان	ئامیر	ادوات

ئاموژگاری	شیرەت	نصيحة
ئامیرەکانی بینین	ئامیرێت دیتنێ	اجهزة النظر
ئاوی سازگار	ئاڤا زەلال	ماء عذب
ئاوە ڕۆیشتوەکان	ئاڤا چوویی	المياه الجارية
ئاوی خۆر	ئاڤا هەلاڤێتی	المياه المتدفقة
ئاوی ترش	ئاڤا ترش	الماء المحمض
ئاودان	ئاڤدان	ري/سقي
ئاودان بە پرژاندن	ئاڤدان ب رەشاندنێ	الري او السقي بالرش
ئاودان بە دڵۆپە	ئاڤدان ب دلوپاندنێ	الري بالتنقيط
ئاوی ئاودێری	ئاڤا ئاڤدانێ	مياه الري (السقي)
ئاوێزە	پریزم	موشور
ئاوێنە	خودیک	مرآة
ئاوێنەی رووتەخت	خودیکا روی راست	المرآة المسطحة
ئاوێنەی رووچاڵ	خودیکا روی چال	المرآة المقعرة
ئاوێنەی قوقز	خودیکا کوڕ/خویل	المرآة المحدبة
ئاوردانەوە	ئاڤرێ ڤەدان	التفاتة
ئاوگی زراو	زەراڤدانک	العصارة الصفراوية
ئاوگر	ئاڤگر	خزان ماء
ئاوەڕۆ	جوبار/زێ	مجرى/رافد
ئاوی شلەتێن	ئاڤا تێن شیر	ماء فاتر
ئاوی داداو	ئاڤا ژبەر چوی	الماء المتسربة
ئاوگل دەداتەوە	ئاڤێ دهەلگریت	تحتفظ بالماء
ئاوکی	ئاڤکی	عصيري
ئاووهەوا	سەقا/ئاف و هەوا	مناخ
ئاوریشم	ئارمیش	حرير

ئاوە پەرش بوەوەکە	ئاڤا بەلاڤە	الماء المتناثرة
ئاوگ	ئاڤک	عصارة
ئایا	ئەرێ	هل
ئاوی سویر	ئاڤا سویر	الماء المالحة
ئاوی پرژێنەکان	ئاڤ رەشینک	رشاش الماء
ئەرک	ئەرک	وظيفة/واجب
ئەسپایی	هێدی	ببطء
ئەوتو	وەسا	كذلك
ئەیخوین	دێ خوین	ناكل
ئەوسا	پاشی	ثم
ئەندامەکان	ئەندام	اعضاء
ئەندامی زۆربوون	ئەندامێ مشەبوونێ	عضو التكاثر
ئەندازیارەکان	ئەندازیار	مهندسون
ئەندازیاری رێگاوبان	ئەندازیارێ رێ و پران	مهندس الطرق والجسور
ئەندازیاری شارستانی	ئەندازیارێ باژێری	مهندس مدني
ئەندازیار	ئەندازیار	مهندس
ئەستێرەی دەریا	ستێرا دەریایێ	نجم البحر
ئەستورن	ستویرن	غليظ
ئەشارنەوە	ڤەدشێرن	يخفون
ئەرەخسێنێ	دگونجیت	تتكيف
ئێسک	هەستی	عظم
ئێسکە پەیکەر	قەرقودە	الهيكل العظمي
ئێسکی رووپان	هەستیێ روی پان	العظام المسطحة
ئێسکی لوولەیی	هەستیێ لویلەیی	العظام الاسطوانية
ئێسکی گویی	هەستیێ گروڤر	العظام المدورة

ئێسکەکانی کەللە	هەستیێن کلوخی	عظام الجمجمة
ئێسکەکانی شەویلگەی سەرێ	هەستیێن لاما سەری	عضام الفك العلوي
ئێسکەکانی شەویلکەی خوارو	هەستیێن لاما خارێ	عظام الفك السفلي
ئێسکدار	هەستیدار	ذو عظام
ئێسک شکاو	هەستی شکەستی	مكسور العظام
ئێسکە نەرمە	نەرمە هەستی	لين العظام
ئێسکی قۆڵی	هەستیێ قولی	عظم الذراع
ئێسکەکانی سەر	هەستیێن سەری	عظام الراس
ئێسکەکانی پەلی پێشەوە	هەستیێن پەلێن پێشییێ	عظام الاطراف الامامية
ئێسکەکانی پەلی دواوە	هەستیێن پەلێن پشتێ	عظام الاطراف الخلفية
ئێسکەکانی قەد	هەستیێن کماخا	عظام الجذع
ئێسکەکانی درێژ	هەستیێن درێژ	العظام الطويلة
ئێسکەکانی کورت	هەستیێن کورت	العظام القصيرة
ئیستگە	ئیزگەهـ	محطة
ئیستگەی کارەبا دەر	ئیزگەهێ پەیداکرنا کارەبێ	محطة توليد الكهرباء
ئیش	کار	عمل
ئینجانە	قافک	أصيص
ئوتومبیل	ترومبێل	سيارة

ب

باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
بازنەیی	بازنەیی	دائري
بارودۆخ	سەروبەر	وضع/حال
باریکن	زراڤن	رفيعة

بارستایی	درگ/بارستایی	كتلة
بایەخ	پویتە	اهتمام
باڵندە	باڵندە	طير
باڵ	چەنگ	جناح/ذراع
باڵت	باسکێ تە	ذراعك
باوانی دەچیت	ب دەیبابا ڤەدچیت	كالوالدين
باراناو	ئاڤا بارانێ	ماء المطر
بازوو	زەند	زند
بانەکان	بان	هضاب
بەرەو دواوە	بەرەف پشت	نحو الخلف
بەرەو پێشەوە	بەرەف پێش	نحو الامام
بەش کراوە	پشک کری	مجزء
بەرگەکەیان	بەرگریا وان	مقاومتها
بەندبوونیان	گرێدانا وان	ربطهما
بەربەست	بەربەست	حاجز
بەرکە و تووەکە	توش بووی	مصاب
بەجێ دەهێنێت	بجھ دئینیت	ينفذ
بەردی لمی	بەرێ خیزکی	الحجر الرملي
بەهلگرتن	ب هەلگرتن	بالحمل
بەرزبوو	بلند بوو	علا
بەرزی	بلندی	علو
بەپێ ی شوێنت	لدویف جهێ تە	حسب مكانك
بەجێ دەهێلرێ	دێ هێتە بجھ هێلان	يترك
بەرزدەبێتەوە	دێ بلند بیت	يعلو
بەراوردی	هەڤبەری	مقارنة

بەندن	گرێداینە	مربوطة
بەناوبانگترین	بناف و دەنگترین	أشهر
بەگوێرە	لدویف	حسب
بەخێودەکات	بخودان دکەت	يربي
بەرەوزەوی	بەرەف ئەردی	نحو الارض
بەجێ هێنان	بجه ئینان	تطبيق/تنفيذ
بەرگ	کەڤل/پیست/جلک	جلد/غلاف/ملابس
بەدوای یەک بەستن	لدیف ئێک گرێدان	ربط على التوالي
بەرگە	بەرگە	مقاومة
بەر	بەر	ثمر
بەفرگر	بەفرگر	ثلاجة
بەستێنەر	فرێزەر	فريزر
بەستی	بەستی	تجميد
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەردە رووتەکان	بەرێت حولی	احجار ملساء
بەردی گەچی	بەرێت گێچێ	حجر الكلس
بەخێرایی	بلەز	بسرعة
بەردی قسڵ	بەرێ کسلێ	حجر الجيري
بەپیت	قەلەو	خصب
بەخشی	دایە	اعطى
بەست	سکر	سد
بەستەر	پێ بەند	رباط
بەوردی	ب هویری	بدقة
بەربەستەکانی با	بەربەستێن بای	مصدات الرياح

بەروبووم	درامەت	محصول
ببەستە	گرێدە	اربط
بپۆلێنە	جوین بکە	صنف
بپرژێنە	ب رەشینە	رش
بپێوە	ب پیڤە	قيس
بچۆ	هەرە	اذهب
بچورە	هەرە	اذهب
بجولێت	بلڤیت	يتحرك
بخشێنە	ڤەمالە	ادلك
بدوزرەوە	ببینە	اكشف
بڕبڕە	مورک	فقرة
بڕبڕەدارەکان	موركدار/زیڤدار	الفقريات
برسێتی	برس	جوع
بریتین	پێک هاتینە	متكونة
بڕەر	بڕەر	قواطع
برژانگ	مژویلانک	أهداب
بروێنە	بچینە	ازرع
بڕوانە	بنێرە	انظر
برین پۆشەکان	پێچەر	ضمادات
بڕێک	چەندەک	كمية
بڕو	بڕی	حاجب
بڕبڕەی پشت	زێترێ پشتێ	العمود الفقري
بڕی یەکسان	چەندەکێن یەکسان	كميات متساوية
بڕگە	بڕگە	مقطع
بتوێتەوە	بحەلیێت	يذاب

بسڕه	ڤەماله	امسح
بکۆڵەرەوە	ڤەکوله	ابحث
بکوژێتەوە	ڤەمریت	ينطفي
بکوژێنەرەوە	ڤەمرینه	أطفي
بگۆڕێت	بگوهوریت	يتبدل
بگەڕێنێتەوە	بڤەگەرینیت	يعاد
بگوێزەرەوە	ڤەگوهێزە	أنقل
بلکێت	بنویسیێت	تلتصق
بنچینە	بنیات	اساس
بنمیچە	بان	سقف
بنکە	بن	قاع
بنەڕەت	بینات	اساس
بناسرێنەوە	بنیاسە	عرف
بن هەنگلەکان	بن کەفش	تحت الابطين
بن توێژ	بن تەخ	الأدمة
بنوشتێنە	بچەمینە	اثنِ
بنوشتێنەرەوە	بچەمینە	اثنِ
بن کەند	تونێل	نفق
بنۆرە	بنێرە	انظر
بیانخەرە	وان بێخە	ضعها
بیان چەسپێنە	وان خوجهکە	ثبتها
بیان گەڕێنەوە	وان ڤەگەرینە	عدتها
بینین	دیتن	رؤية
بیگوێزە	ڤەگوهێزە	انقل
بینوسێنە	بنویسینە / پێڤەگریدە	ألصق

بیروکه	هزر	فکرة
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بیربکەرەوە	هزر بکە	فکر
بیبەر	بیبەر	فلفل
بیناسازی	بیناسازی	معماري
بیخولێنەرەوە	بزڤرینە	أدرهُ
بیلبیلە	بیبیتک	بؤبؤ
بێ گیانەکان	بێ گیان	جماد
بێ تۆو	بێ توف	بدون بذور
بێچو	ساڤا/بچویک	صغیر
بێ پچران	بێ قەتیان	بدون قطع
بێ گوڵە کان	بێ گول	بدون زهر
بێ بڕبڕەکان	بێ مورک/بێ زیف	لا فقریات
بۆشایی	بیاڤ/قوقل	فضاء/تجویف
بوونەبیابان	بونە بەریستان	التصحر
بوورانەوە	بێ هش/دلبورین	اغماء
بوەستێنێتەوە	راوەستینە	ایقاف
بۆن	بێهن	رائحة
بۆیە	بۆیاغ	صبغ
بۆق	بەق	ضفدع

پ

پارێزگار	پارێزگار	محافظة
پاشەڕو	پاشمایک	فضلات
پاشماوە	پاشمایک/بەرمایک	بقایا

پاراسته	پاراسته	حافظة
پاکژکەر	تافیلکەر	معقم
پالاوتن	پارزنین	تصفیة
پانوپۆر	بەرفرەھ	واسع
پاروو	پاری	لقمة
پاپور	پاپور	باخرة
پانی	پانی	عرض
پاراستویەتی	پاراست	احتفظ بها
پاڵ بنێ	پالدە	ادفع
پاشکۆکان	پاشبەند	ملحقات
پانەماسی	ماسیێ پان	سمك الكارب
پاشەڕوی گیانەوەران	پاشمایکێ گیانەوەرا	روث الحيوانات
پەیرەو	لدویف چوون	اتباع
پەلەوەر	باڵندە مالی	دواجن
پەرتووک	کتێب	كتاب
پەڕاوە	دەفتەر	دفتر
پەلەکانی پیشەوە	پەلێن پێشیێ	الاطراف الامامية
پەلەکانی دواوە	پەلێن پشتێ	الاطراف الخلفية
پەنجەمور	مورا تبلا	بصمات
پەستان	گڤاشتن	ضغط
پەنجەراکێشان	نیشان	اشارة
پەڵەرووناکەکە	پنیا روهن	البقعة الضوئية
پەپکە	تلپ	قرص
پەلەکانی خوارو	پەلێن خارێ	الاطراف السفلى
پەلەکانی سەرو	پەلێن سەری	الاطراف العليا

پەپولە	بەلاتینک	فراشة
پەیکەر	پەیکەر	هیکل/تمثال
پەل	پەل	طرف
پەڵە	پنی	بقعة
پەردەی گوێ	پەرداگوهی	غشاء الطبلة
پەنجە	تبل	اصبع
پەڕ	پەر	ريش
پەڕەکە	پەڕ	زعنفة
پەرۆش	حەز	رغبة
پەیین	زبل/کیمیا	سماد
پەلدارە	چەقدارە	متفرعة
پەتێک	بەندکەک	خيط
پەینی سروشتی	زبلێ خورستی	سماد طبيعي
پەینی دەستکرد	زبلێ دەستکرد	سماد اصطناعي
پەڵەهەور	پارچەکا عەوری	بقعة غيم
پەروەردەکردن	پەروەردەکرن	تربية
پەیوەندی	پەیوەندی	علاقة
پەلکەزێرینە	کێلەستێن/کەسک و سور	قوس قزح
پەرش و بەلاوەبێتەوە	ژێک بژکیت و بەلاڤەدبیت	تتفرق وتنتشر
پەیکەموگناتیس	تلپێ موگناتیس	قرص مغناطيسي
پەرەپێدان	گەش کرن	تطوير
پەرت بوو	بەلاڤەبوو	تفرق/تبعثر
پەرەی گوڵ	پەرێ گولێ	التويج
پەڵکوکە	بەلگوک	ورقة صغيرة
پەرت بوو	بەلاڤەبوو	تبعثر/تشتت

پرژاندن	رەشاندن	رش
پرسیوتە	تە پسیارکریە	سألت
پرژێن	ئاف رەشینک	رشاش الماء
پرژێنەر	ئاف رەشینک	رشاش الماء
پرد	پر	جسر
پتەو	موکم	قوي/محکم
پزیشک	نوژدار	طبيب
پسپوری	بسپوری	تخصص
پشتەپەڕەکە	پەرێ پشتێ	الزعنفة الظهرية
پشکنکاری	ڤەدیتن	استکشاف
پشتێن	شویتک	حزام
پشیلە	پشیک/کتک	قط
پشوودان	بێهن ڤەدان	استراحة
پشکنە	لێنێرە	افحص
پلەکراو	پلەکری	مدرج
پلەی گەرمی گۆڕاو	گەرم گوهور	متغيرة الحرارة
پلەی گەرمی مەگۆڕ	گەرم نەگوهور	ثابتة الحرارة
پلکیان	پێسترک/پایسک	درج/سلم
پلەی گەرمی	پلا گەرمێ	درجة الحرارة
پەلی هاتنە کولان	پلا کەلینێ	درجة الغليان
پولینیان بکە	جوین بکە	صنفها
پولێن کرن	جوین کرن	تصنيف
پۆشەر	نخێف	غطاء
پۆشینەر	نخێف	غطاء
پۆش و پەلاش	پویش و پەلەخ	حشائش يابسة

پوولەکە	پیلک	حراشف/قشور
پۆشەری دەرەکی	نخێڤەرێ دەرڤە	الغطاء الخارجي
پۆشەری لەش	نخێڤێ لەشی	غطاء الجسم
پۆلینی گیانەوەران	جوینکرنا گیانەوەران	تصنيف الحيوانات
پۆشەرە گەرمی	نخێڤەرێ گەرمێ	غطاء الحرارة
پۆلینی رووەک	جوینکرنا رووەکا	تصنيف النباتان
پۆڵکە	کەلیک	بزاليا
پۆرک	بارک	الطلع
پوختە	پوختە	خلاصة
پونگە	پوینگ	نعناع
پیستەپەردە	پەردەپیست	غطاء جلدي
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پیست دڕکاویەکان	پیستەستری	شوكية الجلد
پیل	پیل	بطارية
پیشە	پیشە	مهنة
پیاداتێپەردەبێت	تێدادبوریت	يمر منها
پیس بوون	پیس بوون	تلوث
پێگەیشتنەوە	پێ گەهشتن	النضج
پێوە نوساوە	پێڤەنویسیایە	ملتصق بها
پێچەکان	پێچە	لفات
پێشەوە	پێش	أمام
پێداڕویشتنی	تێراچوون	مرور
پێکهاتووەکان	پێکهاتی	مكونات
پێ بەستی شاش	پێ بەستێ کتانی	اربطة شاش
پێگەیشتوو	پێ گەهشتی	بالغ

پێدابگوزرێتەوە	پێ بهێتە ڤەگوهاستن	الانتقال من خلاله
پێداویستیەک	پێدڤیەک	حاجة
پێشوو	بەرێ	قبل
پێوان	پیڤان	قياس
پێوانی گەرمی	پیڤانا گەرمێ	قياس الحرارة
پێ داگرتن	رژدی	اصرار/الحاح
پێنووس	قەلەم	قلم
پێ چومکە	پێ گەهدار	مفصلية الارجل
پێ کورە	پێ کورە	حورية
پێکهاتن	پێکهاتن	تركيب
پێویستی	پێدڤی/هەوجەیی	حاجة
پێشنیار	پێشنیار	اقتراح
پێوەرێک	پیڤەرەک	محرار
پێچەوانە	بەرەڤاژی	عكس
پێلوەکان	پەرێن چاڤی/کورتک	اجفان
پێوانی لێدانی دل	پیڤانا لەمزێت دلی	قياس نبضات القلب
پێگەیشتوەکان	پێ گەهشتی	اليافعة

ت

تارادەیەک	حەتا رادەکی	نسبياً
تاک رەنگ	کتە رەنگ	لون وحيد
تاوان باران	کونەهبار	المجرمون
تاقیگە	تاقیگەهـ	مختبر
تاقی دەکەمەوە	دێ تاقی کەم	اختبر
تاڵ	داڤ	خيط

تاڵە دەزوی ئاوریشم	داڤەدەزیێ ئارمیشی	خيوط الحرير
تاقیگەی زانستەکان	تاقیگەها زانستان	مختبر العلوم
تایەک	تایەک	كفة
تایە	تایر	أطار
تاویرەکان	کەڤر	صخور
تاویرە بەردەکان	بەرێن کەڤر	احجار صخرية
تاشەبەرد	تەفشە بەر	قطعة حجرية
تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تەسک بونەوە	تەنگ بوون	ضيق
تەنک	تەنک	شفاف/رقيق
تەشەنە	بەلاڤە/دێراندی	منتشر/متسرب
تەواوکاری	تمامکاری	تكامل
تەزوو	شیپ	تيار
تەگەرە	ئاستەنگ	معضلة
تەویلە	گوڤ/ئاخویر	حظيرة حيوانات
تەمەن	ژی	عمر
تەریبە	تەریب	متوازي
تەرازوو	تەرازی	ميزان
تەرازووی دووتا	تەرازیا دووتا	ميزان ذو كفين
تەرازووی هەستیار	تەرازیا هەستدار	ميزان حساس
تەرازووی هاوسەنگ	تەرازیا هەڤسەنگ	ميزان الاتزان
تەل	تێل	سلك
تەن	لەش	جسم
تەختێ	تەختێ	مسطحة
تەپۆلکەلمیەکان	گرێن خیزی	كثبان رملية

تەنیشت	تەنشت	جانب .
تەڕکردن	تەڕکرن	ترطیب
تەنداریک	لەشدارەک	مجسم
تەنەروناکی گرەکان	لەشیّت روناهی گر	اجسام حاجبة الضوء
تەنەروونەکان	لەشیّن روون	الاجسام الشفافة
تەپۆڵکە	گرک/زویرک	تل صغیر
تەقاندن	پەقاندن	تفجیر
ترومپا	ترومپا	مضخة
ترپە	لەمز	نبض
تروکاندن	مەرقاندن	تفقیس
توانویەتی	شیایە	تمکن
توور	تڤر	فجل
تواوە	حەلیایە	مذاب
توایەوە	حەلیا	ذاب
تووک	تویک/پویرت	فرو
توانا	شیان	امکانیة
تورەکە	تویرک	کیس
توتی	توتی	ببغاء
توند و تۆڵ	کوک/دلسوز/چەلەنگ	مهندم/مخلص/نشط
تواندنەوە	حەلاندن	انصهار
تووڵ	پارچە	قطعة/ساق
توون	ئیتون/کوچک	موقدنار
توخم	توخم	عنصر
توند	دژوار	شدید
تۆو	توڤ	بذور

تۆربینی ئاو	توربینا ئاڤێ	توربين الماء
تۆربینی هەڵمی	توربینا هەلمێ	توربين البخار
تۆڕە	تور	شبكة
تۆڕەی ئاسنی	تورا ئاسنی	مشابك حديدية
تۆمارکەر	تۆمارکەر	مسجل
تۆماردەکرێن	دێ هێنە تۆمارکرن	تسجل
توێژ	تەخ/تیڤل	طبقة/بشرة
تۆودار	توڤدار	بذري
توێکاری	کەلاشتن	تشريح
توێکل	تیڤل	قشرة
تیشک	تیروژک	اشعة
تیشکی رووناکی	تیروژکێن رووناهیێ	اشعة الضوء
تیشکی خۆر	تیروژک	اشعة الشمس
تیاکۆدەبنەوە	تێدا کوم دبن	تنجمع فيها
تیادەچینرێت	تێدا دێ هێنە چاندن	تزرع فيها
تیراسایەک	تیرەک	سهم
تیتلەکناچە	نورەس	نورس
تینویەتی	تیهنی	عطش
تێپەربوون	دەربازبوون/بورین	عبور/مرور
تێ دەپەرێت	تێدا دبوریت	يمر منه
تێ ناپەرێت	تێ نابوریت	لا يمر منه
تێپەردەبێت	دێ بوریت	يمر
تێکەلاو	تێکەل	خليط
تێکەلاوکراون	تێکەل کری	امتزجت
تێبینی	تێبینی/ئاڤرەک	ملاحظة

ج

جاڵجاڵۆکە	تەڤنپیرک	عنكبوت
جەمسەر	جەمسەر	قطب
جەمسەری پشکنەری	جەمسەرێ لێنێرینێ	قطب الفحص
جەمسەری باکوور	جەمسەرێ ژوری	القطب الشمالي
جەمسەری باشوور	جەمسەرێ ژێری	القطب الجنوبي
جل شتن	جلک شو	غسالة
جل	جلک	ملابس
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جگەر	مێلاک/جەگەر	كبد
جگە	ژبلی	ماعدا
جووتە خوراکی	جووت خوارن	مزدوجة التغذية
جووت خۆر	جووت خۆر	اكلة الحيوانات والنباتات
جووتەشاخی هەستیار	جوتەشاخێن هەستدار	زوج اللوامس الحساسة
جوگەی هەرس	جوکا گڤێرێ	القناة الهضمية
جوینە	جوین	مضغ
جوڵاندن	لڤاندن	تحريك
جوڵە	لڤین	حركة
جولەسەربەست	لڤینا ئازاد	حركة حرة
جومگەکان	گەھ	مفاصل
جوتێک نوک	جوتەکێ نکلا	زوج زوائد
جۆر بەجۆرەکان	هەمە جۆر	مختلفة
جۆ	جەھ	شعير
جۆلانە	جولانک/هێزک	ارجوحة
جیاجیا	جوداجودا	متفرقة

جیڕ	نەرم	مرن
جیاواز	جودا	فرق
جیوە	جیوە	زئبق
جێگە	جه	مكان
جێگیردەبێت	دێ بنەجه بیت	يستقر
جی بەجێ دەكات	دێ بجه ئینیت	ينفذ

چ

چاوەڕێ	چاڤەرێ	انتظار
چالاكی كرداری	چەلەنگیا ب كریار	نشاط عملي
چارۆكەدار	چاروكەدار	شراعية
چاودێری	زێرەڤانی	مراقبة
چاویلكە	بەرچاڤك	عوينات
چەوری	روین/چەڤر	دهن
چەوردەكەن	دێ چەڤر كەن	تدهن
چەسپاو	خوجه	ثابت
چەسپ بكە	خوجه كە	ثبت
چەسپاندن	خو جه كرن	تثبيت
چەسپ كرابێت	خو جه كری بیت	مثبت
چەقۆ	كێر	سكين
چەقۆی تویكاری	كێرا سپیكرنێ	مشرط
چەو	شیشە بەرك	حصو
چەو ولم	شیشە بەرك و خیز	الحصى والرمل
چەماوە	چەمیای	منحني
چەوریە رزێن	روین رژێن	غدة دهنية

چەند ئاراستەیەک	چەند سەمتەک	عدة اتجاهات
چرکە	چرکە	ثانية
چڕ	تیر	كثيف
چڕنوک	پەنج	مخالب
چڕدەبنەوە	دێ تیربن	تتكاثف
چوڵەکە	چویچک	عصفور
چوونەوەیەک	تێک چون	تقلص/انكماش
چین	تەخ	طبقة
چێرک	چرک	حباري
چێشت	خوارن	أكل
چێنەر	رەزڤان	مزارع
چێنراو	چاندی	مزروع
چێنراوەکان	یێت چاندی	المزروعة
چنراو	راچنی	منسوج

ح

حەسانەوە	ڤەهوسیان/بێهن ڤەدان	استراحة
حوشتر	حێشتر	بعير
حەبانە	حەبک	اقراص/حبوب

خ

خاک	ئاخ/ئەرد	تربة/ارض
خاکی قوڕین	ئاخا تەقنکی	التربة الطينية
خاکی لمی قوڕین	ئاخا خیزکی یا ب تەقن	التربة الرملية الطينية
خاکی لمی	ئاخا خیزکی	التربة الرملية

خاكی زەرد	ئاخا زەر	التربة الصفراء
خاكی كشتوكاڵی	ئاخا چاندنێ	التربة (الارض) الزراعية
خاكە كەیانەوە	ئاخا وان	ارضهما
خاووبوونەوە	خاڤ بوون/سست بوون	انبساط
خاودەبێت	دێ خاڤ بیت/دێ سست بیت	تنبسط
خاوێنی	بژوینی	نظافة
خەپلە	تلپ	قرص
خەڵوز	رەژوی	فحم
خەست بوتەوە	تیربویە	تكثف
خشتە	دامک	جدول
خشوک	خشوک	زاحف
خشوکەکان	خشوک	زواحف
خرۆشاندن	لڤین/ئازراندن	تحريك/تهيج
خوێن بەر	خوین بەر	الشريان
خوێن هێنەر	خوین هینەر	الوريد
خولەکێکدا	دخولەکێ دا	دقيقة واحدة
خوێکان	خوێ	املاح
خوێن گەرمی گۆڕاوەکان	خوین گەرم گوهور	ذوات الدم المتغيرة الحرارة
خوێن گەرمی نەگۆڕاو	خوین گەرم نەگوهور	ذوات الدم ثابت الحرارة
خوری	هری	صوف
خوێن بەربوون	خوین بەربوون	نزيف
خوراگرتن	پاراستن/بخودانكرن	حفاظ/تربية
خۆشتن	خۆ شویشتن	السبح
خۆگرتوو	خۆ گرتی	متماسك/ثابت
خوبیە رووناكی دەر	بخو روناهی دەر	ذاتي الاضاءة

خۆرگیران	تاڤ گیران	كسوف
خۆر هەلات	رۆژ هەلات	الشرق
خۆر ئاڤا	رۆژ ئاڤا	الغرب
خۆر	هەتاڤ/روژ	الشمس
خۆرازاندنەوە	خۆ خەملاندن	تزيين
خۆماڵی	خۆمالی	محلي
خۆ هەڵواس	خو هەلاویس	متسلقة
خۆش ڕەوە	بزاڤ خوش	سريعة الحركة
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆراک	خوارن	اكل
خولاندنەوە	زڤراندن	تدوير
خوێی تاوێر	خوێیا کەڤر	الملح الصخري
خێرایی	لەز	سرعة

د

داپوشەر	نخێف	غطاء
داپوشراوە	نخافتیە	مغطى
داپوشین	نخافتن	تغطية
دابڕاون	ڤەبرن	منفصلة
دابگیرسێنە	هەلکە	اشعل
دابەشکەر	لێکڤەکری/پارچەکری	مقسم/مجزء
داتاشراو	تراشی	منحوت
دائەنرێت	دێ هێتە دانان	يوضع
داخەرێک	داخەرەک	سداد
داخورانیان	داخوارنا وان	تأكلها

داخراو	گرتی/داخستی	مغلق
دادەخات	دادئێخیت	يغلق
دادەڕوات	دێ چیت	يمر
دادەگیرسێت	دێ هەلبیت	يشتعل
دادەپوشێت	دێ هێتە نخافتن	يغطى
دارستان	دارستان	غابة
داربەست	داربەست	نقالة
داکوتەر	میرکوت	مطرقة
داگیرساو	هەلکری	مشتعل
داگیرکردوە	ڤەگرتیە	أشغل
دامەزراندن	ئاڤاکرن/دانان	تأسيس
دامەزراوە	دەزگەه/ئاڤاکریە	مؤسسة
دامرکێن	تەناکەر	مسكن
دامرکێنی ئازار	تەناکەرێ ئێشێ	مسكن الألم
دان	ددان	أسنان
دانەوێلە	دان/توڤ	حبوب
داناگیرسێت	ناهەلبیت	لا يشتعل
دانشێنە	دانە	ضع
داڵە هێلانە	کڤارک	فطر
دەئاوسێن	پف دبن	تنتفخ
دەبەخشن	دێ دەن	يعط
دەبەخشێن	دێ دەت	يعطي
دەبەستێت	گرێ ددەت	يشد
دەبەسترێت	دێ هێتە گرێدان	يربط
دەپێورێت	دێ هێتە پیڤان	يقاس

دەپێوین	دێ پیڤین	نقیس
دەتروکێن	دێ مەرقن	تفقس
دەتوانرێت	دێ شێت	یمکن
دەتوێنێتەوە	دێ حەلینیت	یصهر/یذیب
دەتوێتەوە	دێ حەلیێت	ینصهر
دەتوانین	دێ شێین	نستطیع
دەجوڵێت	دێ لڤیت	یتحرك
دەچێتەوەیەک	دێ تێک چیت	یتقلص/ینکمش
دەخوڵێتەوە	دێ زڤریت	تدور
دەخوڵێنێتەوە	دێ زڤرینیت	یدور
دەدرەوشێتەوە	دێ تەیسیت	یلمع
دەدوێین	دێ ئاخڤین	نتحدث
دەرزیلەیی	دەرزیکی	أبري
دەرزی ئاسن	دەرزیکێن ئاسنی	مشابك حدیدیة
دەرپۆشە	دەرپوش	غطاء
دەرمانخانە	دەرمانخانە	صیدلیة
دەردەدەن	دێ هاڤێژن	یفرز
دەرپەریو	دەرکەفتی/دیار	ظاهر
دەروێنین	دێ چینین	نزرع
دەرئەنجام	دەرئەنجام	حاصل
دەریا	دەریا	بحر
دەردراوێکی لینجی	دەرهاڤێژەکێ نویسەک	افراز لزج
دەرەکی	دەرڤەیی/دەرەکی	خارجي
دەروێنێت	دێ چینیت	یزرع
دەرمانساز	دەرمانساز	صیدلي

دەرياچە	گوم/دەرياچە	بحيرة
دەرچە	دەركە	صمام
دەرياوان	دەرياڤان	بحار
دەزێن	دێ زێن	تولد
دەزوو	دەزی	خيط
دەزوولەیی	دەزووكی	خيطي
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەستكرد	چێكری/دەستكرد	صناعي
دەسەلمێنن	دێ سەلمینن	يثبتون
دەست لێ دان	دەست لێدان	لمس
دەسورێنێتەوە	دزڤرینیت	يُدير/يتم دوران
دەستەكچ	كچا سنێلە	فتاة مراهقة
دەشكێتەوە	دێ شكێت	ينكسر
دەشبێتە	دێ بتە	يكون
دەشتایی	دەشتی	سهلي
دەفر	ئامان	وعاء
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	ينقل
دەگۆرێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير/يتبدل
دەگوێزێتەوە	دێ ڤەگوهێزیت	ينقل
دەگەرێتەوە	دێ ڤەگەرێت	يرتد
دەگەرێنێتەوە	دێ ڤەگەرینیت	يرد
دەگیرسێنرێتەوە	دێ هێتە راوەستان	يوقف
دەگمەن	بژارە/كێم	نادر
دەگوێزنەوە	دێ ڤەگوهێزن	ينقلون
دەكشێن	درێژدبن	تتمدد

دەکولێت	دێ کەلیت	يغلي
دەمیلە	دەڤک	ثغور
دەم	دەڤ	فم
دەمەماسی	دەڤێ ماسی	فم السمكة
دەمارەکان	دەمار	اعصاب
دەمەوانەکەیەوە	دەڤوکێ وێ	فوهتها
دەمژرێت	دێ هێتە مێژتن	يمتص
دەنالێنن	دێ نالن	تداعى
دەنوسێت	دێ نویسییێت	يلتصق
دەنیشێن	دپالییێن	تترسب
دەناسرێن	دێ هێنە نیاسین	تعرف
دەنکە	دندک/لب	حبة
دەنکەهەلاڵە	دندکێن هەلاڵە/بارک	حبوب اللقاح
دەنگۆڵە	دندک	حبيبات
دەنکۆڵەی مرواری	دنکێت مراری	حبات اللؤلؤ
دەنکی شقارتە	زلکێ شخارتێ	عود ثقاب
دەنوک	دم/نکل	منقار
دەهێلێ	دێ هێلیت	يسمح/يترك
دەیهارن	دێ هێرن	يطحن
دەیانرووێنێت	دێ وان چینیت	يزرعها
دەوەن	تەراش	حرش
دەیبەشێتەوە	دێ بەلاڤەکەت	يوزعها
دەروێنەکردن	دروین کرن	حصاد
درکەپەتک	مەژییێ زیترێ پشتێ	حبل شوكي
دروستی	ساخلەمی	صحة

درەخت	دار	شجر
دڕندە	درندە	مفترس/وحشي
درز	دەرز/تیک	شق
درەوشاوەکان	تەیسوک	اللماعة/المشعة
درەوشانەوە	تەیسین	لمعت
دڕک	ستری	شوك
دژەگیراوی	دژی قەبزێ	مضادة الامساك
دژە ڕەوانین	دژی زک چوونێ	مضادة الاسهال
دلوپێن	دلوپین	قطارة
دلنیایی	پشت راستی	طمأنينة
دلوپێنراو	دلوپکری	مقطر
دوانزەگرێ	دوازده گرێ	الاثنى عشري
دورگە	گزیرتە/گراڤ	جزيرة
دوای یەک بەستن	لدویف ئێک گرێدان	ربط على التوالي
دواوە	پشتێ	خلف
دۆخەکان	بار	حالات
دۆخی رەق	بارێ رەق	الحالة الصلبة
دۆخی شل	بارێ شل	الحالة السائلة
دۆخی گازی	بارێ گازی	الحالة الغازية
دۆڵ	دول	وادي
دوواندن	ئاخافتن	نطق
دوو پشک	دوپیشک	عقرب
دووکەڵ	دوکیل	دخان
دوو جووت پەلە	دوو جوت پەلە	زوجي الاطراف
دوولەپ	دوو لب	فلقتين

دووچاری	توشی	تعرض
دووربین	دوربین	ناظور
دووگ	دوینگ	ألية
دیارده	دیارده	ظاهرة
دیدەوان	دیدەڤان	كشاف

ر

رابکێشه	راکێشه	اسحب
رابوەشێنه	بشلقینه	خض
راتەکاندن	راهاڤێتن	صدمات
ڕادەگرن	دێ پارێزن/دێ بخودانکەن	يحافضون/يربون
رادەکێشێن	دێ هێنه پێک ئینان	تركب
راده	راده	حد
رازاندنەوه	خەملاندن	تزيين
راستەوخۆ	ئێکسەر	مباشر
راسته	راسته	مسطرة
راستەقینه	راست	حقيقي
راستەهێل	راستەخێچ	مستقيم
راڤه	راڤه	تفسير
ڕاکشان	ڕاکشان	تمدد
راکێشان	راکێشان	جذب
ڕاگره	بنەجهکه	ثبت
راودەنێت	دێ راهێلتێ	تطارد
راوشکار	نێچیر	صيد
راودشێنه	بشلقینه	خض

راهێنان	راهێنان	تمارين
رامالین	رامالین	انجراف
رایان دەکێشێت	دێ وان راکێشیت	يجذبها
رای دەمالێت	دێ رامالیت	يجرفها
رەحەتیەک	کوفکەک	قمع
رەچاودەکەین	دێ بەرچاف وەرگرین	نتبع/نأخذ بنظر الاعتبار
رەخساندوە	پەیداکریە	دبر
ڕەق	رەق	صلب
رەقیتی	رەقیاوی	صلابته
ڕەقە	کویسەلە	سلحفاة
رەنگدار	رەنگدار	ملون
رەنگەبنەرەتەکان	رەنگێن بنیاتی	الالوان الاساسية
رەنگە درەوشاوەکان	رەنگێن تەیسوک	الالوان اللماعة
رەگ	رەه	جذور
رەشەبا	هرِوبا	اعصار
رەوانی	زک چوون	اسهال
رژێن	رژێن	غدة
رژێنی فرمێسک	رژێنا روندکا	الغدة الدمعية
رشانەوە	دل رابون/کولێرا	قي/هيضة
روشاندن	رویشاندن	خدش/جلخ
رۆن	روین/زەیت	دهن/زيت
رۆنی چێشتی	زەیتا خوارنێ	زيت الاكل
روێنراوە	چاندیە	مزروعة
رواندنیان	چاندنا وان	زراعتها
رواندن	چاندن	زراعة

روکار	روی	سطح
ڕوخسار	ساخلەت	مميزات
ڕۆکردن	رویکرن/ڕێشتن	سكب
ڕۆدەچێت	دێ پەتشیت	ينخسف
ڕۆخ	ڕەخ	جانب/حافة
ڕۆشنایی	روناهی	ضوء
ڕۆچوون	پەتشین	خسف
روتەکان	رویت	املس
ڕوودەکاتە	قەست دکەتە	يتجه
ڕووداو	رویدان	حدث
ڕوون	روون	شفاف
ڕووی ڕویشتن	سەمتێ چوونێ	جهة الانطلاق
ڕوو	روی	سطح/وجه
ڕووبەر	رویبەر	مساحة
ڕووەک	رووەک/گیا	نبات
ڕووەک خۆر	گیاخور	آكل النبات
ڕووەکی ڕووبارەکان	گیاییێن رویباران	نباتات نهرية
ڕووەکی دەرکەزی	گیایێ ستریدار	نباتات شوكية
ڕووەکی ئاوی	گیایێ ئاڤی	نباتات مائية
ڕووەکی وشکانی	گیایێ هشکیێ	النباتات البرية
ڕووەکی تۆودار	گیایێ توڤدار	نباتات بذرية
ڕووەکی بێ تۆو	گیایێ بێ توڤ	نباتات لا بذرية
ڕووەکە تۆ و روتەکان	گیایێ توڤ رویت	نباتات ملساء البذور
ڕووناکی و بینین	روناهی و دیتن	الضوء والرؤية
ڕووناکی گر	روناهی گر	معتم

رووناکی دانەوە	روناهی دان	انعكاس الضوء
رووناکی دانەوەی ڕێک	روناهی دانارێک	انعكاس منتظم
رووناکی دانەوەی نارێک	روناهی دانانەرێک	انعكاس غير منتظم
رووناکیە دراوەکە	روناهی ڤەدان	الضوء المنعكس
ڕێگەوبان	رێ وپران	الطرق والجسور
ڕێ گۆڕینی رووناکی	رێ یا گوهورینا سەمتێ روناهیێ	انحراف مسار الضوء
ڕێباز	ڕێباز	اساليب
ڕێرەو	رێ چوون/جوبار	مسار/قناة
ڕێوی	رویڤی	ثعلب
ڕێرەوێکی داخراو	سەمتەکێ داختی	مسار مغلق
ڕێخوڵە ئەستورە	رویڤیکا ستویر	امعاء غليظة
ڕێخوڵە باریکە	رویڤیکا زراڤ	امعاء دقيقة
ڕێ گۆڕین	رێ گوهورین	انحراف
ڕێشوە هودە	خمخمکا نافخو/ریشاڵا نافخو	غلاصم داخلية
ریشوە کەوانە	خمخمکا کڤانە/ریشاڵا کڤانە	غلاصم المقوسة
ریشوە دەرچوەکان	خمخمکا دەرکەفتی/ریشاڵا دەرکەفتی	غلاصم مفتوحة
ریشال	ریشالوک	ألياف
ڕێ نومایی	شیرەت	ارشادات
ڕێک	ڕێک	منتظم
رستە راستەکان	هەڤوکێن راست	الجمل الصحيحة
رستە هەڵەکان	هەڤکوێن شاش	الجمل الخاطئة

ز

زاڵ	زاڵ	مسيطرة
زاڵ بوون	زاڵ بوون	سيطرة

زاە	برین	جرح
زامداربوون	بریندار بوون	تجرح
زانستەبەکەڵکەکان	زانستێن مفادار	العلوم المفيدة
زاناکان	زانا	العلماء
زایین	زاین	ولادة
زەپۆش	سەقا / زەلال	جو / صافي
زەردێنە	زەرک	صفار
زەریا	ئوقیانوس	محيط
زەلکاو	گەڕ / گوم	مستنقع
زەمین	ئەرد	ارض
زەوی	ئەرد	ارض
زەوی پالی خەیت	درێژکەیە سەر ئەردی	القائه على الارض
زەنگی کارەبا	زەنگلا کارەبێ	الجرس الكهربائي
زبرێتی	زڤریا وی	خشونته
زبر	زڤر	خشن
زبان	ئەزمان	لسان
زمانە	ئەزمانک	صمام
زمانەی دل	ئەزمانکێ دلی	صمام القلب
زوپا	سوپە	مدفأة
زۆربوون	مشەبوون	تكاثر
زۆربەیان	بەهرا پتریا وان	اغلبيتها
زۆردەبن	مشەدبن	تتكاثر
زیندوو	زیندی	حي
زیندوەرەکان	زیندەوەر	احياء
زیانمەند	زیاندار	مضر

زیندەوەرە بەرهەم هێنەرەکان	زیندوەرێت بەرهەمدار	الاحياء المنتجة
زیان بەخشەکان	زیاندار	المضرة
زیندەوەرە بەکار بردەکان	زیندەودرێن بەرخور	الاحياء المستهلكة

ژ

ژان	ژان/ئێش	ألم
ژەم	دان	وجبة
ژینگە	ژینگەهـ	بيئة
ژیژکی دەریا	ژویژیێ ئاڤیێ	قنفذ البحر

س

سازگار	زەلال	عذب
ساکار	بسناهی/سادە	سهل/بسيط
سامان	سامان	ثروة
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەرچاوەی سروشتی	ژێدەرێ خورستی	مصدر طبيعي
سەرچاوەی دەستکرد	ژێدەرێ چێکری	مصدر صناعي
سەرقاپ	دەرپوش	غطاء
سەرین	بالیفک	مخدة
سەرچاوەکانی گەرمی	ژێدەرێت گەرمێ	مصادر الحرارة
سەرەمێکوتە	سەرمێکوتک	ابو ذنيب/دعموص
سەقاقوش	سەقاقوش	بجع
سەرنج بدە	بنێرە	انظر
سەلماندوە	سەلماندیە	اثبت
سەگ	سە	كلب

سەوز	کەسک	اخضر
سەوزە	زەرزەوات/کەسکاتی	خضروات
سەوزەگەڵاییەکان	بەلگێت کەسک	اوراق خضراء
سەوزە بەردارەکان	زەرزەواتێت بەردار	الخضروات المثمرة
سەنگ	سەنگ	ثقل
سەهۆڵ	بەفر	ثلج
سپێنە	سپیلک	بیاض
سپێنەی چاو	سپیلکا چاڤی	بیاض العین
ستوون	ستوین	عمود
سڕبوون	مت بوون	سبات
سڕبوونی زستانە	مت بوونا زفستانێ	سبات شتوي
سرکە	سهک	خل
سڕین	ڤەمالین/ژێبرن	مسح
سگەپەرەکە	پەرێ زکی	الزعنفة البطنية
سک پڕی	ئافس	حامل
سکۆڵە	زکولە	بطين
سمتە جوڵە	کماخ	حوض
سمورە	سڤورە	سنجاب
سنگەپەڕەکە	پەرێ سینگی	الزعنفة الصدرية
سوکی	سڤکی	خفة
سوری توخمە	زڤروکا توخمان	دورة العناصر
سورێکی یەکبینە	زڤروکا بەردەوام	دورة مستمرة
سوری خوێن	زڤروکا خوینێ	الدورة الدموية
سوری ژیان	زڤروکا ژیانێ	دورة الحياة
سورێکی داخراو	زڤروکا داخستی	الدورة المغلقة

سوری گچکه	زڤروکا بچویک	الدورة الصغری
سوری گەورە	زڤروکا مەزن	الدورة الکبری
سوری کشتوکاڵ	زڤروکا چاندنێ	الدورة الزراعیة
سوری کارەبا	زڤروکا کارەبێ	الدورة الکهربائیة
سۆکت	سرکێت	القابس
سورە	رژدە	مصر
سورێنجک	سورنجیک	المرئ
سوێر	سویر	مالح
سووتاندنی هەبێت	بسوژیت	قابلة للأشتعال
سوورێکی تێر	سوورەکێ تیر	احمر غامق
سوورێکی کاڵ	سوورەکێ ڤەبی	احمر فاتح
سوود	مفا	فائدة
سوودمەند	مفادار	مفید/نافع
سوورێک	زڤروکەک	دورة
سیکلّدانوچکە	چکلدان	حوصلة
سیەکان	سیه	رئات
سیسەمارە	بیکمار	الضب
سیرمە	تیڤل	قشرة
سێبەر	سیبەر	ظل
سێپەرە	نەفەل	برسیم
سێلاو	لێسەر	سیول

ش

شاخ	چیا	جبل
شارستانی	باژێری	حضارة

شاخی هەستیار	شاخێ هەستدار	اللوامس الحساسة
شارەزا	شارەزا	خبير
شان	مل	كتف
شانە	شانە	خلية
شاخوێن	شاخوین	الشريان الابهر
شەق بوون	شەق بوون	تمزق
شەونخون	بێ خەوی/شەڤبێری	سهر
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شەقام	جادە	شارع
شەمشەکوێرە	چەکچەکویلە	خفاش
شەبەنگ	سیناهی/شابیتە	طيف
شەبەنگی خۆر	سیناهیا تاڤێ	الطيف الشمسي
شەوکوێری	شەڤ کویری	العشو الليلي
شەویلکە	لام	الفك
شەپۆل	پێل	موج
شتەکان	تشت	اشياء
شتومەک	تشت	اشياء
شکاندنەوە	شکاندن	انكسار
شلە	شلە/رون	سائل
شلەگاز	شلەگاز	السوائل الغازية
شلەی گەرم	شلەیێ گەرم	سوائل ساخنة
شلەتێن	تێن شیر	فاتر
شلەیەکی روون	شلەیێ رون	سائل شفاف
شملێ	گیایەکێ بستیک سپی یە	نبات الحلبة
شوردەبێت	دێ درێژبیت/دێ شوربیت	يمتد/ينزل

شۆربکە	درێژبکە	مد
شوێن	جھ	مكان
شۆستە	رێبار	رصيف
شۆرەکچ	کچا سنێله	فتاة/شابة
شوان	شڤان	راعي
شنەی دەریا	بایێ دەریایێ	رياح البحر
شنەی زەوی	بایێ ئەردی	رياح البر
شینەیی	شین	ازرق
شی دەبنەوە	دێ شروڤەبن	تتحلل
شیردەرەکان	شیردار	الثدية
شی دەبێتەوە	دێ شروڤەبیت	يتحلل
شیتەڵ کردن	شروڤەکرن	تحليل
شیتەڵیە نۆژداریەکان	شروڤەکرنێن نوژداریێ	التحاليل الطبية
شێوە	شێوە	شكل
شێوەی ریک	شێوێ رێک	شكل منتظم
شێوەی نارێک	شێوێ نەرێک	شكل غير منتظم
شێ	شھ	رطوبة
شێدار	شھدار	رطب
شێ دارن	شھدارن	رطبة

ع

عەمارێک	ئەمبارەک	مستودع
عەماری گەرمی	ئەمبارێ گەرمێ	مستودع المقياس

ف

فراوان	بەرفرەه	واسع
فەرشە	فەرش	بساط/فرش
فەخفوری	درگلی	فخاري
فریاگوزاری سەرەتایی	ڤێراگەهشتنێن دەسپێکێ	الاسعافات الاولية
فریا گوزار	ڤێراگەهشتن	اسعاف
فرمان	ئەرک	وظيفة/واجب
فرێ دان	هاڤێتن	تخلص
فلچە	فرچە	فرشاة

ڤ

ڤارچک	کڤارک	فطر
ڤاچ	پێ	قدم
ڤاشنە	ماسیەکە	نوع من السمك
ڤاش ڤاش	پارچەکری	مجزأ
ڤارچەگورگانە	کڤارکێت ژەهراوی/سەرکولاڤوک	الفطر السام
ڤاپێک	ئامانەک	صحن
قەبارە	قەبارە	حجم
قەدی برێکە	بستیکێ پیڤانێ	ساق المقياس
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەدەغە	بەربەند	منع
قەوزە	کەفز	طحلب
قەڵاچۆکردن	ژناڤبرن	أبادة
قەل ومری	باڵندەمالی	دواجن
قەد پاڵ	بنار	سفح

قەلەمون	عەلوک	ديك رومي
قەدی لەش	ناڤ تەنگا لەشی	جذع الجسم
قوتدان	داعویران	بلع
قسڵ	کسل	كلس
قسڵاو	کسل	ماء الجير
قرژاڵ	کێڤژاڵە	ابو الجنيب
قلیشاندن	کەلاشتن	تشقق
قوقز	خویل	محدب
قوچەک	کوچەک	هرم
قوڕ	تەقن	طين
قومقومۆکە	کمکمە	سحلية
قورسایی	گرانی	ثقل
قۆزاخە	قەپشوک	شرنقة
قۆڵ	باسک/گەز	ذراع
قۆڵت	باسکێ تە	ذراعك
قوتوی کوندار	قودیکا کونکری	علبة مثقوبة
قووڵ	کویر	عميق
قووتی دەدەن	دێ داعویرن	يبلعون
قیبلەنما	قیبلەنما	بوصلة

ک

کاریگەرێک	کارتێکەرەک	مؤثر/عامل
کاڵ	ڤەبی	فاتح
کاهوو	خەس	خس
کاڵەک	گوندور	بطيخ

کارگە	کارگەهـ	معمل
کانزا	کانزا	معدن
کارەبادەر	کارەبادەر	تولید الکهرباء
کارامە	کارزان	ماهر
کامانەن	کیشک ژوان	ایهما
کاغەزی پالاوتن	کاغەزا پارزنینێ	ورق الترشیح
کاسە	کاسە	کأس
کەروزەکێویلە	کەرەفسا بەیاران	الخنشار
کەڕوو	پەمبلوک	عفن
کەروێشک	کێڤریشک	ارنب
کەڕووەسەوزە	پەمبلوکێ کەسک	العفن الاخضر
کەرەسە	کەرەستە	مادة
کەپوو	دفن	انف
کەشتیوان	گەمیڤان	ملاح
کەللە	کلوخ	جمجمة
کەڵەکەبوون	کوم بوون	تراکم
کەواتە	ئانکو	یعني
کەل و پەل	کەل و پەل	مواد
کەڵک	مفا	فائدة
کەلینێک	تیک/دەرز	تجویف/شق
کەپلە	جوت	زوج
کەشتی	گەمی	سفینة
کەشتە ئاسمانیەکان	گەمیێت ئاسمانی	السفن الفضائیة
کەرە	نیڤشک	زبدة
کەرەکێوی	کەرێ کویڤی	الحمار الوحشي

کەڵپە	کێلب	انیاب
کەوانە ریشووە	کڤانە خمخمک/کڤانە ریشاڵ	الاقواس الغلصمیة
کەنار	کەنار/بەراڤ	ساحل
کەڵەشێر	دیکل	دیك
کەنداو	کەنداڤ	خلیج
کەڵەرم	کەلەمی	لهانة
کەڕووی نان	پەمبلوکێ نانی	عفن الخبز
کەوانە	کڤان	قوس
کەوانەی باران	کێلەستێن/کەسک و سوور	قوس قزح
کەمۆڵە	کلوسک	دورق
کتوپڕ	ژ نشکێڤە	فجأة
کردار	کریار	عملیة
کرداری ڕوشنە پیکهاتن	کریارا روناهی پێکهاتن	عملیة الترکیب الضوئي
کرمۆکە	کرمک	یرقة
کرمی زەوی	کرمێ ئەردی	أرضة
کڕدەکەوێت	دێ کورک بیت	الدجاجة المکرك (القبابة)
کڕکڕاگە	کڕکڕک	غضروف
کرتێنەرەکان	کرێنەران	القوارض
کرمی ئاوریشم	کرمێ ئارمیشی	دودة القز
کرێکار	کرێکار/پالە	عامل
کراو	ڤەکری	مفتوح
کشان	درێژبوون	تمدد
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشتوکاڵی پارێزراو	چاندنا پاراستی	الزراعة المحمیة
کلۆرن	قولێرن	مجوفة

کلک	کوری/دویڤ	ذنب
کلکە پەڕەکە	پەرێ کوریێ	الزعنفة الذنبية
کنوچکە	کونک	فتحة
کنوچکەدارەکان	کوندار	المسامیات
کوشندە	کوژەک	قاتل
کوللە	کولی	جراد
کوچ دەکەن	دێ مشەخت بن	تهاجر
کولەکە	کولند	قرع/شجر
کوارتز	کوارتز	کوارتز
کونیلە	کون	فتحة
کونیلەدار	کونکری	مثقوب
کوژاندنەوە	ڤەمراندن	اطفاء
کوێرە	کورە	اعمى
کوێ	کیرێ	أين
کۆیل	کۆیل	ملف
کۆچکە	دەرسوکا سپی	غطاء للراس
کۆسپ	ئاستەنگ	عائق
کۆمەڵە	کۆمەڵە	مجموعة
کۆلیوس	گول مەحفیر	ورد السجاد
کۆرپەلە	کورپەرە/بشکوژ	جنين/برعم
کۆن	کەڤن	قديم
کۆگا	کوگەهـ	مخزن
کۆلاندنیان	کەلاندنا وان	غليها
کۆڵەکە	فاکتەر/هوکار	عامل
کۆکردنەوە	کومکرن	تجميع

کۆم	کۆم	فتحة الشرج
کۆرنیا	پەردا چاڤی	القرنية
کۆ ئەندامەکان	کو ئەندام	الاجهزة
کۆ ئەندامی سووران	کو ئەندامێ زڤروک	جهاز الدوران
کۆ ئەندامی هەناسە	کو ئەندامێ بێهن هەلکێشانێ	الجهاز التنفسي
کۆ ئەندامی هەرس	کو ئەندامێ گڤێریێ	الجهاز الهضمي
کۆ ئەندامی ئێسک	کو ئەندامێ هەستی	الجهاز العظمي
کۆ ئەندامی سووری خوێن	کو ئەندامێ زڤروکا خوینێ	جهاز الدورة الدموية
کیمیکە	کیمیایی	کیمیاوي
کیسەڵ	ـویسەلە	سلحفاة
کێلگە	زەڤی	حقل
کێش	سەنگ	وزن
کێش کردن	کێش کرن	تجاذب
کێشی تەن	سەنگا لەشا	وزن الاجسام
کێشی بارستایی	سەنگا درگی	وزن الكتلة

گ

گاز	گاز	غاز
گازی سروشتی	گازا خورستی	الغاز الطبيعي
گازگۆڕکی	گازگوهورین	تبادل الغازات
گەچ	گێچ	جبس
گەشە	وەرار	نمو
گەشەکردنیان	وەرارا وان	نموها
گەشەکردن	وەرارکرن	نمو
گەروو	گەروی	بلعوم

گەنجینە	گەنجینە	كنز/خزينة
گەڵا	بەلگ	ورق
گەڵاپانن	بەلگ پەحن	عريضة الروق
گەڵا سەوزەکان	پەلگێت کەسک	الاوراق الخضراء
گەرمی پێو	گەرمی پیڤ	محرار
گەرمی زەپوش	گەرما سەقای	حرارة الجو
گەیاندن	گەهاندن	توصيل
گەردوون	چەرخ	فلك
گەشتە ئاسمانیەکان	وەغەرێن ئاسمانی	الرحلات الجوية
گەشتێک	وەغەرەک	رحلة
گەورەی	مەزنی	كبر
گەشە شاوولی	گەشبونا ژێهەل	النمو التصاعدي
گەشە تامۆ	گەشبونا ئاسویی	النمو الافقي
گەست	گەست/پێڤەدا	لدغ
گەیەنەرەکان	گەهینەر	موصلات
گەدە	عویر	معدة
گڕێ	گوری	لهب
گڕگرتووەکان	هەلبووی	المشتعلة
گڕی موم	گوریا شەمالکێ	لهب الشمعة
گرێ	گرێ	عقدة
گریکی شینەیی	گوریەکا شین	لهب ازرق
گرد	گر	تل
گردێک	گرەک	تلة
گردۆلکە	گرک	تل صغير
گرد دەبنەوە	خرڤەدبن/لسەر ئێک کوم دبن	تتراكم

گرژ دەبن	گورج دبن	تتقلص
گرژوکە ماسولکە	گورجەزەڤلەک	العضلات المتقلصة
گڵ	ئاخ	تراب
گلکاری	درگلی	فخار
گلدانەوە	دەستەسەرکرن/لڤاندن	حجز/تحريك
گل دەداتەوە	دێ دەستەسەرکەت/دێ لڤینیت	يحجز/يحرك
گلێنەی چاو	رەشکا چاڤی	قزحية العين
گلێنە	شێلموک	نبات الشيلم
گڵەوەزەکان	گڵەوەزە	الحزازيات
گولدار	گولدار	مزهرة
گوزەرانیان	ژیارا وان	معيشتهم
گوزەران	ژیار	معيشة
گوێچکە ماسی	گوهـ ماسی	محار
گوێرەکەی ئاوی	گولکێ ئاڤێ	فقمة
گوشت خور	گوشت خور	آكلة اللحم
گورانکاری	گوهورین	تغيرات
گولەباخ	گول مەحمەد	ورد الجوري
گولزار	باخچێ گولا	حديقة الازهار
گوێزانەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گورزە	گورز	حزمة
گورزەی روناکی	گورزێ روناهیێ	حزمة ضوئية
گورزەی رووناکی پەرت بوو	گورزێ روناهیا بژاڵە	الحزمة الضوئية المتفرقة
گورزەی رووناکی کۆ	گورزێ روناهیا کوم	الحزمة الضوئية المجتمعة
گورزەی رووناکی هاورێک	گورزێ روناهیا هەڤرێک	الحزمة الضوئية المنتظمة
گورزەی رووناکی تەریبی	گورزێ روناهیا تەریب	الحزمة الضوئية المتوازية

گورزەی ڕووناکی تەسک	گورزێ روناهیا زراڤ	الحزمة الضوئية الرفيعة
گوشراو	شیلە	عصير
گولزارە سەوزەکان	گولزارێت کەسک	المروج الخضراء
گوێچکەڵە	گوهک	الأذين
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گونجاندن	ڕێکەفتن	ملائمة
گواستراوە	ڤەگوهاستیە	منقولة
گورزەیەک	گورزەک/قەفتەک	حزمة/باقة
گۆڕانکاری	گوهورینکاری	تغيرات
گۆڕین	گوهورین	تغير
گۆیی	گویی	كروي
گۆڕانی ئاراستەکەی	گوهورینا سەمتێ وی	تغير اتجاهه
گۆڕاوە	گوهوری یە	متغيرة
گۆماوەکان	گوم	مستنقعات
گۆ	تەپە/گو	كرة
گیرفان	بەرویک	جيب
گیرساندنەوە	ڕاگرتن/دادان	ايقاف/هبوط
گیانەوەر	گیانەوەر	حيوان
گیانەوەرخۆر	گیانەوەر خور	آكل الحيوان
گیرە	گرتوک	ماسك
گیروگرفت	ئارێشە	مشاكل
گیراوە	تێکەل	محلول/خليط
گیراوە	قەبزی/گیری	قبض
گێتی	جیهان	كون/عالم

ل

لابردن	لابرن	ازالة
لار	خوار	مائل
لاو	لاو	شاب
لادا	هلدا	ازاح
لاكێشەتەریب	لاكێشێ تەریب	متوازي المستطيلات
لاستیكی كوژانەوە	ژێبرک	مساحة
لاردەبێتەوە	دێ خوار بیت	يميل
لاسكۆكە	بستیک	سويق
لەمەوبەر	بەری نوکە	قبل
لەم لا	ڤی ئالی/ڤی لای	هذا الجانب
لەولا	وی ئالی/وی لای	ذلك الجانب
لەیەک دەچن	وەک هەڤن/وەک یەکن	متشابه
لەیەكتر	ژێک	عن بعضها
لەت	پشک	قسم
لەخۆوە	ژنک خو	من نفسها
لەت بكە	ببرە/پشک کە	اقطع/جزء
لەش ساغی	ساخلەمی	سالم
لەناوبردنیان	ژناڤبرنا وان	أبادتهم
لەناوبەرەمێرووەكان	ژناڤبرنا ئاودیا	مبيد الحشرات
لولپێچ	زیرزیروک	قوقع
لوتكە	گوپیتک	قمة
لۆكە	پەمبی	قطن
بۆكەی نوژداری	پەمبیێ نوژداریێ	قطن طبي
لووت	دفن	انف

لووت پزان	ڤەرستنا خوینێ	نزيف الانف/رعاف
لوولەكان	لویلی	اوعية
لوولەک	لویلەک	اسطوانة
لوولەیی	لویلەیی	اسطواني
لووس	حولی	أملس
لینج	نویسەک	لزج
لیک	خوەزی	لعاب
لیکەرژێن	خوەزی	غدة لعابية
لێک دوورکەوتنەوە	ژیک دویرکەفتن	تنافر
لێکچوەکان	وەک هەڤ/وەک یەک	متشابه
لێکچوون	وەک هەڤ/وەک یەک	تشابه
لێخشاندن	تێ هوسین	دلك
لێشاو	لێفان	فيضان
لێوارەکان	لێڤ/رەخ	حافات
لێنوڕین	لێنێرین	فحص
لێڵ	شێلی	خابط/عكر
لێکوڵەرەبچکولە	لێ ڤەکولێ بچویک	الباحث الصغير
لێ پرسراوەکان	بەرپرسیار	المسؤولة
لێکولینەوە	ڤەکولین	بحث
لێوە دەردەچیت	دێ ژێ دەرکەڤیت/دێ دێرینیت	تخرج منها/ينضح
لێ وەرگیراوەکان	ژێ وەرگرتی	المشتقات
لێوارەکەیەتی	رەخێ وی	حافته
لێوەدەرناچیت	ژێ دەرناکەڤیت/نادێرینیت	لا يخرج منه/لا ينضح
لم	خیز/لێم	رمل
لماوی	خیزکی/لێمی	رملي

م

مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
مافاتە	کولا رەش	طاعون
ماسی رازاوە	ماسیێ جوانییێ	سمك الزينة
ماسی پان	ماسیێ پان	سمك الكارب
ماسی هامور	ماسیێ هامور	سمك الهامور
مارمێلک	چەپچەپیسک	ابو بريص (سحلية)
مانگ	هەیڤ	قمر
مانگا	چێل	بقرة
ماسولکەکان	زەڤلەک	عضلات
ماسولکەی خۆویست	زەڤلەکا خوازەکی	العضلة الارادية
ماسولکەی خۆنەویست	زەڤلەکا نەخوازەکی	العضلة اللارادية
مەڕ	پەز	غنم
مەڕومالات	تەرش و کەوال	غنم وماعز
مەمکدارەکان	شیردار/مەمکدار	اللبائن/الثدية
مەلەکردن	مەلەڤانی	سباحة
مەقاشێک	مویچنکەک	ملقط
مەلە	مەلەڤانی	سباحة
مەترسیەکان	مەترسی	مخاطر
مەرەکەب	مەرەکەب	حبر
مەقەست	مەقەس	مقص
مەیەڵە	مەهێلە	لا تترك
مەڵبەند	بنگەه	مركز
مەبەست	مەرەم	غرض
مەبەستمان	مەرەما مە	غرضنا

مراوی	وەردەک	بط
مرواری	مراری	لؤلؤ
مت بوون	مت بوون	سبات
مس	سفر	نحاس
مستەکۆڵە	مست	قبضة
ملوانە	رستک/ستوڤانک	قلادة
مل	ستو	عنق
موگناتیسی دەستکرد	موگناتیسێ دەستکرد	مغناطيس اصطناعي
موگناتیسی لولەیی	موگناتیسێ لویلەیی	مغناطيس اسطواني
موگناتیسی لاکێشە تەریب	موگناتیسێ لاکێش تەریب	مغناطيس متوازي
موگناتیسی شێوەناڵ	موگناتیسێ رەنگ نال	مغناطيس حذاء الفرس
موو	موی	شعر
موولوولەی خوێن	ریشالکێت خوینێ	شعيرات دموية
میوە	فێقی	فاكهة
میزلدان	بفدانک	بالون/نفاخة
میریەکان	حوکمەت/میری	حكومات
میوەهات	فێقی	فاكهة
مێروو	ئادوی	حشرة
مێرووی هەراش	ئادویا تمام/ئادویا پێ گەهشتی	حشرة كاملة
مێرولە	مێروی	نمل
مێشوولە	پێشوی	بعوض
مێوی	شەمایی	شمعي
میخی	سنگ	وتد
مێخەک	قەرەنفل	قرنفل
مێ یەک	مێ یەک	ميسم

ن

نادوزینەوە	نابینین	لا نجد
ناجوڵێت	نالڤیت	لا يتحرك
ناداتەوە	ڤەنادەت	لا تعكس
ناروون	نەروون	غير شفاف
ناوەروک	ناڤەروک	محتوى
ناوەند	ناڤەند	وسط
ناودەبرێت	ناڤداره	تسمى
ناوەراست	ناڤەراست	منتصف
ناوپەنجک	پنجک	حجاب حاجز
نارێک	نەرێک	غير منتظم
ناوچە	دەڤەر	منطقة
ناوبدشە	قولێر/قەوارتی	اجوف
ناوکەلوکە	توڤێ پەمبی	بذور القطن
نازیندوو	نەزیندی	غير حي
ناشتوانن	نەشێن	لا يستطيعون
ناگۆرێت	ناهێتە گوهورین	لا يتغير
نامەخانە	پەرتوکخانە	مكتبة
نەشتەرێک	نشتەریەک	عملية جراحية
نەهەنگ	حویت/گاماسی	حوت
نەگۆرە	نەگوهورە	ثابت
نەرمۆڵەکان	نەرموک	رخويات
نەگەیەنەرەکان	نەگەهینەر	غير موصلة
نەنوساون	نەنویسیاینە	غير ملتصقة
نەگلۆفێنین	نەپەرخینین	لا نفرك

نەگوێزرێتەوە	نەهێتە ڤەگوهاستن	لا تنقل
نەجوان	سنێله	يافع
نەریت	تیتال	عادة
نقوم بکە	نقوبکە	غطس
نوستنە زستانە	مت بوونا زفستانێ	السبات الشتوي
نوژدار	نوژدار	طبيب
نوکێک	نکلەک	سن
نوشتاندن	چەماندن	انحناء
نوێنراون	هاتینە دیارکرن	تمثلت
نوساوە	نویسیایە	ملتصقة
نۆمانگ	نەه هەیڤ	تسعة اشهر
نیشتەجێ	ئاکنجی	ساكن
نیمچەگەرمەکان	نیف فێنک	شبه معتدلة
نیشتگە	ئاکنجیگەه	موطن
نیشتنی لمەکان	پالینا خیزی	ترسب الرمل
نیشاستە	نشاستە	نشويات
نیشتن	پالێفتن	ترسيب
نێرەک	نێرەک/بوق	القلم

هـ

هاتبێتە کول	کەلی بیت	مغلي
هاڕاو	هویرک	مسحوق
هاوبەش	هەڤپشک	مشترك
هاوڕێ	هەڤال	صديق
هاوسەنگ	هەڤسەنگ	متوازن

هاڕین	هێران	طحن
هاوێنه	چاڤک	عدسة
هاوینەیەکی دوولاقوقز	چاڤکەکا دوو لاخویل	عدسة محدبة الوجهين
هاورێک بەستن	تەریب گرێدان	ربط على التوازي
هاورێک	تەریب	توازي
هاتووچۆ	هاتن و چوون	مرور
هاوێنەی قوقز	چاڤکا خویل	عدسة محدبة
هاوینەی پەرت	چاڤکا کور	عدسة مقعرة
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵگێرانەوەیان	وەرگێرانا وان	قلبها
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەلدەکەنن	دێ کولن	يحفرون
هەڵدەکات	دهێت	يهب
هەڵواسراوە	هەلاویستیە	معلقة
هەشیانە	یێت هەین ژی	يوجد
هەڵیدەگرێن	دێ هێنە هەلگرتن	تحمل
هەرزەکار	سنێلە	مراهق
هەمەچەشنەن	هەمە جۆرن	متنوعة
هەڵدەکەنێت	دێ هێتە کولان	يحفر
هەردووقۆڵەوە	هەردوو باسک	الذراعين
هەڵبواسە	هەلاویسە	علق
هەڵدەمژێت	دێ مێژیت	يمتص
هەوا خۆشکەر	باخوشکەر	مكيف
هەرس کراو	گڤێری کری	مهضوم
هەنگاوانە	پێنگاڤ	خطوات

هەودەدەکات	هەو ددەت	يلتهب
هەتوان	مەلحەم	مرهم
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەیڤ گیران	هەیڤ گیران	خسوف
هەڵدەدات	پال ددەت	يدفع
هەرەووردن	گەلەک دهویرن	دقيقة جداً
هەناسە دەدەن	بێهنێ د هەلکێشن	يتنفس
هەناسەدان	بێهن هەلکێشان	تنفس
هەست دەکەن	هەست دکەن	تشعر
هەست	هەست	شعور
هەڵسەنگاندن	سەنگاندن	تقييم
هەلکەندن	کولان	حفر
هەلکەنە	بکولە	أحفر
هەڵۆ	ئەلهو	عقاب
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەلدڕە	هلدە	اقطع/قص
هەشت پێ	هەشت پێ	اخطبوط
هەڵم	هەلم	بخار
هەراش	تمام/پێ گەهشتی	كامل
هەڵمی ئارەق	هەلما خوهێ	بخار العرق
هەڤریسکی هەرەمی	هەڤرست	نبات الهرم
هەنجیری دڕکاوی	هژیرا ستریدار	الصبار
هەڕەم	هەڕەمە/تێکەل	ممزوج/مخلوط
هەلی واسە	هەلاویسە	علق
هەلئاوساون	بفداینە	منفوخة

هەنگوین	هنگڤین	عسل
هەلگر	هەلگر	حامل
هەستی بەرکەوتن	هەستێ دەست لێدانێ	حاسة اللمس
هەواگۆڕکێ	باگوهورک	تهوية
هەسارەکان	ستێر	كواكب
هەوری	ئسفەنج	اسفنج
هەور	عەور	غيوم
هەلاوسانی سک	زک وەرمین	انتفاغ البطن
هەڵوەشاو	هەلوەشیای	مفكك
هەوڵ بدە	پێکولێ بکە	حاول
هەلاڵە	بارک	لقاح
هەڵ بکڵوفە	ڤەماله/پەرخینە	أفرك
هەمەرەنگ	تێکەل	مركب
هەمە جۆر	هەمەجۆر	متنوع
هەڵگەراوە	وەرگەریایە	مقلوبة
هەڵنەگەراوە	وەرنەگەریایە	غير مقلوبة
هەستدار	هەستدار	حساس
هەلدان	هاڤێتن	قذف
هەرگیز	چ جار	ابدأ/قط
هەڵدەگەڕێنێت	وەردگێرینیت	يقلب
هەناسەوەرگرتن	بێهن هەلکێشان	الشهيق
هەناسەدان	بێهن دان	الزفير
هەرس	گڤێرین	هضم
هەلگرتن	هەلگرتن	حمل
هەلبەزێرەوە	ب هەلاڤێژە	اقفز

هۆده	ئوده/ژور	غرفة
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	عامل
هۆکار	فاکتەر	عامل
هونەرکاری	تەکنیکی	فني
هێزی کێش	هێزا کێشێ	قوة الجذب
هێڵەکان	خیچ	خطوط
هێڵەکانی بوار	خیچێت بیاڤی	خطوط المجال
هێڵە ئاسنینە	رێ یا ئاسنی	خطوط حديدية
هێڵ	خیچ/هێل	خط
هێلکاری	هێلکاری	تخطيطي
هێما	نیشان	علامة
هێندی	چەندەک/هندەک	مقدار/كمية
هێلکوکە	هێکوک	بويضة
هێلکە دان	هێکدان	مبيض
هێلانە	هێلین	عش
هێلکە هەلدێت	هێکا دئینتەدەر	تفقس
هێلەراستەکان	خیچێت راست	الخطوط المستقيمة
هێواش	هێدی	ببطء
هێزی رێژگەی ئاو	هێزا رێژگەها ئاڤێ	قوة المياه الساقطة
هێشتنەوە	هێلان	ترك

و

وەبەربرێکی	چەندەک	كمية
وەریوەکان	وەریای	متساقطة
وەستانتەوە	راوەستاناتە	وقوفك

وەرزین	وەرزینە	فصلیە
وەرگرتن	وەرگرتن	اكتساب
وردەتاویر	هویرکێ کەڤرا	فتات الصخور
وردە وردە	پیچ پیچە	رویداً رویداً
ورچ	هرچ	دب
ورچی دیز	هرچا رەش	دب اسمر
ووچان	هەیام/دەم/بێهن ڤەدان	فترة/استراحة
ووشک	هشک	یابس
ووشکانی	هشکاتی	یابسة
وشتربەلەک	جیراف	زرافة
وشکا وەکی	هشکاڤی	برمائیات
ووشترمرخ	ئوستریچ/نەعامە	النعامة
ووزە	تێن	طاقة
وورد	هویر	ناعم/دقیق
ووردەدارکە	ئارکێ داری	نشارة الخشب
وردەئاسن	هویرکێ ئاسنی	برادة الحدید
وورد بین	هویربین	میکرسکوب
وردبەرەوە	لێ هویربە	دققها
ون کردن	بەرزەکرن/نەمان	فقدان
ون دەکات	بەرزە دکەت	یفقد
وورد کردن	هویرکرن	طحن
ون بوون	بەرزەبوون	ضیاع
ولاخ	دەوار	دابة
ویز	پلنگ	فهد

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یاسا	قانون	قانون
یاساوڵەکان	قانونی	القانونیون
یاداشت	بیرانین	مذكرة
یەکە	ئێکە	وحدة
یەکەی پێوانە	ئێکەیا پیڤانێ	وحدة القیاس
یەک لەپەکان	ئێک لب	ذو فلقة واحدة
یەکدەگرنەوە	وەک یەکن	تتشابه
یەک دەچن	وەک هەڤن	مشابهة
یەک لەدوای یەک	ئێک لدویف ئێک	علی التوالي
یەکسانی	یەکسان	متساوي
یەکبینە	بەردەوام	بأستمرار
یەک ڕێڕەو	ئێک ڕێ	مسار واحد
یەکتر بڕین	ئێکتر برین	تقاطع
یەک ئاراستە	ئێک سەمت	اتجاه واحد
یەزدان	خودێ	الله

ئا

ئارەق	خوهـ	عرق
ئارد	ئار	طحين
ئارام	هەدار	صبر
ئارەزوو	حەز	رغبة
ئازار	ئێش	ألم
ئازاردان	ئێشاندن/ئەشکەنجەدان	تعذيب
ئازایەتی	قارەمانی	شجاعة
ئاژەل	گیانەوەر	حيوان
ئاژاوە	هنگامە/ئاریشە	فوضى/مشاكل
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانترە	بساناهیترە	أسهل
ئافرەت	ژن	أمرأة
ئالتون	زێر	ذهب
ئامۆژگاری	شیرەت	نصيحة
ئامۆزا	پسمام	ابن عم
ئامانج	ئارمانج	هدف
ئاوات	هیڤی	أمل
ئاوێتە	خودیک	مرآة
ئایا	ئەرێ	هل
ئەگینا	ئەگەر نە	وإلا
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەدوێ	د ئاخڤیت	يتكلم

ئەیسوتێنین	دێ سوژینین	نحرقه
ئەستوون	ستوین	عمود
ئەشتوانێ	دێ شێت	یستطیع
ئەشکەنجە	ئەشکەنجە	عذاب
ئێسک	هەستی	عظم
ئیش	کار	عمل
ئەشکەوت	شکەفت	کهف

ب

بانگەواز	بانگەواز	نداء
باروو	شویرهە/بەربەست	سوور/حاجز
باڵندە	باڵندە/تلور	طیر
باغ و باخات	باغ	حدیقة
بەپێ	لدویف	حسب
بەپەلە	ب لەز	بسرعة
بەتەنگ	پویتە	اهتمام
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربیة
بەخشیوین	دایە مە	اعطانا
بەد	خراب	سیئ
بەدی هێناوە	بدەستڤە ئینایە	نفذ/حقق
بەدی یان بکەن	ب وان بکەن	اتبعونهم
بەداد	ب داد	عادل
بەرەنگاری	بەرهنگاری	معارضة
بەرز	بلند	عالي/مرتفع
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة

بەزوورویی	زوی	بسرعة
بەسوود	مفادار	مفيد
بەست	گرێدا	عقد/ربط
بەڵگە	گروڤ	دليل
بپارێینەوە	هیڤیێ ب خوازین/لاڤ لاڤێ بکەین	نلتمس
بت	بت	صنم
بت پەرست	بت پەرست	عبادة الاصنام
بت یان پەرستووە	بت یێ پەرستی	عبدوا الاصنام
بسپێرین	شیرەتکەن	نوصي
بروا	باوەری	ثقة
بنج و باوانیەوە	بنیات	أساس
بێ بەش	زربار	محرم
بیان خەوێنێ	وان بنڤینیت	ينومهم
بێتەدی	بدەستڤەبێت	يتحقق
بشارینەوە	ڤەشێرین	نخفي
بڕاوە	ڤەبڕی	مقطوعة
بیست	گولێ بوو	سمع
بنەبڕبکریت	بنبربیت	يباد

پ

پاداشت	خەلات	هدية
پاشەملە	ل پشت	في الغياب
پارێزگار	پاراستن	محافظة
پالەوانێک	قارەمانێک	شجاع
پاک کەرەوە	تافیلکەر	مطهر

پەروەردگار	خودێ	رب/خالق
پەلە	لەز	سرعة
پەرەی سەند	گەش بوو	تطور
پەل و پۆ	دەست و پێ/لق/هێز	اطراف/فروع/قوة
پەیرەوی	پێگیری	التزام
پتەو	موکم	قوي
پزیشک	نوژدار	طبيب
پشوودرێژ	بێهن فرەھ	صبور
پرد	پر	جسر
پلەوپایە	پلە و پایە	درجة ومنصب
پێناو	پیخەمەت	من أجل
پێ سپێراوە	پێ دای	مكلف/موصي
بێشکە	لاندک	مهد
پێ ووتین	گوتیەمە	قال لنا/ابلغنا
پێویستە	پێدڤی یە	ضروري
پێداویستی	پێدڤی	ضروري
پێ یان ووتین	مەگوتێ	قلنا لهم/ابلغناهم
پیشە	پیشە	مهنة

ت

تاوانبار	گونەهبار	مذنب/خاطئ
تالەمال	مالا دراڤی	بيت المال
تاقی کردنەوە	سەربور	تجربة
تەنک	تەنک	خفيف/شفاف
تەندروستی	ساخلەمی	صحة

تەمەل	تەمبەل	كسلان
تەفروتونا	تەرابەرا	تشتيت
توانا	شيان	امكانية
تولەی بكەنەوە	تولا وی ڤەكەن	يأخذو بثائره
توانيويەتی	شيايە	استطاع
تێپەربكات	دەربازبيت	يتعدى
تێروتەسەل	تێر	شبعان
تيرە	هوز	عشيرة

د

دارايی	دارايی	مالية
داب و نەريت	تيتال/رەوشت	عادات وتقاليد
داب و وسول	تيتال و رەفتار	التقاليد والاصول
دابراوە	ژێ ڤەبوی/دويركەفتی	منفصل/مبتعد
دادپەروەرانە	دادپەروەری	عدالة
داوامان لێ دەكات	داخوازێ ژ مە دكەت	يطلب منا
دانيشتوان	ئاكنجی	سكان
داهێنان	داهێنان	اختراع
داهاتەكەی	داهاتيێ وی	واردهُ
دەپەرستن	دپەرستن	عبدوا
دەست پاكی	دەست پاقژی	أمانة
دەسەلات	دەسەلات	سلطة
دەپەخشنەوە	ددەن	يعطون
دەشارنەوە	ڤەدشێرن	يخفون
دەچێشێ	تام كرێ	تذوق

دەیتوانێ	دشیا	أمكن
دەبیستین	گولێ دبین	نسمع
دەتوانێت	دێ شێت	يستطيع
دەیەوێت	دڤێت	يحب
دەسرین	دێ ڤەمالین	نمسح
دەگێرنەوە	ڤەدگێرن	يروون
درز	دەرز/تیک	شق
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دلنیا	پشت راست	طمأنينة
دل نەوایی	رازی کرن	ترضية
دووبەرەکی	دووبەرەکی	انقسام
دوورگە	گزیرتە	جزيرة
دوو رویی	دوو روی	منافق
دوارۆژ	پاشەروژ	مستقبل
دووز	دوز	قضية

ر

رانەگەیێنێت	رادگەهینیت	يعلن
راستگویی	راستبێژ	صادق
راستگویین	راستبێژبین	نكون صادقين
رەگەز	توخم/نفش	عنصر/جنس
رەشەبا	هروبا	عاصفة
رژدی	قەلس/چوریک	بخيل
رزیو	رزی	عفن/متفسخ
رکات	رکاعەت	ركعة

رقمان	کەربا مە	عنادنا
رۆڵەکان	کوڕ	ابناء
روودەکەنە	قەست دکەنە	يتوجهون
روو	روی	وجه
رێبوار	رێڤینک	مسافر
رێرەو	رێباز/سەمت	نهج/مسار
رێمایی	شیرەت	توجيهات
رێنمائی	شیرەت	توجيهات

ز

زات	قارەمانی/کەسایەتی	شجاعة/شخصية
زیندوو	زیندی	حي
زیو	زیڤ	فضة

ژ

ژیر	ئاقل	عقل

ج

جیاکردنەوە	ژیک جوداکرن	تفرقة
جەنگ	شەر	قتال/حرب
جل	جلک	ملابس
جوڵە	بزاڤ/لڤین	حركة
جوولەکە	جوهی	يهود
جێنشین	پسمیر	ولي عهد
جێگە	جه	مكان

جێ بەجێ کرد	بجھ ئینا	حقق
جێ نشتەجێ	جهێ ئاکنجی بوونێ	مکان السکن

چ

چاوەڕێ	چاڤەرێ	انتظار
چەوساندنەوە	تەپەسەری	ظلم
چێشتن	تامکرێ/خەمباربوون	ذاقوا/تألموا
چلەپویە	بلندترین جھ	اعلی نقطة

خ

خاوەن	خودان	صاحب
خایاند	ڤەکێشا	استغرق
خەریک	مژویل	مشغول
خواپەرستی	خودێ پەرستن	عبادة الله
خوراگر	خوراگر	صامد
خوڕایی	هەروە	مجاناً
خوگری	خوگری	صمود
خومان	ئەم	نحن
خواردەمەنی	خواردەمەنی	مأکولات
خوبایی بوون	ژ خو رازیبون	معتد بنفسه
خوانەناس	خودێ نەنیاس/خریایی	ملحد
خۆر	تاڤ	شمس
خۆبوردن	قوربانی	تضحیة

ح

حوشتر	حێشتر	بعیر

س

سازگار	زەلال	عذب
سامان	سامان	ثروة
سەرزەوی	سەرئەرد	على الارض
سەرشان	سەرمل	على عاتق
سەرسورهێنەر	حێبەتی	تعجب
سەرمایە	سەرمایە	رأس مال
سەرینێتەوە	سەری دانیت/بنڤیت	یضع راسة/ینام
سەریان لێ شێوا	شەپرزەبوون	ارتبکوا
سەرەرای	سەرباری	بالاضافة
سەرانسە	سەرانسەر	عام
سەرنجمان رائەکێشێت	سەرنجامەرادکێشیت	یلفت نظرنا
سەیرئەکەی	سەحکەی	تنظر
سپاردانە	شیرەت	توصیات
سپێررا	هاتە شیرەتکرن	أوصي
سروود	سروود	نشید
سوود	مفا	فائدة
سووک	سڤک	خفیف
سوردەمینێ	مەندەهوش دبیت	یتعجب
سی یەک	سێ یەک	ثلث

ش

شاخ	چیا	جبل
شار	بازێر	مدينة
شاردنەوە	ڤەشارتن	أخفاء
شالاو	هەو/هێرش	حملة/هجوم
شایانی باسە	هەژی گوتنێ یە	جدير بالذكر
شەتەک	گرێدان	ربط/حزم
شتومەک	تشت	اشياء
شوێن	جە	مكان

ف

فەوتان	نەمان	هلاك
فەرمان	فەرمان	أمر
فراوان	بەرفرەھ	واسع
فرمێسک	روندک	دموع
فریشتە	فریشتە	ملائكة
فریابکەویّ	ڤێرا بگەهیت	ينجده
فریای بکەوە	ڤێرا بگەهە	انجده
فیز	مەزناهی	كبرياء

ق

قازانج	مفا	فائدة/ربح
قورس	گران	ثقيل
قولاندروون	قێری	صياح

ک

کارگە	کارگەھ	معمل
کەواتە	ئانکو	أذن/يعني
کەڵک	مفا	فائدة/نفع
کەللە	کلوخ/سەر	جمجمة/رأس
کەوای لێکردووین	وەل مە کری	جعلنا
کردار	کریار	عملية
کردەوەمان	کریارا مە	عملنا
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کڵاو	کولاڤ	طاقية
کوچ	مشەخت	هجرة
کوچ کردن	مشەختبوون	هجرة
کوتایی	دوماهی	نهاية
کۆن	کەڤن	قديم
کۆمەڵگا	کۆمەڵگەھ/جڤاک	مجمع/مجتمع
کۆمەڵایەتی	جڤاکی	اجتماعي
کوشک	کوچک	ديوان/قصر

گ

گاڵتە	ترانە	هزل/سخرية
گەدە	عویرک	معدة
گومان	گومان	ظن
گوێ رایەڵی	گوهداری	طاعة
گوێ پێ نەدات	گوھ نادەتێ	لا يسمع اليه
گفتوگو	هەڤ پەیڤین	محادثة

گیانداران	گیاندار	حیوانات
گیانلەبەران	گیانەوەر	حیوانات

ل

لادەرەکان	پشتەرێ	خوارج
لاسار	بەردای/بەرەللا	طائش
لاسایی	زارڤەکرن	تقلید
لائەچن	ژ جھ دچن	تتحرك
لەپێناوی	ژپیخەمەتی	من أجل
لووت	دفن	أنف
لووت بەرز	دفن بلند	متکبر
لێشاو	لێفان	فیضان
لێ پرسراوان	بەرپرس	مسؤولون

م

مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
ماندوو	وەستیان	تعب
مانگا	چێل	بقرة
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕ	پەز	غنم
مەڵبەند	بنگەھ	مرکز
مەگرن	نەگرن	لا تمسکوا
ملکەچ	ملکەچ	خضوع
مووچە	ھەیڤانە	راتب
میھرەبان	دلوڤان	رحیم

میخ	چیخن	وتد
مێرو	مێرووی	نمل

ن

نارەسەن	نەرەسەن	غیر أصیل
نارەوا	نەدرست	غیر صحیح
نازناو	نازناڤ	لقب
ناکۆک مەبن	دوژمنکارنەبن	لا تنازعوا
ناقۆلا ،	نەقولە	حرك
ناودار	ناڤدار	مشهور
ناوچەوان	ئەنی	جبین
ناوچوون	ژناڤچوون	إبادة
نانەوە	پەیداکر	جلب
نەهاوبەشی	بێ هەڤپشک	لا شریك
نیاز	ئنیەت	نیة
نوێژ	نڤێژ	صلاة

ه

هاوبەش	هەڤپشک	شریك
هاندان	هاندان	تشجیع
هانمان دەدات	مە هاندەت	یشجعنا
هاوتا	هەڤ کویف	نظیر
هاوڕێ	هەڤال	صاحب/صدیق
هاوکاری	هەڤکاری	تضامن/زمیل
هاوسەر	هەڤسەر/هەڤگیان	زوج

هەر ئەو نەیپەرێسین	هەر دێ وی پەرێسین	نعبده وحده
هەلی بژار دووە	هەلبژارتیە	اصطفى
هەڵە	شاشی	خطأ
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەوڵبدە	پێکولێ بکە	حاول
هەلبکەوتایە	هەلکەفتبا	صادف
هەوڵەکان	پێکول	محاولات
هەرەگەورە	گەلەک مەزن	كبير جداً
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەلقورتان	مایتکرن	تدخل
هەلقورتێنینە	مایێ خو تێ بکەین	نتدخل
هەلس و کەوت	رەفتار	سلوك
هەلچوون	ئازریان/بلندبوون	تهيج/ارتفاع
هەلهاتن	هەلاتن/رەڤین	شروق/هروب
هەرەشە	گەف	تهديد
هەلیان کوتایە	بسەرداگرتیە	داهموا
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل

و

وازبهێنن	دەست ژێ بەردەن	ترك
وا ئەگەیەنێ	وەسا دگەهینیت	هكذا يظهر
وەڵام	بەرسڤ	جواب
وتە	پەیڤ	كلمة
ووتار	گوتار	خطبة

ووتراوه	گوتیه	قیل

ی

یاسا	قانون	قانون
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یارمەتیان بدەین	هاریکاریا وان بکەین	نساعدهم
یاریدەر	هاریکار	مساعد
یاوەر	هەڤال/دوست	صدیق/صاحب
یارمەتی داوین	هاریکاریا مه کریه	ساعدنا

ئا

ئارام	هەدار	صبر
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاسودە	پشت راست/دلخوش	مطمئن/سعید
ئاگانامەیەک	ئاگەهداریەک	اعلان/بلاغ
ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئاودان	ئاڤدان	ريّ/سقي
ئاوەدان	ئاڤەدان	تعمير
ئاوەڵەکانت	هەڤالێت تە	اصدقائك
ئەجوولایەوە	دلڤی	تحرك
ئەگینا	ئەگەر نە	وألا
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەنجامدان	بجه ئینان	تحقيق/تنفيذ
ئیشەکەی	کارێ وی	عملهُ

ب

باوەر	باوەر	عقيدة
باخ و باخات	باغ	حديقة
باڵندە	باڵندە/تلور	طير
بانگەهێشتن	بانگەوازی	دعوة
بەتەنگ	پویتە	اهتمام
بەپەل بەستراوی	بَ دەست گرێدای/کەلامچەکری	مربوط اليدين
بەخێونەکەن	بخودان دکەن	يربون

بەدیل گیرا	ب ئێخسیری هاتە گرتن	تأسر
بەدی هێنان	بجهـ ئینان	تحقیق
بەدەن	لەش	جسم
بەدەگمەن	بژارە/سەرپشک	نادراً
بەرین	بەرفرەهـ	واسع
بەربەرەکان	بەرهنگار	معارضة
بەروبووم	درامەت	محصول
بەرەکوتێک	قاپویتەکێ زڤر	معطف خشن/حلس
بەباربووکردن	پێدان	اعطاء
بەرەڵلایی	بەردای	سائب
بەزەیی	دلوڤان	رحمة/شفقة
بەفێرودەدەن	ب هەروەددەن	یفرطون
بەڵگە	گروڤ	دلیل
بەکەڵک	ب مفا	فائدة
بەکوژراوی	ب کوشتن	مقتول
بەگوێرە	لدویف	حسب
بەولاوە	ژوی پێڤەتر	سواه
بەهەل زانی	بدەلیڤەزانی	استغل الفرصة
بپارێنەوە	داخازێ بکەن	یدعون
ببوژێتەوە	گەش بیت	ینتعش/یتطور
بجولێتەوە	بلڤیت	یتحرك
بڕوا	باوەری	ثقة
بڕوایان	باوەریا وان	ثقتهم
برازێنەوە	ب خەملینن	یزینون
بروێنێت	بچینیت	یزرع

بژاردن	بژاردن	فرز
بنچینه	بنیات	اسس
بنچ بەست	موكم	قوى
بێجگه	ژبلی	ماعدا
بت پەرستن	بت پەرستن	عبادة الاصنام

پ

پارێزگاری	پاراستن	محافظة
پاداشت	خەلات	هدية
پارایەوه	داخوازكر	دعى
پاشمله	ل پشت	في الغياب/ما وراء الظهر
پەرینەوه	دەربازبوون	عبور/مرور
پەرستن	پەرستن	عبادة
پەروەردگار	خودێ	رب/خالق
پەسەندی	پەسەند/رازی بون	مستحسن/مقبول
پەسندمان	رازی بوونا مه	موافقتنا
پەیرەوەی كردنیان	پێگیری پی كرن	الالتزام بها
پەند	سەربور	عبرة
پتەو	موكم	قوي
پشوودرێژ	بێهن فرەه	صبور
پوخته	پوخته	خلاصة
پوختەكاری	كارێ پاقژ/كارێ باش	عمل حسن
پیكاو	هنگافتی	مصاب
پێشەنگ	پیشەنگ	قدوة
پێچ و پەنا	خاپاندن	لف ودوران

پێویستە	پێدڤی یە	ضروري
پێ ببەخشێت	بدەتێ	يعطيه
پێخەف	نڤین	فراش

ت

تاوان	گونەھ	خطيئة
تاقەکوڕە	کوڕێ نیکانە	الولد الوحيد
تەمەن	ژێ	عمر
تەورێک	تەڤرەک	مجرف/معول
تەمەڵ	تەمبەل	كسلان
تەنانەت	هەتا	حتى
تەنگوچەڵەمە	گرفتاری	أزمة
تفاق	ئامیر/کەل و پەل	ادوات/امتعة
تۆڵە	تول	ثأر
توانا	شیان	امكانية
تۆو	توڤ	بذور
تێپەڕبوون	دەربازبوون	عبور/مرور

ج

جاردان	ڕاگەهاندن	اعلان
جەنگ	شەڕ	قتال
جەنگاوەر	شەرکەر	مقاتل
جولەکەکان	جوهی	يهود
جۆراوجۆر	هەمەجۆر	متنوع
جیوازیان	جوداهیا وان	فرقهما

جێگە	جھ	مكان

چ

چاکەویستن	خیرخواز	حب الخير
چاوچنوک	هێخواز/دەخەس	طماع
چاوەڕوان	چاڤەرێ	انتظار
چین	تەخ	طبقة
چلێیس	قەلس	بخيل
چەپۆک	تەپ	لطمة

ح

حەوانەوە	بێهن ڤەدان	استراحة

خ

خاوەن	خودان	صاحب
خاونەکانیان	خودانێت وان	اصحابها
خەفەت	خەم	حزن
خونەویست	نەبدەست	لا ارادي
خوا	خودێ	الله
خوا پەرستی	خودێ پەرستن	عبادة الله
خۆرایی	هەروە	مجاناً
خۆراگرین	خۆراگرین	صامدون

د

دادپەروەری	دادپەروەری	عدالة

دارایی	دارایی	مالیة
داکۆکی	داکۆکی	تأکید
داگیرکەر	داگیرکەر	محتل
دانیشتوان	ئاکنجی	سکان
دان بەخوداگرتن	هەدار/خوراگرتن	صبر/تحمل/ضبط النفس
داوای لێ کرد	داخواز ژی کر	طلب منه
دەتوانی	دشێی	تستطیع
دەحەسێنەوە	دڤەهوسێن/بێهنا خو ڤەدەن	یستریحون
دەریا	دەریا	بحر
دەست رەنگین	کارزان	ماهر
دەست پاکی	دەست پاقژی	أمانة
دەستەواژە	دەستە پەیڤ	عبارة
دەم	دەڤ	فم
دەوەشێتەوە	ژێ دهێت	یلیق
دروونە	دروین	حصاد
درۆ	درەو	کذب
دلنیایی	پشت راستی	طمأنینة
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دواکەوتن	گیروبوون	تأخیر
دۆزەخ	دوزەخ	جهنم
دۆش دادەمێنێ	حێبەتی دبیت	یتحیر/یرتبك

ر

راپچین	بچینە دناڤدا	نتعمق
راتەکاند	هژاندن	هز

رانەگەینێ	رادگەهینیت	يعلن
راستگویی	راستبێژی	صادق
راسپێررابوون	ئەرک پێ دای	مكلفون
رامیاری	سیاسەت	سياسة
رەچاوناکاتەوە	بەرچاڤ وەرناگریت	لا ياخذ بنظر الاعتبار
رەزامەندی	رازیبوون	رضا
رەوشت	رەفتار/رەوشت	سلوك
رق وکینە	کەرب و کین	حقد
ڕۆلە	کوڕ	أبن
رووداوێکمان بینی	مە رویدانەک دیت	رأينا حادثة
رووبکەینە	قەست کەین	نتوجه
رۆژی دووایی	روژا دوماهییێ	اليوم الآخر
رێنوما	شیرەت	نصائح/ارشادات

ز

زەوی	ئەرد	ارض
زەردەخەنە	گرنژین	ابتسامة
زەوەندەن	هەمەجۆرن	متنوعة
زەمان پاکی	ئەزمان پاقژ	طيب الكلام
زمان پاراو	زمان زەلال	فصيح الكلام

ژ

ژارەکانمان	هەژارێت مە	فقرائنا
ژیر	ئاقل	عاقل

س

سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەیری کرد	سەحکرێ	نظر
سەرەک تیرەک	ئاغا	رئيس عشيرة
سەرەنێزە	تیر	سهم
سەنگین	گران	ثقيل
سەرمەشق	راهێنان	تمرين
سپاردە	سپاردە	توصية
سووک	سڤک	خفيف
سود	مفا	فائدة
سوڕانەوە	زڤرین	تدوير
سوتەمەنی	سوتەمەنی	محروقات
سەرشانمانە	سەرملێت مەیە	على عاتقنا

ش

شار	باژێر	مدينة
شالاو	هێرش/هەو	هجوم/حملة
شایانی باسە	هەژی گوتنێ یە	جدير بالذكر
شایەتیەکمان	شهادەتا مە	شهادتنا
شوێن	جه	مكان
شوێن هەلگر	پێشڕەو	طلائع
شی کردنەوە	شروڤەکرن	شرح
شت	شویشت	غسل

ف

فەرمان	فەرمان	أمر
فەرمایشتە	فەرمان/شیرەت	أمر/نصيحة
فەراهەم	بجھ ئینان/پێک ئینان	تحقيق/تكوين
فریشتە	فریشتە	ملائكة
فریاکەوتن	ڤێراگەهشتن	نجدة
فیزی	مەزناهی	كبرياء

ق

قاپ	ئامان	صحن

ک

کاریگەری	کارتێکەر	تأثير
کامەرانی	دلخوشی	سعادة
کەم وکوری	کێماسی	نواقص
کەشتیگەل	گەلەگەمی/ئستول	أسطول
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کردار	کریار	عمل
کردەوە	کریار	عمل
کلۆج	بەهانە	حجة
کشتیار	وەراز/جوتیار	مزارع/فلاح
کونگرە	کونگرە	مؤتمر
کۆمەڵ	جڤاک	مجتمع
کۆشش	خەبات	نضال/جهد
کۆیلەکان	بەنی	عبد

گ

گەمارۆ	دورپێچدان	حصار
گژ	گژ	منتصب/قائم
گفت	ئاخفتن	قول
گفت و گو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گوێ رایەڵی	گوهداری	طاعة
گۆران	گوهورین	تغير
گیروگرفت	گرفتاری	أزمة
گیان لەبەران	گیانەوەر	حیوانات

ل

لابردن	راکرن	رفع
لاساری یان کرد	گوه نەدا وان	لم یسمع کلامهم
لەپێناو	ژپیخەمەت	من اجل
لەکەیەک	هەتکەک	فضیحة
لێپرسراوان	بەرپرس	مسؤولون
لێقەوماوان	لێ قەومی	منکوبین

م

میوە	فێقی	فاکهة
مووچە	هەیڤانە	راتب
مەرەنچێنە	بێزارنەکە	لا تزعجه
متمانە	ب هیڤیا خوڤە	اعتماد

ن

نارەوا	نەدرست	غير صحيح
ناوناتورە	ناڤ و دەنگەکێ پیس	سمعة قبيحة
ناکۆکی	دوژمنکاری	عداء
ناوەشێتەوە	ژێ ناهێت	لا يليق به
ناووتورەنان	هەتک برن	فضحه/اشهاره
ناردمان	مەهنارت	ارسلنا
نەهێنی	نەپەنی	سر
نەبەردەکان	قارەمانان	شجعان
نزاکەی گیرا	داخازا وی بجھ ئینا	لبى دعائه
نیشتمان پەروەر	نیشتمان پەرەوەر	وطني
نێراو	هنارتی	مرسل

ھ

هاورێ	هەڤال	صديق
هاوەڵەکەی	هەڤالێ وی	صاحبه
هاوتا	هەڤ کویف	نظير
هەڵە	شاشی	خطأ
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەوڵ بدەین	پێکولێ بکەین	نحاول
هەڵس و کەوت	رەفتار	سلوك
هەڵنان	شارەزایی	معرفة/خبرة
هەڵەشەیی	ژنک خو ب هندە کارا رابیت	القيام بالاعمال ارتجالياً
هەور	عەور	غيم
هەمیشە	هەردەم	دائماً

هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
و		
وەلام	بەرسڤ	جواب
ووتی	گوتی	قال
ووتوێژ	هەڤ پەیڤین	محادثة
ی		
یەکسانی	وەک هەڤی	مساواة
یەکترناسین	هەڤ نیاسین	تعارف
یاریدەدەر	هاریکار	مساعد
یاریدەی	هاریکاری	مساعدة
یاخی	پشتەرێ	متمرد
یاسا	قانون	قانون
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یەزدان	خودێ	الله

ئا

ئارەزوو	حەز	رغبة
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئامۆژگاری	شیرەت	نصیحة
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەسپ	هەسپ	حصان
ئەشکەوت	شکەفت	کهف
ئینجا	پاشی	بعد

ب

باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
بانێژە	بەربانگ	سطح منخفض
بەربلاوی	بەربەلاڤ	منتشر
بەخشی	دا	اعطی
بەدەربوو	ڤەدەربوو	منعزل
بەدکار	خرابکار	شریر
بەرگری	بەرگری/بەرەڤانی	مقاومة/دفاع
بەرک	جلک	ملابس
بەرە	ببە	اخذ
بەزم	شەهیان	حفلة
بەسەریەکەوە	بسەرێکڤە	مترابطة
بەڵگە	گروڤ	دلیل

بەناوبانگە	بناڤ و دەنگە	مشهور
بەوردی	ب هویری	بدقة
بدوێت	باخڤیت	يتكلم
بدوێنرێت	بهێتە ئاخفتن	يخاطب
بریایان	خوزیا وان	تمنيهم
بگونجێت	رێکەڤیت	يلائم
بلوێر	بلویل	ناي
بلیمەت	بلیمەت	عبقري
بن مێچە	بان	سقف
بنچینەیی	بنیاتی	اساسي
بێ ڕیشن	بێ رهن	بدون لحايا
بۆیە	ژبەر وێ چەندێ	لذا
بنوێنە	بنڤینە	نَوم
بسڕە	ژێببە	أمسح

پ

پاوانەکە	خلخال	حجول
پەڕتووک	کتێب	كتاب
پسابوو	قەتیابوو	انقطع
پشتێن	شوێتک	حزام
پشیلە	کتک/پشیک	قِط
پووش	پویش	قَش
پیشا	براشت	شوي
پیوا	پیڤا	قاس
پیشان دەدەن	نیشادەدەن	يبينون

پێرێ	پێر	امس الاول
پێدەگات	دگەهیت	ینضج
پێ سپێرراوە	هاتیە سپاردن	مکلف

ت

تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تاوانبار	گونەهبار	مذنب/متهم
تڵپە	تلّپ/رامولتە	رواسب
تەپی	هەرفت	انهدم
تولەکەکانیانەوە	بستیکێت وان	سویقاتها
تێپەر	دەرباز	متعدي
تێنەپەڕ	نەدەرباز	لازم
تێپەڕی	دەربازبوو	عبر/مر
تێکوشن	خەباتێ بکەن	ناضلوا

ج

جوڵانەوە	لڤین	حركة
جووجەڵە	چیچەلوک	فراغ
جێناو	جهناڤ	ضمير
جیناوی لکاو	جهناڤێ لکاو	ضمير متصل
جێ نشین بوون	ئاکنجی بوون	سكنوا

چ

چەم	رووبار	نهر
چەوری	روین/چەڤر	دهن

چەوساندنەوە	تەپەسەرکرن	ظلم
چل	چەق	غصن
چلوورە	لویلاف	قطعة جليد مدلاة
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چێشت	زاد	اکل

خ

خاوێن	پاقژ	نظيف
خاک	ئاخ/ئەرد	تراب/ارض
خەرمان	بێدەر	بيدر
خەریک	مژویل	مشغول
خوسا	نمیا	نقع
خواردەمەنی	خواردەمەنی	مأكولات

د

دابەزین	پەیابوون	نزول
دانیشە	روینە	اجلس
دابەزە	پەیابە	انزل
داپۆشراو	نخافتی	مغطى
دادەگرم	دێ داگرم	أملئ
دامێن	دەهمەن	حاشية
داماوان	هەژار	فقراء/محتاجون
دامەزرا	هاتەدانان	أُسس
دانراون	هاتینە دانان	موضوعين
دەبەخشێت	دێ دەت	يعطي

دەبەخشن	دێ دەن	يعطون
دەبەستن	دێ گرێدەن	يربطون
دەبڕێت	دبڕیت	يقص
دەتەقنەوە	دێ پەقن	ينفجرون
دەتاشێت	دێ تراشیت	يتم نحتها
دەتەکێتن	دێ داقوتن	ينفضون
دەخنکێنرێت	دێ هێتە خەندقاندن	تخنق
دەخلیسکێت	دێ تەحسیت	يتزحلق
دەخووسێنێن	دێ هێتە نماندن	ينقع
دەخوسا	دنمیا	نقع
دەدوێت	دئاخڤیت	يتكلم
دەڕوێنرێت	دێ هێتە چاندن	يزرع
دەژێیتەوە	دێ ڤەژییت	ينعش
دەرەبەگ	دەرەبەگ	اقطاعي
دەستکرد	چێکری/دەستکرد	صناعي
دەستەسڕ	دەستمال	منديل
دەستگیرکران	هاتنە گرتن	القي القبض عليهم
دەسڕێت	دێ هێتە ژێبرن	يمسح
دەشێلێت	دێ شێلیت	يعجن
دەکوڵێت	دێ کەلیت	يغلي
دەگەینێت	دێ گەهینیت	يوصل
دەگوترێت	دهێتە گوتن	يقال
دەلکێنرێت	دێ هێتە نویساندن	تلصق
دەنێژرێت	دێ هێتە ڤەشارتن	يدفن
دەوەرێت	دێ وەرییێت	يتساقط

درەخت	دار	شجر
دروێنە	دورین	حصاد
دواکەوتن	گیروبوون	تأخیر
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دۆ	دەو	لبن
دێراو	مالک	مرز
دێرین	کەڤن	قدیم

ر

رابوردوو	رابوری	ماضي
راڕاوە	بەریکانی	ماسبقة
راگەیاندنێک	راگەهاندنەک	أعلان/خبر
رامالّی	رامالی	كنس/نظف
راستگو	راستبێژ	صادق
راوەماسی	راڤەماسی	صيد الاسماك
رانکوچوغە	شەل و شەپک	ملابس كردية
رەشەبا	هرویا	عاصفة
ڕووخاند	هەرفاند	هدم
ڕوودان	رویدان	حدث
ڕوودەکەنە	قەست دکەنە	يقصدون
ڕوا	شین بوو	نبت
رۆژگار	سەردەم	عصر
ریخوڵە	رویڤیک	امعاء

ز

زارک	دەرویک	فتحة
زەوی	ئەرد	ارض
زرنگ	پەیت	نشیط

ژ

ژیر	ئاقل	عقل

س

سەبەتە	سەڵک	سلة
سەریالە	سەریالە	العامل المتقدم
سەرسوڕمان	حێبەتی	تعجب
سەرنج بدەین	بنێرین	ننتبه/ننظر
سەلک	پیڤازوک	بصلة
سوپا	لەشکر	جيش
سێڵەکان	شانە	خلايا

ش

شاخ	چیا	جبل
شەنگ	جوان	جميل
شێوا	جنقی	ارتبك
شۆ	تەڤن	نشاء الاقمشة

ف

فراوان	بەرفرەه	واسع

ق

قەرسیل	قەرسیل	الشعیر الاخضر

ک

کاریگەر	کارتێکەر	مؤثر
کەرستە	کەرەستە	مادة
کەللەخڕ	کلوخ خر	مدور الرأس
کەواکە	کورک	معطف
کردەوەیەک	کریارەک	عمل
کڕاندن	ڤەروتن	تقشیر/قرض
کلاش	کلاش	گیوة
کوڵا	کەلی	غليٌ
کوتاڵ	پەروک	أقمشة
کۆشک	کوچک/قەسر	دیوان/قصر
کۆڵیار	ڤەکولای	محفور
کۆن	کەڤن	قدیم
کۆتایی	دوماهی	نهایة
کێوی بێستوون	چیایێ بێستوون	جبل بیستون
کێڵگە	زەڤی	مزرعة
کیشوەر	کیشوەر	قارة

گ

گەزۆ	گەزو	من السماء
گەدە	عویرک	معدة
گەشت و گوزار	گەشت و گوزار	سیاحة

گەڵا	بەلگ	ورق
گڵا	کەت	سقط
گۆزە	گوزک	جرة
گۆبەرەکە	ستوڤانک/رستک	قلادة
گروو	گروو	سلخ

ل

لای بەرین	راکەین	نرفع/نحذف
لادێ	گوند	قرية
لەجیاتی	ل شوینا	مكان
لەمەولا	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً
لەگەڕ	ژکار	تعطلت
لووت	دفن	أنف
لێزمە	گەلەک/بوش	غزارة
لێکولینەوە	ڤەکولین	بحث
لێی دەدوێین	پێ دناخڤین	نتحدث عنه
لێک هەلبوەشێنەوە	شروڤەکە	حلل
لێ بدوێین	پێ باخڤین	نتكلم عنه

م

مامز	ئاسک/مامز	غزال
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕ	پەز	غنم
مەلەکردن	مەلەڤانی کرن	سباحة
مەلەوان	مەلەڤان	سباح

مشکی	دەرسوک	غطرة
موو	موی	شعر
میوە	فێقی	فاکهة
میری	میری	حکومة

ن

ناتوانرێت	نەشێت	لایمکن
ناساز	پیس	قذر
نانەوا	نانپێژ	خباز
نایاب	بژارە	فرید
نارێکی	نەرێکەفتی	غیر ملائم
نەمام	شتل	شتلة
نێزە	رم	رمح

هـ

هاڕی	هێرا	طحن
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەرس دەبێت	دێ گێڤری بیت	تهضم
هەڵکە ندراون	هەلکولاینە	محفورة
هەڵدەقوڵێت	دێ زێت	ینبع
هەڵە	شاش	خطأ
هەڵدەسێت	رادبیت	یفیض
هەڵخلیسکا	تەحسی	تزحلق
هەڵگەرا	وەرگەریا	أنقلب
هەڵخست	رائێخست	علق

هەڵدەکەند	کولا	حفر
هەڵدەچنێت	دێ کوم کەت	يكدس
هەڵگیرسا	هەلبو	اشتعل
هەڵهێنا	ئینانە دەر	فقس
هەلچوو	فوریا	هاج/فار
هەڵوەری	وەریا	تساقط
هەنجیر	هژیر	تين
هەویر	هەڤیر	عجين
هیوا	هیڤی	أمل
هونراوە	هوزان	شعر

و

واتا	رامان	معنى
وەرز	وەرز/کەژ	فصل
وزە	تێن	طاقة
وردە ئاسن	هویرکێ ئاسنی	برادة الحديد

ی

یارمەتی	هاریکاری	مساعدة

ئا

ئابرو	شەرەف	شرف
ئابلوقە	دورپێچدان	حصار
ئارام	هەدار	صبر
ئارام گرتن	ژڤان	انتظار
ئارەزوو	حەز/ڤیان	رغبة
ئارەق	خوەه	عرق
ئارادایە	دهزردایە	في البال
ئاخو	ئەرێ	إذن/أي
ئادەمیزاد	مرۆڤ	انسان
ئازار	ئێش/ژان	ألم
ئاژەڵ	گیانەوەر	حیوان
ئاژاوە	هنگامە/تێکدان	فوضى
ئاستەم	کێم/هێدی	قلیل/بطء
ئاسەوار	شوینوار	آثار
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسۆ	ئاسۆ	أفق
ئاسمان شوناس	ئاسمان زان	فلکي
ئاسایی	ئاسایی	اعتیادي
ئالا	ئالا	علم
ئاڵ و گۆڕ	پێک گوهورین	تبادل
ئاڵوز	ئالوز	معقد
ئاموژگاری	شیرەت	نصیحة

ئامیرژمارياره‌كان	ئاميريت هژمارێ	آلات حاسبة
ئاولّيشى	هه‌ڤاليت وى ژى	اصدقائه
ئاورشێن	ئاڤ رەشين	رش الماء
ئاوريشم	ئارميش	حرير
ئاولّه	خوريک	جدري
ئاوه‌لّه‌كان	هه‌ڤال	اصحاب
ئاودێرى	ئاڤدان	سقي/ري
ئاوه‌دان	ئاڤه‌دان	تعمير
ئاووهه‌وايه‌كيش	سه‌قايه‌ک ژى	جو
ئامانجه‌كان	ئارمانج	اهداف
ئاوات	هيڤى	أمل
ئاوراكێشان	ئاڤ راكێشان	أسالة الماء
ئاوريش	ئاڤره‌ک	التفاتة
ئه‌زمونگه	تاقيگه‌هـ	مختبر
ئه‌ستێلّ	برک/ئه‌مبارا ئاڤێ	بركة/خزان ماء
ئه‌ندازيار	ئه‌ندازيار	مهندس
ئه‌رک	ئه‌رک	واجب
ئه‌ستێره‌شناس	ستێر ناس	منجم/عالم الفلك
ئه‌ئاوا	ب ڤى ئاوايى	بهذه الصورة
ئه‌سپايى	هێدى	ببطء
ئه‌ستوگرى	بستوڤه‌گرت	على عاتقه
ئه‌شكه‌وت	شكه‌فت	كفه
ئه‌وتو	وه‌سا	كذلك/هكذا
ئه‌دى	ديت	رأى
ئه‌وه‌نده	هند	بعض

ئەفسەر	ئەفسەر	ضابط
ئەستو	ستۆ	عنق/رقبة
ئەوسا	وی دەمی	ذلك الحين
ئەوپەری	وی پەرێ	اقصى
ئەرخەوان	ئەرخەوان	شجرة الارجوان
ئەوەندەم لەگەل دوا	هند دگەل ناخفتم	تكلمت معه بهذا القدر
ئەژنۆ	چوک	ركبة
ئێسک	هەستی	عظم
ئیستا	نوکە	الآن
ئوتۆموبیل	ترمبێل	سيارة
ئوباڵە	گونەه/ئوبال	ذنب/خطيئة

ب

باڵ	چەنگ/دەست	جنح/يد
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
بایەخ دان	پویتەدان	اهتمام
باوبووە	بەلاڤەبوویە	منتشرة
باڵا	بلند	عالي
باو	بەلاڤ	شائع/منتشر
بارمتە	گەرەو	رهينة
بارگە	بار	حمل
باوەش	همبێز	حضن
بانگەواز	بانگەواز	نداء
بابۆڵە	بالولک	لفة

بانوو	بانی	هضبة
باڵنده	بالنده/تلور	طير
باڵەکانی	چەنگێت وی	اجنحته
باڵیان بەست	دەستێت وان گرێدان	كبلوهم
بازوو	زەند	ساعد
بازوومان	زەندێت مە	سواعدنا
باڵدار	بالندە	طير
باوەشمان	همبێزا مە	احضاننا
بەتین	دژوار	شديد
بەزاند	بەزاند/شکاند	هزم
بەرپابوو	رویدا/پەیدابوو	حدث
بەگوێرەی	لدویف	بموجب
بەلەمی هەڵمی	گەمیا هەلمێ	سفينة بخارية
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەخشندە	مەرد	كريم
بەها	بها	قيمة
بەهەڵم بوون	ب هەلم بوونێ	بالتبخر
بەبلووربوون	ب بلووربوون	تبلور
بەگورجی	بلەز	بسرعة
بەسامە	ب سەهمە	مخيف
بەفیڕودان	ب هەروە دان	هدراً
بەفیڕونەڕوات	ب هەروەنەچیت	لا يذهب هدراً
بەهەڵ زانی	ب دەلیڤەزانی	استغل الفرصة
بەند	زیندان	سجن
بەرگری	بەرگری/بەرەڤانی	مقاومة/دفاع

بەدەرەکان	مشە/پتر	کثیر
بەڵگە	گروڤ	دلیل
بەدەرەتانترین	مشەترین	اكثرية
بەندەر	بەندەر	میناء
بەرین	بەرفرەه	واسع
بەهرەمەند	بەهرەدار	موهوب
بەهرە	بەهرە	موهبة
بەرهەڵست	بەرهنگار	معارض/مدافع
بەربەرەکان	بەرهنگار	معارضة
بەهاوبەشی	ب هەڤپشکی	بأشتراك
بەسەرکردنەوە	سەرەدان	زیادة
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة
بەپێچەوانە	بەرەڤاژی	على العكس
بەربەست	سکر	سد
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەرژەوەندی	بەرژەوەندی	مصلحة
بەونیازە	ب وێ مەرەمێ	لذلك الغرض
بەروبووم	درامەت	محصول
بەرلەسەرقاڵیت	بەری کارێ تە	قبل عملك
بەرلەمەرگت	بەری مرنا تە	قبل موتك
بەدی ناکەیت	بدەستڤە نائینێ	لا تحقق
بەبۆنە	ب هەلکەفتا	بمناسبة
بەرەڵلا دەکەین	دێ بەردەین	نطلق
بەرێوەبەر	رێڤەبەر	مدیر
بەووردی	ب هویری	بدقة

بەنرخ	ب بها	ذو قيمة
بەرلەو	بەری هینگێ	قبل ذلك
بەرد	بەر	حجر
بەراورد	هەڤبەر	مقارنة
بەرەوپێشتر	بەرەف پێشتر	نحو الافضل
بەپەلە	ب لەز	بسرعة
بەخێرایی	ب لەز	بسرعة
بەرکەوتووە	بەرکەفتیە	شمل
بەرهەم هێنراوەکان	بەرهەم هێنەر	المنتجة
بەتەنگ	پویتە	اهتمام
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربية
بەولاوە	ژ وێرێ پێڤە	فيما بعد
بەپەرۆشەوە	ب حەز/ب گەرمی	برغبة
بەردهەڵگەراو	بەرین	متحجر
بەکارهێنانیانەوە	بکارئینانا وان	استخدامها
بەرەبەرە	پیچ پیچە	رويداً رويداً
بەرێوەبەرێت	برێڤەببەت	يدير
بەردین	بەرین	حجري
بەدەگمەن	بژارە	ممتاز/نادر
بەرد هەڵکەن	لهاز/هیم	هيم
بەرز	بلند	عالي
بەرێوەبەرایەتی یەکان	رێڤەبەری	مديريات
بەجێ بهێڵین	بجه بهێلین	نترك
بەهیواین	ب هیڤینە	على أمل
بەرەڵلاکردبێت	هێلابیت	ترك

بەگژ	روی بروی	مواجهة
بەستراون	گرێدراینە	مربوطة
بەرێوەدەبرد	بریڤەدبر	كان يدير
بەرێوەبەرێتی	كارگێری	ادارة
بەدیل گرتن	ب ئێخسیری گرتن	أسروا
بەستووە	گرێدایە	مربوطة
بەربوونەوە	کەفتن	سقطوا
بپوکێننەوە	بەرزەکە	أخفِ
بپێوین	ب پیڤین	نقيس
ببەزینایە	بەزاندبا	لو هزِمَ
بتخانە	پەرستگەھ	معبد
بت پەرستەکان	بت پەرست	عبدة الاصنام
بتەرێنەوە	دویرکەڤن	يبتعدون
بتوانرێت	بشێت	يستطيع
بتاشن	بتراشن	ينحتوا
بتەوێت	تەبڤێت	ترغب
بریسکانەوە	تەیسین	برقت/لمعت
براوە	قەتیای	مقطوع
برانەوە	قەتیاینە	مقطوعة
بڕگە	برگە	مقطع/قطاع
برەو	رەواج	رواج
بریتی یە	پیک هاتیە	مكونة
بڕبەند	مڤرەد	مبْرَدْ
بروانیت	بنێریت	ينظر
برنگ	هشک	يابس

براڵە	براینو	إخواني
برینەوانی	کێم/عەداڤ	جراحة
برێژن	دارێژن	صوغوا
بزوتنەوە	بزاڤ	حركة
بزر	بەرزە	مفقود
بزوێنەدار	بزاڤدار	ذو محرك
بزوێنەر	لڤینەر	محرك
بژێتەوە	ڤەژێیت	ينتعش
بجووڵێت	بلڤیت	يتحرك
بجوڵێمەوە	بلڤم	اتحرك
بجولێنێتەوە	بزڤرینیت	أدار
بچکولانە	بچیکوک	صغير
بحەسیمەوە	بێهنێ ڤەدەم	استريح
بدوێنم	دگەل باخڤم	اتكلم معه
بدۆزێتەوە	بهێتە دیتن	يكتشف
بدوێت	باخڤیت	يتكلم
بدوێین	باخڤین	نتكلم
بداتە شەقەی باڵ	بهێزبفریت	تطير بقوة
بست	بهوست	شبر
بشارمەوە	ڤەشێرم	أخفِ
بشورم	بشوم	أغسل
بشارێتەوە	ڤەدشێریت	يخفي
بکوژرێت	بهێتەکوشتن	يُقتل
بکەوێتەبەر	فبەربکەڤیت	يشمل
بگرێتەبەر	بگریت	يسلك

بلوێر	بلویل	ناي
بلیمەت	بلیمەت	عبقري
بمانایەتەوە	مابان	بقيت
بنەما	بنیات	اساس
بنچینە	بنیات	أُسس
بنکە	بنواشە/بنک	قاعدة
بنێررێت	بهێتە هنارتن	يُرسل
بنیادنراوە	هاتیە ئاڤاکرن	مبنية
بنێژێت	بهێتە ڤەشارتن	يدفن
بوگەن	گەنی	عفن
بوگەناو	ئاڤا گەنی	ماء آسن
بۆ لێک داینەوە	بو مە شروڤەکر	شرح لنا
بۆ دەگێراینەوە	بو مە ڤەدگێرا	كان يروي لنا
بوەشێنێت	ب وەشینیت	يرسل/يوجه
بۆشایی	بیاڤ	فضاء
بووژاندنەوە	ڤەژاندن	انعاش/احياء
بووجە	بودجە	ميزانية
بی یەوێت	بڤێت	يرغب
بی یان گوزێتەوە	وان ڤەگوهێزیت	ينقلها
بیبەستێت	گرێدەت	يربط
بیگۆڕێت	بهێتە گوهورین	يتغير
بیر	هزر	فكرة
بیروڕا	هزروبیر	افكار وآراء
بیروکە	هزر	فكرة
بیروبۆچوونە	بیربووچوون	آراء

بیانوو	بەهانە	حجج
بیفەوتێنێت	ژناڤببەت	يمحو
بیکوژێنێتەوە	ڤەمرینیت	يطفي
بیللا	بێلا	الطابق الثاني
بینایەکی	ئاڤاهیەک	بناية
بیابان	بەری/بەریستان	صحراء
بینایی زانی	بینایی زانی	علم البصريات
بیرڕەر	بیروباوەر	مبدأ
بیهێننەدی	بدەستڤەبینن	يحققون
بی رووخێنن	بهەرفینن	يهدمون
بیستۆک	بیستوک	ساعة
بێ گەرد	بێ توز	بلا غبار
بێچوو	تیشک	صغير
بێ شومار	مشە	كثير
بێتەوە ژێربار	پێ بکەت	يتبع
بێداری	هشیاری/بێداری	استيقاض
بێ پێچ و پەنایی	بێ فێلبازی	بدون لف ودوران
بێگانە	بیانی	اجنبي/غريب
بێ وچان	بەردەوام	بأستمرار
بێ کەڵکە	بێ مفایە	بدون فائدة
بێ تەل	بێ تێل	لاسلكي
بێ شینایی	بێ شینکاتی	بدون خضرة
بهێنێتەدی	بدەستڤەبینیت	يحقق
بهاوێت	ب هاڤێژیت	يرمي

پ

پارچە هەلبەست	پارچەهوزان	قطعة شعرية
پاشکۆکانیان	پاشبەندیت وان	ملحقاتهما
پاشکەوتوویی یەکی	پاشکەفتنەک	تخلف
پان و پۆڕ	بەرفرەھ	واسع
پانتایی	رویبەر	مساحة
پایە	ئاڤەند/پایە	منصب
پاڵ	لنک	عند
پاشگەز	پەشیمان	نادمٍ
پاڕامەوە	من داخوازکر	دعيت
پاسەوان	پاسەوان	حارس
پایەدار	شیاندار	ذو شأن
پاشەکشە	پاشڤەچوون	تراجع
پاشمەند	پاشمایک/بەرمایک	مخلفات
پاشکەوت	پاش ئێخستن	ادخار
پاش ماوەیەک	پشتی دەمەکی	بعد مدة
پاشماوە	پاشمایک/بەرمایک	مخلفات
پاشان	پاشی	بعد
پەتا	ڤەگر	مُعدٍ
پەتوو	بەتەنی	بطانية
پەڕینەوە	دەربازبوون	عبروا
پەرەسەندن	گەشبوون	تطور
پەرەی سەند	گەشبوو	تطور
پەرە بستێنن	گەشبن	يتطورون
پەرەوازە	دەربدەر	متشرد/تائه

پەڕندە	بالندە	طير
پەرۆش	حەز	رغبة
پەڕەوە	دەربدەر	شريد
پەرستووە	پەرستی یە	عبد
پەڕە	پەر	ورق
پەروانە	پەر	ريشة
پەرژێت	دشێت	يتمكن
پەژارە	خەم	هم/حزن
پەستی	کوڤان	خزن
پەسندکردن	پەسندکرن	مصادقة/قبول
پەشوکاوی	شەپرزە	قلق/مرتبك
پەلیان دەکوتا	لەپەقوت دکر	يتلمس
پەل پەل	پرت پرت	قطعة قطعة
پەلەوەر	بالندە	طير
پەل	دەست و پێ/پەل	اطراف
پەلامار	هێرش	هجوم
پەنابردن	پەنابرن	لجوء
پەنجە	تبل	اصبح
پەنجەکان	تبل	اصابع
پەنجەدرێژبکەین	تبلێ درێژکەین	نشير
پەنابەخوا	هیڤیا خودێ	على الله
پەنان هێناوەتە من	تە هەوارا خو ئینا لنک من	لجأت الي
پەیتا پەیتا	بەردەوام	بأستمرار
پەیام	پەیام	اخبار
پەیرەوی	پێگیری	التزام

پتەو	موكم	قوي
پتەوكردن	موكمكرن	تقوية
پرسە	بەهی	تعزية
پرشكۆ	سەروەری	عظمة/كرامة
پرەبداتێ	خو پاڤێتێ	يهجم عليه
پرۆژەكان	پرۆژە	مشاريع
پرزۆڵ	پارچە/پەرزول	قطعة
پرووكێنی	ژنافببەی	تمحي
پریاسكە	توێركەكێ بچویک	كيس صغير
پزیشک	نوژدار	طبيب
پسپوری	بسپوری	اختصاصي
پشتی هەلگرد	بازدا	انهزم
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پشت	بەرەباب	جيل
پشكنی	لێنێری	فحص
پلانێک	نەخشەک	خطة
پلەكان	پلە	درجات
پل	زیوان	نمش البشرة
پل و پووشی	پوش و پەلەخ	ادغال
پوخت	زەلال/پاقژ	نقي/نظيف
پوشەن	جلک	ملابس
پوزڵ	لەڤەن	قصب
پۆپە	گوپیتک	قمة
پۆشین	نخێف	غطاء
پۆل	جوین	صنف

پۆلا	پیلا	فولاذ
پوول	پیل	طابع
پوور	مەت	عمة
پووچە	ڤالا	فارغ
پووش	پویش	ثمام
پیاداهەڵدان	پێ گوتن	رثاء
پیشاندان	نیشادان	عرض
پیشەیەمان	پیشەییا مە	مهنتنا
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پیشانگا	پیشانگەهـ	معرض
پیشە	پیشە	مهنة
پیلان	نەخشە	خطة
پێشوو	بەرێ	قبل
پێشەنگان	پێشەنگ	طلائع
پێ رازایەوە	پێ خەملاندیە	زينت بها
پێشینەکان	پێشین	قدماء
پێ گەیشتووە	پێ گەهشتی یە/بخودانبویە	تربی
پێ هەلوەشاندووتەوە	پێ هەلوەشاندیە	ألغيت بها
پێشینانی	ییێت بەرێ	القديمة
پێ ببەخشە	بدەیێ	اعطيه
پێشەوا	سەرکردە	قائد
پێ دەگوێزرێتەوە	پێ دهێنە ڤەگوهاستن	ينقل بها
پێ یان بگوێرزێتەوە	ب وان بهێتە ڤەگوهاستن	ينقل بواسطتهم
پێش دەکەوێت	پێش دکەفیت	يتقدم
پێ ی دەگوترێت	دبێژنێ	تسمى

پێ ی دەکرێت	پێ چێدبیت	یستطیع
پێچەوانە	بەرەڤاژی	على العکس
پێکەوەنرا	هاتیە پێک ئینان	مرکبة
پێ دەگەن	دگەهن	ینضج
پێ داپۆشرابوو	پێ نخافتبوو	غطیت بها
پێ برا	بدەستڤە هات	نلنا
پێویستایە	ڤیابایە	اراد
پێ نەزانراوەکان	ییێت نەزانایی	غیر المکتشفة/غیر المعروفة
پێداهاتەوە	ڤێداهات	سال
پێرەوەکان	رێباز	نهج
پێچ پێچی	پێچاوپێچ	ملویة
پێوەخەریک بوو	پێڤەمژیل بوو	انشغل بها
پێشینەکانمانن	ییێت بەری مە	الاجداد/الاقدمین
پێ هەلچنین	کومکرن/مێژتن	تکدیس/امتصاص
پێ زاخاو	سپیکرن	صقل/تجلیف
پێخەف	لحێف	لحاف
پێ سپاردن	شیرەتکرن	اوصی
پێکا	هنگافت	اصابة
پێوانە	پیڤان	قیاس
پێشبرک	بەریکانی	مسابقة
پێشەنگ	پیشەنگ	طلیعي
پێ شەیدابوون	پێ دلخوش بوون	اسعدو به
پێ ی شەیدا دەبێت	پێ دلخوش دبیت	یسعد به

ت

تاتەقوڕ	پارچە تەقن	قطعة من الطين
تاتەخشت	کەلپیچی پان/پارچەکا کەلپیچی	طابوق مسطح
تازە هەڵچوو	نوی پێ گەهشتی	حديث النمو
تاقیکردن	تاقیکرن	تجربة
تاقانە	ئێکانە	وحيد
تاڵ	تەحل	مر
تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تاقیگا	تاقیگەهـ	مختبر
تاقی کردوتەوە	تاقی کریە	جرب
تاقی کردنەوەکانیەوە	تاقی کرنا وی	تجربته
تاوان	گونەهکاری	جريمة
تاوتێ	نیشانێت نەساخیێ	اعراض المرض
تاوی دایێ	هێرش کرە سەر	هجم عليه
تەپۆڵکە	گرک	تل صغير
تەپڵی لێ دەدا	دەست د قوتان	يصفق
تەرخان کردووە	تەرخان کریە	خصص
تەراتێن	بەریکانی	مسابقة
تەراتێنیان	بەریکانا وان	مسابقتهم
تەرازوو	تەرازی	ميزان
تەرینەوە	ڤەدەربوون	انعزلوا
تەراکەوتوو	راتەقیای/ڤەدەر	هارب/فار/منعزل
تەرخان بکەین	تەرخان کەین	نخصص
تەسک	تەنگ	ضيق
تەقەلا	پێرابوون	اجراء

تەکەڵ تەکەڵ	بەردەوام	بأستمرار
تەگەرە	ئاستەنگ	حاجز
تەڵەکەبازی	فێلبازی	حيلة
تەلە	تێل	سلك
تەمەن	ژی	عمر
تەمەنتر	ب ژیتر	أعمر
تەمەنیش	ژیێ وی ژی	عمره
تەماشەکەرەکان	بینەران	مشاهدين
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەنەکان	لەش	اجسام
تەنگ	تەنگ	ضيق
تەونکاری	تەڤنکرن	حياكة
تەنگ دەستی	دەست تەنگی	فقر
تەنیشتمەوە	برەخ من ڤە	بجانبي
تەنەبینراوەکان	لەشێن ڤەدیتی	الاجسام المكتشفة
تەنگە	کەمەر	حزام
تەنگانە	تەنگاڤی	أزمة
تەنگیان	تەنگاڤیا وان	ازمتهم
تەویلە	گوف	حضيرة
تەوێڵمە	ئەنیا من	جبيني
تەوقەیەکم	چومە دەستی	مصافحة
تنۆک	چپک	قطرة
تفاق	نافمالی	أثاث/امتعة
تکات لێت دەکەم	هیڤیێ ژ تە دکەم	ارجوك
توانا	شیان	امكانية

توانیویانه	شیاینه	استطاعوا
توانی یان	شیان	استطاعو
توند	دژوار /موکم	شدید/محکم
توند و تۆڵ	موکم/دلسوز	قوي/متین/حریص
توخن	نێزیک	قریب
توێشووەکە	خوارنا یەدەک	طعام احتیاط
تۆو	توڤ	حبوب/بذور
تۆمارکراوە	تومارکریە	مسجلة
تۆزێ	پیچەک	قلیل
تۆڵە	تول	ثأر
تۆمار	تومار	سجل
تۆقاندن	ترساندن	تخویف
توورە	سل بوون	زعل
تووڕ	هاڤێتن	رمی
توورە	توێرک	کیس
توور	تڤر	فجل
تووک	پەرێت هویر/لوک	ریش ناعم/زغب
تووش بوون	تووش بوون	تعرض
تیمارگە مللی یەکان	تیمارگەهێن مللی	العیادات الشعبیة
تیمار	دەرمانکرن	تضمید
تیشک	تیروژک	اشعة
تیرە	هوز	عشیرة
تیردان	کڤان	غمد
تیپەکان	تیپ	ألویة/فرق
تیپ	پیت	حرف

تیپەکەیدا	تیما وێ	فرقتها
تیتاڵی یەوە	تیتالێت وی	تقالیده
تینوبوو	تێهنی بوو	عطش
تیربارانیان کردن	تیرباران کرن	رموهم بالسهام
تێ بکوشێن	خەباتێ بکەین	نناضل
تێ ی دەخوڕی	دهاژوت	یسوق
تێ دەپەڕێت	دەربازدبیت	یعبر
تێ نەپەڕی	دەرباز نەبوو	لم یعبر
تێکرایی	هەمی	الکل
تێ پەڕین	دەربازبوون	عبور
تێ کوشاوە	خەباتکریە	ناضل
تێ کوشەر	خەباتکەر	مناضل
تێبەربوون	دەربازبوون	عبروا

ج

جادووگەر	جادووگەر/سێرەبەند	ساحر
جادووگەری	جادووگەری/سێرەبەندی	سحر
جەنگ	شەر	حرب
جبەخانە	جەبلخانە	ترسانة
جریوەجریوو	ویچ ویچ	زقزقة الطیور
جمە	بزاڤ	حرکة
جم و جووڵ	بزاڤ	حرکة
جل گۆڕین	جلک گوهورین	تبدیل الملابس
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جلەکانمان	جلکێت مە	ملابسنا

جویَ جویَ کان	جوداجودا	المختلفة
جوانکاری	جوانکاری/ئاڤراندن	ابداع
جوانکیله	خشکوک	جميل
جگه	ژبلی	ماعدا
جۆ	جەهـ	شعير
جۆماڵ	رامالینا جوکا	تطهير السواقي
جۆردەبێت	هەمەجۆردبیت	يتنوع
جۆربەجۆر	هەمەجۆر	متنوع
جووڵە	بزاڤ	حركة
جووڵانەوە	بزاڤ	حركة
جووڵا	بزاڤ کر/لڤی	تحرك
جووزەلە	بلویل	مزمار
جیک جیک کەرە	هویرکەر	دقاقة
جیاجیا	جوداجودا	متفرقة
جێگا	جهـ	مكان
جێگە	جهـ	مكان
جێ	جهـ	مكان
جێ بەجێ دەکرێن	دێ هێنە بجهـ ئینان	تحقق
جێ بەجێ بکەم	بجهـ بینم	أحقق
جێبەجێ	بجهـ ئینان	تحقيق
جێ گیربوون	ئاکنجی بوون	سكنوا

چ

چاپدراوەکان	چاپکری	المطبوعة
چالاکانەتر	چەلەنگتر	أنشط

چالاو	برک	حوض
چاروکەدار	چاروکدار	شراعية
چالایی یەک	چالەک	حفرة
چاپکاری	چاپکاری	الطباعة
چاوەڕوان	چاڤەرێ	انتظار
چاونەترس	چاڤ نەترس	شجاع
چاوی تێ بریم	بەرێخودا من	نظر الي
چاکەکەر	چاککەر	مصلح
چەپەڵ	چەپەڵ (پیس)	قذر
چەپاو	تالان/هێرش	نهب/غارة
چەپۆکان	دەست ل ئەردی دان	ضرب اليدين على الارض
چەرخ	چەرخ	عصر
چەشنە	جۆر	نوع
چەشن	جۆر/ڕەفتار/ڕەگەز	نوع/اسلوب/جنس
چەش	تام	ذوق
چەق	بنگەه	مركز
چەکوشکاری	چەکوچکاری	عمل بالمطرقة
چەوساندنەوە	زورداری/تەپەسەرکرن	ظلم
چەوسێننەوە	تەپەسەرکەن	يظلمونة/استغلال
چرپاند	پست پست کر	همس
چرنووک	پەنج	مخالب
چرکە	چرکە	ثانية
چریکە	ئاواز/قێژی	لحن/صراخ
چڕ	تیر/همبز	كثيف
چرچ ولوچەکانیدا	قورمچینێت وێ	تجعداته

چرچ	قورمچی	مجعد
چکۆڵە	بچویک	صغیر
چڵۆسک	بزوت	جذوة
چڵکن	پیس	وسخ
چڵ	چیلک/چەق/تا	غصن/فرع
چلەکانیانەوە	تاییێت وان	اغصانها/فروعها
چوکڵە	چوکلک/میل	رکزة/میل الساعة
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چۆقێ	چەق چەق	صکصکة الاسنان
چوارپێ یەک	گیانەوەرەک	حیوان
چوزانێت	چ دزانیت	ماذا یعرف
چنین	راچنین/چنین	نسج/قطف
چنگ	پەنج	مخالب
چێتر	تام	مذاق
چێشت	خوارن	أکل
چینێکیەوە	تەخەک	طبقة

ح

حەسانەوە	ڤەهوسیان/بێهن ڤەدان	استراحة

خ

خاچ هەڵگرەکان	خاچ هەلگر	الصلبیون
خاوێن	بژوین	نظیف
خاوەن	خودان	صاحب

خاوەند	خودان	صاحب
خانەکان	خانە	مراتب
خانووبەرە	ناڤمالی/ناڤاهی	أثاث/بناية
خایاند	ڤەکێشا	استغرق
خانەخوێ	مالخو/مێڤاندار	صاحب الدار/مضيف
خاوەن بیر	خودان هزر	مفكر
خەریک	مژویل	مشغول
خەریک کردبێت	مژویل کربیت	شوغلَ
خەڵکی رەشۆکی	خەلکێ ئاسایی	ناس عاديين
خەفەت	خەم	هم
خستووەتەگەر	بکارئێخست	شغل
خستەشەکانە	هەژاند	هز
خشڵ	خشڵ	مجوهرات
خشت و قنج	کەلپیچێ رەق	طابوق صلب
خوڕەم	بوش	غزارة
خولیا	حەز	رغبة
خوڕایی	هەروە	مجاناً
خونچە	بشکوژ	برعم
خول	خول/زڤرین	دورة/دوران
خولانە	زڤراندن	دوران
خوبووردن	قوربانی	تضحية
خورج	جهال/خرار	خرج
خوڕخوڕ	خورخور/مشێن	خرير الماء
خواوەند	خودێ	الله
خولی خواردبوو	زڤری بوو	دار

خوا	خودێ	الله
خوبەخت کردن	خوگری کرن	تضحية/فداء
خوری	هری	صوف
خونوێنێک	زارڤەکەرەک	ممثل
خولگە	زڤروک	مدار
خوڕاهێنان	بەردەوامی	بأستمرار
خۆر	تاڤ	شمس
خۆراک	خوارن	أكل
خۆی ڕاگرتووە	خوراگرتی یە	صمد
خۆڕاگیر	خوراگر	صامد
خۆهەڵناوێردن	خۆ بکیمتر دانان	تواضعوا
خۆ دەرخستن	ڤیستەڤال	استعراض .
خۆ خەریک کردنەوە	خومژویل کرن	اشغال نفسه
خۆرلادەر	رۆژلادەر (دەمژمێرا تاڤێ)	مزولة
خویانیان	ئەو بخو	بأنفسهم
خۆی تێدا حەشار	خو تێدا ڤەشارت	اخفى نفسه فيها
خۆش نووس	خۆش نڤیس	خطاط
خێرا	بلەز	بسرعة
خێراتر	بلەزتر	اسرع
خێرا خێرا	بلەز	سريعاً
خێڵەکە	مشەختبوون	هجرة
خێرخوا	خێرخواز	خيير

د

داب	تیتال/رەوشت	عادة

داباریِن	بارین/دادان	هطول/هبوط
دابڕژین	دارێژین	نصوغ
دابین کردن	دابین کرن	ضمان
داب و نەریت	رەوشت و تیتال	عادات وتقاليد
دابەزین	پەیابوون	نزول
دابنەوێنن	دیاربکەن	ليمثلون
دابهێنێت	داهێنیت	يخترع
داتاشێت	بتراشیت	ينحت
داپۆشرێت	بهێتە نخافتن	يغطى
داخ دەکات	داخ دکەت	يكويه/كيّ
داخراوە	داخستیە	مغلقة
داچێنێت	بچینیت	يغرس
دادەنرێت	دێ هێتە دانان	يوضع
دادپەروەری	دادپەروەری	عدالة
داد	داد	. عدل
دارستان	دارستان	غابة
داستان	داستان	رواية/ملحمة
داسەپێنن	بسەپینن	يفرضون
داسەپاند	سەپاند	فرض
داکۆکی	دوپاتکرن	تأكيد
داکوتابوو	بنەجهکربوو/قوتابوو	ثبت/دق
داگیرکەران	داگیرکەر	محتلون
داگیرکردن	داگیرکرن	احتلال
دامەزراندن	دانان	تأسيس/بناء
دامەزراوە	دانایە	مؤسس/مبنى

دامەزرێنرا	هاتە دانان	أسس
داماو	داماى	يائس
دامێن	دەهمەن	حاشية
دانەچۆقێ	چەق چەقا ددانا	شف الاسنان
دانەبڕێت	نەهێتە براندن	لا ينقطع
دان بەخوداگرتن	هەدار/خوراگرتن	صبر/تحمل
دانیشتوان	ئاكنجى	سكان
دانیشتبوو	روينشتبوو	جالس
دانەنواند	شورنەكر	لم ينكس
دان بنێت	دان پێدانێ بكەت	يعترف
دانەوێڵە	دەغل و دان	حبوب
دانەشەقەی باڵ	بهێزفرى	طار بقوة (بسرعة)
داهێناوە	داهێنایە/ئاڤراندیە	اخترع
داهێنراوە	هاتیە داهێنان	مخترعة
داهاتووە	داهێنایە	مخترعة
داهێنراوەكان	یێت داهێنای	المخترعة
داهێنانە	داهێنای	مخترعات
داهێنەر	داهێنەر	مكتشف/مخترع
داهێلان	داهێلان	انزال
دای دەگرێت	دێ هێتە روى كرن/ئینانە خوار/داگرتن	تغلف/تنزيل/ملئ
دای مەزراندووە	دانایە/ئاڤاكریە	اسس
دای گرتبووم	من رویكر/من ئینا خار	غلفت/نزلت
دای نەچاند	نەچاندن	لم يزرعها
دەبڕێتەوە	دێ هێتە برین	يقطع
دەبران	دبرن	أُخذت

دەبەست	دگرێدا	يربط
دەبەخشێت	ددەت	يعطي
دەبریسکایەوە	دتەیسی	يلمع
دەبەنگ	گەمشو/دەبەنگ	غبي
دەپەڕمەوە	دێ دەرباز بم	أعبر
دەپاڕێتەوە	داخوازێ دکەت	يتوسل/يدعي
دەتوانێت	دێ شێت	يستطيع
دەترتقێتەوە	ل تریقێنا ددەت	يضحك بقهقهة
دەتوژێتەوە	دێ ڤەکولیت	يحقق
دەجمێت	دێ لڤیت	يتحرك
دەچەسپێنێت	دێ چەسپینیت	يثبت
دەخولایەوە	دزڤری	يدور
دەحەسێتەوە	دێ بهێنا خو ڤەدەت	يستريح
دەدۆزینەوە	دێ بینین	نكشف
دەدرەوشانەوە	دتەیسین	لمعت
دەربار	کوچک	بلاط
دەڕۆم	دێ چم	اذهب
دەربرین	دەربرین	تعبير
دەرهێنەر	دەرهێنەر	مخرج
دەریا	دەریا	بحر
دەریاچە	دەریاچە	بحيرة
دەرەقەتی	دەرحەقێ وی	بحقه
دەروانێت	لهنداف	يطل
دەردەبڕیت	دێ دەربڕیت	يعبر
دەڕازێننەوە	دێ خەملینن	يزينون

دەرخواردی	خوارن دان	أطعام
دەروازە	دەروک	بوابة
دەروون	هناڤ	نفس
دەرەتانە	حەوینگەهـ	مأوى
دەرمانسازی	دەرمانسازی	صناعة الادوية
دەزگا	دەزگەهـ	مؤسسة
دەزرنگێتەوە	زرنگێن	يرن
دەژەند	زخت/داخکر	وخز/كيّها
دەژێنێتەوە	دێ ڤەژینیت	ينعش
دەسەلات	دەسەلات	سلطة
دەسەمۆ	کەهی	أليف
دەسەمۆکراوانەیە	کەهی کریە	أليفة
دەستکرد	چێکری/دەستکرد	صناعي
دەسوورێنەوە	دێ گەرێێن	يتجولون
دەسوڕامەوە	دگەریام	أتجول
دەستگیر	هاریکار/رێبەر	مساعد/مرشد
دەست خستن	مایی تێکرن	تدخل
دەسەپاندن	دسەپاندن	يفرضون
دەست و برد	دەمل دەست/لەز/چەلەنگی	حالاً/سرعة/نشاط
دەسنووس	دەست نڤیس	مكتوبة بخط اليد
دەست ڕەنگین	دەست ڕەنگین/کارزان	ابداع/ماهر
دەست بەردار	دەست بەردای	مبذر
دەستکاری	دەستکاری	تلاعب
دەسیسە	پیلان	مؤامرة
دەست بکەنەوە	هەلکێشن	يقلعون

دەسم دامێنتان	هیڤی ژ وە دکەم	أترجاكم
دەشبینین	دێ بینین ژی	نرى ايضاً
دەشتوانم	دێ شێم	استطيع
دەشت و دەر	ل دەرڤە	خارج
دەشگێرنەوە	ڤەدگێرن ژی	يرون
دەش بێتە	دێ بنە	يصبح
دەشتەکی	گوندی	قروي
دەشکێتەوە	دێ هژێیت	يرفرف
دەفر	ئامان	إناء/وعاء
دەکوڵنەوە	دێ ڤەکولن	يبحثون
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگونجێت	دێ گونجیت	يلائم
دەگێڕێتەوە	ڤەدگێڕیت	يروي
دەگمەن	بژارە	نادر
دەگوێزنەوە	دێ ڤەگوهێزن	ينقل
دەلەوەرێت	دێ چەریت	ترعى
دەمەتەقێ	دان و ستاندن	محادثات
دەمانەوێت	مەدڤێت	نريد
دەمم چەقی بە سینگی	دەڤێ من ما ب سینگێ وی ڤە	التصق فمي بصدرهِ
دەمەوێت	من دڤێت	أريد
دەنوێنێت	دیاردکەت	يمثل
دەنگەوەر	ئاخفتنکەر	ناطق
دەنا	ئانکو	أذن
دەنووک	دم	منقار
دەنیشێتەوە	دێ دا دەت	تهبط/تحط

دەنوقاند	دنقاند	يغمض
دەهاتەدی	بدەستڤە دهات	تحقق
دەهێنێنە دی	بدەستڤە دئینیت	يحقق
دەیویست	دڤیا	اراد
دەیان نێرێت	دێ وان هنێریت	يرسلها
دەیبەخشێت	دێ دەت	يعطي
دەینالاند	دنالی	كان يتألم
دەوەستێتەوە	دراوەستێت	يقف
دڕندە	دڕندە	وحشي/مفترس
درەخت	دار	شجرة
درۆ	درەو	كذب
دروشم	درویشم	شعار
درێغی	خەمساری	تقصير
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دڵڕفینە	دلڤەکەرە	مفرح/منعش
دلگیر	دلمای	حزين
دڵسوز	دلسوز	مخلص
دڵ دانەوە	خەم رەڤین	تسلية
دلنیایی	پشت راستی	طمأنينة
دڵ دەرەوەیەک	دل ڤەکەرەک	مسلي
دلنیابوون	پشت راستبوون	أطمئنان
دوادەکەوێت	گیرودبیت	يتأخر
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دوخ	سەروبەر	حالة/وضع
دۆڕاندوویە	دوراندی	خاسر

دۆ ڕاوە	دوراندیە	خسر
دۆزەخ	دوزەخ	جهنم
دۆزی یەوە	دیت	کشف
دۆزراوەتەوە	دیتی یە	اکتشف
دۆزیوەتەوە	ڤەدیتی یە	اکتشف
دۆڵ	دول	وادي
دۆزینەوە	ڤەدیتن	اکتشاف
دوورگە	گزیرتە/گراڤ	جزیرة
دووسەرە	دووسەرە	مقامین
دووژیرە	دووژیرە	بسطین
دووبۆرە	دووبۆرە	فارزتان
دوودل	دوو دل	متردد
دووپات کردوتەوە	دووپات کریە	أکد
دووخ	سەروبەر/رەوش	حالة
دووکەڵ	دوکێل	دخان
دیل	ئێخسیر	اسیر
دیاری کراوی	دیارکری	ظاهرة
دیتنەوە	دیتن	اکتشاف
دیویەتی	دیتی یە	رأی
دێرینەکان	دێرین	قدیم
دێبەر	زەڤی	حقل

ر

رابەری	رێبەری	ارشاد
رابگرین	بپارێزین/بخودانکەین/راگرین	نحتفظ/نربي/نوقف

رابواردنه	بوراندنه/خوشبیّری	قضاء القوت/ترفيه
رابوردووکان	رابردووی	الماضية
راپەراندن	بجه ئینان	تنفيذ
راپەرین	سەرهلدان	انتفاضة
راپەرن	سەرهلدەن	انتفظوا
راپەریو	سەرهلدای	منتفض
رادە	رادە	حد
رادەگریت	رادگریت/بخودان دکەت	يوقف/يربي
رادەگرن	رادگرن/بخودانکرن	يوقفون/يربون
رازاوەتەوە	خەملاندیه	مزينة
رازاندنەوە	خەملاندن	تزيين
رازاندبوویانە	خەملاندبوون	زينوها
رازاوە	خەملاندی	مزين
راز	نهێنی	سر
راژاندنی	هژاندنا وی	مرجحته
راژەندن	هژاندن	هز/مرجحة
راستەقینە	راست	حقيقي
راستگۆ	راستبێژ	صادق
راسپێری	شیرەت	نصيحة
راکێشاوە	راکێشایە	ممدد/راقد
راگرتە	کرێ گرتی	أجير/عميل
راگرە	راگر	ركيزة
راگرتووە	بخودانکریە	ربى
راهێنان	راهێنان	تمرين
راهێشتبوو	داهێلابوو	انزل

رای بهێنێت	فیرکەت	يعودها/يعلمها
رای دەکێشا	رادکێشا	سحب
رای کێشاوە	راکێشایە	ممدد
رایان ماڵین	رامالین	طهروها
راوێژ	شیرەت	نصيحة
راو	راڤ/نێچیر	صيد
ڕاوکەرێ	نێچیرڤانەک	صياد
ڕاوی کردوون	نێچیرکرن	اصطادها
ڕاووشکار	نێچیر	صيد
ڕەبەق	دەراندەر	مطلق
ڕەچەڵەک	بنەکوک/نبیات/نەژاد	اساس/اصل
ڕەچاونەکراوە	بەرچاڤ نەوەرگرتیە	لم يؤخذ بنظر الاعتبار
ڕەزامەندی	رازی بوون	موافقة
ڕەسەن	ڕەسەن	أصيل
ڕەساوە	بەرفرەهـ	واسع
ڕەشۆکی	ئاسایی	عادي
ڕەشەکوژی	کوشتنا ب کوم	القتل الجماعي
ڕەگ و ریشە	رهـ و ریشاڵ	جذور
ڕەنگ رشتن	نەخشەکێشان	تخطيط
ڕەنجەڕۆ	بێ بەخت	سيء الحظ
ڕەنجی شان	کەدادەستی	كد الذراع
ڕەنووس	هژمار	رقم
ڕەنووس ناس	هژمارناسی	علم الارقام
ڕەوینەوە	ڤەرەڤین	تبدد
ڕەورەوە	خرخال	عجلة

ڕەوت	ڕەنگی ڕێڤەچوونێ	هيئة المشي
ڕستن	ڕستن	غزل
ڕق و کینە	کەرب و کین	حقد
ڕقەبەری	نەیاری	عداوة
ڕماند	هەرفاند	هدم
ڕمبازی	ڕم هاڤێتن	رمي الرمح
ڕوانگە	ڕوانگە/دیتن	مرصد/منطلق
ڕواڵەت	سەروسیما	مظهر
ڕۆژگار	سەردەم	عصر
ڕۆژهەلات	ڕوژهەلات	الشرق
ڕۆژئاوا	ڕوژئاڤا	الغرب
ڕۆژاوا	ڕوژئاڤا	الغرب
ڕۆڵەکان	کوڕ	ابناء
ڕۆزی	قویت	رزق
ڕۆژگیران	ڕوژگرتن	كسوف
ڕۆشنایی	ڕوناهی	ضوء
ڕۆچوون	پەتشین	خسف
ڕووی تێ کردین	ل مە نێری	نظر الينا
ڕووی داوە	ڕویدایە	حدث
ڕووداوە	ڕویدایە	حدث
ڕووپەڕە	بەریەر	صفحة
ڕووخاوە	هەرفتی یە	مهدم
ڕووبەر	ڕوبەر	مساحة
ڕووەکان	ڕوی	سطوح
ڕێژکردن	ڕێژکرن	صب

ڕێبواریشیان	ڕێبازا وان	نهجهم
ڕێبوار	ڕێبوار/ڕێڤینگ	مسافر/عابر سبيل
ڕێگاوبان	ڕێ وپر	طرق وجسور
ڕێکخراوی پێشەنگان	ڕێکخراوا پێشەنگان	منظمة الطلائع
ڕێژە	ڕێژە	نسبة
ڕێ بەدێ یی	ڕێبەری	ارشاد
ڕێک کەوتن نامە	ڕێکەفتن	اتفاقية
ڕێی پێ نەبردوون	چ ڕێ نەبرنێ	لم يفهموا

ز

زایین	زایین	ولادة
زانستە سروشتیەکان	زانستێت سروشتی	العلوم الطبيعية
زانا پێشینەکان	زانایێن پێشین	العلماء القدامى
زەبروزەنگ	دژواری	عنف
زەردەخەنە	گرنژین/بشکورین	ابتسامة
زەلکاو	گوم	مستنقع
زەلیل	رویل	دفلة
زەمین	ئەرد	ارض
زەوی زار	زەڤی زار	عقارات
زەوت دەکردن	زەبت کرن/ژێ ستاندن	استولوا عليها/اغتصبوها
زەنگ	زەنگل	جرس
زەوی	زەڤی	ارض/حقل
زرێ	زری	درع
زرێ و قەلغان	زری و مەتال	درع

زری پوش	زری پوش	لابس الدرع/مدرع
زل زل	مەزن مەزن	ضخم
زل بوو	مەزن بوو	تضخم
زبر	زڤر	خشن
زۆنگاو	گوم	مستنقع
زویربیێت	سل بیت	يزعل/يضجر
زێرکفت	زێرکرن	تذهب
زورانبازی	خولێدانک	مصارعة
زیندەوەران	زیندەوەر	احياء

ژ

ژمارەژمێر	پێ ژمیرە	حاسوب/حاسبة
ژمارەگەری	هژمارتن	حسابات
ژماریار	ژمێریار	محاسب
ژوانەکان	ژڤان	مواعيد
ژیرانە	ژیرانە	بتعقل
ژیوار	ژیوار	حيوي
ژێ	ژێ	وتر
ژمارەبەندی	پێ ژمێر	حاسبة

س

ساکار	بساناهی	بسيط
سادە	سادە	بسيط
ساعاتی خۆر	دەمژمێرا تاڤێ	ساعة شمسية
ساعاتی لمی	دەمژمێرا خیزی	ساعة رملية

سایه	سیبەر	ظل
سایەقە	زەلال	صافي
ساماڵ	زەلال	صافي/رائق
ساختمانەکان	ئاڤاهی	بنايات
سازگار	زەلال	عذب
ساویلکە	ساویلکە	بسيط/ساذج
سامان	سامان	ثروة
سەرتاش	سەرتاش	حلاق
سەرم سوورِما	حیبەتی بووم	أندهشت
سەرگوزەشتە	رویدان/چیروک	حادثة/قصة
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەرپەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەرەکی	سەرەکی	رئيسي
سەرەتاتکێ	لێنێرین بدزیڤە	النظر سراً
سەرزەنشت	پاشڤەبرن	توبيخ
سەرقاڵی	مژویل	مشغول
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة
سەرەونخون	سەرنشیڤ	مقلوب
سەرنج دان	سەرنج دان	انتباه
سەرسام	حێبەتی	مندهش
سەرشان	سەرمل/بستوڤە	على عاتق
سەرزەوی	سەرئەردی	على الارض
سەریان سوورِدەمێنێت	حێبەتی دبن	يندهشون
سەربازەکان	سەرباز	جنود
سەری دانەنواند	سەرێ خو شورنەکر	لم يخضع

سەری هەڵبری	سەریّ خو راکر	رفع رأسه
سەری لیّ شێوابوو	حێبەتی بوو	اندهش
سەنگ	سەنگ	وزن/ثقل
سەکۆ	سلاڤگەھ/رێبار	منبر/منصة/رصيف
سەیر	ئەنتیکە/سەیر	عجیب
سەپێنراو	سەپاندی	مفروض
سەیروسەمەر	سەیروسەمەر	عجیب غریب
سەوز	کەسک	اخضر
سەخت	دژوار	صعب
سەدە	سەدساڵ	قرن
سەیرودوورانە	سەیر و دویر	عجیب و بعید
ستەمکار	زوردار	ظالم
ستوون	ستوین	عمود
ستایش	پەسن	مدح
سپاردە	شیرەت	نصیحة
سک	زک	بطن
سروشت	خورست	طبیعة
سوارەداب	تیما سوارچاکان	فرقة الفرسان
سوارچاکی	سوارچاکی/فێرسی	فروسیة
سوپا	لەشکەر	جیش
سۆڕکراوەتەوە	قەلاندیە	محمصة
سووتێنەر	سوژەک	جارف
سووک	سڤک	خفیف
سووچێک	سەرپێچی/گونەھ/قولاچ	مخالفة/خطیئة/زاویة
سووچەوە	سەرپێچیەک/گونەھەک/قولاچەک	مخالفة/خطیئة/زاویة

سوود	مفا	فائدة
سوور	سوور	احمر
سنوور	توخیب	حدود
سنوورگر	سنوورگر	محتل
سیس بوون	چرمسین	ذبلت
سیما	سیما	ملامح
سیاهی	سپی	ابیض
سیاهه	تومار	سجل
سێبەر	سیبەر	ظل

ش

شادی	دلخوش	سعادة
شادمانی یەمان	دلخوشیا مە	سعادتنا
شاد	دلخوش	سعید
شادمان بوو	دلخوش بوو	سُعِدَ
شار	باژێر	مدینة
شارراوەکان	ڤەشارتی	مخفي
شارراوەتەوە	ڤەشارتی یە	مخفیة
شارستانەتی	بازێراتی	حضارة
شان	مل	کتف
شان و شکۆی	ژ هەژی	عظمة/لائق
شانازی	شانازی	افتخار
شاگرد	قوتابی/خویندکار	طالب
شاهانە	پاشاتی	ملکي
شاخ	چیا	جبل

شەپۆل	پێل	[illegible]
شەقام	جادە	شارع
شەقڵ	شەقل/دەست و دار	طابع
شەماڵ	بایێ سپێدێ	نسيم
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شەونم	خوناڤ	ندى
شەونخون	بێ خەوی	سهر
شەیدابوون	شەیدابوون	اعجبوا
شەوگار	شەڤ	ليل
شت	تشت	اشياء
شت و مەکەکان	تشت و مشت	اشياء
شتانەمان	تشتێت مە	اشيائنا
شکۆ	ژ هەژی	لائق
شکانەوە	شکەستن	انكسار
شل ناکات	گوهـ نادەت	لا يصغي
شمەک	پەرتال	بضائع
شمشاڵ	بلویل	ناي
شمەکیش	پەرتال ژی	بضائع ايضا
شنە	بایەکێ هێدی	نسمة
شوێن	جهـ	مكان
شوێنێک	جهەک	مكان ما
شوێنەوار	شوینوار	آثار
شوێن ڕەوتی	شوین پێ/دەوس	آثار قدمية
شوێن کەوتوەکان	دویف کەفتی	المتابعة
شورەکات	ئەردێ بخوێ	ارض ملحية

شۆخانه	جوان	جميل
شۆسته	پیاده رێ/ڕێبار	رصيف
شۆڕشگێڕەکان	شورەشگێر	ثوار
شۆڕە	سوێر	مالح
شۆڕەسوار	فێرس/سیارێ جلک درێژ	فارس
شوورەیی	فهێتی	عيب
شوورا	شوێرهە	سور
شووم	کوڕ	مشؤوم
شینایی	شینکاتی/کەسکاتی	خضرة
شێ دار	شهدار	رطب
شێ پێ دانەوە	دێراندن	ترشيح

ع

عەودال	عەبدال/مژویل	الذي يبحث عن شيء/مشغول
عەماراو	ئەمبار	خزان
عەماراوێک	ئەمبارەک	خزان

ف

فەرمانڕەوایی	دەسهەلاتداری	سلطة
فەرمانڕەوا	فەرماندە	قائد
فەرماندار	فەرماندە	قائد
فەڕەنگەکان	ئورپی	أوربيين
فەرامۆش	ژبیرکرن	نسيان
فرە	گەلەک/مشە	كثير
فراواترین	بەرفرەهترین	اوسع

فرمێسک	روندک	دموع
فوارەیەکی	ئاف چزکەک	نافورة
فوو	پفدان	نفخ
فووکەرە	زڤنگ	نفاثة
فیزیان	مەزناهیا وان	كبريائهم
فیرۆ	هەروە	سوداً

ق

قاپ	ئامان	صحن
قاچ	پێ	قدم
قاچیان	پێت وان	قدمهم
قازانج	مفا	فائدة/ربح
قاچاغ	قەچاغ	تهريب
قاوغ	کەڤل و ژانک	جلد
قەراڵ	قەرال	امبراطور
قەدەغە	بەربەند	منع
قەدەکە	قورم	جذع
قەلغان	مەتال	درع
قەلەمبازێک	قولپینکەک	قلبة
قەلاچووکردن	ژناڤبرن	مكافحة
قەوارە	قەوارە	حجم
قسڵ	کسل	كلس
قسەیەکی نەستەق	گوتنەکا مەزنان	قول مأثور
قوڕ	تەقن	طين
قوربانی	قوربانی	تضحية

قورقوشم	رساس	رصاص
قۆڵ	مل	كتف
قووڵی	کویری	عمق
قووڵاتی	کویراتی	عمق
قین	کین	حقد
قیژە	قیژی	صرخة

ک

کارامە	کارزان	ماهر
کارگە	کارگەھ	معمل
کارێکی ئەوەتو	کارەکێ وەسا	عمل هكذا
کارمەند	کارزان	ماهر
کاروانچی	کاروانی	مسافر
کاریگەرانە	کارتیکەر	مؤثر
کاربەدەست	کاربدەست	مسؤول/موظف
کارێز	کارێز	مياه جوفية
کاس	گێژ	دائخ
کاسە	ترار/کاس	طاسة/كأس
کاکیلەکان	بڕەڕ	قواطع
کارگوزاری	خزمەتکاری	خدمة
کاڵ و کرچ	نەگەهشتی/کەرک	غير ناضج/فجة
کامەرانیمان	دلخوشیا مە	سعادتنا
کام	کیشک	أي
کامتان	کیشک ژ هەوە	ايكما
کاکەڵێ	برایو	أخي

کارەپێشوەکەیان	کارێ وان یێ بەرێ	عملهم القديم
کارەسات	دەردەسەری	كارثة
کاڵ بوو	سوربوو	إحمرَّ
کانیاو	کانی	ينبوع
کەڕەنا	بوقی	بوق
کەرەستە	کەرەستە	مادة
کەسیرە	قەرمی	مصاب بالبرد
کەساس	خەمبار	حزين
کەشتی	گەمی	سفينة
کەشتی یەوانی	گەمیڤانی	ملاحة
کەڵک	مفا	فائدة
کەللە	سەر	رأس
کەڵە شاخ گرم	دەرمانکەرێ مللی مە	أنا مضمد شعبي
کەلاوە	کاڤل	خرائب
کەڵکەڵە	حەز/هزر	رغبة/فكرة
کەلێنێک	کولینەک	فتحة/منفذ
کەندەلان	نهال/کەند	منخفض/خندق
کەنێزەکێکی	هەڤالبەندەک	مرافقة/وصيفة
کەنار	کەنار	ساحل
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەواتە	ئانکو	اي
کەواتە گوایە	ئانکو چێدبیت	اي يكون
کەوتەکڕ	کورک بوو	رقدت
کپ	بێدەنگ	صامت
کتێبخانە	کتێبجانە	مكتبة

کردار	کریار	عملية
کرمۆکەکان	کرمک/میروک	دودة/يرقة
کردەوەیەک	کریارەک	عملية
کز	لاواز	ضعيف
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کوششکارە	زیرەکە/خەباتکەرە	مجتهد/مناضل
کوشندە	کوژەک	قاتل
کولۆلی	هەژار/بەلنگاز	فقير/مسكين
کوێر	کورە	اعمى
کوێربیتەوە	کورەبیت	يعمى
کوێربوو	کورەبوو	عمي
کوێرکەنەوە	کورەکەن	اعموه
کوێرەوەری	کوراتی	جهل
کوڕێنی	کوڕینی	فتى
کوڕگەل	گەلەک کوڕ	مجموعة اولاد
کوسپ	ئاستەنگ	معضلة
کوتووپڕ	ژنشکێڤە	فجأة
کوتاندنەوە	قوتان	دق
کوڵ	فویریان	غليان
کوڵ بخات	ب فویرینیت/کێم کەت	يغلي/يقلل
کوژاندنەوە	ڤەمراندن	اطفاء
کوژاونەتەوە	ڤەمراندینە	مطفية
کۆترەوانی	کۆترباز	مطيرچي
کۆچەرەکان	کوچەر	مهاجرين
کۆکینێکی	کوخینەک	گحة

کۆڵی نەداوە	خۆ نەدایە دەست	لم يستسلم
کۆن	کەڤن	قديم
کۆچی دوایی کرد	مال ئاڤایی کر	توفي
کۆڕیەوە	کوما ویَ	في تجمعه
کۆرپە	بچویک/ساڤا	صغير/طفل
کۆت	زنجیر	سلسلة
کۆهسار	چیا	جبل
کۆشکێک	قەسرەک	قصر
کۆ ئەندام	کۆندام	جهاز
کۆڵەکە	ستوین	عمود
کۆڕە	کوڕ	ندوة
کۆڵبەر	بارهەلگر	حمال
کۆڵ	بار/مل	حمل/كتف
کۆتری نامبەر	کۆترا نامەبەر	حمام زاجل
کۆمەڵگا	جڤاک	مجتمع
کۆیلەتی	بن دەستی/بەنیاتی	عبودية
کۆچیان کرد	مشەختبوون	هجروا
کۆنەپەرست	کەڤنەپەرست	رجعي
کووتاڵ	پەروک	قماش
کێڵگە	زەڤی	حقل

گ

گاڵتە	ترانە	هزل
گاڵتەچی	ترانەکەر	هزلي
گەچ	گێچ	جص

گەرەگ	تاخ	محلة
گەرادانێن	خەرزا ددانن	تضع البيوض
گەردوون	ئاسمان/بیاڤ	فضاء
گەرد	توز	غبار
گەرم و گوڕی	کەلاگەرمێ	ذروة الحر
گەڕاڵ	گەرۆک/گەریدە	سائح/جوال
گەروو	گەروی	بلعوم
گەشەسەندن	گەشبوون/وەرارکرن	نمو/تطور
گەشت و گوزار	گەشت و گوزار	السياحة والسفر
گەشتە	سەیران	سياحة
گەشەپێدان	وەرار	نمو
گەند	پیس/درەوکەر	رديئ/كاذب
گەورەکراوی	مەزن کری	مكبر
گەوجانە	گەمشو	غبي
گەلاکان	بەلگ	اوراق
گەمارۆ	دۆرپێچدان	حصار
گەیەنرانە	گەهاندنە	وصلت
گرێ کوێرە	ئالوز	معقد
گرژ	تێک چووی	متقلص
گژ	گژ/پەیت	نشط/منتصب
گزنگ	تیروژک	اشعة
گسک	گێسک	مكنسة
گفتە	گوتن	قول
گفتوگو	دان و ستاندن	محادثة
گلەیی	گازندە	شكوى/عتاب

گل	نێش	ألم
گل بداتەوە	گرێل بیت	تتدحرج
گل دەداتەوە	دێ هێتە وەرگیران	تقلب
گل دانەوە	پاش ئێخستن/ئەمبارکرن	ادخار/حزن
گوزەردەکەن	دەربازدبن	يعبرون
گوزەر	گەریان/دەربازبوون	تجوال/عبور
گوزەران	ژیار	معيشة
گولاو	گولاڤ	عطر
گوێ شل ناکات	گوه نادەت	لا يصغي
گوێ شل بکات	گوه بدەت	يصغي
گومڕا	چەپەڵ	خبيث/سافل
گوشاد	دلخوش	سعيد
گوێ رایەڵی	گوهداری	طاعة/اصغاء
گورج	پەیت	نشط
گورج و گۆڵ	پەیت	نشط
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل
گواستووتەوە	ڤەگوهاستیە	منقول
گویا	ئاخفتنکەر	متحدث
گوڕ	زاغ/هێز	قوة
گوێ درێژ	گوه درێژ	حمار
گومەزە	گونبەت	قبة
گۆرانی	ستران	اغنية
گوێزراوە	ڤەگوهاستیە	منقولة
گۆڕاو	گوهوری	متغير
گۆڕانکاری	گوهورین	تغيرات

گۆێزان	گویزان	موس
گۆشەگیری	ڤەدەری	عزلة
گۆ و گوچان	کاشوانێ/یاریەکا کەڤنە	لعبة قديمة
گیرۆدە	کەتیە ریپێ	متورط
گیرفان	بەرویک	جيب
گیرخواردنەدا	دوو دلی یا من	ترددي
گیربکات	پێڤەنیت	يثبت/يلصق
گێتی	جیهان	عالم

ل

لاق	پێ	ساق
لابەریت	راکەی/لادەی	ترفع
لادەدات	سەرپێچیێ بکەت	يخالف
لادەدەن	سەرپێچیێ دکەن	يخالفون
لادێکان	گوند	قرى
لارێ	رێبار	طريق فرعي
لاجانگەکان	جهنیک	صدغ
لاسایی	زارڤەکرن	تقليد
لاسەنگ	نەهەڤسەنگ	غير متوازن
لافاو	لێفان	فيضان
لانک	لاندک	مهد
لاتی	هەژاری	فقر
لادەستە	رەخ	جانب
لەئەستوگری	پێگیری/بستوخوڤەگرتن	التزام/على عاتقه
لەبری	ل شوینا	محل

لەپیناوی	پیخەمەتی	من أجل
لەپەمەوەیە	ب لەپێ من ڤەیە	في راحة يدي
لەرە	ئاواز	لحن/نبرة
لەڕ	لاواز	ضعيف
لەسایەی	لژێر سیبەرا	تحت ظل
لەسەرپشت	ڤەکری	مفتوح
لەمەوبەر	ژنهو پێڤە	من الآن فصاعداً
لەم لاوە	ل ڤی ئالی/ژنهو پێڤە	في هذا الجانب/من الآن
لەمەوپێش	بەری نوکە	قبل الآن
لەناوبەرێت	بهێتە ژناڤبرن	تبيد
لەناوی بەرن	ژناڤ ببەن	اوبيدوا
لەناکاو	ژنشکێڤە	فجأة
لەناوبرد	ژناڤبر	أباد
لەولاوە	ل وی ئالی	ذلك الجانب
لق	تا	غصن/فرع
لق و پوب	تا و چەق	غصن وفرع
لکاندن	نویساندن	لصق
لوچە	پێچە/تا	ثنية/غصن
لۆکە	پەمبی	قطن
لۆرەلۆرەکان	لورین	ترنيمات
لووتکە	گوپیتک	قمة
لووتکەکەش	گوپیتکا وی ژی	قمته
لنگەفرتێکان	لیتک/زیچک	رفس بالرجل
لێوار	لێڤ/رەخ	حافة
لێکدراوی کیمیاوی	تێکەلێ کیمیاوی	مركبات كيمياوية

لێ بوردن	لێ بورین	عفو
لێلایی	نخێف/تاری	غشاء/ظلام
لێفە	لحێف	لحاف
لێ دەوەشێتەوە	ژێ چێدبیت	يصدر منه
لێ هاتوو	ژێ هاتی	لائق
لێ تەرینەوە	ژێ دویرکەفتن	الابتعاد عنه
لێم بتەرێتەوە	ژمن دویرکەڤیت	يبتعد عني
لێ بوەتەوە	ژێ پەیدا بوویە	تفرع منه
لێ داوە	کولی	حفر
لێ بۆایە	لێ بوو	راغب
لێ نەدەبڕا	ژێ نەدهاتە برین	لم يقطع عنها
لێ بکوڵینەوە	لێ ڤەکولین	نبحث عنه
لێکوڵینەوە	ڤەکولین	بحث
لێ ی دەخورێت	دێ هاژوت	يسوق
لێک دەئاڵێن	تێک دئالیێن	تتداخل
لێ یا گەراباتیایە	ژێ گەریابای	تركتها
لێ فڕاند	ژێ رەڤاند	نهب منه
لێ ی وورد دەبوومەوە	لێ هویر دبووم	دققت فيها
لێ یان کۆڵیوەتەوە	لێ ڤەکولی	بحث عنها

م

ماتەمینی	بەهیداری	تعزية
مات دابوو	دمتبوونێ دابوو	في سبات
ماسوولکەکان	زەڤلەک	عضلات
مافووری دەستکر	مەحفیرا دەستکرد	سجاد يدوي

مامەڵە	معاملەت	معاملة
مام ناوەندی	ناڤین	وسط
مانگ	هەیڤ	قمر
مانگ گیران	هەیڤ گرتن	خسوف
مانگی دەستکرد	هەیڤا دەستکرد	قمر صناعي
ماندوو	وەستیان	تعب
ماندوویەتیدا	د وەستیانێ دا	في التعب
ماندووی کردبوو	وەستاندبوو	أتعبهُ
ماوە	دەم/مەودا	وقت/مسافة
ماوەیەک	دەمەک	وقت
مەبەست	مەرەم	غرض
مەرام	مەرەم/مەرەق	غرض/رغبة
مەرگ	مرن	موت
مەڕ	پەز	غنم
مەردایەتی	میرخاسی	شجاعة
مەرەکەب	مەرەکەب	حبر
مەزانە	نیزیکی	تقريبي
مەست	سەرخوش	سكران
مەشق	مەشق	تدريب
مەشقی لەش	مەشقا لەشی	تدريب الجسم
مەقەست	مەقەس	مقص
مەلیک	باڵندەک	طير
مەڵبەند	بنگەهـ	مركز
مەلوانی	مەلەڤانی	سباحة
مەلۆتکە	ساڤا	رضيع/الطفل المقمط

مەودا	بیاڤ/دویراتی	مجال/مسافة
مەنزل	ئیزگەھ	محطة
مەنجەنیق	ئامیرێ شەری یێ بەر هاڤێتنێ	منجنیق
مەینەت	دەردەسەری	محنة
متمانە	ب هیڤیا خوڤە	اعتماد
مرازانە	مەرەم/مەرەق	غرض/رغبة
مرۆ	مرۆڤ	انسان
مرۆڤ پرووکێنێ	مرۆڤی دوەستینیت	ینهك قوی الرجل
مزگەرەکان	سەفار	الصفارون
مژدە	مزگینی	بشری
مس	سفر	نحاس
مسکاری	سفرکاری	عمل النحاس
مشەمڕ	بەرفرەھ	واسع
مشتوو	دەستک	مقبض/یدة
ململانێ	هەڤرکی	منافسة
مل	ستو	عنق
موچوورکە	لەرزین	ارتعاش
مووروو	مورک	خرز
مێژینە	کەڤن/ژمێژە	قدیم
مێژینەکانیان	کەڤناتیا وان	قدمها
مێژوو	دیروک	تاریخ
مێژوونووسان	دیروک نڤیس	مؤرخین
مێروولە	مێری	نمل
مێرووکوژ	مێری کوژ	مبید الحشرات
مێشوولە	پێشوی	بعوض

مێردەزمە	کابیس	کابوس
میزراح	ناعور	مزراع
میوە	فێقی	فاكهة
میلکە	میلکە	مسلة

ن

ناپەسەندی یەکی	نەباشیەک/سەرداچوونەک	غير مقبول/مرفوض
ناجوولێن	نالڤن	لا يتحركون
ناخ	هناڤ	اعماق
نارنجوک	نارنجوک	قنبلة يدوية
نارەوا	نەڕەوا	غير شرعي
نازەنین	جوان	جميل
ناسک	نازک	ناعم
ناشێ	ناچێبیت	لا يمكن
ناشارمەوە	ناڤەشێرم	لم اخفي
ناکاو	ژنشکێڤە	فجأة
ناگوێزرێتەوە	ناهێتە ڤەگوهاستن	لم تنقل
نامەبەری	پوستە	بريد
نامەدەنگی	نامەیا دەنگی	رسالة صوتية
ناوچە	دەڤەر	منطقة
ناوچەوان	ئەنی	جبين
ناوچەقی	بنگەه	مركز
ناوبانگی	بناڤ و دەنگی	سمعة/شهرة
ناودار	ناڤدار	مشهور
ناوەشێتەوە	ژێ چینابیت	لم يصدر منه

ناونرا	ناڤ لێنا	سميت
نای درکێنم	بەلاڤەناکەم	لم أنشرها
نایاب	بژارە	نادر/ممتاز
نەبڕاوە	نەهاتیە برین	لم ينقطع
نەبەخشیومە	من نەدایە	لم يعطي
نەخش	نەخشە	خريطة
نەخشەکاری	نەخشە دانان	تصميم
نەخایاند	ڤەنەکێشا	لم يستغرق
نەخۆشەوانی	تیمارکاری	تمريض
نەدەدۆزرایەوە	نەدهاتە ڤەدیتن	لم يكتشق
نەدۆزراوەتەوە	نەهاتیە ڤەدیتن	لم يكتشف
نەدەکێشایەوە	نەدکێشا	لم يسحب
نەریت	تیتال	عادات/تقاليد
نەژاد	نەژاد	أصل
نەشیتوانی	نەشیا	لم يستطيع
نەشاررابێتەوە	نەهاتبیتە ڤەشارتن	لم يخفي
نەشتەرکاری	نشتەرگەری	عملية جراحية
نەمام	شتل	شتلة
نەقیزەی	دارێ هاژوتنا کەری	سوط
نەکۆڵرێتەوە	نەهێتە ڤەکولین	لم يبحث
نەوی یەکان	نزمی	انخفاضات
نەوی	نزمی	منخفض
نەوەکان	بەرەباب	اجيال
نەوەشێرێت	نەهێتە ڤەشارتن	لم يخفى
نەیهێشت	نەهێلا	لم يرضى

نرخ	بها	قيمة
نقوم دەبێت	بن ئاف دبیت	يغطس
نکوولی	ماندەلکرن/حاشاتی	نكران
نهۆم	تەبەق	طابق
نهێنی	نەپەنی	سر
نواندن	نڤاندن	تنويم
نوێنەرێک	زارڤەکەرەک	ممثل
نویکاری	نویکاری	تجديد
نوغروی کرد	وێرانکر	هلك/دمر
نۆرە	گەر	دور
نوکەند	نوی کەند	قناة
نۆکەر	کرێ گرتی	عميل
نووک	نکل	منقار
نورساندمی	ئەز همبێزکرم	احتضنني
نیشتەجی بوو	ئاکنجی بوو	سكن
نیوەرواندا	دنیڤرودا	في الغداء
نیگارکاری	نیگارکاری	نحت
نیاز	مەرەم	غرض
نیمچە دوورگە	نیڤ گزیرتە	شبه الجزيرة

هـ

هاتە گۆڕێ	پەیدابوو	ظهر
هاژە	مشێنا ئاڤێ	خرير الماء
هاڵ و هەواڵ	دەنگ و باس	حال و احوال
هاوڕێ	هەڤال	صديق

هاورێتان	هەڤالێ هەوە	صديقكم
هاودەنگن	هەڤ دەنگن	متشابهة الاصوات
هاوبەشیمان	پشکداریا مە	اشتراكنا
هاوچەرخ	هەڤ چەرخ	معاصر
هاوسانی	وەکهەڤ	مساواة
هاوتا	هەڤکویف	نظير
هاندان	هاندان	تشجيع
هەتیو	ئێتیم	يتيم
هەرکام	هەرکیشک	اي كانت
هەرا	هەرا	ضوضاء
هەردوولەپی	هەردوو لەپێت وی	يديه
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەرمێ	هرمیک	عرموط
هەرەشە	گەف	تهديد
هەشیانە	یێت هەین ژی	يوجد ايضاً
هەلاتن	رەڤین	هروب
هەلگیرسا	هەلبوو	اشتعل
هەلگیرساندن	هەلبون	اشتعال
هەلدەدایەوە	ڤەدا/وەرار	نصبت/نمو
هەلبەستێک	هوزانەک	شعر
هەلێک	دەلیڤەک	فرصة
هەلس و کەوت	رەفتار	تعرف
هەڵ دێت	دهەلیت	تشرق
هەڵ دەچێت	شین دبیت	تنبت
هەڵەداوان	لەز	استعجال

هەڵ بكات	وەرارێ بكەت	تنمو
هەڵە	شاشى	خطأ
هەڵوەشاندبووەوە	هەلوەشاندبوو	ألغي
هەڵى دەسوڕێنێت	دگێریت/دزڤرینیت	يدير/يدور
هەڵاتووە	رەڤى يە	منهزم
هەڵچنى	كوم كر/هلچنى	جمع
هەڵیان دەتەكاندن	دادقوتان	نفضوها
هەڵ خلیسكاوە	تەحسى يە	انزلق
هەڵ دانەوە	هەلدان	ازاحة
هەڵ دراوەتەوە	خرڤەكريە	جمعت
هەڵدرا	بەردا/فراند	اطلق
هەڵچوو	فيريا/بلندبوو	تهيج/ارتفع
هەڵاوێردە	بژارە	ممتاز/نادر
هەڵگەرابوو	وەرگەريابوو	انقلب
هەڵسووڕان	برێڤەبرن/زڤرين	ادارة/دوران
هەڵێنجراون	وەرگێرابن	مترجمة
هەڵبەزین	خوهاڤێتن	طفر
هەڵپە	هەو	حملة
هەڵ دەگەرا	وەرگەريا	تحولت
هەڵیان كوتا	هێرش كر	هجموا
هەڵ دەدرێت	دهێتە فراندن	تطلق
هەڵ ڕشت	رشت	انسكب
هەڵى بژارد	هەلبژارد	انتخب
هەڵگیرابووم	من هەلگرتبوو	حملت
هەڵ دەسووڕێت	دزڤريت	يدور

هەڵکەوتووە	پەیدابوویە/ناڤدارە	ظهر/مشهور
هەڵ بڕیوە	بلند بوویە	ارتفع
هەڵ ماڵی	راکر	رفع
هەڵی دایەوە	دەست پێکر	بدأ
هەڵیان دەسووراند	دگێران	أداروا
هەڵی دەداتە دەرەوە	دەردئێختە دەرڤە	يخرجها
هەڵهێناو	هەلاتی	مشرق
هەڵسان	رابوون	استيقاظ/قيام
هەڵکەووتویان	ناڤداریا وان	شهرتهما
هەلکەن	کولان	حفر
هەڵ نەدەکەوت	بناڤ و دەنگ نەبوو	لم يشتهر
هەڵواسرابوو	پێ هەلاویستیبوو	معلقة
هەڵدەبڕێت	هەل ددەت	يرفع
هەڵناگیرێت	ناهێتە هەلگرتن	لا يحمل
هەڵدەیتە	پاڤێیتە	ترمي
هەڵ دراوەتە	کوم کریە	مجمعة
هەڵدانەوانەوە	وەرگێران	تقليب
هەڵ نەستاوی	نەرابووی	لم تستيقظ
هەڵم بستێنێت	من هشیار کەت	يستيقظني
هەڵدایەوە	هەلدا	ازاح
هەڵ گوزن	هلکێشاینە	موفوعة/مسحوبة
هەڵ گوستن	هلکێشان	رفع/سحب
هەڵ گوستا	هلکێشا	رفعَ/سَحَبَ
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوڵ	پێکول	محاولة

هەوڵ دەدات	پێکولێ دکەت	يحاول
هەوڵ بدە	پێکولێ بکە	حاول
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەوڵمان دەدا	مە پێکول دکر	حاولنا
هەوڕ	ئسفەنج	اسفنج
هەوڵ و تەقەلا	بزاڤ	محاولة
هەنگاو	پێنگاف	خطوة
هەنگ	مێشا هنگڤینی	نحل
هەناوناسی	هناڤ ناسی	باطنية
هەیوانێک	ئەیوانەک	ديوانية
هونەرەوەرانە	تەکنیکی	فني
هوریا	هەرا	ضوضاء
هونەربازی	هونەربازی	تفنن
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هۆیەکان	ئەگەر/فاکتەر	اسباب/عوامل
هۆڵ	هوڵ	قاعة
هۆڕاوە	گوم	هور
هۆز	عەشیرەت	عشيرة
هێناوەتە ئاراوە	پەیداکریە	أوجد
هێواتر	هێدیتر	ابطأ
هێلانە	هێلین	عش
هێلەهەوایی کان	هێلێت ئەسمانی	خطوط جوية
هێما	نیشان	علامة
هێلکاری	نەخشەکێشان	تخطيط

و

واباوبوو	وەسا بەلاڤەبوو	هكذا انتشرت
وا	وەسا	هكذا
وازیان هێنا	دەست ژێ بەردا	تركوا
وەچە	نەڤی/بەرەباب	جیل
وەدەست بهێنرێت	بدەستڤەبهێت	یحقق
وەرزشکار	وەرزشڤان	ریاضي
وەستا	هوستا	اسطه
وەشاندن	داوەشاندن	ظرب
وەیشوومە	کارەسات/بەلآ	کارثة/بلیة
وڕاق	چول	چول
ویستویە	ڤیایە	رغب/طلب
ویستی	ڤیا	رغب/طلب
ویستراوەکە	ڤیای	مطلوب
وردورد	هێدی هێدی	ببطء
وێنەکێشان	وێنەکێشان	رسم
وێنەگرتن	وێنەگرتن	تصویر
وێنەگر	وێنەگر	مصور
وێنەکێش	وێنەکێش	رسام
وێڵ	دەربدەر	شرید/ضال
ووتە	بێژە/پەیڤ	کلمة
ووتار	گوتار	مقالة
ووزەلێ برین	بێ تاقەت کرن	أنهکهُ
ووزە	تێن	طاقة
ووردەوورده	پیچ پیچە	رویداً رویداً

ووردەکاری	هویر کاری	دقة العمل
وورە	وورە	معنويات
وورد دەبێتەوە	هویر دبیت	يدقق
ووچان	بێهن ڤەدان	استراحة
ووشک و برنگ	هشک/زوها	يابس/جاف
ووشکاو	هشکی	يابسة
وولاخ	دەوار	دابة

ی

یاد	هزر	ذاكرة
یاریدە	هاریکار	مساعد
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة/تعاون
یاسا	قانون	قانون
یەکە	ئێکە	وحدة
یەجگار	ئێکجار	كلياً

بیرکاری - پۆلا شەشێ

ئا

ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانکردنەوە	بساناهی کرن	تسهیل
ئاسایی	ئاسایی	اعتیادي
ئاست	ئاست	مستوى
ئامار	سەرژمێری	احصاء
ئافرەتێک	ژنکەک	امرأة
ئالف	ئالف/ئالیک	علف
ئاوریشم	ئارمێش	حریر
ئاوەزەکی	بیرەکی	ذهني
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەزموونەکانی گشتی	ئەزمونێت گشتی	الامتحانات العامة
ئەستوون	ستوین	عمود
ئەوسا	وەسا	کذلك
ئەندازە	ئەندازە	هندسة
ئەندازەیی	ئەندازەیی	هندسي
ئەنجام	ئەنجام	نتیجة/حاصل
ئارەزوو	حەز	رغبة

ب

باج	خویک	ضریبة
بازنە	بازنە	دائرة
بازرگان	بازرگان	تاجر

باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باقیمەنی	مایی	باقي
بالآیان	بەژنا وان	طولهم
بایی	بها	قيمة
بای نەدا	پویتە پێ نەکر	لم يهتم به
بەپیادەیی	ب پیادە	مشياً
بەدەگمەن	ب بژارە/ب کێمی	بأختيار/بندرة
بەرکەوت	بەرکەفت	ناتج القسمة
بەراوردبکەین	هەمبەربکەین	نقارن
بەرگ دروویەک	دروارکارەک	خياط
بەرزی	بلندی	ارتفاع
بەرهەم	درامەت	محصول
بەربڕین	بەری بڕینێ	قبل تقاطعها
بلندیا ڕوو لاکێشە تەریب	بلندیا رویێ لاکێشە تەریب	ارتفاع واجهة متوازي المستطيلات
بەرەو	بەرەف	نحو
ب زار	ب زار	شفهياً
بەشدراو	لسەرپشککری/لسەرلێکڤەکری	مقسوم عليه
بەشکراو	پشککری/لێکڤەکری	المقسوم
بەش	پشک	جزء
بەشەکۆمەڵە	پشکا کۆمەڵەی	جزء المجموعة
بەفربەست	بەفرگر	ثلاجة
بەکورت کردنەوە	ب کورت کرنێ	باختصار
بەکەڵک	مفادار	ذو فائدة
بەلای کەمەوە	ب کێمی	على الاقل

بەمەرجێک	ب مەرجەکی	بشرط
بەناونان	ب نافکرن	بتسمية
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەها	بها	قيمة
بەهای نەزانراو	بهایێ نەپەنی	قيمة المجهولة
بپێوە	ب پێڤە	قيس
بچووک کردنەوە	بچویک کرن	تصغير
بچووکترین چەند جارەی هاوبەش	بچویکترین چەند جارێ هەڤپشک	المضاعف المشترك الاصغر
بدۆزرەوە	دیاربکە	جد
برەریانە	ئەو برین	قاطعتها
بریتین	پێک هاتینە	متكونة
برەرێک	ببرەک	قاطع
بریوە	بری یە	قطع
بڕۆین	بچین	نذهب
بسیوورێتەوە	بزڤریت	يدور
بگوازینەوە	ڤەگوهێزین	ننقل
بگوازێتەوە	ڤەگوهێزیت	تنقل
بگۆرە	بگوهورە	غير
بنۆرە	بنێرە	انظر
بنچینەی یەکە	بنیاتێ ئێکەیێ	الوحدة الاساسية
بنکە	بنواشە	قاعدة
بنوێنێت	دیارکەت	يمثل/يظهر
بنمیچە	بان	سقف
بنکەروو لاکێشەتەریب	بنواشێ رووێ لاکێشە تەریب	قاعدة متوازي المستطيلات
بۆچونێکت	بۆچونا تە	متابعتك

بوياخ كردن	بويەكرن	صبغ
بيەويت	بڤيت	يريد
بيرۆكەی كۆمەڵە	بيروكا كۆمەڵی	مجموعة
بيتوێنينەوە	بحەلينين	نصهر
بێ گيان	بێ گيان	جماد
بێ خاڵەكان	بێ خاڵ	بدون نقاط

پ

پاشكەوت	پاش ئێخستن	ادخار/توفير
پانی	پانی	عرض
پانيەكەی	پانيا وی	عرضة
پاندان	پاندان	قلم حبر
پانتۆڵ	پەنترون	بنطرون
پەتيك	بەندكەک	خيط
پەرگاڵ	پەرگاڵ	فرجال
پەرژين	پەرژان	سياج
پەراو	پەر	ورقة
پەڵە	پارچە	قطعة
پەلە	لەز	سرعة
پەلامار	هێرش	هجوم
پەمۆ	پەمبی	قطن
پەوزێک	پەرژانەک	سياج
پەيوەندی ی هاورێژەيی	پەيوەنديا هەڤرێژەيی	علاقة التناسب
پشتێنە	كەمەر	حزام
پوختە	پوختە	خلاصة

پۆشاک	جلک	ملابس
پۆلەکەت	ریزا تە	صفك
پوول	پیل	طابع
پیت	پیت	حرف
پیتە بزوینەکان	پیتێت دەنگدار	حروف العلة
پیچەوانە	بەرەڤاژی	عكس
پیتاک	بێش	تبرع
پێناو	پیخەمەت	من اجل
پێرۆ	پروگرام	منهج
پێداچوونەوە	پێداچوون	مراجعة
پێنووس	قەلەم	قلم
پێوانە	پیڤان	قياس
پێوانی قەبارە	پیڤانا قەبارەی	قياس الحجم
پێوانەی گۆشەکان	پیڤانا کوژیا/گوشا	قياس الزوايا
پێوانەی فراوانی	پیڤانا بەرفرەهیێ	قياس السعة
پێوەری وێنەکێشان	پیڤەرێ وێنەکێشان	مقياس الرسم
پێوەرەکانی قەبارە	پیڤەرێن قەبارەی	مقاييس الحجم
پێوەندی	پەیوەندی	علاقة
پێکەوە نووساندن	پێکڤەنویساندن	التصاقها
پێوەلکێنراوە	پێڤە نویساندیە	ملصقة بها
پێشوو	بەرێ	قبل
پێنجەیەکیان	پێنجەکا وان	خمسهم
پێشەوە	پێشیێ	قبل
پێشانگەیەک	پێشانگەهەک	معرض

ت

تاقیدەکەینەوە	دێ تاقی کەین	نختبر / نجرب
تاکانە	کت	مفرد
تەریب	تەریب	متوازي
تەریبن	تەریبن	متوازية
تەریب بوون	تەریب بوون	توازي
تەلێک	تێلەک	سلك
تەلی هێلەکی	تێلا موخل	مشبك
تەلی کانزایی	تێلا کانزایی	سلك معدني
تەن	لەش	جسم
تەندارن	لەشدارن	مجسمة
تەندارەکان	لەشدار	مجسمات
تەنیا	تنێ	فقط
تەنشتەرووبەر	رویبەرێ تەنشتێ	مساحة الجانب
تەمەن	ژی	عمر
تەونکار	تەڤنکەر	حائك
توان	توان	الاس
تاوانا	شیان	امكانية
توانەوە	حەلاندن	صهر
تۆپی باڵە	ڤولی بول	كرة الطائرة
تۆپی سەبەتە	باسکت بول	كرة السلة
تۆوکردن	توڤ کرن	بذر الحبوب
تیرە	تیرە	قطر
تیرەی بازنە	تیرا بازنە	قطر الدائرة
تێکرایی	تێکرایی	معدل

تێکرایی ژمێرەیی	تێکرایی یا هژماریَ	المعدل الحسابي
تێکرایی ڕەنجی ساڵانە	تێکرایی یا ڕەنجا ساڵێ	معدل السعي السنوي
تێکراییەکەش	تێکرایی یا وی	معدلة
تێدەپەڕن	دێ بورن	يمرون
تێپەڕدەبن	دبورن	يمرون
تێدەپەڕێت	دێ بوریت	يمر
تێکەڵاو	تێکەل	مختلطة
تێنوس	دەفتەر	دفتر
تێنوسەکەت	دەفتەرا تە	دفترك

ج

جل	جلک	ملابس
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جووت	جوت	زوج/تطابق
جووت دەبن	جوت دبن	تتطابق
جووتبوونی دوو گۆشەیی هاوجێ	جوتبونا دوو کوژێین هەڤ کویف	تطابق زاويتان متناظرتان
جووت بوون	جووت بوون	تطابق
جۆ	جەهـ	شعير
جۆربەجۆر	هەمەجور	متنوع
جیاوازی	جوداهی	فرق
جێ بەجێ دەکەین	دێ بجهـ ئینین	نحقق

چ

چالاکیەکان	چەلەنگی	نشاطات
چاڵێک	چالەک	حفرة

چەشن	جۆر	نوع
چەق	بنگەھ	مركز
چەندجا	چەند جا	مضاعف
چەمكی كۆمەڵە	رامانا كۆمەڵەی	مفهوم المجموعة
چەماوەی داخراو	چەمایێ داخستی	منحني مغلق
چەوت	شاشی	خطأ
چەو	شیشەبەرک	حصو
چوارلا	چوار لا	مضلع
چوارگۆشە	چوار كوژی	مربع
چێوە	چێوە	محيط
چێوەی بازنە	چێوەیا بازنە	محيط الدائرة
چێوەی سێگۆشە	چێوەیا سێ كوژی	محيط المثلث
چێوەی لاتەریب	چێوەیا لاتەریب	محيط متوازي الاضلاع
چێوەی بنكە	چێوەیا بنواشێ	محيط القاعدة
چین	تەخ	طبقة

ح

حەلوا	شرینی	حلويات
حەوانەوە	بێهن ڤەدان	استراحة

خ

خاڵ	خاڵ	نقطة
خانە	خانە	حقل
خاوەن	خودان	صاحب
خەملاندن	خەملاندن	تخمين

خەوتوو	دانای	رصيد
خستەپاڵ	خستنە جه	استعاضة
خشتە	دامک	جدول
خشتەک	خشتەک/قوپچ	مكعب
خشتەی ڕەگی دووجا	دامکا رەها دووجا	جدول الجذر التربيعي
خشت	کەلپیچ	طابوق
خشتی چوارگۆشەیی	کەلپیچی چوارکوژی	طابوق مربع
خشڵ	خشڵ	مجوهرات
خول	خول	دورة
خوری	هری	صوف
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆشاو	خوشاف	مربى
خۆمان دلنیابکەین	خۆپشت راست کەین	نطمئن
خۆرایی	هەروە	مجاناً
خۆبەش	خۆبەش	العدد الاولي
خێرایی	لەزاتی	سرعة

د

دابەشکردن	پشک کرن	القسمة
دابەشدراو	لسەرپشک کری	المقسوم عليه
دابەشکراو	پشک کری	المقسوم
دابەشکردنیان	پشککرنا وان	قسمتهما
دابەشکردنی درێژ	پشککرنا درێژ	القسمة الطويلة
دابەشکردنی هاورێژەیی	پشککرنا هەڤرێژەیی	قسمة التناسب
دابەشدەکرێت	دێ هێتە بەلاڤکرن	توزع

دابەشمان کردووە	مە بەلاڤکریە	وزعنا
دابەشکرد	بەلاڤکر	وزع
داپۆشین	بنخیڤین	نغطي
دابەشکردنی کەرتە دەیبەکان	پشککرنا کەرتێن دەهی	قسمة الكسور العشرية
دابەشکردنی کەرتە ئاسایی یەکان	پشککرنا کەرتێن ئاسایی	قسمة الكسور الاعتيادية
داپۆشیوە	نخافتیە	مغطى
دادەر	قەلەم تراش	مقطة
دادەمەزرێنن	دێ ئاڤاکەن/دێ دانن	يؤسسون
دارتاشێک	دارتاشەک	نجار
دارێژراوێک	دارێژەرەک	صائغ
دارێژراوە	دارێژتیە	مصاغة
داشکاند	داشکاند	خصم
داکشان	لسەرئێک کێمکرن	مناقصة
دامێنتر	کێمتر	ادنى
دانە	ئێکە	وحدة
دانەگەل	گەلەک ئێکە	وحدات
دانراوەکان	یێت داناى	الموضوعة
دانەهاوبەشەکان	ئێکەیێن هەڤپشک	الوحدات المشتركة
داواکراو	داخوازکری	المطلوب
داهات	داهات	وارد
دەتوانین	دێ شێین	نستطيع
دپێورێ	دهێتە پیڤان	يقاس
دەچەقێنین	دێ چکلینین	نثبت
دەردەکەین	دێ دەرئێخین	نخرج
دەربڕین	دەربڕین	تعبير

دەرچوو	دەرچوو	خريج
دەستكر	دەستكرد	صناعي
دەسەبەر	گەروەدار	كفيل/ضامن
دەساورد	دەسكەفت	انجاز
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەستهەق	كرێ	اجرة
دەشتوانین	دێ شێین ژی	نستطيع ايضاً
دەشتەكان	دەشت	سهول
دەشبینیت	دێ بینی ژی	تلاحظ ايضاً
دەفر	ئامان	وعاء
دەگوترێ	دێ هێتە گوتن	يقال
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگمەن	بژارە	نادراً
دەگەیەنێت	دگەهینیت	تفيد
دەنووسرێت	دێ هێتە نڤیسین	يكتب
دەنوێنێت	دیاردكەت	يمثل/يبين
دەنوڕین	دێ نێرین	ننظر/نلاحظ
دەورەدراوە	دەورگرتیە	محاطة
دەیان	دەهان	العشرات
درێژی راستەقینە	درێژیا راست	البعد الحقيقي
دراوانە	دراڤ	عملات
دراوە	لكدایە	مضروبة
درێژی لایەكی	درێژیا لایەكی	طول احد الاضلاع
دووری	دویری	بعد
دوو گۆشەی لابەلاكان	دوو كوژێتن لابەلا	زاويتان متبادلتان

دوو گۆشەی هاوسێ	دوو کوژییێن هەڤسوی	زاويتان متجاورتان
دووگۆشەی سەربەرامبەر	دووکوژییێن سەربەرامبەر	زاويتان متقابلتا بالرأس
دوو گۆشەی هاوجیکان	دوو کوژییێن هەڤ جهـ	زاويتان متناظرتان
دووناوەگۆشە	دوو کوژییێن نافدا	زاويتان داخليتان
دووناوەندی هاورێژەکە	دوو ناڤەندێن هەڤرێژی	وسطا التناسب
دوولای هاورێژەکە	دوولایێ هەڤرێژی	طرفا التناسب
دوو لاکە	دوولا	الضلعين
دوو لای بەرامبەر	دوولاییێن بەرامبەر	ضلعان متقابلان
دوولایەکسان	دوولاییێن یەکسان	ضلعان متساويان
دوو لا هاوسێ	دوو لاییێن هەڤسوی	ضلعان متجاوران
دوو لاوەستاوە	دوولاییێن راوەستای	ضلعان قائمان
دووراستەهێڵەتەریبەکان	دوو راستەخیچێن تەریب	مستقيمان متوازيان
دووبارە بوونەوە	دووبارەبوون	تكرار
دووجای نیوتیرە	دووجایانیڤ تیرەی	مضاعف نصف القطر
دووجاکردن	دووجاکرن	تربيع
دووجا	دووجا	مربع
دۆزینەوە	دیارکرن	ايجاد
دڵنیابیت	پشت راست بی	تطمئن
دیوێکی تر	ئالەکێ دی	جانب آخر
دێتەکوڵ	دێ کەلیت	يغلي

ر

رابکات	بازدەت	يركض
رادە	رادە	حد

راکەر	بەزوک	متسابق
راستەهێل	راستەخیچ	مستقیم
راستەقینە	راست	حقیقي
راپەڕێنن	بجهـ بینن	یحققون
راهێنان	راهێنان	تمرین
ڕەگ	رەهـ	جذر
ڕەگی دووجا	رەها دووجا	جذر تربیعي
ڕەگی سێجای ژمارە	رەها سێجارا هژمارێ	الجذر التكعیبي للعدد
ڕەنووس	رەنوس	رقم
رەنێوهانی	بەرهەم	انتاج
رووەک	رووەک/گیا	نبات
رووبەر	رویبەر	مساحة
رووبەری ناوچە سێگۆشە	رویبەرێ دەڤەرا سێ کوژی	مساحة منطقة المثلث
رووبەری ناوچە بازنە	رویبەرێ دەڤەرا بازنەی	مساحة منطقة الدائرة
رووبەری ناوچە تەریب	رویبەرێ دەڤەرا تەریب	مساحة منطقة المتوازي
روبەری ناوچە چوارگۆشە	رویبەرێ دەڤەرا چوار کوژی	مساحة منطقة المربع
رووبەری ناوجە رووتەختەکان	رویبەرێ دەڤەرا رویتەختا	مساحة منطقة المستوي
رووبەری گشتی	رویبەرێ گشتی	المساحة الكلیة
ڕووبەری چوار رووی	رویبەرێ چوار رویا	مساحة الجوانب الاربعة
ڕووبەری یەک رووی	رویبەرێ ئێک روی	مساحة الجانب الواحد
ڕووبەری بنکەکەی	رویبەرێ بنواشێ وی	مساحة قاعدته
ڕوو	روی	سطح
رووتەخت	رویتەخت	مستوی
روولاکێشە تەریب	رویێ لاکێشەتەریب	وجه متوازي المستطیلات
رێژە	رێژە	نسبة

ڕێژەی نەگۆڕ	ریژا نەگور	النسبة الثابتة
ڕێژەی سەدی	ریژا سەدی	النسبة المئوية
ڕێبوار	ریڤینگ	مسافر
ڕێکخراو	ریکخراو	منظمة
ڕێگاوبان	ریَ و پر	طرق وجسور
ڕێسان	قانون/بنواشە	قانون/قاعدة
ڕێگابرینەکە	ریَ یا برِی	قطع الطريق
ڕێبازێکی ڕێک	ریَ یەک	طريق

ز

زامدار	بریندار	جريح
زەوی	ئەرد	ارض
زێ یەکان	زێ	روافد

ژ

ژمارە	ژمارە	عدد
ژمارە تاکەکان	ژماریَت کت	الاعداد الفردية
ژمارە سروشتیەکان	ژماریَت سروشتی	الاعداد الطبيعية
ژمارە جووتەکان	ژماریَت جوت	الاعداد الزوجية
ژمارە خوبەشانە	ژماریَت خۆیشک	الاعداد القابلة للقسمة
ژمارە دەییەکان	ژماریَت دەهی	الاعداد العشرية
ژمارەی تەواو	ژمارا تمام	العدد الكامل
ژمارە زانراوەکە	ژمارا زانرای	العدد المعلوم
ژێرە	ژێرە	مقام

س

سالّی زایینی	سالا زاینێ	سنة ميلادية
سازکرد	گێرا	أقام
سەروخوار	سەرنشیف	مقلوب
سەربەرامبەربوون	سەربەرامبەربوون	قابلتا بالرأس
سەرجەم	سەرجەم	مجموع
سەرە	سەرە	بسط
سەرگیراو	سەرگرتی	مغلق
سەربەرەوژوور	ژێهەل	تصاعدي
سەربەروژێر	ژوردا	تنازلي
سەرزارەکی	زارەکی	شفهي
سەرنج بدە	بنێرە	انتبه
سەرجەمی دوولای هاوسێ	سەرجەمێ دوو لایێ هەفسوی	مجموع ضلعين متجاورين
سەدان	سەدان	مئات
سەنگ	سەنگ	وزن/ثقل
ستوون	ستوین	عمود
سپاردە	سپاردە	توصية
سپێردراو	سپاردەکری	موصي
سووتەمنی	سووتەمەنی	محروقات
سوود	مفا	فائدة
سووڕا	زڤری	دارَ
سووڕاوەتەوە	زڤری یە	دارَ
سێجای ژمارە	سێجایا ژمارێ	تكعيب العدد
سێگوشە	سێکوژی	مثلث

ش

شار	باژێر	مدينة
شارۆچکەکان	باژێرک	بلدات
شاخ	چیا	جبل
شەشیەک	شەشیەک	سدس
شەقام	جادە	شارع
شەمچە	شخارتە	شخاطة
شتەکەمان	تشتێت مە	أشيائنا
شلەمەنی	شل/رون	سوائل
شمەک	تشت	اشياء
شۆسە	پیادە رێ/رێبار	رصيف
شوورایەک	پەرژانەک	سياج
شیکار	شروڤە	تحليل
شیکارکرن	شروڤەکرن	تحليل
شیکارکراوە	شروڤەکریە	محللة
شیتەڵکردن	شروڤەکرن	تحليل
شێوەبازنە	شێوەبازنە	شكل دائري
شێوەئەندازییەکان	شێوەیێن ئەندازەیی	اشكال هندسية

ف

فەراهم کردووە	ژبیرکریە	نسى
فرێدا	هاڤێت	رمى
فراوانی پێو	بەرفرەهی پیڤ	مقياس السعة
فراوانی	بەرفرەهی	السعة
فەرمانبەر	فەرمانبەر	موظف

فرۆکەوانێک	فروکەڤانەک	طيار

ق

قازانج	مفا	فائدة/ربح
قايل بوون	قايل بوون	اقتنعوا
قەبارە	قەبارە	حجم
قەبارەی خشتەک	قەبارێ خشتەکی	حجم المكعب
قەبارەی رووڵاکێشەتەریب	قەبارێ روی لاکێشی تەریب	حجم متوازي المستطيلات
قەبارەی لوولەک	قەبارێ لویلەی	حجم الاسطوانة
قەد	قورم/بستيک	جذع/ساق
قوڕقشم	رساس	رصاص
قووڵکردنەوە	کویرکرن	تعميق
قیرتاوکردن	قیرکرن	تبليط

ع

عەماراو	ئەمبار	خزان

ک

کارگەیەک	کارگەهەک	معمل
کاميان	کیشک ژوان	أيهما
کانزا	کانزا	معدن
کەرت	کەرت	كسر
کەرتدار	کەرتدار	كسري
کەرتەدەيیەکان	کەرتێن دەهی	الكسور العشرية
کەرتە ئاساييەکان	کەرتێن ئاسایی	الكسور الاعتيادية

کەلێنێک	دەرزەک	شق
کەوانە	کڤان	قوس
کردار	کریار	عملية
کردارەکان	کریاران	عمليات
کرێکاران	کریکاران	عمال
کۆگە	کوگەه	مخزن
کۆلکە	فاکتەر/هوکار	عامل
کۆمەڵە	کومەلە	مجموعة
کۆمەڵەی بەتاڵ	کومەلا بەتال	المجموعة الفارغة
کۆمەڵەی کوڵکەکانی	کومەلەکا فاکتەرێن وێ	مجموعة عواملها
کۆمەڵە خاڵێک	کومەلەکا خالان	مجموعة نقاط
کۆمەڵەیەکی هەرەوەزی	کومەلەکا هاریکار	جمعية تعاونية
کۆی پێوانەی چوار لاکەی	کوماپیڤانا چوار لایێت وی	مجموع قياس الاضلاع الاربعة
کۆتایی هاتووە	بدوماهی هاتیە	منتهية
کۆڵ	بار	حمل
کۆکردنەوە	کوم کرن	جمع
کوتومت یەکن	بدرستی یەکسانن	متساوية تماماً
کێش	سەنگ	وزن
کێڵگە	زەڤی	حقل

گ

گەرەکێک	تاخەک	محلة
گەرۆکێک	سەیرانیەک	سائح
گەرمی پیوی پلەدار	گەرمی پیڤێ پلەدار	محرار مدرج
گەشتی	وەغەر	رحلة

گەلەکاری	زبارە	عمل شعبي
گەورەکردن	مەزنکرن	تكبير
گریمان	مەگرتی	نفرض
گل بدات	پاش بێخیت	يدخر
گۆڕین	گوهورین	تغير
گۆشە	کوژی/گۆشە	زاوية
گۆشەپێو	کوژی پیڤ	منقلة
گۆشەکانی شێوە چوار لایی	کوژیێن شێوە چوار لا	زوايا الشكل المضلع
گۆشە وەستاو	کوژیێ راوەستای	زاوية قائمة
گۆشە هاوسێکان	کوژیێن هەڤسوی	الزوايا المتجاورة
گۆشە لابەلاکان	کوژیێن لابەلا	الزوايا المتبادلة
گۆشە سەربەرامبەر	کوژیێن سەربەرامبەر	الزوايا المتقابلة بالرأس
گۆشەسەر	کوژیێ سەری	زواية رأسية
گۆڕانی راستەوانە	گوهورینا راستیانە	المتغيرات الحقيقية
گۆلەناوێک	برکەک	بركة/حوض
گیردەکەین	بنەجھ کەین	نثبت
گیانلەبەر	گیانەوەر	حيوان

ل

لاکێشە	لاکێشە	مستطيل
لاتەریب	لاتەریب	متوازي الاضلاع
لاکان	لا	الاضلاع
لابدەین	راکەین/لادەین	نرفع
لادەدەین	دێ راکەین/دێ لادەین	نرفع
لایەکسان	لایەکسان	اضلاع متساوية

لاله	خال	خال
لەچاو	سەبارەت	بالنسبة
لەجیاتی	ل شوینا	مكان
لەکۆمەڵەکەدایە	دکۆمەلێ دایە	في المجموعة
لەمەوبەر	بەری نوکە	فيما سبق
لەکۆڵ دەبێتەوە	دێ ژێڤە بیت	ينفصل منه
لوتکەگانی	گوپیتکێت وی	رؤوسه
لوولەک	لویلی	اسطوانة
لێکدان	لێکدان	ضرب
لێ دەرکردن	ژێبرن	طرح
لێدەرکراو	ژێبری	المطروح
لێکدانی کەرتە ئاساییەکان	لێکدانا کەرتێن ئاسایی	ضرب الكسور الاعتيادية
لێکدانی کەرتە دەییەکان	لێکدانا کەرتێن دەهی	ضرب الكسور العشرية
لێ هەڵنەگرین	ژێ هەلنەگرین	لا نأخذ منه
لێ ی دەمێنێتەوە	ژێ دمینیت	يبقى منه
لێ دارێژین	ژێ دارێژین	نصوغ منه
لێ بەشبووە	ژێ پشک بوو	جزئت منه
لیستە	لیستە	قائمة

م

مانگ	هەیڤ	قمر
مانگانە	هەیڤانە	راتب
مام ناوەندی	ناڤین	وسط
مامەلە	معاملە	معاملة
مافوور	مەحفیر	سجاد

ماوه	مایی	باقي
مەبەست	مەرەم	غرض
مەشق	مەشق	تدريب
مەڕومالات	تەرش و کەوال	مواشي
مرۆ	مرۆڤ	انسان
مس	سفر	نحاس
مێروو	مێری	نمل
میوه	فیتقی	فاكهة
میری	میری	حكومة

ن

نارێکن	نەرێکن	غير منتظمة
ناوەنجی	ناڤنجی	وسط
ناوەندەکەی	ناڤەندا وی	وسطه
ناوەندی ژمێرەیی	ناڤەندا ژمێریێ	الوسط الحسابي
ناوچە لاکێشە	دەڤەرا لاکێشەی	منطقة المستطيل
ناوچە بازنە	دەڤەرا بازنەی	منطقة الدائرة
ناوچە چوار لایەکە	دەڤەرا چوار لا	منطقة المضلع
نەزانراو	نەدیار	غير معلومة
نەگونجاو	نەرێکەفتی	غير ملائم
نەخشە	نەخشە	خريطة
نەخشەکی روونکردنەوە	نەخشێ رونکرنێ	الرسم البياني
نرخ	بها	قيمة
نزیککردنەوە	نێزیک کرن	تقريب
نشینە	ناکنجی	سكان

نموونه	نموونه	مثال
نواندنی کۆمەڵە	دیارکرنا کۆمەلە	تمثيل المجموعات
نوشتاندنەوە	چەماندن	ثني/انحناء
نوقڵ	شرینی	حلويات
نووساندن	نویساندن	لصق
نووک	نکل	سن
نهۆم	قات	طابق
نیوەچێوەکە	نیڤ چێوێ وی	نصف محيطة
نیوەتیرە	نیڤ تیرە	نصف قطر
نیوەچێوەی بازنە	نیڤ چیوێ بازنەی	نصف محيط الدائرة
نیوە تیرەی بازنە	نیڤ تیرەیا بازنەی	نصف قطر الدائرة
نیوە تیرە دووجا	نیڤ تیرەیێ دووجا	نصف تربيع القطر
نیوە تیرەی بنکە	نیڤ تیرەیی بنواشەی	نصف قطر القاعدة
نیمچەخشتەک	نیڤ خشتەک	شبه مكعب

ھ

هاڕاوەی جل شووشتن	هیترایێ جلک شویشتنێ	مسحوق غسيل
هاوڕێکانت	هەڤالێت تە	اصدقاؤك
هاوڕێیانەت	هەڤالێت تە	اصدقاؤك
هاوسنوور	هەڤ توخیب	مجاور
هاوبەش	هەڤپشک	مشترك
هاوسێ	هەڤسوی	مجاور
هاوجێ	هەڤ جھ	متناظر
هاوڕێژە	هەڤ ڕێژە	تناسب
هاولا	هەڤ لا	متساوي الاضلاع

هاوديوى	هەڤ جه	نفس الجهة (الواجهة)
هاوجووت	هەڤ جووت	متطابق
هاوشێوە	هەڤ شێوە	متشابه
هەرەوەز	زبارە	عمل تعاوني
هەرسێ لاکەی	هەرسێ لایێت وی	اضلاعه الثلاثة
هەڵکەند	کولا	حفر
هەڵژمێری	سەرژمێری	احصاء
هەڵگەڕاوەی کەرت	وەرگێرانا کەرتی	قلب الكسر
هەڵدەگێرێتەوە	دێ هێنە وەرگێران	تقلب
هەڵناسێن	رانابن	لا ينهض/لا يقوم
هەڵبێنینەوە	هەلینین/ڤەکەین	نرفع/نفتح
هەڵگەراو	وەرگێرای	مقلوب
هەڵە	شاشی	خطأ
هەلکشان	لسەر ئێک زێدەکرن	مزايدة
هەل کشاو	هەلکێشای	ممدد
هەنگاوەکان	پێنگاڤ	خطوات
هەوڵ بدە	پێکولێ بکە	حاول
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هۆڵێک	هولەک	قاعة
هێڵی ئاسمانی	هێلا ئاسمانی	خطوط جوية
هێندەکانی	چەندەک	الكميات
هی کام	یێ کێ	لمن
هێلی چەماو	خیچا چەمیای	خط منحني

و

وەرزش	وەرزش	رياضة
وەرزشەوانێک	وەرزشڤانەک	رياضي
واتە	ئانکو	أي
وەلامەکەش	بەرسڤ ژی	الجواب ايضاً
وردەمەنی	هویر و مویر	نواعم
وردبین	هویر بین	تدقيق
ویستیان	ڤیان	رغبوا
وێنەگێشراوە	وێنەکێشایە	مرسومة
وێنە	وێنە	شكل/صورة

ی

یانە	یانە	نادي
یاریزانێک	یاریزانەک	لاعب
یاریگای باڵە	یاریگەها ڤولی بولێ	ملعب كرة الطائرة
یەکەکان	ئێکە	وحدات
یەکەکانی قەبارە	ئێکەیێن قەبارە	وحدات الحجم
یەکەی بنچینەیی	ئێکەیێ بنیاتی	الوحدة الاساسية
یەکسان بوونی کۆمەڵەکان	یەکسان بوونا کومەلا	تساوي المجموعات
یەکتر بڕینی کۆمەڵەکان	ئێکبرینا کومەلا	تقاطع المجموعات
یەکگرتنی کۆمەڵەکان	ئێکگرتنا کۆمەلا	اتحاد المجموعات
یەکتر دەبڕن	ئێکدودبرن	تتقاطع
یەکتریان بڕیوە	ئێکدوبڕیە	متقاطعة
یەکتر بڕ	ئێکدوبر	تقاطع
یەکسانبوون	یەکسانبوون	تساوي

ئا

ئارەزوو	حەز	رغبة
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسنترین	بساناهیترین	أسهل
ئاسایی	ئاسایی	اعتيادي
ئاڵووباڵوو	حولیک	عنجاس
ئالیک	ئالیک	علف
ئامێری تۆووەشێن	ئامیرێ توڤ هاڤێتنێ	آلة بثر البذور
ئاموور	ئامیر	آلة/اداة
ئامراز	ئامیر/ئالاڤ	آلة/اداة
ئاودان	ئاڤدان	سقي/ري
ئاوداشتن	ئاڤدان	سقي/ري
ئاوداشتنیش	ئاڤدان ژی	السقي ايضاً
ئاوبدرێت	بهێتە ئاڤدان	يسقى
ئاوەدرێت	دێ هێتە ئاڤدان	يسقي
ئاوەچۆڕ	ئاڤ رێژ	ينشف
ئاوس بوون	ئاڤس بوون	حبل
ئاوو هەوا	سەقا	مناخ
ئاووگ	ئاڤگ/شیلە	عصير
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەسپایی	هێدی/پشت راستی	بطء/بطمأنينة
ئەسپی رووەک	سپهکا رووەکی	ألمن

ئەوەندە	هندە	هذا القدر
ئەوپەڕ	وی رەخی	ذلك الجانب
ئیسقا	ئیشا زراڤ	السل
ئێستر	هێستر	بغل

ب

باخەوان	باخەڤان/رەزڤان	بستاني
بادام	باهیڤ	لوز
بارگیر	هەسپ	حصان
بارترین	پتر رێکەفتی	ملائم اكثر
باریک	زراڤ	رفيع
باستێرکاری	مەهێن	بسترة
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باگێرەوە	باگر	مصدات الرياح
بانو	ئاخا قورین/گوپیتک/سەرێ ملێ	ارض طينية/قمة/اعلى التل
باوە	بناڤ و دەنگە/بەلاڤە	مشهور/منتشرة
باوترین	بناڤ و دەنگترین/بەلاڤەترین	أشهر/اكثر انتشاراً
باوەکانیشی	یێت بناڤ و دەنگ ژی	أشهرها
باوەشێن	باوەشینک	مهفة
بایەخ	پویتە	اهتمام
بەپیتی دەکەن	زبل دکەن	يسمدوها
بەتین	دژوار	شديد
بەچکە	بچویک/تێشک	صغير
بەر	بەر	ثمرة

بەریش	بەر ژی	الثمر ايضا
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەردی کانزایی	بەرێ کانزایی	حجر معدني او ناري
بەربەرەکان	ئاستەنگ	مواقع
بەردارەکان	بەردار	المثمرة
بەرفراوان	بەرفرەھ	واسع
بەرەکانیان	بەرێت وان	ثمارها
بەروبووم	درامەت	محصول
بەراوەکان	بەراف	ضفاف
بەردەلان	بەرین	حجري
بەرچنە	سەلک	سلة
بەرگ	نخێف	غطاء/جلد
بەزوویی	ب زوی	بأستعجال
بەفیڕۆ	ب هەروە	سداً
بەفرکەرە	بەفرگر	ثلاجة
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەناوبانگەکانە	بناڤ و دەنگە	مشهورة
بەنرخ	ب بها	ذو قيمة
بەهێ	بیھ	سفرجل
بەهاڕان	ب هێران	بطحن
ببەخشێت	بدەت	يعطي
ببێچرێتەوە	بهێتە پیچان	تلف
پەسترێتەوە	بهێتە گڤاشتن	تضغط
بپاڵێوین	ب پاڕزنینین	نصفي
بتوانێت	بشێت	يستطيع

بپچرێت	بهێته بچاندن	تقطع
بچۆڕێتەوە	بهێته دیراندن/ئاڤ رێژبیت	ترشح/تنشف
بچینرێت	بهێته چاندن	يزرع
بروێنرێن	بهێنه چاندن	يزرع
بروێنرێت	بهێته چاندن	نزرع
بڕنێت	بهێته چنین	تقطف
بڕراوەکان	یێت بڕی	المقطوعة
بروێنین	ب چینین	يزرع
بڕنن	ب چنن	تقطف
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
بژارەکردن	ئادەکرن	قلع الاعشاب
بژاری بکەرەوە	ئادەبکە	اقلع الاعشاب
بدرێتێ	بدەتێ	يعطيه
بستەی کێلگە	فستەقا زەڤییێ	فستق الحقل
بستە	فستەق	فستق
بشۆرەوە	بشۆ	أغسل
بکێلین	بکێلین	نحرث
بکوڵێن	ب کەلن	يغلي
بکوڵێنرێت	بهێته کەلاندن	يغلي
بکێلەرەوە	بکێلە	احرث
بگوازرێتەوە	بهێته ڤەگوهاستن	ينقل
بگوشرێت	بهێته گڤاشتن	يعصر
بنەڕەتی	بنیاتی	اساسي/اصلي
بنەچەیی	بنیاتی	اساسي/اصلي
بنێژە	بچینە	ازرع

بمانەوێت	مەبڤێت	نريد
بۆگەن کردن	رزی بوون/گەنی بوون	تعفن
بۆڵ	دندک	حبة
بۆگەن	گەنی	تعفن
بی ڕنە	بچنە	أقطف
بێگانەن	بیانی نە	غريبة
بێ پیت بوو	قەلەونەبوو	غير خصبة

پ

پاچ	مەربێل	مسحاة
پاچەکۆڵە	تەڤر	فأس
پاچەکۆڵەکردن	خەپارەکرن	قلع الادغال
پاراو	تێراڤ/تەر	رطب
پاراوکردن	تێراڤکرن/تەرکرن	ترطيب
پارێزراو	پاراستی	محفوظ
پاشەڕۆ	پاشمای/بەرمایک	فضلات
پاکەرەوە	پاقژکەر/رەندەشک	منظف/مقشارة
پاک و خاوێن	باقژ و بژوین	نظيف
پاکژ	تافیلکەر	معقم
پالپشتێک	پالپشتەک/کێزمەک	ساند
پاڵفتە	پاررزنین کرن	تصفية
پاڵێوەرێکی	پاررزنینکەرەک/سەفینک	مصفي
پالاوتنی	پاررزنینا وی	تصفيته
پالاوتن	پاررزنین	تصفية

پەروەردەکردن	بخودانکرن	تربية
پەرژێن	پەرژان	سياج
پەستراوەکە	گرێدای	مربوط
پەلاَنە	بەر	احجار
پەل و پۆ	تا و چەق	اغصان وفروع
پەل	تا/چەنگ	غصن/ذراع
پەموو	پەمبی	قطن
پەمودانە	توڤێ پەمبی	بذور القطن
پەین	زبل	سماد
پەین کردن	زبل کرن	تسميد
پەین دەدرێت	دێ هێتە زبل کرن	تسمد
پەینی ئاژەلَە	زبلێ گیانەوەری	سماد حيواني
پەینی دەستکردیش	زبلێ دەستکرد ژی	السماد الصناعي ايضاً
پەیکەرێک	پەیکەرەک	هيكل
پەیرەو	پێگیری	التزام
پردەدرێن	پر دهێنەدەر	تظهر بكثرة
پرد	پر	جسر
پرەکان	بێت پر/بێت بوش	الكثيفة
پشت دەبەستێت	پشت گەرمێ	تعتمد
پیشەسازی	سنعەتکاری	صناعة
پیویا	پیویا	عذراء
پێویستە	پێدڤی یە	ضروري
پێویستیمان	پێدڤی یا مە	حاجتنا
پێویستەکانی	پێدڤییێت وی	حاجاته
پێداویستی	پێدڤی	حاجة

پێوەدەنووسێت	دێ پێڤە نویسییێت	يلتصق به
پێوەدەبەستریت	دێ پێڤە هێتە گرێدان	يربط
پێ دەبەخشن	دێ دەنێ	يعطونه
پێوەهەڵ دەپەسێرن	دێ خو پێڤە گریت	تركز عليه
پێیدا هەڵبگەرێت	پێ هەلبچیت	تتسلق به
پێگەیشتووە	گەهشتیە	ناضجة
پێ ناگەن	ناگەهن	لا تنضج
پێ یان دەوترێت	دێ بێژنێ	تطلق عليها
پێ یان دەگوتریت	دێ بێژنێ	تطلق عليها
پێچەرەکانی	پێچەر	لفافات
پێچووەکان	بچویک	صغار
پێچ لوولی	وەربادای	لولبي

ت

تا	هەتا	حتى
تاتێراو	رائێخستی	مفروش
تازەبابەت	نوی	حديث
تاقی کردنەوەش	تاقیکرنێ ژی	بالتجربة ايضاً
تاقت کردن	ئەمبارکرن	خزن
تاوێر	کەڤر	صخر
تاوەتێرەبەرد	گەفرەبەر	صخرة حجرية
تایە	مالک	دريس
تایەتایە	مالک مالک	دريس دريس
تەریبی	تەریبی	متوازي
تەخت کردن	راست کرن/شپنەکرن	تعديل

تەڵ	دەزی	خيط
تەل	تێل	سلك
تەلی دڕکاوی	تێلا ستریکری	اسلاك شائكة
تەنک دەکەن	دێ تەنک کەن	يخففونها
تەنکە کردن	تەنک کرن	تخفيف
تەنکەیان بکەین	وان تەنک بکەین	نخففها
تەنیا	تنێ	فقط
تەن	لەش	جسم
تەمەن	ژی	عمر
تڵپەکە	رامولتە	راسب
تویکل	تیڤل	قشرة
تویکل ڕنی	تیڤل رەن/رەندەشک	مقشارة
تویکل تەنک	تیڤل تەنک	خفيفة القشرة
توخمە	توخم	عنصر
توند	موکم	قوي/شديد
توندووشک	موکم و رەق	قوي وصلب
توانا	شیان	امكانية
تۆڵەکە	تولک	خباز
تۆپەڵە	درگ	كتلة
تووریش	تڤر ژی	الفجل ايضاً
توو	توی	توث
تۆو	توڤ	بذور
تۆوکردن	توڤ کرن	بذر البذور
تۆووەشاندن	توڤ هاڤێتن	نثر البذور
تۆوی هەڵاڵە	بارک	حبوب اللقاح

تینوێتی	تێهنیه	عطشان
تینووی بوو	تێهنی بوو	عطش
تینی خۆر	تێنا هەتاڤێ	حرارة الشمس
تێکەڵ	تێکەل	مزیج
تێراو	تێراڤ	رطب/مشبع بالماء
تێر هەڵ دەگەرێت	تاری وەردگەرییێت	تنقلب غامقة
تێکەڵەی فشەڵ	تێکەلەکێ نەرم	مزیج لین

ج

جۆ	جەهـ	شعیر
جۆراوجۆر	هەمەجۆر	متنوع
جۆربەجۆر	هەمەجور	متنوع
جیاوازی	جوداهی	فرق
جیاجیا	جوداجودا	متفرقة
جیاکەرەوە	جوداکەر	فراز
جێگە	جهـ	مکان
جێگیربن	بنەجهـ بن	تثبیت
جگەلەوە	ژبلی هندێ	ماعدا ذلك

چ

چارۆکەیەک	پارچەکا پەروکی	قطعة قماش
چانراو	چاندی	مزروع
چاندرابێت	چاندی بیت	مزروعة
چالاکی	چەلەنگی	فعالیة
چەقاندن	چکلاندن	غرس

چەڵتووک	پشلیک	شلب
چەوری	رۆین	دهن
چنگ بهاویت	رەها پاڤێژیت	تمد جذورها
چنگ کەوت	بدەست کەفت	حصل
چوار گوشە	چوارکوژی	مربع
چین	تەخ	طبقة
چیکەنە کردن	ڤەچراندن	محلجة
چینراو	چاندی	مزروع
چێنراوانە	بیت چاندی	المزروعة

ح

حەسانەوە	بێهن ڤەدان	استراحة

خ

خاک	ئاخ	تراب
خاکەناز	مەربێل	كورك
خاوەن	خودان	صاحب
خاوێن	پاقژ	نظيف
خەستە	تیر	كثيف
خەست بیت	تیربیت	يتكثف
خەواندن	چەماندن	طرح
خشتە	دامک	جدول
خۆر	تاڤ	شمس
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆراک	خوارن	اكل

خۆماڵی	خومالی	محلي
خۆڵ دانە پاڵ	ئاخ رادانەبن	وضع التراب

د

دابەشکردن	پشک کرن	تقسيم
دابەش نەکراون	پشک نەکرینە	غير مقسمة
دابەستن	ربیتە/گرێدان	ربيطة/ربط
داپۆشە	بنخێڤە	غطي
دادەپۆشرێت	دێ هێتە نخافتن	يغطي
دادەپۆشن	دێ نخێڤن	يغطون
داشتن	چاندن	زرع
داگیراون	داگرتینە	معبئة
دانەیەک	لبەک	حبة
دانەوێڵە	دەخل و دان	حبوب
دایدەپۆشن	دێ نخێڤن	يغطون
دایپۆشیون	نخافتینە	مغطية
دایکانەکە	ماک	أصل
دەبرێت	دێ هێتە برین	سيقطع
دەبەستریتەوە	دێ هێتە گرێدان	تربط
دەبەخشێت	دێ دەت	يعطي
دەپەسێرن	دێ پال پشتبن	ترتكز/تسند
دەپاڵێورێت	دێ هێتە پارزنین کرن	يصفى
دەپرژێنین	دێ رەشینین	نرش
دەتوانێت	دێ چێبیت/دێ شێت	يمكن
دەتوانرێت	دێ چێبیت/دێ شێت	يمكن

دەتوانین	دێ شێین	نستطیع
دەترازێنرێت	دێ هێتە ژێ ڤەکرن/هەلکێشان	تُفك/تقلع
دەتوێتەوە	دێ حەلییێت	ينصهر
دەچێنرێن	دێ هێنە چاندن	يزرع
دەچێنرێت	دێ هێتە چاندن	تزرع
دەچنرێتەوە	دێ هێتە چنین	يقطف
دەچەقێنرێت	دێ هێتە چکلاندن	يغرس
دەجنن	دێ هنجنن	يثرم
دەخەوێنێتەوە	دێ هێتە ڤەچەماندن	يطرح
دەخایەنێت	دێ ڤەکێشیت	يستغرق
دەخووسێتەوە	دێ نمییێت	ينقع
دەدرێتە	دێ هێنە دان	يعطي
دەدروێنەوە	دێ هێنە دروین	يحصد
دەروێن	دێ شێن بن	ينمو
دەروێت	دێ شێن بیت	ينمو
دەروێنەوە	دێ شێن بن	ينمو
دەڕوێنن	دێ چینن	يزرعون
دەرنرێن	دێ هێنە چنین	يقطف
دەردەهێنرێت	دێ هێتە دەرهێنان	تستخرج
دەروێنرێن	دێ هێنە چاندن	يزرع
دەڕزێن	دێ رزن	يتعفن
دەست سووک	دەست سڤک	سريع العمل
دەستەواژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەستەیە	دەستەک/توخم	فصيلة
دەشۆررێتەوە	دێ هێتە شویشتن	يغسل

دەش توانین	دێ شێین ژێ	نستطيع ايضاً
دەفر	ئامان	وعاء
دەکێلرێن	دێ هێنە کێلان	يحرث
دەکولێنرێت	دێ هێتە کەلاندن	يغلي
دەگوشین	دێ گڤێشین	نعصر
دەگۆڕرێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگوشرێت	دێ هێنە گڤاشتن	يعصر
دەگوێزرێنەوە	دێ هێنە ڤەگوهاستن	ينقل
دەمانەوێت	مە دڤێت	نريد
دەمانداتێ	دێ دەتە مە	يعطينا
دەنک	دندک	حبة
دەنکوکە	دندکوک	حبيبات
دەنێررێتە	دێ هێتە هنارتن	يرسل
دەنیشێتەوە	دێ پالییێت	يترسب
دەوەن	تراش	حرش
دەوەشێنرێت	دێ هێتە هاڤێتن	بذار
دەی وەشێنێت	دێ هاڤێت	يبذر
دەیانبینین	دێ وان بینین	نراها
دەیان پارێزێت	دێ وان پارێزیت	يحميها
دەیانڕوێنین	دێ وان چینین	نزرعها
دەهاوێ	دێ هاڤێت	يرمي
درز	دەرز	شق
دروستی	ساخلەمی	صحة
درەو	دروین	حصد
درەوکردن	دروین	حصاد

درەورِنین	دروین و چنین	الحصاد والقطف
دڕکن	بستری	شوك
درەخت	دار	شجر
دلنیابین	پشت راست بین	نطمئن
دڵرفین	دلخوش	مفرح
دوادوای	پشتی دوماهی یا	بعد نهاية
دێراو	مالک	مرز
دێمەکار	دێم	ديمي
دنەبدرێن	بهێنە لڤاندن	تحرك

ر

ڕادەیەک	رادەک	حد
ڕادەگیرێن	دێ هێنە بخودانکرن	تربى
رەچاوبکرێت	لبەرچاڤ بهێتە وەرگرتن	يؤخذ بنظر الاعتبار
ڕەخساوە	پەیدابوویە	وجد
ڕەسەنانە	ڕەسەنانە	اصيلة
ڕەش هەڵ گەرێت	ڕەش بیت	تسود
ڕەگ	ڕەھ	جذر
ڕەگەز	توخم	جنس/عنصر
ڕەگەز گەلێک	گەلەک توخم	عدة عناصر
ڕشانەوە	کولێرە	كوليرا
ڕنین	چنین	قطف
ڕواوە	شین بوویە	نبتت
ڕواندن	چاندن	زرع

ڕواندنیان	چاندنا وان	زراعتها
ڕوێنراون	چاندینه	مزروعة
ڕوێنراوه	چاندیه	مزروعة
ڕۆژهەلات	روژهەلات	شرق
ڕۆژئاوا	روژئاڤا	غرب
ڕۆن	روین/زەیت	دهن/زیت
ڕۆنی ڕووەک	روینێ رووەکی	دهن نباتي
ڕووبەر	روییەر	مساحة
ڕووی زەوی	رویێ ئەردی	سطح الارض
ڕووەک	رووەک	نبات
ڕووکار	روی	وجه
ڕیشاڵەکانی	ریشالکێت وی	شعیراتها
ڕێ نمائی	شیرەت	توجیهات

ز

زەوی	ئەرد/زەڤی	ارض
زەوی لەبار	زەڤیا ل بار	ارض ملائمة
زەردکردنی	زەرکرنا وی	اصفراره
زەمیلەیەک	زەمبیلەک	سلة
زەهراوی دەبێت	ژەهراوی دبیت	یتسمم
زۆرکرن	مشەکرن	اکثار
زۆردەبن	مشەدبن	تتکاثر
زۆربەی	بەهراپتر	اکثریة
زیندە	زیندی	حي
زیندەماددە	کەرەستێ زیندی	مادة حیة

زیانبەخشانە	زیاندار	مضر
س		
ساباتە	سهوانە/زنج	مضلة/كوخ
سازکردنی	بەرهەڤکرنا وی	اعدادها
ساغیش بۆتەوە	ئاشكەرابویە	ثبت
ساهێندە	بەردەوام	بأستمرار
سەبەتە	سەلک	سلة
سەختی	رەقاتی	صلابة
سەرومڕ	هەردەم	بأستمرار
سەرنج راکێشەرە	سەرنج راكێشە	ملفتة للنظر
سەرپەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەر هەڵ دەدات	سەری دهەلینیت	تخرج
سەلکە	پیڤازوک	بصلة
سەوز	کەسک	اخضر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەوزی	کەسکاتی	خضرة
سەوزانە	زەرزەوات	خضروات
سەوزی تیر	کەسکێ تاری	اخضر غامق
سپیایی	رێچال/سپیاتی	ألبان
ستوون	ستوین	عمود
سرکە	سهک	خل
سڕە	مت	سبات
سووک	سڤک/هێدی	خفيف/بطء
سووکێک	هێدی	ببطء

سوود	مفا	فائدة
سیس بوون	چرمسین	ذبلت
سێپەرە	سێ بەلگ/نەفەل	جت/برسیم

ش

شاتوو	توی شەمبی	توت الشام
شاخ	چیا	جبل
شاخاوی یەکان	چیایی	جبلي
شارەکان	باژێر	مدن
شەتلگە	شتلگەھ	مشتل
شەڕابی	سورێ تاری	خمري/احمر غامق
شەکەتی	وەستیان	تعب
شڕبوو	ھەل وەریا/دڕیا	انحل/تمزق
شلە	شل/ئاڤک	سائل/مرق
شوێنانە	جھ	أماكن
شوێنێک	جھەک	مكان
شۆڕەبووی	شوربوی	متدلي
شۆرەکات	ئاخاب خوێ	ارض ملحية
شوورە	شویرھە	سور/سياج
شیلە	ئاڤک/شیلە	عصير/سائل
شیلاوەکە	شێلاڤە	صمغ الاشجار
شیلاووگ	شێلاڤک	المنفحة
شیلەیەکت	شیلەک	سائلاً
شیردەرەکان	شیردار	اللبائن
شی بووە	شروڤەبووە	حللت

شی کردنەوە	شروڤەکرن	تحليل
شیناوەکە	چاندنێت هاڤینێ	مزروعات الصيف
شێدار	شهدار	رطب
شێی	شه	رطوبة

ف

فەریکەخورما	قەسپا نەگەهشتی	خلال
فشەڵ	نەرم	لين
فراوان	بەرفرەه	واسع
فڕێی بدەین	پاڤێژین	نرمي
فەریکەروون	نیڤشک	زبدة

ق

قاش قاش	تەقال تەقال	اقراص اقراص
قازانج	مفا/قازانج	فائدة
قامیش	لەڤەن	نصب
قەراغ	رەخ	حافة/جانب
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەبارە	قەبارە	حجم
قڵیشەکانی	دەرزێت وی	شققها/فتحاتها
قوخ	خوخ	خوخ
قوزاغە	قەپشوک	شرنقة
قوڕ	تەقن	طين
قووڵ	کویر	عميق

ک

کارزان	کارزان	ماهر
کارگەکان	کارگەهان	معامل
کارتێ کردن	کارتێکرن	تأثیر
کاڵ و کرچی	کەرک/نەگەهشتی	خج/غیر ناضج
کامیان	کیشک ژوان	أیهما
کانزایی	کانزایی	معدني
کاهو	خەس	حس
کەرە	نیڤشک	زبدة
کەروێشکێش	کێڤریشک ژی	الارنب ایضاً
کەڕوویەک	پەمبلوکەک	عفن
کەوگیرێک	هوسیکەک	چفچیر
گەڵک	مفا	فائدة
کەتوو	کەلەک	جذع شجرة لعبور المیاه
کتومت	بدرستی	تماماً
کردار	کریار	عمل
کردارانەش	کریار ژی	أعمال ایضاً
کرزدەبنەوە	دێ کزر بن	تجف
کژ	کەژ/وەرز	فصل
کژێکدا	دکەژەکی دا	في فصل واحد
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشتیار	جوتیار	فلاح
کلۆر	قولێر	مجوف
کولاندن	کەلاندن	غلي
کولاوی	کەلاندی	مغلي

کونیلە	کونک	مسامات
کۆڵە	چاندنا گیرو	الزراعة المتأخرة
کۆڵ	بار	حمل
کۆشش	بزاڤ	حركة/جهد
کۆپەڵە	درگ	طين مكوم
کۆرپەلە	بچویک	صغير/جنين
کووشەکردن	کویشەکرن	الترقيد
کێڵگە	زەڤی	حقل

گ

گاز	گاز	غاز
گاسن	گێسن	محراث
گەدە	عویرک	معدة
گەشەکردن	وەرار/گەشبوون	نمو
گەشەکردووەکان	یێت وەرارکری	التي تنمو
گەسک	گێسک	مكنسة
گەڵا	بەلگ	ورق
گەڵاکەی	بەلگێت وێ	اوراقها
گەڵارێزەکان	بەلگ وەریای	نفاضة الاوراق
گەڵاوەریوەکان	بەلگ وەریای	نفاضة الاوراق
گرانەتێ	گرانەتا	حمى
گڵ	ئاخ/تەقن	تراب/طين
گولەگەنم	گولیا گەنمی	سنبلة
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	تنقل
گوشراوەکە	ئاڤک/شیلە	عصير

گوشين	گڤاشتن	عصر
گۆيكە	بشكوژ	برعم
گۆش كردن	بخودان كرن	تربية
گۆلاوەكان	گوم	مستنقعات
گۆل كردن	كوليلك دان	نمو الزهرة
گيانەوەر	گيانەوەر	حيوان
گيراوە	تيكەل	محلول

ل

لابردن	راكرن	رفع
لاپاڵ	بنار/تەنشت	سفح/جانب
لاسكى	بستيك	سويق
لاكيشە	لاكيشە	مستطيل
لەت	پارچە	قطعة
لەتكە	پارچەكە	قطعها
لەت كردن	پارچەكرن	تقطيع
لەكويوە	ژكيرێ	من اين
لەبەربڕوات	ژبەربچيت	يتسرب منه
لەوپەڕ	ل وى رەخى	ذلك الجانب
لەكۆڵ دەبيتەوە	دێ ژێ قورتال بيت	يتخلص منه
لق	تا	غصن
لقەچڕ	تاييت تير	اغصان كثيفة
لم	خيز	رمل
لمكارى	خيزكى	رملي
لوتكە	گوپيتك	قمة

لۆک	کەرەستەکێ وەک شەماییَ	مادة كالشمع
لۆکە	پەمبی	قطن
لووس	حولی	املس
لیّل دەبیّت	دێ شێلی بیت	يكون خابط
لیّک هەلوەشاندن	ژێک هەلوەشاندن	تحلل
لیّژی	نشیڤی	منحدر
لێ دەدریّت	دێ هیّتە لیّدان	يضرب
لێ قەدەغەدەکریّت	دێ ژێ هیّتەبڕین	يمنع عنه
لێ نەدابێ	لێ نەدابیت	لم يضربها
لێ دەبڕریّت	دێ ژێ هیّتە بڕین	يقطع عنه
لێ دەبیّتەوە	ژێ چیّدبیت	يتكون منه
لێ دەربهیّنریّت	ژێ بهیّتە دەر	يستخرج منه

م

مانگا	چیّل	بقرة
ماندووبوون	وەستیان	تعب
مادەئەندامی یەکان	کەرەستیّن ئەندامی	المواد العضوية
مەبەستیش	مەرەم ژی	الغرض ايضاً
مەبەستمان	مەرەما مە	غرضنا
مەرزە	زەڤیا برنجی	حقل الرز
مەیلە	رون	سائل
مزرەمەنی	نیمو/مزرەمەنی	حمضيات
موتوربەکردن	پەترومەکرن	تطعيم
موتوربەکراو	پەترومەکری	مُطَعم
میوە	فێقی	فاكهة

میری	میری	حكومي
مێوژ	مێویژ	زبيب
مێرووە	نادوی	حشرات
مێش گەزو	نادویا گەزو	حشرة المن

ن

ناشتن	چاندن	زراعة
ناشێت	چێنابیت	لا يمكن
ناڕوێت	شێن نابیت	لا تنمو
ناچەقێنرێتەوە	ناهێتە چكلاندن	لا تغرس
ناوەند	ناڤین	وسط
ناوبانگیان	بێت بناف و دەنگ	أشهرها
ناوەراست	ناڤەراست	وسط
ناووک	ناڤک	لب
نەخوازەلا	نەخاسمە	خصوصاً
نەڕرواوە	شێن نەبویە	غير مزروعة
نەكوڵێنرابوو	نەكەلی بوو	غير مغلي
نەمام	شتل	شتلة
نەفلیقێتەوە	نەبەرچقیت	لا تمرد
نەهێشتن	نەهێلان	محو
نەیان دەتوانی	نەدشیان	لم يستطيعوا
نەیانێژین	نەچینین	لا نزرعها
نرخ	بها	قيمة
نوێڵێک	لهازەک	هيم
نووساوە	نویسیایە	ملتصقة

نیشتمان پەروەری	نیشتمان پەروەری	وطني
نێژراون	چاندینە	مزروعة
نێرەک	نێرەک	میسم
نێوانیشیان	نافبەرا وان ژی دا	ما بینها

ه

هاوەشێوە	وەک هەف	متشابه
هەرمێ	هرمیک	عرموط
هەرس	گڤێرین	هضم
هەرزن	گارس	دخن
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوێن	هێڤێن	خمرة
هەنجیرە	هژیر	تین
هەلکەندن	کولان	حفر
هەڵگێرەرەوە	گێسن	محراث
هەڵ بکێشین	هەلکێشین	نقلع
هەڵپاچین	کەزاختن	تقلیم
هەڵپاچرێت	بهێتە کەزاختن	تُقلم
هەلپاچراو	کەزاختی	مُقلم
هەل نەپاچراو	نەکەزاختی	غیر مقلم
هەلاڵە	بارک	حبوب اللقاح
هەڵی دەکێشرێت	دێ هێتە هەلکێشان	تقلع
هەڵ بکات	دهێت	یهب
هەڵ بچێت	بسەرکەڤیت/هەل بچیت	یصعد
هەڵ دەوەرێنرێت	دێ هێتە وەراندن	تنفض

هەڵ گیراون	هەلگرتینە	محفوظة
هەڵ دەواسرێت	دێ هێتە هەلاویستن	تعلق
هەڵ شێلراو	هەڤیرکری/جارناڤکری	معجن/مشطوفة
هەلامەت	پەرسیڤ	زكام
هەڵووژە	حولیک	عنجاص
هەڵپێکان	ئارمانج گرتن	اصابة الهدف
هەڵ دەگەرێت	دێ وەرگەرییێت	تنقلب
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هۆکار	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هێلکاری	هێلکاری	مخطط
هێشوویەک	ئویشیەک	عنقود

و

وازی لێ دەهێنرێت	دەست دێ ژێ هێتە بەردان	تترك
وەچە (وەج)	تەلح	فسيلة
وەشاندن	هاڤێتن	بذر
وەها	وەسا	هكذا
وشکەڵێ	تایێ هشکێ دارێ	الفرع اليابس
وێیزاو	مەهاندی	مختر
ووزە	تێن	طاقة
ورد	هویر	ناعم
ووردکردن	هویرکرن	تنعيم/تكسير
وورگ	زک	بطن
وولاغەبەرزە	کەروهێستر	خيل وبغل

ی

یاریده	هاریکاری	مساعدة
یەکسانی	یەکسانی	مساواة
یەکبینە	بەردەوام	باستمرار
یەنگی دنیا	هنگی دنیا	ثمرة تشبه المشمش

پەروەردەی خێزان و کۆمەڵایەتی - پۆلا شەشێ

ئا

ئابروو	شەرەف	شرف
ئارامی	هەدار	صبر
ئارەزوو	حەز	رغبة
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسۆیی	ئاسوبی	افقي
ئاوبری ناکان	ئاڤێ نادێرینیت	لا يتسرب منه الماء
ئاوکە	ئاڤک/شیلە	عصير
ئاوکەی سەوزەوات	شیلا/ئاڤکا زەرزەواتا	عصير الخضروات
ئامانج	ئارمانج	هدف
ئامرازەکان	ئامیر	ادوات
ئاگر کەوتنەوە	ئاگر بەربون	حريق
ئەرک	ئەرک	واجب/وظيفة
ئەوسا	ل وی دەمی	ذلك الحين

ب

بادام	باهیڤ	لوز
باڵندار	باڵندە	طير
باوە	بەلاڤە	شائع
باوی	باهیڤ	لوز
بایەخ	پویتە	اهتمام
بای دەدەی	دێ بادەی	تلف
بەپێی	لدویف	حسب

بەپیرهات	پێشڤەهات	استقبل
بەپیربچیت	بێشڤە بچیت	تستقبل
بەبیربێتەوە	بێتە هزرێ	یتذکر
بەخەندە	ب کەنین	بضحکة
بەخێوەکردن	بخودان کرن	تربیة
بەرەبەرە	پیچ پیچە	رویداً رویداً
بەرهەمەکان	بەرهەم	انتاجات
بەرگیان	بەرگێ وان/پیستێ وان	جلدها
بەڕێوەبەرێتی	رێڤەبەری	ادارة
بەرماوە	بەرمایک	فضلات
بەرپێ بدات	لبەر پێ بدەت	یُداس
بەرەڵلا	بەرەڵلا	تسیب
بەرگری	بەرەڤانی/بەرخودان	دفاع/مقاومة
بەروانکە	مەلیتک	صدریة
بەرامە	بێهن	رائحة
بەستراو	گرێدای	مربوط
بەشداری	پشکداری	اشتراك
بەش کراوە	پشک کریە	مقسمة
بەشی کردار	پشکا کاری	قسم العمل
بەفرگر	بەفرگر	ثلاجة
بەفیڕو نەدان	ب هەروەنەدان	لا یذهب سدی
بەگەلە	ب کوم	بالجملة
بەگوێرە	لدویف	حسب
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەمەرجێک	ب مەرجەکی	بشرط

بەلاوە	بەرفرەهەیە/بەلاڤە	واسعة/منتشرة
بەهۆیەوە	ب ئەگەرێ وێ	بسببها
بتوانێ	بشێت	يستطيع
بچرپێنێ	پست پستێ بکەت	يهمس
برۆیت	بچیت	نذهب
بڕنین	ب چنین	نقطف
بڕندە	ببڕ	قاطع
بڕبەند	مفرەد	مفرد
برازێنینەوە	ب خەملینین	نزين
بریتی یە	پێک هاتیە	متكونة
بکوژێنینەوە	ب ڤەمرینین	نطفي
بکوڵێت	ب کەلیت	يغلي
بلکێنرێن	بهێنە نویساندن	تلصق
بلیت	تکت	بطاقة
بڵقە	بلق	فقاعة
بنەڕەتەکان	بنیات	أسس
بنیات نان	ئاڤاکرن	بناء/تأسيس
بنوێنێ	دیارکەت	يمثل/يظهر
بمانەوێ	مەبڤێت	نريد
بوارەکان	بیاڤ	مجالات
بۆنە	هەلکەفت	مناسبة
بۆن	بێهن	رائحة
بۆگەن	گەنی	عفن
بووکڵە	بویکا لاستیکی	لعابة
بیستۆکەکە	بیستوک	سماعة

بێ کەڵک	بێ مفا	بدون فائدة
بێ گومان	بێ گومان	لاشك
بێ شڵەژان	بێ حێبەتی	بدون ارتباك

پ

پاترونەکی	پەنتەرونەک	بنطلون
پاشماوە	پاشمای/بەرمایک	مخلفات/فضلات
پاشمل	ل پشت	في الغياب
پاقلەجات	باقلک	بقوليات
پاک و خاوێن	پاقژ و بژوین	نظيف
پانە و پان	پان و پان	عرضاً
پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەڕینەوە	دەربازبوون/بورین	عبور
پەرەپێدان	گەش بوون/وەرار	تطور/نمو
پەست	تەنگاف/بێزار	متضايق/يائس
پەل	تا/چەنگ	غصن/جناح
پەلک	بەلگ/تا	ورقة/غصن
پەڵە	پارچە	قطعة
پەلار	ترانە	سخرية/تضيف
پەسەند	پەسەند	مقبولة
پەیت دەبێت	تیردبیت	يتركز
پەیڕەوی	پێگیری	التزام
پەیکەر	پەیکەر	تمثال
پتەو	موکم	محكم
پرد	پر	جسر

پڕاوپڕ	تژی	مملوء
پسپۆر	بسپۆر	اختصاصي
پشتێنە	کەمەر	حزام
پشکۆ	پەل	جمر
پلیکانەش	پێسترک ژی	السلم ایضاً
پوخت	پاقژ/کورتی	نظیف/خلاصة
پیادەڕۆیان	پیادە رێ یا وان	ممشاهم
پیشەسنگی	پێشیا سینگی	مقدمة الصدر
پێ خوست	پێ لێنان	دوس
پێگهاتی خوراک	پێکهاتنا خوارنێ	مکونات الطعام
پێوانە دەکرێت	دێ هێتە پیڤان	یُقاس
پێکەوبەستنی	پێکڤە گرێدانا وان .	ربطها مع بعض
پێوەبلکێنرێت	پێڤە بهێتە نویساندن	لصقها
پێویستیشە	پێدڤی یە ژی	ضروري ایضاً
پێویستی	پێدڤی یە	ضرورة/حاجة
پێ دەگات	دێ گەهیت	ینضج
پێچەوانە	بەرەڤاژی	عکس
پێدانەپەڕێت	تێدا دەرباز نەبیت	لا یمر خلالها

ت

تاڵە	تەحلە	مُر
تاکیکیش	کەسەک ژی	فرداً ایضاً
تەزوو	شیپ	تیار
تەختەنیگار	کەڤال	لوحة
تەگەرە	ناستەنگ	عائق

تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەمەن	ژی	عمر
تکابکە	هیڤیێ بکە	ترجي
تڵپە	دردەم/رامولتە	بثل/رواسب
تنۆکە	چپکەک	قطرة
توند	موکم/دژوار	محكم/شدة
توێکڵەکەی	تیڤلێ وێ	قشرتها
تواندنەوە	حەلاندن	صهر
تواوە	حەلیای یە	منصهر
توانا	شیان	امكانية
توخم	توخم	عنصر
تۆچا	توف چا	شاي
تۆڕە	تور	شبكة
تۆڕات	هزروبیرا تە	رأيك
توورەکەیەک	تویرکەک	كيس
تیغ	ئامیرێ برینێ	آلة جارحة
تیمسالکێکی	تیڤارێزکەکێ	وصلة
تێ دەکرێت	دێ هێتە تێکرن	يصب
تێک هەڵدەدرێت	دێ هێتە تێکڤەدان	تخلط
تێک دەدرێ	دێ هێتە تیکڤەدان	يخلط
تێ بگرە	تێ بگرە	غلف

ج

جەربادەر	دارنەفیس	درنفيس
جگە	جھ	مكان

جل و بەرگ	جلک	ملابس
جواننناس	جواننناس	ذواق الجمال
جوگە	جوک	ساقية
جۆربەجۆر	هەمەجۆر	متنوع
جووت بن	جوت بن	تتطابق
جێ	جە	مكان
جێ بەجێ بکات	بجە بینیت	ينفذ
جێ دانانەوە	جە دانان	تكوين

چ

چالاکی	چەلەنگی	نشاط
چاکسازی	چاککرن	اصلاح
چاوێریان	چافدێری یا وان	رعايتها
چەوری	روین/چەوری	دهن
چەورکراوەوە	روین کری	مدهن
چەقی ڕوانین	بنگەهێ دیتنێ	مركز الرؤية
چڕیی	تیریی	كثافة
چڵ	تا/چەق	غصن
چوارگوشە	چوارکوژی	مربع
چین	تەخ	طبقة
چێتر	تام	ذوق
چێشت	خوارن/زاد	أكل
چێشت لێنەر	لێنەر	طباخ
چێشتخانە	لێنانگەه	مطبخ
چێشت لێنان	خوارن لێنان	طبخ الاكل

چینراو	چاندی	مزروع

ح

حەسانەوە	بێهن ڤەدان/ڤەهوسیان	استراحة
حەلوا	شرینی	حلويات
حەوانەو	بێهن ڤەدان	استراحة
حێل	هێل	هيل

خ

خاوێن	پاقژ	نظيف
خاوەن	خودان	صاحب
خەست	تیر	كثيف
خەڵۆوز	رەژوی	فحم
خەندە	کەنی	ضحك
خڕ	خر	دائري
خولەک	دەقیقە	دقيقة
خوان	سێنیک/فەرخەسێنی	سفرة/مائدة
خواردەمەنی	خوارن	مأكولات
خوانەخواستە	خودێ نەکەت	لا سامح الله
خوا حافیزی	بخاترا هەوە	في أمان الله
خۆلێ پارستنیان	خو ژێ پاراستن	الوقاية منه
خۆرسک	خورست	طبيعة
خۆڵ	ئاخ	تراب
خۆراک	خوارن	أكل
خێرا	بلەز	بسرعة

د

دابەش کردن	پشک کرن	تقسیم
دابندرێ	بهێتە دانان	یوضح
دابکوترێ	داهێلیت	دق/تثبیت
دابنیشین	روینین	نجلس
دابین بکات	دابین کەت	یضمن
داخراو	داخستی	مغلق
دادەخرێت	دێ هێتە داخستن	یغلق
دادەنرێت	دێ هێتە دانان	یوضع
دادنرێت	دێ هێتە هژمارتن	یحسب
دادەنێین	دێ دانین	نضع
دادەنوشتێن	دێ هێتە چەماندن	تثني
دارودرەخت	داروبار	أشجار
دارتاش	دارتاش	نجارة
دەری بیرن	دەربرن	یعبرون
دارستان	دارستان	غابة
داک	دایک	أم
دامەیی	چوارکوژی	مربع
دامەزراون	دانایینە	مؤسسة
دانیشتن	روینشتن	جلوس
داندراو	دانای	موضوعة
دانیشتوان	یێت روینشتی	الجالسون
دانەوێڵە	دەخل و دان	حبوب
داوا	داخواز	طلب

داوەبەن	داڤا بەندکی	خيط
دەبرژێنرێ	دێ هێتە براشتن	يشوي
دەبەسترێ	دێ هێتە گرێدان	يربط
دەپێژرێ	دێ هێتە پاتن	يُخبز
دەپێورێ	دێ هێتە پیڤان	يقاس
دەتوێتەوە	دێ حەلییێت	ينصهر
دەتوێنرێتەوە	دێ هێتە حەلاندن	يصهر
دەتوانێ	دێ چێبیت	يمكن
دەتوانرێ	دێ چێبیت	يمكن
دەخوسێت	دێ نمیێت	ينقع
دەجنرێت	دێ هێتە هنجنین	يثرم
دەدوورین	دێ دروین	نحصد
دەدوورێت	دێ هێتە دروین	يحصد
دەزگای هەرس	کو ئەندامێ گڤێرینێ	جهاز الهضم
دەست گوشین	دەست گڤاشتن	الشد على اليد
دەستووری	دەستویری	رخصة
دەستوورەکان	دەستورکاری	تعليمات
دەستکرد	دەستکرد/چێکری	صناعي
دەستکاری	دەستکاری	تلاعب
دەست رەنگین	ئاڤراندن	ابداع
دەستشۆر	دەست شو	مغسل
دەشتوانرێ	دێ شێت ژی	يمكن ايضاً
دەشتوانین	دێ شێین	نستطيع
دەشورێتەوە	دێ هێتە شویشتن	يغسل
دەشاردرێتەوە	دێ هێتە ڤەشارتن	يخفى

دەفر	ئامان	وعاء
دەکوترێ	دێ هێتە قوتان	يدق
دەکوڵێت	دێ کەلیت	يغلي
دەکوڵێرێ	دێ هێتە کەلاندن	يُغلي
دەکوڵێنین	دێ کەلینین	نغلي
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگونجێت	دێ گونجیت/دێ رێک کەڤیت	يلائم
دەگوشرێت	دێ هێتە گڤاشتن	يعصر
دەمەیێ	دێ مەهیت	يتخثر
دەم دەکێشێ	دەم دبیت	يتخدر
دەنوێنن	دێ دیارکەن	يمثل/يظهرون
دەنکە	دندک	حبة
دەنیشێ	دێ پاڵێێت	يترسب
دەیەوێ	دێ ڤێت	يرغب
دەیرازێنێتەوە	دێ خەملینیت	يزين
دروشمانە	درویشم	شعارات
دۆڕیە	دلوپ	قطرة
دوولەت	دووکەر	قطعتين
دووریانەکان	دووریانک	مفارق
دووگیرفان	دووبەرویک	جيبان
دوا	پاشی	بعد
دلنەوایی یەوە	رازی کرن/چاڤدێری	ترضية/رعاية
دلگر	دلخوش	مفرح
دڵنیایی	پشت راستی	طمأنينة
دڵکێش	دل راکێشە	جذاب

دیدەنی	هەڤ دیتن	مقابلة
دیمەن	دیمەن	منظر
دیاری کراو	دیارکری	ظاهر/مبین
دیاردەیەکی	دیاردەک	ظاهرة
دێتەکوڵ	کەل بێتن	یغلي

ر

رابگرە	راگرە/بپارێزە	حافظ
رابواردن	رابوراندن	قضاء الوقت/تمتع
رابهێنێ	فێرکەت	یُعَود
رادەیەکی	رادەک	حد
رازاندنەوە	خەملاندن	تزیین
ڕانەکەیت	بازنەدەیت	لا ترکض
رەچاوبکرێت	لبەرچاڤ بهێتە وەرگرتن	یؤخذ بنظر الاعتبار
رەفتار	رەفتار	سلوك
ڕەگ	رەهـ	جذر
ڕەگ دابکوتێ	رەها داهێلیت	یمد جذوره
رەگەز	توخم	عنصر
رەوان	رەهوان	بلیغ
رەورەوە	خرخال	عجلة
رژان	رشتن	سَکب
ڕۆڵەکان	کوڕ	ابناء
رۆن	روین	دهن
رۆن کونجی	تەحین	راشي
روخەکانی	رەخێت وی	اطرافها

رووپێو	رویبەر	مساحة
رووداوە	رویدایە	حدث
رووە	روی	سطح
ڕووەک	روەک	نبات
رووبدات	رویدەت	یحدث
رێبواران	رێبواران	المارة
رێ دان	رێدان	رخصة
رێشاڵ	ریشالوک	ألیاف/انسجة

ز

زەبر	زڤر	خشن
زمانە	زمانک	صمام
زولاڵ	زەلاڵ	صافي/الصوت الرخيم

ژ

ژەمەکان	دان	وجبات
ژنی دووگیان	ژنا بحەملە	المرأة الحاملة
ژیر	ئاقل	عاقل
ژینگە	ژینگەھ	بیئة
ژێر کەند	تونێل	نفق

س

سامانێک	سامانەک	ثروة
ساوا	ساڤا	طفل
سەبەتە	سەلک	سلة

سەرناوگە	سەرناڤک	طوافة
سەرجەم	سەرجەم/هەمی	الكل
سەرتوێژ	سەرتویک/کەف	قشطة/رغاوة
سەرچاوەیان	ژێدەرێت وان	مصادرها
سەرورێژەدەبێت	دێ سەرداچیت	يطوف
سەرنج رابکێشیت	سەرنج راکێشیت	يجلب الانتباه
سەکۆ	پیادە رێ/سلاڤگەهـ	رصيف/منصة
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەعاتی پێوانەکردن	سەعەتا پیڤانێ	ميزانية
سەهۆلبەست	بەستی گر	مجمدة
سەیرانگا	سەیرانگەهـ	منتزه
سرکە	سهک	خل
سووچە	کوژی	زاوية
سوود	مفا	فائدة
سووکەچێشت	خوارنا سڤک	أكلة خفيفة

ش

شان بەشان	مل ب مل	جنباً الى جنب
شانانە	شانە	خلايا
شانەکان	شانە	خلايا
شانازی	شانازی	افتخار
شەکراوێک	ئاڤا شەکرێ	ماء سكر
شەقام	جادە	شارع
شەنگ	شەنگ/جوان	جميل
شتێک	تشتەک	شيء

شتی بڕنده	تشتێت برینێ	آلات جارحة
شتومەک	تشت	اشياء
شلەتێن	تێن شیر	فاتر
شلوق دەبن	دێ پەقن	تتفتح
شڵەژان	حێبەتی	ارتباك
شیاو	فەر	ضروري
شی دەکاتەوە	شروڤەدکەت	يحلل
شێلراو	هەڤیرکری	معجن
شێدار	شهدار	رطب
شێرە	زەنبەلە	خفية

ف

فەوتاوەکان	ژناڤچووی	المبادة
فەرمان	فەرمان	أمر
فێرو	هەروە	سداً
فڕێ نەدەیتە	نەهاڤێژی	لا ترمي

ق

قاپ	ئامان	صحن
قەبارە	قەبارە	حجم
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەدەغەکراو	بەریەندکری	الممنوعة
قەراغ	رەخ	جانب
قوژبنەکان	قولاچ	زوايا
قولفە	سەرهلک	كتافية

قوولیش	کویر ژی	عمیق ایضاً
قیت	راست	مستقیم/منتصب

ک

کارئاسانی	کارێ بسناهی	العمل السهل
کارگه	کارگەه	معمل
کامیان	کیشک ژوان	أیهما
کاهو	خەس	خس
کەره	نیڤشک	زبدة
کەرەسته	کەرەسته	مادة
کەڵک	مفا	فائدة
کەموکووری	کێماسی	نواقص
کەوچک	کەڤچک	ملعقة
کەوی	کەهی	ألیف
کەوا	ئانکو	أذن
کردار	کار	عمل
کردەوه	کریار	عملیة
کز	لاواز	ضعیف
کوت و پڕ	ژنشکێڤه	فجأة
کولاویش	کەلی ژی	مغلي ایضاً
کولاوەکه	یێ کەلی	مغلي
کوڵیوی	کەلیای	مغلي
کۆمەڵێک	کۆمەلەک	مجموعة
کۆتایی هێنانی	بدوماهی ئینانا وێ	الانتهاء منها
کوسپ	ئاستەنگ	معضلة

کووله‌که	کولند	قرع/شجرة
کووڕده‌که‌ین	دێ چه‌مینین	نثنيها
کێشاویه‌تی	کێشایه	رسم

گ

گاڵته	ترانه	سخرية/هزل
گه‌رماوخانه	گه‌رماڤ	حمام
گه‌شه‌کردن	وه‌رارکرن	نمو
گشه‌ده‌کات	وه‌رارێ دکه‌ت	تنمو
گه‌له‌کاری	زباره	عمل شعبي
گه‌ڵایه‌ک	به‌لگه‌ک	ورقة
گشتێ	گشتی نه	عامة
گڵێنه‌کان	درگلی	خزفية
گورج	په‌یت	نشط
گوێزی هندستان	گویزا هندێ	جوز الهند
گوێدێری	گوهداری	اصغاء/طاعة
گوێگر	گوهدار	سامع
گونجاو بیت	گونجای بیت/رێکه‌فتی بیت	ملائم
گوڕ	زاغ	قوة
گۆم	گه‌ر/گوم	حوض/مستنقع
گیانله‌به‌ر	گیانه‌وه‌ر	حيوان

ل

لاریکرێته‌وه	بهێنه خوارکرن	ثنيها
لاسک	بستیک	سويق

لاکێشە	لاکێشە	مستطيل
لاکیشەیی	لاکێشەیی	مستطيل بشكل
لەبزینەیی	لەبزینەیی/رەنگەکێ شرینیایە	معين/نوع من الحلويات
لەجیاتی	ل شوینا	عوضاً/مكان
لەچاو	هەمبەر	مقارنة/بالنسبة
لەوانەیە	چێدبیت	يمكن
لەیەک وەشاوە	وەک هەڤە	متشابە
لەیەک دەوەشێنەوە	وەک هەڤن	متشابە
لەناودەچن	دێ ژناڤچن	تضمحل
لک	تا	غصن
لۆچ دەکرێت	دێ هێتە ڤەچەماندن	تنطوي/تثني
لێی دەگەڕێین	دێ لێ گەرهێن	نتركها
لێ دەردەهێنرێت	دێ ژێ هێتە دەرئێخستن	يستخرج منها
لێ دەرهێنراو	ژێ دەرئێخستی	مستخرج منه
لێ بخورێت	پاژۆیت	تسوق
لێ بوردن	لێ بورین	عفو
لێ دەتەکێت	ژبەر دچیت	يتسرب منه
لووت*	دفن	أنف

م

مام ناوەندی	ناڤین	وسط
ماندووبکەن	ب وەستینن	يتعبها
ماوە	دەم	وقت
مەترسی	ترسی	خطر
مەلەوانی	مەلەڤانی	سباحة

مەشێوێنە	تێک نەدە / بژالەنەدە	لا تربك/لا تبعثر
موم	شەمالک	شمعة
میوە	فێقی	فاكهة
میوەجات	فێقی	فواكه
میوگوش	گڤێشەر	عصارة
میوانداری	مێڤانداری	ضيافة
مێژوویەکانیان	دیروکا وان	تاريخهم

ن

نادەڵێنی	نادێرینیت	لا يُسرب
ناواخن کراو	حەشاندی	محشي
ناوەڕاست	ناڤەراست	وسط
ناوکەکە	ناڤک	لب
نایکوڵێنین	ناکەلینین	لا نغلي
نایاب	بژارە	نادر/ممتاز
نەپرژێ	نەرژیت	لا ينسكب
نەختێک	پێچەک	قليلاً
نەخشە	نەخشە	خريطة
نەرم و شل	نەرم	ناعم
نەریت	تیتال	عادات/تقاليد
نەوی بن	نزم بن	تنخفض
نرخ گران	بها گران	غالية
نوشتاوە	چەماندی یە	مثنية
نویشک	نیڤشک	زبدة
نۆرە	گەھ	دور

نۆزە	نویّز نویز	بكاء خفيف
نۆک ڕەنگ	ڕەنگی نوکێ	حمصي اللون
نیمچە تەریب	نیف تەریب	شبه متوازي الاضلاع
نیگار	نیگار	رسم
نیشاستە	نشا	النشا

هـ

هاڕدراوەی	هێرایێ	مسحوق
هاورێ	هەڤال	صديق
هاورێ یەکانت	هەڤالێت تە	اصدقائك
هاوشێوەکان	وەک هەڤ	متشابهة
هاونیشتمانان	نیشتمان پەروەر	وطنيون
هاوکاری	هەڤکاری	تعاون
هەتاوگازبوون	تاڤ گەزتی بوون	ضربة الشمس
هەرگیز	چ جار	ابداً
هەرس	گڤێرین	هضم
هەرە	مشار	منشار
هەست	هەست	شعور
هەستیاری	هەستیاری	شعوري
هەستیتە	رابی	تقوم
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵووژە	حلویک	عنجاص
هەڵدەشێلرێت	دێ هێتە هەڤیرکرن	يُعجن
هەڵدەدڕێن	دێ هێتە شەقکرن	تنشق
هەڵسوکەوت	ڕەفتار	تصرف/سلوك

هەڵمەت	بسەرداگرتن/هێرش	مداهمة/هجوم
هەڵەنگوێ	هەلنگفتن	تعثر
هەڵ دەهێژێت	دێ هێتە تێهەلدان	يغطس
هەڵمژین	مژین	استنشاق
هەڵ دەکوڵێن	دێ هێنە قەوراندن •	
هەڵ دەبژێرین	دێ هەلبژێرین	نختار
هەڵبواسرین	هەلاویسین	نعلق
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوڵ بدات	پێکولێ بکەت	يحاول
هەویرکردەکان	هەڤیرکری	معجنات
هەواسارکەر	با سارک	مبردة
هۆیەوە	ئەگەرێ وێ	سببها
هۆیەکان	ئەگەر	اسباب
هێڵەک	موخل	منخل
هێلەکان	هێل	خطوط
هێلی کوتراو	هێلا قوتای	هيل مدقوق

و

وا باوە	وەسا بەلاڤە	هكذا منتشرة
وەچە	بەرەباب	جيل
وەرزەکان	وەرز/کەژ	فصول
وەردەدرێت	دێ هێتە تێڤەدان	يخلط
ورد	هویر	دقيق
وریا بوون	هشیاربوون	انتباه/تيقض
وریا کەرەوە	هشیارکەر	منبه

ووزه	تێن	طاقة
وێنه	وێنه	صورة
وێنه كراو	وێنەكری	مصور

ی

یاریده	هاریكاری	مساعدة
یاریدەیان	هاریكاریا وان	مساعدتهما
یارمەتی	هاریكاری	مساعدة
یادی	بیرهوەری	ذكری
یاسا	قانون	قانون

پەروەردەی نیشتمانی - پۆلا شەشێ

ئا

ئابووری	ئابووری	اقتصاد
ئارەزوو	حەز	رغبة
ئاسایش	ئیمناهی	أمن
ئاوارەکان	دەربدەر	مشردين
ئاوەدانکردنەوە	ئاڤەدانکرن	تعمير
ئەدرێت	دێ دەت	يعطي
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەشکەنجە	ئەشکەنجە	عذاب
ئەنجام	ئەنجام	نتيجة
ئەنجوومەنی نیشتمانی	جڤاتا نیشتمانی	المجلس الوطني

ب

باڵ	چەنگ	ذراع
باوەر	باوەر	عقيدة
بایەخدان	پویتەدان	اهتمام
بەخۆرایی	ب هەروە	مجاناً
بەدناوەکان	روی رەش	سيئ السمعة
بەرپرسیان	بەرپسیارن	مسؤولون
بەرهەمێنان	بەرهەم هێنان	انتاج
بەرپرسن	بەرپرسن	مسؤولون
بەرگری شارستانێن	بەرەڤانیا باژێری	الدفاع المدني
بەرێوەدەبەن	برێڤە دبەن	يديرون

بەرچاو	بەرچاڤ	واقع/منظور
بەشداری کردن	پشکداری کرن	اشتراك
بەکاردێنێ •	بکاردهینیت	يستخدم
بەمەرجێک	ب مەرجەکی	بشرط
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەهر	بەهر	موهبة
بەندیخانە	گرتیخانە	موقف
بژیوی	ژیار	معيشة
بڕیوە	بڕی یە	قطع
بسەپێنرێت	بهێتە سەپاندن	يُفرض
بگرێتەئەستو	بستویێ خوڤە بگریت	يحمل على عاتقه
بنەما	بنیات	اساس
بنچینە	بنیات	اسس
بنەڕەتی یەکان	بنیات/بنواشە	أسس/قواعد
بوودجە	بودجە	ميزانية
بوومەلەرزە	بیڤەلەرز	زلزال
بیروباوەڕ	بیروباوەر	عقيدة
بیروڕا	هزروبیر	آراء
بێ بەش بکرێت	بهێتەزریارکرن	يُحرم

پ

پابەند	پێگیری	التزام
پابەندبوونی	پێگیریا وی	التزامه
پارێزەرێک	پارێزەرەک	محامي
پاسەوان	پاسەوان	حرس

پەسەندکرد	پەسەندکر	صادق
پەنادەباتە	خود گەهینتە	يلجأ
پەیوەندی	پەیوەندی	علاقة
پشت نابەستێت	پشت گەرم نابیت	لا يعتمد
پلەوپایە	پلەوپایە	الدرجة والمنصب
پیادەکردن	ریڤەبرن	تمشية
پیادە	پیادە	مشاة
پیشەسازی	پیشەسازی	صناعة
پێویستی	پێدڤی/هەوجەیی	ضرورة/حاجة
پێداویستی	پێدڤی/هەوجەیی	ضرورة/حاجة
پێچەوانە	بەرەڤاژی	عكس
پێکەوەنان	پێکڤە گرێدان	ربطهما
پێشێل نەکرێت	نەهێتە پێ لێنان	لا تنتهك

ت

تاک ڕەوییە	تاک ڕەوی	حكم فردي
تایبەتمەندی	تایبەتمەندی	مختص
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەرخان کردن	تەرخان کرن	تخصيص
تەمەن	ژی	عمر
توند و تیژی	دژواری	شدة
تۆقینەرە	پەقینەرە	متفجر
تلیاک	تریاک	مخدر
تێپەڕبوون	دەربازبوون	عبور

ج

جاڕێ جیهان	جاردانا جیهانێ	الاعلان العالمي
جیادەکرێنەوە	دێ هێنە جوداکرن	يتم تفريقها
جێ بەجێ کردن	بجھ ئینان	تنفيذ

چ

چارەنووس	چارەنڤیس	حق المصير
چارەی خونووسینی	چارەنڤیسێ خو	حق تقرير مصيره
چاوچنۆک	هێخواز/دەخەس	طماع
چەوت	شاشی	خطإ
چەوساندن	تەپەسەرکرن	ظلم/اضطهاد
چلێس	چلێس	شراهة
چۆنیەتی	چەوانی	كيفية

خ

خانووبەرە	ئاڤاهی/نافمالی	بنايات/ممتلكات
خانەی داد	دادمال	دار العدالة
خزمەتی پابەندبوون	خزمەتا پێگیریێ	الخدمة الالزامية
خودی خوی	ئەو بخو	ذاته
خوێندنی تەوزیی	خویندنا بخورتی	التعليم الالزامي
خۆراکی یان	خوارنا وان	اكلها

د

دائەنێ	دێ دانیت	يضع
داب و نەریت	رەوشت و تیتال	العادات والتقاليد

دابین کردن	دابین کرن	ضمان
دادگا	دادگەه	محكمة
دادگاکان	دادگەهان	محاكم
دادوەری گشتی	دادوەریا گشتی	الادعاء العام
دادپەروەرییە	دادپەروەری	عدالة
داد	داد	عدل
دادەنرێت	دێ هێتە دانان	يوضع
دادەنێت	دێ دانیت	يضع
دارایی گشتی	دارایی یا گشتی	المالية العامة
داردەستێک	داردەستەک	ورقة ضغط
داکوکی	دووپاتی	تاكيد
داگیرکەران	داگیرکەر	المحتلون
دام و دەزگا	دام و دەزگەه	المؤسسات
دامەزراو	دامەزراندی	مؤسس
دامەزراندنی	دامەزراندنا وی	تأسيسه
دانی پێدابنێت	خوانینێ پێ بکەت	يعترف بها
دانیشتووان	ئاکنجی	سكان
داهێنان	ئاڤراندن	ابداع
دەتوانرێت	دێ چێببیت	يمكن
دەریایی	دەریاڤانی	بحرية
دەڕوات	دێ چیت	يذهب
دەربرینی	دەربرینا وی	تعبيره
دەسەڵات	دەسهەلات	سلطة
دەسەلاتی یاسادانان	پەرلەمان	برلمان
دەسەلاتی راپەڕاندن	دەسەلاتا بجهـ ئینانێ	السلطة التنفيذية

دەسەڵاتداری	دەسهەلاتداری	السلطة
دەسکەوتەکان	دەسکەفت	المنجزات
دەست وەرئداتە	مایێ خوتێ بکەت	یتدخل
دەگونجێ	دێ گونجیت	یلائم
دەنوێنێ	دیاردکەت	یظهر/یمثل
دەناڵێنێ	دێ نالیت	یئن
دەووترێت	دێ هێتە گوتن	یقال
دەیان بەستێتە	دێ وان گرێدەت	یربطهما
دڵنیایی	پشت راستی	طمأنیة
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دواکەوتوو	گیروبووی	متأخر
دیاری کراو	دیارکری	مبین
دێتەدی	بدەستڤە دهێت	یتحقق

ر

راپەڕاندن	بجه ئینان	تنفیذ
راپەرینە	سەرهلدانە	انتفاضة
رادە	رادە	حد
رادەربرینی	بیروڕادەربرین	تعبیر الآراء
رازایەوە	خەملاندیە	مزین
راستەوخۆ	ئێکسەر	مباشر
راگوێزانی	دەرئێخستن/مشەختکرن	ترحیل
رامیاری	سیاسەت	سیاسة
راوێژکار	شیرەتکار	مستشار

ڕەچاوبکرێن	ب بەرچاڤ بهێتە وەرگرتن	يؤخذ بنظر الاعتبار
ڕەگەز	توخم	عنصر
ڕەفتار	ڕەفتار	اسلوب/سلوك
ڕەها	دەراندەر	مطلق
ڕەهاکردن	دەراندەرکرن	اطلاق
ڕزگاریخواز	ڕزگاریخواز	تحرير
ڕفاندن	ڕەڤاندن	تهريب
ڕۆڵەکان	کوڕ	ابناء
ڕێژەیان	ڕێژا وان	نسبتها
ڕێنومایی	شیرەت	ارشادات/نصائح

ز

زەوییەک	زەڤیەک	ارض
زریپوش	زری پوش	مدرع
زیندانەوە	زیندانێ	سجن

ژ

ژیار	ژیار	معيشة
ژینگە	ژینگەه	بيئة

س

سەپاندن	سەپاندن	فرض
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سنوور	توخیب	حدود
سنوورەکەی	توخیبێ وی	حدوده

سیستەم	سیستەم	نظام

ش

شارەوانی یەکان	باژێرڤانیان	بلديات
شایستە	ژهەژی	لائق
شکۆدار	سەرفەرازی	كرامة
شوێن	جه	مكان
شێواز	رەفتار	اسلوب

ف

فەرمانڕەوایی یەکان	دەسهەلاتداری	السلطات

ق

قەدەغەکردووە	بەربەندکریە	مَنع
قەرەبوو	شوینگری	تعويض
قەوارە	قەبارە	حجم

ک

کارەسات	دەردەسەری	كارثة
کارگێڕی	کارگێری	ادارة
کاریگەر	کارتێکەر	مؤثر
کەلتوور	کەلتور	تراث
کەم ئەندامەکان	سەقەت	معوقين
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کۆمەڵگە	جڤاک	مجتمع

کۆمەڵێک	جڤاکەک	مجتمع
کۆمپانیا	کومپانیا	شركة
کۆدێتای	کودەتا	انقلاب
کۆیلەتی	بەنیاتی	عبودية
کێشەوە	ئاریشە	مشكلة/قضية

گ

گەل	گەل	شعب
گەلاڵەکردن	بەرهەڤکرن	اعداد/تحضير
گەشەپێدان	گەشکرن	تطوير
گەیاندن	گەهاندن	اتصال
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل

ل

لافاو	لێفان	فيضا ن
لەتەک	دگەل	مع
لەپێناوی	ژپێخەمەتی	من اجل
لەناوبردنی	ژنافبرنا وی	ابادته
لێهاتوویی	ژهەژی	لائق

م

ماف	ماف	حق
مافەکانی مرۆڤ	مافێن مرۆڤی	حقوق الانسان
مافی یەکسانی	مافێ یەکسانی	حق المساواة
ماوەیە	دەمی	وقتي

مەودا	بیاڤ	مجال
مەنزلگا	پایە	منزلة
مرۆیی	مرۆڤایەتی	انساني
مێژوو	دیرۆک	تاریخ

ن

ناودەبرێن	ناڤ کرینە	تسمى
نەتەوەیەکن	ئێک نەتەوەنە	أمة واحدة
نەشونما	وەرار	نمو
نەهێشتنی	نەهێلانا وی	أبادته
نیشتەجێ کردن	ئاکنجی کرن	اسکان
نیشتەجێ بکرێت	بهێتە ئاکنجی کرن	یسکن
نیشتەجێ بوون	ئاکنجی بوون	سکننوا
نیشتمان	نیشتمان	وطن
نێودەولەتی	دەولەتی	دولي

ه

هاوکاری	هاریکاری	مساعدة
هانیان بدات	وان هاندەت	یشجعهم
هەڵبژراون	هەلبژارتینە	منتخبة
هەڵدەبژێرێت	دێ هێتە هەلبژارتن	ینتخب
هەڵدەبژێرین	دێ هەلبژێرین	ننتخب
هەڵسانی	رابوونا	قیامه
هەڵگیرساندنی	هەلکرنا وان	اشعاله
هەندەران	جیهان/دەرڤە	عالم/خارج

هەوڵ	بزاف/پێکول	محاولة
هۆ	ئەگەر	سبب
هێزەچەکدارەکان	هێزێت چەکدار	القوات المسلحة

و

ووزە	تێن/وزە	طاقة
وەلاوەنانی	ڤەدەرکری	عزل

ی

یاسا	قانون	قانون
یاسایی	قانونی	قانوني
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یاریدەر	هاریکار	مساعد
یەکسانی	یەکسانی	مساواة

جواغرافیای عیراق - پۆلا شەشێ

ئا

ئارایشت	خەملاندن	تزيين
ئاژەڵ	گیانەوەر	حيوان
ئاست	ئاست	مستوى
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسانی	بساناهی	بسهولة
ئاسانترینیان	بساناهیترین ژوان	اسهلها
ئالف	ئالف	علف
ئامراز	ئامیر	اداة
ئاوەڕو	جوبار/جوک	مجرى المياه
ئاوەڕوگە	جوبار/جوک	مجرى المجياه
ئاوگەرم کەر	ئاف گەرمکەر	سخان
ئاوەگلدراوەکە	ئاڤا پەنگاندی	المياه المخزونة
ئاودڕیان	کەنداڤ	الخليج
ئاودێری	ئاڤدان	ري
ئاودەدرێن	دێ هێنە ئاڤدان	تروى
ئاووهەوا	سەقا	مناخ
ئاوی ژێر زەوی	ئاڤا بن ئەرد	المياه الجوفية
ئەستوونبوون	ستوین بوون	استقامة
ئەنجام	ئەنجام	نتيجة
ئەوسا	وی دەمی	في ذلك الوقت
ئەوتۆی	وەسا	هكذا
ئیستگە	ئیزگەھ	محطة

ب

باراناو	ئاڤا بارانێ	ماء المطر
بارەبەر	بار	حمل
بارودوخ	سەروبەر/رەوش	وضع
بازرگانی دەرەوە	بازرگانیا دەرڤە	التجارة الخارجية
بایەخ	پویتە	اهتمام
بایەخ دان	پویتەدان	اهتمام
بایەخ پێدان	پویتەپێ دان	الاهتمام به
بایەخ دراوە	پویتە پێ دایە	أهتم به
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
بان	بان	هضبة
بانی رۆژئاوا	بانیا روژئاڤا	الهضبة الغربية
بەپێی	لدویڤ	حسب
بەپیت ترین	قەلەوترین	أخصب
بەخێوکردن	بخودان کرن	تربية
بەخێودەکرێن	دێ هینە بخودانکرن	تربى
بەرپابوون	پەیدابوون	قيام
بەرەوچاکتر	بەرەف باشتر	نحو الاحسن
بەرامبەرەکەی	هەمبەری وێ	مقابلها
بەرزترەکان	بلندتر	أعلى
بەردان	بەر	احجار
بەرین	بەرفرەهـ	واسع
بەرگە	بەرگری	مقاومة
بەراوە	بەراڤ	حافة المياه (اروائي)

بەربەست کردن	کنترول کرن	احتواء
بەرزایی	بلندی	ارتفاع
بەرزونزمی	بلندونزمی	تضاريس
بەروبووم	درامەت	محصول
بەروبوومی خۆراک	درامەتێ خوارنێ	المحاصيل الغذائية
بەروبوومی پیشەسازی	درامەتێ پیشەسازی	المحاصيل الصناعية
بەروبوومی ئالف	درامەتێ ئالفی	المحاصيل العلفية
بەرهەم	بەرهەم	انتأج
بەرهەم هێنان	بەرهەم ئینان	انتاج
بەست	سکر	سد
بەستنەوە	گرێدان/داخستن	ربط/غلق
بەسودەکانن	د مفادارن	ذو فائدة
بەش	پشک	قسم
بەکاردەهێنرێن	دێ هێنە بکارئینان	تستخدم
بەگوڕ	ب زاغ	قوي
بەگوێرەیی	لدویف	حسب/وفق
بەلا	دەرد	آفة
بەڵک	بەلگ	ورق
بەم گوێرە	لدویف ڤێ چەندێ	وفق هذا
بەنداو	سکر	سد
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەندەرەکانمان	بەندەرێن مە	موانئنا
بەناوبانگترینیان	بێت بناڤ و دەنگ ژوان	اشهرها
بەناوبانگ	بناڤ و دەنگ	مشهور
بەنیشتوویی	ب رامولتەیی	بترسيب

بەیتاڵ	بەیتارخانە	بیطرة
بریتین	پێک هاتینە	متکونة
برانە	بریان/نەمان	فناء
بڕۆین	بچین	نذهب
برەوێکی	رەواج	رواج
بزوتنەوەی دانیشتووان	بزاڤا ئاکنجیا	حركة السكان
بناسرێن	بهێنە نیاسین	تعرف
بناوان	بنیات/ژێدەر	اصل/منبع
بناماکان	بنیات	اصل
بنچینەیی یە	بنیاتی یە	اساسي/اصلي
بووار	بیاڤ	مجال
بهێنێتەدی	بدەستڤە بینیت	يحقق
بهێنێتەوە مایە	دابینکەت	يُضمن
بیستووە	گولێ بویە	سامع
بیرلێدان	بیرکولان	حفر الآبار
بیابان	بەریستان	صحراء
بێ کار	بێکار	عاطل
بێ شومار	مشە	وافر/كثير

پ

پاپۆر	پاپور	باخرة
پارێزراو	داگرتی	المعلبة
پاشەکەوت	پاش ئێخستن	ادخار
پاکژکەرەوە	تافیلکەر	مطهر
پانتایی	پاناڤ	مساحة سطحية

پان و بەرین	پان و بەرفرەھ	عريض وواسع
پالاوتن	پارزنین	تصفية
پالێوگە	پارزنینگەھ	مصفى
پەتوو	بەتەنی	بطانية
پەرەپێدان	وەرار/گەشبون	نمو/تطور
پەرەسەندن	وەرار/گەشبون	نمو/تطور
پەروەردەکردن	بخودانکرن	تربية
پەژارە	خەم/کوڤان	هم/حزن
پەلەوەر	بالندە/تلور	طير
پەمودانەکەش	توڤێ وێ ژی	بذورها ايضاً
پەنگ دەخواتەوە	دێ پەنگییێت	ينحصر
پەین	زبل	سماد
پتەوکرد	موکم کر	قوي
پچرپچری	پارچە پارچە	مقطع
پروژە	پروژە	مشروع
پروژەکانی ئاودێری	پروژێن ئاڤدانێ	مشاريع الري
پشکنین	لێنێرین	فحص
پشتێن	کەمەر/شویتک	حزام
پلان	نەخشە	خطة
پوختە کردن	پوختەکرن	استخلاص/تصفية
پوختەکراو	پوختەکری	مستخلص/مصفى
پۆشەنی	جلک	ملابس
پۆشاک	جلک	ملابس
پۆلا	پیلا	فولاذ
پیت	قەلەو	خصب

پێستە	پیست	جلد
پێستەمان	پیستێ مە	جلدنا
پیشە	پیشە	مهنة
پیشەسازیەکانمان	پیشەسازیێت مە	صناعاتنا
پیشەسازی	پیشەسازی	صناعة
پێوان	پیڤان	قياس
پێوانەی نوسراو	پیڤانا نڤیسی	القياس المكتوب
پێچاوپێچ	پێچاوپێچ	ملوية
پێداویستەکان	پێدڤی	حاجيات
پێداویستی	پێدڤی	حاجة
پێویست	فەر	ضروري
پێوانەی وێنەکێشان	پیڤانا وێنەکێشانێ	مقياس الرسم
پێدابریوە	تێدا بوریە	مار منه
پێدەگوترێ	دبێژنێ	يطلق عليه
پێ دەکێڵرێت	دێ پێ هێتە کێلان	يحرث منه
پێداتێ دەپەڕێ	تێدا دبوریت	يمر منه
پێشنیاز	پێشنیار	اقتراح

ت

تاڤگە	سویلاڤ	شلال
تەختە	روی	سطح
تەختایی	تەختایی	مسطح
تەپوتۆن	توز	غبار
تەرخانکراو	تەرخانکری	مخصص
تەریب	تەریب	موازي

تەرازوو	تەرازی	میزان
تەسک	تەنگ	ضيق
تەقەللا	بزاف	جهد
تەگەرە	ئاستەنگ	حاجز
تەل	تیل	سلك
تەنگاو	تەنگاف	مضيق
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەنگوچەڵەمە	گرفتاری	أزمة
تەوژم	شیپ	تيار
تەویلە	گوف/ئاخویر	حضيرة
توانا	شیان	امكانية
توانیویەتی	شیایە	استطاع
تۆو	توف	بذور
تۆوکردن	توف کرن	بذر
تیژڕەو	بلەز	سريع
تیشک	تیروژک	اشعة
تێدەپەڕە	تێ دەرباز دبیت	يمر منه
تێپەردەبێت	دێ دەرباز بیت	يمر
تێکرایی	تێکرایی	معدل

ج

جەنگ	شەر	حرب
جگە	ژبلی	ماعدا
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جل شۆر	جلک شۆ	غسالة

جوگەکان	جوک	سواقي
جوگە ئاودێری یەکان	جوکیت ئاڤدانێ	سواقي الري
جۆ	جەه	شعير
جۆراوجۆر	هەمە جور	متنوع
جۆرەکان	جور	انواع
جۆماڵ	جومالین	تطهير السواقي
جیاوازیەکی	جوداهیەک	فرق
جێگە	جه	مكان
چالایش	چال ژی/برک	الحفر ايضاً/بئر
چاوگەکان	کانی/سەروکانی	ينابيع
چەشن	جور	نوع
چەشنەکانیەوە	جورێت وی	انواعها
چوەندەر	شوەندەر	شوندر/بنجر
چڕ	تیر	كثيف
چڕی	تیری	كثافة
چڕی ی دانیشتوان	تیریا ئاکنجی یا	كثافة السكان
چڕترین	تیرترین	اكثف
چنراو	چنی	منسوج
چونیەک	وەک یەک	متشابه
چوارگۆشە	چوار کوژی	مربع
چێشتخانە	خوارنگەه	مطعم

ح

حەوانەوە	بێهن ڤەدان	استراحة

خ

خاڵ	خال	نقطة
خانووبەر	ئاڤاهی	بنايات
خاوەن	خودان	صاحب
خاوانە	خاڤ	خام
خاوێن	بژوین	نظيف
خەرکە	خرخال	عجلة
خشت	کەلپیچ	طابوق
خڵتە	رامولتە	راسب
خوری	هری	صوف
خوماڵی کرا	خومالی کر	أمم
خواردەمەنی پارێزراو	خوارنا داگرتی	الاطعمة المعلبة
خۆر	هەتاڤ	شمس
خۆرئاوا	روژ ئاڤا	الغروب
خێرایی	بلەز	بسرعة
خێڵی گەرۆکن	هوزێت گەروکن	عشائر متنقلة

د

دابین دەکات	دێ دابین کەت	يضمن
دابەشبونیان	پشک بوونا وان	تقسيمهم
دابەش کردنی بەرێوەبردن	پشککرنا کارگیریێ	التقسيمات الادارية
دامەزرێن	بهێنە دانان	تؤسس/توضع
دابەشبوونی	بەلافکرنا وی	توزيعه
دابەش کردن	بەلافکرن	توزيع
داپوشیوە	نخافتیە	مغطى

دادنرێت	دێ هێته هژمارتن	تحتسب
دارستان	دارستان	غابة
دارودەوەن	داروتراش	اشجار واحراش
دارتاشین	دارتاشی	نجارة
داشوڕگە	داشوڕگە	مبزل
داگیرکەران	داگیرکەر	محتلون
دانەوێلە	دەخل و دان	حبوب
داندراوە	هاتیە دانان	تم وضعها
دانیشتوان	ئاکنجی	سكان
دامەزراوە	هاتیە دانان	مؤسسة
دامەزراندن	دانان	تأسيس
دامێن	دوماهی/دەهمەن	نهاية/حاشية
داهات	داهات	وارد
دەپێورێ	دێ هێته پیڤان	يُقاس
دەتوانین	دێ شێین	نستطيع
دەتوانرێت	دێ شێت/دێ چێبیت	يمكن
دەتوێتەوە	دحەلییێت	يُذاب
دەچێنرێ	دێ هێته چاندن	يُزرع
دەچێنرێت	دێ هێته چاندن	يُزرع
دەڕوات	دێ چیت	يذهب
دەرگادار	دەرگەهدار	مبوب
دەرەبەگایەتی	دەرەبەگی	الاقطاعية
دەڕوێن	دێ شین بن	تنمو/تنبت
دەڕوێنرێت	دێ هێته چاندن	يُزرع
دەرمێنرێت	دێ هێته هەرفاندن	تُهدم

دەرکەوتووترین	دەرکەفتی ترین	الظاهرة اكثر
دەروانێتە	دکەڤیتە	يطل
دەربەند	دەربەند	ميناء/مضيق
دەرژێتە	درژیتە	يصب
دەروازە	دەروک	باب
دەریاچە	دەریاچە	بحيرة
دەزگا	دەزگەه	مؤسسة
دەژمێردرێن	دێ هێنە هژمارتن	يُحتسب
دەستەواژە	دەستە پەیڤ	عبارة
دەست گرتن	دەست گرتن	تقشف
دەشت	دەشت	سهل
دەشتی نیشتەنی	دەشتا رامولتە	سهل رسوبي
دەشتە نیشتەنی کردەکە	دەشتا رامولتە	السهول الرسوبية
دەشتایی	دەشتی	سهلي
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	يُنقل
دەگوێزنەوە	دێ ڤەگوهێزن	يُنقلون
دەگۆڕێ	دێ هێنە گوهورین	يتغير
دەگرێتە بەر	بخوڤەدگریت	يشمل
دەنوێنێت	دێ دیارکەت	يظهر/يمثل
دەنێرێنە	دێ هنێرنە	يُرسل
دەوارنشینن	ئاکنجییێت رەشمالا	سكان المخيمات
دەوترێت	دبێژنێ	يطلق/يقال
دەیان نووسین	دێ وان نڤیسین	نكتبها
دەینالاند	دنالی	يئن
دروێنە	دروین	حصاد

دڕاو	دریایی	ممزق
درەختی بەردار	دارێت ب بەر	اشجار مثمرة
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دراوسێمانن	هەڤسوییێت مەنە	جيراننا
درێژکۆلە	درێژوک	طويل
دروستکاری	ئاڤاکرن/کار	بناء/عمل
دووایی یەدا	دوماهیێ دا	في النهاية
دواهەمییەکە	یەدەک	احتياط
دوواکەوتن	گیروبوون	تأخير
دوورگە	گزیرتە/گراڤ	جزيرة
دوڵی دووروبارە	دولا دوو رویبارا	وادي الرافدين
دۆڵ	دول	وادي
دیاردە	دیاردە	ظاهرة
دیاریکراو	دیارکری	مُبين
دێی	گوند	قرية
دێهات	گوند	قرى

ر

رادە	رادە/ئاست	حد/مستوى
رادەی گوزەران	ئاستێ ژیارێ	مستوى المعيشة
راستەقینە	راست	حقيقي
راکێشان	راکێشان	مد
راگەیاندن	راگەهاندن	اعلام
رامیاریمان	سیاسەتا مە	سياستنا
رامیاری	سیاسەت	سياسة

رانەمەڕ	کەرێ پەزی	قطيع الغنم
راوەماسی	راڤەماسی	صيد السمك
راهێنان	راهێنان	تدريب
رایەخ	بەرک	بساط
رەخساندووە	هەلکەفت/پەیدابوو	دبر/سنح
ڕەگ	رەھ/دەمار	جذر/وريد
ڕەگەزەکان	توخم	عناصر
رەگەزەکانی ئاووهەوا	توخمێن سەقای	عناصر المناخ
رەواج	رەواج	رواج
رەوەندەکان	رەڤەند	مهاجرون
رەواندنەوە	ڤەرەڤین	
رەنگ رشتن	نەخشەکێشان	تخطيط
رستن و چنین	رستن و چنین	الغزل والنسيج
رۆژ هەلات	رۆژهەلات	الشرق
رۆژ ئاوا	رۆژئاڤا	الغرب
روکار	سەمت	اتجاه
رونی رووەک	روینێ روەک	زيت نباتي
رۆژگار	سەردەم	عصر
رۆندارەکان	رویندار	الدهينة
روویی دەریا	رویێ دەریایێ	سطح البحر
رووبەر	رویبەر	مساحة
رووەکی سروشتی	روەکێ خورستی	نبات طبيعي
رووەکی بیابان	روەکێ بەریستانێ	نبات صحراوي
رووەکی دڕکاو	روەکێ ستریدار	نبات مشوك
رواندنیان	چاندنا وان	زراعتها

رووی تێ دەکەن	دێ قەست کەنێ	يقصدون
رووالەت	رەنگ/وێنە	شكل
رووبەرەکەی	رویبەرێ وی	مساحته
رووی زەوی	رویێ ئەردی	سطح الارض
رێژە	رێژە	نسبة
رێگەوبان	رێ	طرق
رێگای ئاسنین	رێ یا ئاسنی	سكة حديد
رێگای وشکانی	رێ یا بەریێ	الطريق البري
رێسراو	رستی	منسوج
رێبەر	رێبەر	مرشد
رێرەو	رێ و بار/رێباز	ممر/نهج

ز

زاراوەکان	زاراڤ	مصطلحات
زانیاری	پێزانین	معلومات
زەریاکان	ئوقیانوس	المحيطات
زەل	لەڤەن	بردي
زەلکاو	گوم	مستنقع/هور
زەوی	ئەرد	ارض
زەوی زار	زەڤی زار	عقارات
زەمین	ئەرد	ارض
زوربە	بەهرا پتر	اكثرية
زورگ	زویرگ	مرتفعات/ارض متموجة
زۆنگ و زەلکاوەکان	گوم	مستنقعات
زورگە دەشت	زویرکەدەشت/مێرگ	مرتفعات السهول

زۆربوونیان	مشەبوونا وان	تكاثرها
زیوو	زیڤ	فضة
زیان بەخش	زياندار	مضر

ژ

ژمارەی دانیشتوان	هژمارا ئاكنجی یا	عدد السكان
ژیانی رەوەندی	ژیانا رەڤەندی (كوچەری)	حياة التهجير
ژێره	ژێره	مقام
ژێرزەوی	بن ئەرد	تحت الارض

س

ساكاره	بساناهیه	سهل
ساكارترینیانه	بساناهیتر ژوان	أسهلها/ابسطها
سامان	سامان	ثروة
سامانی كانزا	سامانێ كانزا	الثروة المعدنية
سەپاندبوویان	سەپاندبوو	فرضوها
سەخت	دژوار	شديد
سەره	سەره	بسط
سەر پەرشتی	سەرپەرشتی	اشراف
سەرزەمینەكان	سەرئەردی	على الارض
سەرچاوه	ژێدەر	مصدر
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة
سەرمایه	سەرمایه	راس المال
سەرلێدان	سەرەدان	زيارة
سەرژمێری	سەرژمێری	احصاء

سەوز	کەسک	اخضر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەوزەلێنراوە	زەرزەواتێ لێنای	الخضروات المطبوخة
سپیایی	سپیاتی/رێچال	الألبان
سروشتی	خورستی	طبيعي
سنوور	توخیب	حدود
سنووری دەستکرد	توخیبێ چێکری	حدود مصطنعة
سون	سنک	سونة
سوود	مفا	فائدة
سووتەمەنی	سوتەمەنی	محروقات
سووخۆرەکان	رباخۆر	مرابي (قابظچي)
سێپەرە	سێبەلگ/نەفەل	جت/برسيم

ش

شان بەشان	مل ب مل	على قدم وساق
شاخ	چیا	جبل
شار	باژێر	مدينة
شارەگرنگەکان	باژێرێت گرنگ	المدن المهمة
شارستانییەتی	باژێری	حضارة
شتومەک	تشت	اشياء
شوێن	جهـ	مكان
شوانکارەیی	شڤانی	راعي
شوێنی رابواردن	جهێت رابواردنێ/خوشبێرێ	اماكن ترفيهية
شوردەبنەوە	شوردبن	تتدلى
شورەدەرەدان	هاتنە خوار	هدل/تنزيل

شێوەکانی نیشتەجێ بوون	شێوێت ئاکنجی بوونێ	اساليب السكن
ف		
فراوان	بەرفرەه	واسع
فراوان کردن	بەرفرەه کرن	توسيع
فڕوکەخانە	فرینگەه	مطار
ق		
قاپ	ئامان	اناء/صحن
قازانج	مفا	فائدة/ربح
قامیش	لەڤەن	قصب
قەڕەم	قەرەم/لەڤەن	قصب
قەڵاچووکردن	ژنافبرن	مكافحة
قسڵ	کسل	كلس
قورقوشم	رساس	رصاص
قوتونانی میوە	داگرتنا فێقی	تعليب الفاكهة
قورس دەکرد	گران دکر	أثقل
قووڵ	کویر	عميق
قیرتاو	قیرکری	مبلط
ع		
عەماراو	ئەمبار	خزان
ک		
کارتێکردن	کارتێکرن	تأثير

کارگوزاری یەکان	خزمەتکاری	خدمات
کارگەکان	کارگەه	معامل
کاڵەک	گوندور	بطيخ
کان	کان	منجم
کانزا	کانزا	معدن
کانزایی	کانزایی	معدني
کانەکانی نەوت	کانییێت گازێ	آبار النفط
کانیاوەکان	کانی	ينابيع/عيون
کاهوو	خەس	خس
کەرەسە	کەرەستە	مادة
کەرەسەی خاو	کەرەستێ خاڤ	مادة خامة
کەرەستەی کانزا	کەرەستێ کانزا	مادة معدنية
کەشتی	گەمی	سفينة
کەشتی گەلێک	گەلەک گەمی	أسطول
کەشتیوان	گەمیڤان	ملاح
کەشتیەوانی	گەمیڤانی	ملاحة
کەلەرەم	کەلەمی	لهانة/قرنابيط
کەنار	کەنار	ساحل
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەمەری زەوی	کەمەرا ئەردی	خط الاستواء
کەڵک	مفا	فائدة
کردار	کریار	عملية
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کوگا	کوگەه	مخزن
کوللە	کولی	جراد

کوچ کردن	مشەختبوون	هجرة
کوسپ	ئاستەنگ	حاجز
کۆنەکەی	کەڤناتیا وی	قدمه
کۆمەڵە	کۆمەلە	مجموعة
کۆمەڵایەتی	جڤاکی	اجتماعي
کوورەهەنگ	شانا مێشا هنگڤینی	خلية النحل
کێلگە	زەڤی	حفل

گ

گەچ	گێچ	جص
گەڕانەکەمان	گەریانا مە	جولتنا
گەڕیدەکان	سەیرانچی	سواح
گەرمەسێر	دەڤەرێن گەرم	المناطق الحارة/مناخ السهوب
گەشت و گوزار	گەشت و گوزار	سياحة
گەشەدار	گەشدار	متطور
گەشەپێدان	گەشکرن	تطور
گەنمەشامی	گەغوتک	ذرة
گەمیانەش	گەمی ژی	السفن ايضاً
گرنگ	گرنگ	مهم
گریمان	مەگرتی	نفترض
گلدانەوەی ئاو	پەنگاندنا ئاڤێ	خزن المياه
گلدانەوەی باراناو	پەنگاندنا ئاڤا بارانێ	خزن مياه الامطار
گڵ	ئاخ/تەقن	تراب/طين
گوزەران	ژیار	معيشة
گواستنەوە	ڤەگوهاستن	نقل

گورج	پەیت	نشیط
گوێ درێژ	کەر	حمار
گونجاو	گونجای/رێکەفتی	ملائم
گۆڕین	گوهورین	تغیر
گۆگرد	کبریت	کبریت
گیتی	جیهان	عالم

ل

لاسک	بستیک	ساق
لافاو	لێفان	فیضان
لایان داوە	ڤاریێ بووین	انحرفوا
لەبەر بچیت	ژبەر بچیت	ینضح منه
لەپاڵ	دگەل	مع
لەپێناو	پیخەمەت	من اجل
لەچاو	سەبارەت/پێش	بالنسبة/مقابل
لەوەڕگە	چەروانی	مرعی
لەوەرگاکانیەوە	چەروانیێت وێ	مراعیها
لەوەڕاندنی	چەراندنا وی	رعیها
لۆکە	پەمبی	قطن
لوتکە	گوپیتک	قمة
لم	خیز	رمل
لێژدەبێتەوە	دێ نشیف بیت	تنحدر
لێ دراوە	کولایە	محفورة
لێنراو	لێنای	مطبوخ
لێ دەنێردرێتە	ژێ دێ هێتە هنارتن	یصدر منه

لێهاتووی	ژێهاتی	لائق
م		
مانگا	چێل	بقر
مام ناوەندی	ناڤنجی	وسط
مەبەست	مەرەم	غرض
مەڕ	پەز	غنم
مەرجێک	مەهانەک	شرط
مەڵبەند	بنگەھ	مركز
مس	سفر	نحاس
مزرەمەنی	نیمو	حمضيات
موو	موی	شعر
میوانخانە	ئوتێل	فندق
میوە	فێقی	فاكهة
مێرگ	مێرگ	واحة
مێروو	مێروی/ئادوی	نمل/حشرات
مێژوویيەکان	دیروکڤان	المؤرخين
ن		
ناردن و هێنان	هنارتن و ئینان	الاستيراد والتصدير
ناخ	هناڤ	أعماق
نالەبار	نەگونجای/نەرێکەفتی	غير ملائم
ناوچەیەکەوە	دەڤەرەک	منطقة
ناوەراست	ناڤەراست	وسط
ناوبانگ	ناڤ و دەنگ	شهرة

نایاب	بژاره	فرید
نەخشە	نەخشە	خریطة
نەخشەدانان	نەخشەدانان	تصمیم
نەهێشتن	نەهێلان	محو
نەوت گویزەرەوە	ڤەگوهێزەرا گازێ	ناقلة النفط
نشیویی	نشیڤی	منحدر
نرخ	بها	قیمة
نوقوم بوو	بن ئاف بوو	غرق
نۆکەند	تونێل	نفق
نیشتوو	رامولتە	راسب
نیشتەجێن	ئاکنجینە	ساکنین
نیشتەجی کردن	ئاکنجی کرن	اسکان
نیشتەوخڵتە	رامولتە	راسب
نیشاستە	نشا	النشا
نیشتوونەتەوە	دادانینە	هابطة
نێودەولەتان	دەولەتی	دولي

ه

هاوینەهەوار	هاڤینگەهـ	مصیف
هاوینەگەشت	زوزانڤانی	اصطیاف
هاوسەنگ	هەڤسەنگ	متوازن
هاوەردە	ئینان	استیلو
هاتووچوو	هاتن و چوون	مرور
هەرزانترین	ئەرزانترین	ارخص
هەندەران	جیهان	عالم

هەرەوەز	زبارە	عمل شعبي
هەلومەرج	دەست و دار	وضع
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵدەکەن	دهێن	يهب
هەڵدەقولێ	دێ هەلاڤيت/دێ زێت	ينبع
هەڵدەستێت	دێ رابيت	يفيض
هەڵبەستراوە	دانايە/ئاڤاكريە	أنشأ/مبني
هەڵگیراون	هەلكولاينە	محفورة
هەڵكەوتووە	هەلكەفتى يە	سنحت
هەڵدەبژێرین	دێ هەلبژێرين	ننتخب/نختار
هەوڵ بدەین	پێكولێ بكەين	نحاول
هەوڵ	پێكول	محاولة
هەوڵی داوە	پێكول كريە	حاول
هەوبەشێک	هەڤ پشكەک	مشترك
هۆکان	ئەگەر	اسباب
هێڵ	خيچ	خط
هێڵی ئاسنین	رێ یا ئاسنی	سكك الحديد
هێنانە كايەوە	بجه ئينا	حقق

و

وەبەرهێنانی	بەرهەم هێنان	انتاج
وەدەست دەهێنێ	دێ بدەستڤەئينيت	يحقق
وەدەستهاتوی	بدەستڤەهاتى	محقق
ولاغ	كەروهێستر	حمير
وينجە	سێبەلگ/نەفەل	جت/برسيم

وێنەکێشان	وێنەکێشان	رسم
ووشک	هشک/زوها	يابسة
ووزە	تێن	طاقة
وولاخ	کەروهێستر	حمير
ووشتر	حێشتر	بعير
ووردبینەوە	هوربین	تدقيق

ی

یاسا	قانون	قانون
یەخچال	بەفرگر	ثلاجة
یەدەگ	یەدەگ	احتياط
یەکسانە	ئێکسان	مساواة
یەکەی پێوانە	ئێکەیا پیڤانێ	وحدة القياس

مێژوو - پۆلا شەشێ

ئا

ئابروو	ئابروو	شرف/كرامة
ئادەمیزاد	مرۆڤ	انسان
ئاداكردنەوە	ئادەكرن	قلع الاحراش
ئارەزوو	حەز	رغبة
ئازاردان	ئەشكەنجەدان	تعذیب
ئازوخە	متا/ئەرزاق	ارزاق
ئاسایش	تەناهی	أمن
ئاسانكەر	بساناهیكەر	مُسَهل
ئاسەوار	شوینوار	آثار
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسودەیی	پشت راستی/دلخوشی	طمأنینة/سعادة
ئاكام	ئەنجام	نتیجة
ئاگایی	هشیاری	وعي
ئاگربەستی	ئاگر بەست	وقف اطلاق النار
ئاوەدان	ئاڤەدان	تعمیر
ئاودێری	ئاڤدان	ري/سقي
ئاواكاری	ئاڤاكرن	تعمیر/بناء
ئاوگلدانەوە	پەنگاندنا ئاڤێ	خزن المیاه
ئاوات	هیڤی	أمل
ئاوات بەخش	هیڤیدار	آمل
ئاوارەكان	دەربدەر	مشردین
ئامانج	ئارمانج	اهداف

ئاینده	پاشەرۆژ	مستقبل
ئەرک	ئەرک	واجب
ئەزم	گڤێرین	هضم
ئەشکەنجە	ئەشکەنجە	عذاب
ئەشکەنجەدان	ئەشکەنجەدان	تعذيب
ئەفسەر	ئەفسەر	ضابط
ئەنقەست	بدەست	عن قصد/متعمد
ئەمشارستانیێتی یانە	ئەڤ باژێری یە	هذه الحضارات
ئەوتۆ	وەسا	هكذا
ئەوسا	وی دەمی	ذلك الوقت
ئەودال	دەربدەر	مشرد
ئوتونومی	ئوتونومی	حكم ذاتي

ب

باج	خویک	ضريبة
باجی قورس	خویکا گران	ضريبة ثقيلة
بارودوخ	سەروبەر	وضع
باشوور	ژێری/باشور	جنوب
باکوور	ژوری/باکور	شمال
باڵ	چەنگ	جناح
بانە	بان	هضبة
بانەکان	بان	هضاب
بانگەوازی	بانگەوازی	نداء
باوی سەند	بەلاڤەبوو	انتشر
بەپەلە	بلەز	بسرعة

بەپێی	لدویف	حسب
بەپێچەوانە	بەرەڤاژی	على عكس
بەتورەیی یەوە	ب سل بوون	بضجر
بەتەنگ	پویتە	اهتمام
بەجەرگ	ب جەرگ	شجاع
بەجێ هێشتن	بجه هێلان	ترك
بەخت دەکات	دێ خو کەتە قوربان	يفدي
بەخێرایی	بلەز	بسرعة
بەخۆیەوە	بخوڤە	بنفسه
بەدەنگەوەهاتن	تاگری	مناصرة
بەربلاوتر	بەربەلاڤتر	اشهر
بەربەرەکانی	بەرهنگاریێن وی	معارضيها
بەرپاکرد	پەیداکر	أقام
بەرپابوون	پەیدابوون	قيام
بەرپابکەن	پەیدابکەن	يقيمون
بەچاوترینیان	ییێت بەرچاڤ ژوان	المعروفة منها
بەرژەوەند	بەرژەوەند	مصلحة
بەرزاییەکان	بلنداهی	مرتفعات
بەرگری نیشتمانی	بەرەڤانیا نیشتمانی	الدفاع الوطني
بەرگریکردنیان	بەرەڤانیا وان/بەرخودانا وان	مقاومتهم/دفاعهم
بەرگریکردن	بەرەڤانی/بەرخودان	دفاع/مقاومة
بەرگریەش	بەرەڤانی ژی/بەرخودان ژی	مقاومة
بەرفراوان	بەرفرەه	واسع
بەرفراوانبوون	بەرفرەهبوون	توسيع
بەروبوم	درامەت	محصول

بەری بەیانی	بەرێ سپێدێ	فجر
بەزمە	شەهیان	حفلة
بەزاند	رەڤاند	هزم
بەزەیی	دلوڤانی	رحمة
بەدەری نان	کرنەدەرێ	أخرجوهم
بەستێک	سکرەک	سد
بەستبوەوە	گرێدابوو	ربط
بەسەردراو	لسەر هاتە دان	اتخذ بشأنه
بەشانە	پشک	اقسام
بەش بەش کرد	پشک پشک کر	قَسَمَ
بەشداری کردن	پشکداری کرن	اشتراك
بەفێرونەدەن	ب هەروە نەدەن	لا يعطى سدى
بەفشار	ب گڤاشتن	بضغط
بەکوتەک	ب کوتەک	اجباري
بەڵێن	سوز	عهد
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەلادابکەن	بەلایێ بکەن	يقومون بكارثة
بەناسورە	ب ئازار	بألم
بەنیازی	ب مەرەما	بنية
بەناوبانگترینی	یێ بناڤ و دەنگ	اشهرها
بەندەکان	بەند	فقرات
بەناوبانگی	بناڤ و دەنگی	شهرة
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەهەل زانی	بدەلیڤە زانی	استغل الفرصة
ببەستن	گرێدەن	يربطون

ببوژێنیتەوە	ڤەژینیت	ينعش
بت پەرستی	بت پەرستن	عبادة الاصنام
بروایەدان	باوەری دان	اعطاء الثقة
برانێت	سەپینیت	يفرض
بروا	باوەری	ثقة
بزوتنەوەیەک	بزاڤەک	حركة
بزوتنەوەی نەتەوایەتی	بزاڤا نەتەوایەتی	الحركة القومية
بسەپێنن	بسەپینن	يفرضون
بکشێنەوە	ڤەکێشن	تنسحب
بلێسە	مەشخەل/گوری	شعلة/لهب
بنجی	سەرەکی	اساسي
بنیادنان	ئاڤاکرن	تأسيس
بوردومان کرد	توپ بارانکر	قصف
بوژاندەوە	ڤەژاند	انعش
بوژاندنەوە	ڤەژاندن	انعاش
بیابان	بەریستان	صحراء
بیانوو	بەهانە	حجة
بێ هێنێتە دی	بدەستڤە بینیت	يحقق
بێ دادی	بێ دادی	بدون عدالة
بێ بەزەیی	بێ دلوڤانی	بدون رحمة
بێ وچان	بێ بێهن ڤەدان	بدون استراحة
بێگانە	بیانی	اجنبي
بێ شومار	بێ هژمار/مشە	كثير
بێ تاوان	بێ گونەهـ	بريء
بێ پایان	بێ دوماهی	بدون نهاية

پ

پاخستەیی	پاشکەفتن	تخلف/تراجع
پادشایی	پاشاتی	ملكية
پارێزگاری	پاراستن	محافظة
پارێزگاران	پارێزگاران	محافظين/حماة
پارێزراو	پاراستی	محافظ
پاسەوانگە	پاسەوانگەه	حامية
پاشکەوتویی	پاشکەفتی	تخلف/تراجع
پاشکشانەوە	ڤەکێشان	الانسحاب
پاشگەز	پاشڤەچوون/پەشیمانی	تراجع/ندم
پاشەکشی	پاشڤەچوون	تراجع
پاشاگەرداتی	تێکدان	فوضى
پاشکەوت	گیروبوو	تأخر
پالپشت	پالپشت	دافع/سند
پایان	دوماهی	نهاية
پەروشتر	ب حەزتر	اكثر رغبة
پەرەسەندن	گەشبوون	تطوير
پەرەپێدان	پێشڤەبرن	تطوير
پەرەپێداوە	پێشڤەبریە	طور
پەسەندکرد	پەسەندکر	صادق
پەکخست	ژکارکەفت	تعطل
پەل هاویشتن	تادان	تفرع
پەڵە	پارچە	بقعة
پەلەپەل	بلەزوبەز	بسرعة
پەلامار	هێرش	هجوم

پەلاماردان	هێرش کرن	مهاجمة
پەلپ	بەهانە	حجة
پەنابرد	پەنابر	لجأ
پەیمانێک	پەیمانەک	عهد
پتەوکردن	موکمکرن	تقوية
پچڕپچڕی	پارچەپارچەکری	مقطع
پرشنگدار	گەش	مضيء
پشێوی	تێکدان	اضطراب
پڕ	تژی/ژنشکێڤە	مملوء/فجأة
پرورەیی	قارەمانی	شجاعة
پیرەزمانی	ژکەڤن وەرە	منذ القدم
پیشەسازی	پیشەسازی	صناعة
پیشەوایەتی	سەرکردایەتی	قيادة
پیتاک	بێش	تبرع
پیاوگەل	گەلەک زەلام	رجال
پیلان	پیلان	خطة
پێناسین	پێناسین	تعريف
پێویستیان	پێدڤی یا وان	حاجتهم
پێی دەووترێت	دبێژنێ	تسمى
پێشو	بەرێ	قبل
پێرەوکردن	پێگیری کرن	التزام
پێشێل کردن	پێ لێنان	انتهاك
پێڕۆ	سیستەم	نظام
پێی لێ راکێشان	بەرفرەهبوون	توسع
پێ ی لێ هەلکێشا	دەست ژێ بەردا	ترك

پێ دەوترا	دگوتێ	سمیت
پێ ی لێ هەڵبری	پشتەرێ بوو	تمرد
پێشەواکان	سەرکردە	قادة
پێچەوانە	بەرەڤاژی	على العکس
پێناوی	پیخەمەتی	من اجل

ت

تاوان	گونەھ	ذنب
تاوانبار	گونەھبار	مذنب/متهم
تاکە تاکە	کت کتە	مفرد
تاڵ بوو	تەحل بوو	مرة
تاساندن	خەندقاندن	خنق
تەریکی	ڤەدەری	عزلة
تەشەنە	بەلاڤ	منتشر
تەشەنەی کرد	بەلاڤەبوو	انتشر
تەفروتوناکرد	تەرابەراکرد	شتت
تەڵەکە	تەلهە	فخ
تەڵەکەنانەوەیەک	تەلهەڤەدانەک	نصب الفخ
تەمەن	ژی	عمر
تەندروستی	ساخلەمی	صحة
تەنگ	خەم	هم/شیق
تەنگانە	خەم/تەنگاڤی	ضيق
تەنگەتاو	تەنگاڤ	منزعج
تەنی یەوە	بەرفرەھ بوون	توسع
تەنها	تنێ	فقط

تەوق	تۆک	طوق
توقاندن	ترساندن	تخويف
توانستى	شيايە	استطاع
توانيان	شيان	استطاعوا
توند	دژوار	شدة
تيرەگەلێک	گەلەک هوز	عدة عشائر
تيرەكان	هوز	عشائر
تێن	تێن/گەرمى	طاقة/حرارة
تيپ	پيت	حرف
تيرورستە	تيرورستە	ارهابي
تێكوشان	خەبات	نضال
تێک بەردان	بەردانە ئێک	تحريض
تێكوشەر	خەباتكەر	مناضل
تێک ترنجان	تێک هەلچوون	تشابك
تێ دەكوشان	خەبات دكر	ناضلوا

ج

جەنگ	شەر	حرب
جەنجال	بوشاتى	ازدهار
جبەخانە	جەبلخانە	ترسانة
جگە	ژبلى	ماعدا
جلەوى	سەركێشى	قيادة
جلەوكێش	سەركێش	قائد
جوولەكە	جوهى	يهود
جوولەكەكان	جوهى	يهود

جۆربەجۆرەکان	هەمەجور	متنوع
جۆش دا	گەرمکر	سخن
جێگە	جە	مكان
جێگایان	جهێ وان	مكانهم
جیهانگیری	جیهان	عالم

چ

چاخ	سەردەم	عصر
چاوکراوەی	پێش بینی	تطلع
چاپەمەنی	چاپەمەنی	مطبوعات
چاوترساندن	ترساندن	تخويف
چارەنووس	چارەنقیس	مصير
چەپەڵ تر	چەپەلتر	اكثر قذارة
چەسپاندن	چەسپاندن	تثبيت
چەکی بیر	چەکێ بیر	سلاح جارح
چەوساندنەوە	تەپەسەرکرن	اضطهاد
چنگ	پەنج	مخالب
چونیەک	وەک هەڤ/یەکسان	متساوي/متشابه

ح

حەسانەوە	بێهن ڤەدان	استراحة
حوکمی مەرگ	حوکمێ بێ قانون	احكام عرفية

خ

خاچە دروشمە	خاچ پەرێس	صليبيين

خاوەن	خودان	صاحب
خاوەن بیران	ڕەوشەنبیر	مثقفون
خاوەن شکووە	خودان سەروەری	صاحب الجلالة
خاوەنداری	پاشاتی	ملكية
خاک	ئاخ	تراب
خایان	ڤەکێشا	استغرق
خەبەرداری	سەحوسی	مخبر
خەریک	مژویل	انشغال
خەلەتاندن	سەردابرن/خاپاندن	خداع
خەفەتبار	پوسیدە	كئيب
خستەکار	بکارئێخست	شغل
خۆرئاوا	ڕوژئاڤا	الغرب
خۆرهەلات	ڕوژهەلات	الشرق
خوراگرتن	خوراگرتن	صمود
خومالی کرد	خومالی کر	أمم
خوپیشاندان	خونیشاندان	مظاهرة
خولقاندن	ئاڤراندن/پەیداکرن	ابداع
خوی سپارد	خو سپارد	اوصى نفسه
خوێری	چەپەل	خسيس
خورسکی	خورستی	طبيعي

د

دابرێت	ڤەدەربیت/پارچەبیت	يعزل/يقسم
دابین کردن	دابین کرن	ضمان
دامەزرێنن	ئاڤاکەن	يؤسسون

دابردابرکرد	پارچە پارچە کر	قسم
دابرکاری	جوداخوازی	انفصال
دابرکاون	جوداکرینە	منفصلة
دابرکردن	جوداکرن	انفصال
دابەشبوون	پشک بوون	انقسام
داپلوسینەرەکان	پێت هوڤانە	القمعیة
داسەپاندبوو	سەپاند بوو	فرضوا
داکەوتن	داکەتن	سقوط
داگیرکارە	داگیرکەرە	محتل
داگیرکاری	داگیرکرن	احتلال
داگیرکرد	داگیرکر	احتل
دالدە	حەوینگەهـ	ملجأ/ملاذ
دامەزران	دانان	تأسیس
دامەزرا	هاتە دانان	أسس
دامەزراند	دانا	أسس
دامودەستور	دستور	دستور/قواعد
دامرکاندن	ڤەمراندن/بێدەنگ کرن	اطفاء/قمع
داماڵینی	راکرنا وی/رامالینا وی	رفعة/تطهیره
دام و دەزگا	دام و دەزگەهـ	مؤسسات
دانراوە	دانایە	موضوعة
دان دابنێ	خوانینێ بکەت	یعترف
دانی نا	خوانین کر	اعترف
دانیشتوان	ئاکنجی	سکان
دای نەمەزراند	نەدانا	لم یؤسس
داهێنراوی	ئاڤراندن	ابداع

دەتەقاند	دپەقاند	فجر
دەربڕین	دەربڕین	تعبیر
دەرەوەناردن	هنارتن بو دەرڤە	التصدیر
دەریایی	دەریایی	بحري
دەرەبەگ	دەرەبەگ	اقطاعي
دەروانێت	دکەڤیتە سەر	تطل
دەریان پەراند	دەربازکرن	عبروهم
دەرەتان	حەوینگەهـ	مأوى
دەزگایەکیان	دەزگەهەکێ وان	مؤسسة لهم
دەست پیشخەری	دەست پێشخەری	مبادرة
دەست پیشخەربوونە	دەست پێشخەربوون	مبادرین
دەست خەر	خاپینوک	مخادع
دەست هاوردەکان	دەسکەفتی	انجازات
دەساوردانە	مایتێکرن	تدخل
دەست خەڕوبکات	ب خاپینیت	یخدع
دەسەپاند	د سەپاند	فرض
دەستکاری	دەستکاری	تلاعب
دەستەپاچە	بێ شیان	عاجز
دەست و برد	دەمل دەست/بلەز/چەلەنگی	حالاً/بسرعة/نشاط
دەست تێ وەردان	مایتێکرن	تدخل
دەست ڕۆیی	دەسهەلاتدار	صاحب نفوذ
دەکۆڵێتەوە	دێ ڤەکولیت	یبحث
دەکوتان	دقوتان	سحق
دەماودەم	دەڤ ب دەڤ	انتقال الکلام
دەمارە شێتانە	دەمارا شێتیێ	عصب جنوني

دەم	دەڤ	فم
دەنازن	دنازن	يتدللون
دەناسرێن	دهێنە نیاسین	تعرف
دەینالاند	دنالی	يئن
دەیتوانی	دشیا	استطاع
دەیویست	دڤیا	رغب
دەوترایەوە	دهاتە گوتن	يقال
دروشم	درویشم	شعار
دڕندە	دڕندە	وحشي
دڕندەیی	دڕندەیی	وحشية
درۆ	درەو	كذب
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دلنیابوون	پشت راست بوون	أطمأنو
دلنیایی	پشت راستی	طمأنينة
دوخ	دەست و دار	حالة
دوبەرەکی	دوبەرەکی	انقسام
دورگە	گزیرتە	جزيرة
دوارۆژ	پاشەرۆژ	مستقبل
دوچار	توش	تعرض
دۆزینەوە	ڤەدیتن	استكشاف
دووی کلک کەوتن	دویڤەلانک	تبعية
دوورە پەرێزی	ژدویر ب هشیاری ڤە	من بعيد على حذر
دێنێتە کایەوە	بدەستڤە دئینیت	يحقق
دێهات	گوند	قرى

ر

رابوردوو	بوری	ماضي
رامالرێت	بهێته رامالین	يطهر
راپەرین	سەرهلدان	انتفاضة
راپەری	سەرهلدا	انتفض
رادەربرین	دەربرینا هزروبیرا	تعبير الآراء
راگوێزان	مشەختكرن	ترحيل
رامالین	رامالین	تطهير
رامیاری	سیاسەت	سياسة
راوەدوونا	راهێلایێ	طارد
راونان	راهێلان	مطاردة
رەبەق	دەراندەر	مطلق
رەخساند	پەیداكر	دبرهُ
رەخسا	پەیدابوو	دبر
رەزامەند	رازی بوون	موافقة
رەشەكوژی	دژواری/كوشتنا ب كوم	عنف/قتل جماعي
رەفتەنی	ڤەگوهێز	انتقالي
رەفتار	رەفتار	سلوك
رەق و بكوژ	رەق و بكوژ	شديد وقاتلة
رەگ	رەه	جذور
رەگەز پەرستی	توخم پەرستی	عنصرية
رەنجەرۆ	بێ بەخت	سيء الحظ
رەوا	راست	حقيقي
رەوانە	رەوانە	إحالة
رەوبكەن	مشەختبن	يهاجرون

رق	کەرب	حقد
رکی	رکمانی	عناد
رکێفی	کونترول	سیطرة
رکیف نان	کونترول کرن	سیطرة
روتاندنەوە	رویتکرن	تجرید
روخاندن	هەرفاندن	تهدیم
روخاند	هەرفاند	هدم
رۆژ ئاوا	روژئاڤا	الغرب
رۆژهەلات	روژهەلات	الشرق
رۆژگاریش	سەردەم ژی	العصر ایضاً
رۆژنامەگەری	روژنامەڤانی	صحافة
روالەت	سەروسیما	شکل/هیئة
رووداو	رویدان	احداث
ریشەکێش کردن	بنبرکرن	محو
رێباز	رێباز	نهج
رێگاوبان	رێ	طرق

ز

زانستگە	زانکو	جامعة
زادەی بیر	رەوشەنبیری	ثقافة
زاندبوون	تێگەهشتبوون	فهموا
زەبروزەنگ	زاغ	قوة
زەریا	ئوقیانوس	محیط
زەوی زار	زەڤی زار	عقارات

زوربه	بەهرا پتر	اغلبية
زورەميلليش	ب زورى	جبراً
زيادەگيرى	بەرفرەهى	توسع

ژ

ژێرکەوت	تێک شکا	تقهقر

س

سازدان	گێران/سازكرن	أقام
سازكرد	گێرا/سازكر	أقام
ساخکردەوه	سەلماند/روڤەكر	اثبت
ساغ كردەوه	سەلماند/روڤەكر	اثبت
سامان	سامان	ثروة
سام	ترس/سەهم	خوف
سەپاندن	سەپاندن	فرض
سەپاندبوو	سەپاندبوو	فَرَضَ
سەپێنرا	هاته سەپاندن	فرضت
سەرەڕای	سەرباری	بالاضافة
سەری هلدا	پەيدابوو/سەرهلدا	ظهر
سەرمەستى	خوشى/سەرخوشى	نشئة/سكر
سەرانه	خويک/زێرەسەر	ضريبة
سەروم‍ڕ	بەردەوام	بأستمرار
سەركار	سەركار	ملاحظ عمل
سەركب كردن	بێدەنگ كرن	قمع
سەرپەرشتى	سەرپەرشتى	اشراف

سەرزار	زاردەڤ	على لسان
سەرکردە	سەرکردە	قائد
سەرپاک گرتەوە	هەمی ڤەگرت	شملت الكل
سەری گەورەیی	بەلێنی	مبايعة
سەریان هلدا	سەرهلدان	انتفضوا
سەرتاسەری	سەرانسەری	عامة
سەروەری	سەروەری	سيادة
سەرپێچی	سەرپیچی	مخالفة
سەرسەختانە	سەررەق/رکو	عنيد
سەرسام	حێبەتی	متعجب
سەربازگە	سەربازگەه	معسكر
سەرقین	سەرکەربێ	على الحقد
سەخت	دژوار	شده
سەدە	چەرخ	عصر
سەندن	ستاندن	أخذ
سەیریان دەکرد	سەح دکرێ	ينظرون اليهم
ستەم	زورداری	ظلم
ستەمکاری	زورداری	ظلم
سنور	توخیب	حدود
سنوریەکان	یێت توخیبی	الحدودية
سوود	مفا	فائدة
سوودەمەند	مفادار	مفيد
سوودبەخش	مفادار	مفيد
سووربوون	رژدبون	اصرار
سووکایەتی	سفکی	استهزاء

سێ قولیەکە	سێ قولی	ثلاثي

ش

شاخ	چیا	جبل
شاخەویەکان	چیایی	جبلي
شارستانیتی	باژێری	حضارة
شارێکیان	باژێرەک ژی	ولو مدينة
شاردەوە	ڤەشارت	أخفى
شانازی	شانازی	افتخار
شان بەشان	مل ب مل	على قدم وساق
شاڵاو	هێرش	هجوم
شایان	ژ هەژی	لائق
شەڕدۆڕاوەکان	شکەستی	خاسري الحرب
شەرەنگیزی	شەرخوازی	دعاة الحرب
شەقامەکان	جادە	شوارع
شەوەزەنگێکی	شەڤا تاری	الليل المظلم
شکودار	شکودار/سەروەر	عظيم
شورشگیران	شورەشگێر	ثوار
شڕووڕکرد	پرت پرت کر	مَزق

ف

فەرمان	فەرمان	أمر
فەرمانبەر	فەرمانبەر	موظف
فەرماندە	فەرماندە	آمر/قائد
فەرمانداری	فەرماندەیی	قيادة

فەرمانرانی	دەسهەلاتداری	سلطة/قيادة
فەرمانرەوا	فەرماندە	قائد/آمر
فەلايەکی	جوتيار	فلاح
فراوانتر	بەرفرەهتر	اوسع
فێرو	هەروە	سُدأً
فێرۆفێل	فێلبازی	حيلة
فشار	گڤاشتن	ضغط

ق

قايل نەبوو	قايل نەبوو	لم يقتنع
قەدەغەکردن	بەربەندکرن	منع
قەلاکار	کەلهە	قلعة
قڕکرد	قراند	أباد
قورس	گران	ثقيل
قولايی	کويراتی	اعماق
قولێکەوە	سەمت/جهـ	اتجاه/مكان
قول	دەست	يد
قين	کەرب	حقد

ک

کارەسات	دەردەسەری	كارثة
کارگەکان	کارگەهـ	معامل
کارکەرانيش	کارکەرژی	العمال ايضاً
کارتێکردن	کارتێکرن	تأثير
کاروفرمان	شول و کار	عمل

کاولکاری	کاڤلکاری	تدمیر
کاولکاری یەکی	کاڤل کاریەک	تدمیره
کانزا	کانزا	معدن
کەشتیگەلی	گەلەک گەمی	أسطول
کەرەسە	کەرەستە	مادة
کەڵکەڵەی	هزرا وی/حەزاوی	فکرته/رغبته
کەڵەمێرد	زەلام باش	رجل ضخم
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەنار	کەنار	ساحل
کەنارەکان	کەناران	سواحل
کەناراوەکان	کەناران	سواحل
کەوتنەخۆو	خۆبەرهەڤکرن	استعدو
کەوتەپەلە	کەفتەلەزێ	استعجل
کەوڵ	کەڤل	جلد
کەین و بەین	گێنگەشە	مناقشة
کردەوەکان	کریار	عمليات
کردار	کریار	عملية
کزبوون	لاوازبوون	ضعف
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کشانەوە	ڤەکێشان	انسحاب
کلک کەوتن	دویڤ کەتن/دویڤەلانک	تبعية/اتباع
کوچی	مشەختی	هجري
کوچ کردن	مشەختبوون	هجرة
کوچ کردنیان	مشەختبوونا وان	هجرتهم
کوشتار	کوشتار	مذبحة

کۆڕێک	کۆڕەک	ندوة/جمعية
کولی نەداوە	خو نەدایە دەست	لم يستسلم
کومەک	هاریکاری	مساعدة
کومەک کردن	هاریکاری کرن	مساعدة
کونەپەرست	کەڤنەپەرست	رجعي
کونەپەرستان	کەڤنەپەرست	الرجعيون
کوێرکردنەوە	کورەکرن	أعماء
کۆتایی	دوماهی	نهاية
کۆشش	بزاڤ/خەبات	سعي/نضال
کۆڕگا	کوڕ	ندوة
کۆڵنەدەر	خونادەتە دەست	لا يستسلم
کۆمەڵە	کومەڵە	جمعية
کۆمەڵەی نەتەوەکان	کۆمەڵا نەتەوەیان	جمعية الامم
کۆن	کەڤن	قديم
کۆنەکان	ییێت کەڤن	قدماء
کۆنگرە	کونگرە	مؤتمر
کۆنسۆل	کونسلی	قنصلية
کێشە	دوز	قضية
کێچ	کێچ	برغوث

گ

گاڵ داوە	هاندایە	شجع
گەشەسەندن	گەشبوون	تطور
گەردەلوول	بابەلیسک	عاصفة
گەلان	مللەت	شعوب

گەمارۆ	دورپێچدان	حصار
گرنگترین	گرنگترین	الأهم
گوزاریشم	ژیارا من ژی	معیشتي
گوزەران	ژیار	معیشة
گفتە	گوتن	قول
گفتوگو	هەڤ پەیڤین	محادثة
گورانێک	گوهورینەک	تغیر
گومانیش	گومان ژی	الضن ایضاً
گومان لێ کراو	گومان لێ کری	مشکوك فیه
گیرسانەوە	نویساندن	التصاق
گیتی	جیهان	عالم

ل

لابدەن	بدەنە پاش	یعزلون
لاوازی	لاوازی	ضعف
لایەنگری	تاگری	تأیید
لایەنگران	تاگر	مؤیدین
لەپێناو	ژپیخەمەتی	من اجل
لەم لاشەوە	ژڤی لای ژی ڤە	من هذا الجانب
لەشکر	لەشکر	جیش
لەشکرکێش	فەرماندەیا لەشکری	قیادة الجیش
لەش ساغی	ساخلەمی	صحة
لەدوا دوای	پشتی دوماهیێ	بعد النهایة
لەناوبردن	ژنافبرن	اباده
لەناوان دا	دنافدا	داخلیاً

لەوباوەردان	دویٚ باوەرێ دانە	علی ثقة
لەوساوەی	ل وی دەمی	ذلك الحين
لێشاو	لێفان	فیضان
لێک ترازاندن	ژێک ژێک کرن	تفکیك
لێوەشاوەش	ژێ هاتی	لائق
لێ دەبارێ	ژێ دباری	یصدر منه
لێرابوون	لێرابوون	قیام

م

ماشینە	مەکینە	مکائن
مایە	ژێدەر	مصدر
مانگرتن	مانگرتن	اضراب
مانیان گرت	وان مانگرتن کر	اضربوا
مەبەست	مەرەم	غرض
مەترسی	ترس	خطر
مەزنانەت	مەزن	کبیر
مەرگیان	مرنا وان	موتهم
مەشخەلیکی	مەشخەلەک	شعلة
مەشق پێکردن	مەشق پێکرن	تدریبهم
مرخی	هێخوازی/دەخەسی	طمع
مژدە	مزگینی	بشری
مۆڵگە	ئاخویر	حظیرة
مۆرک	نیشان	علامة
موچەخور	فەرمانبەر	موظف
میر	میر	أمیر

میرات	میرات	میراث
میان	ناڤبەر	بین
میرنشین	میرگەھ	امارة
مێژوو	دیرۆک	تاریخ
مێژوونوسەکان	دیرۆک نڤیس	مؤرخین

ن

نارەوا	نەدرست	غیر حقیقي
ناگوزەران	نەژیار	لا معیشة
نالەبار	نەرێک	غیر ملائم/متدهور
نالەباربوو	نەرێکبوو	متدهوراً/غیر ملائماً
نالەباریی	تێک چووی	متدهور
ناوچە	دەڤەر	منطقة
ناونرا	ناڤ لێنا	سمي
نانەوەیەک	پیلانەک	مؤامرة
ناهەموار	نەرێک	غیر ملائم
نەبەرد	قارەمان	شجاع
نەتەوە یەکگرتووەکانیش	نەتەوەییێت ئێککگرتی ژی	الامم المتحدة ایضاً
نەتەوەیی یەکان	نەتەوەیی	القومیة
نەخوازەلا	نەخاسمە	خصوصاً
نەدەسازان	ئاڤانەدکر	لم ینشأ
نەریت	تیتال	عادات
نەژاد	نەژاد	اصل
نەیانهێشت	نەهێلان	لم یسمحوا
نەهێشت	نەهێلا	لم یسمح

نەهامەت	خویان	نكسه
نەوە	بەرەباب	جيل
نەهاتەدی	بدەستڤەنەهات	لم يتحقق
نواند	دیارکر	مثل
نواندیوویان	دیارکربوون	مثلوا/اظهروا
نوزدەمینەوە	نوزدەمین	التاسع عشر
نوینەر	نوینەر	ممثل
نوکەران	نوکەران	عملاء
نۆکەند	نوی کەند/دەربەند	قناة
نیشتەجێ	ئاکنجی	ساكن
نیشتمانپەروەری	نیشتمانپەروەری	وطنية
نیاز	مەرەم	غرض
نیمچەدوورگە	نیف گزیرتە	شبه جزيرة
نیردران	هاتنە هنارتن	ارسلت
نهێنی	نەپەنی	سري

ه

هاتە جۆش	هاتە کەلێ	غليّ
هاتە کایەوە	دیاربوو	ظهر
هاموشوی	سەرەدان/هاتن و چون	زيارة/مرور
هانداوە	هاندایە	شجع
هاوپەیمانان	هەڤ پەیمان	التحالف
هاوبەشەوە	هەڤپشک	مشترك
هاوتا نەبوون	هەڤ کویف نەبوون	غير متساوين
هاوسێ	هەڤسوی	جار

هاوکاری	هاریکاری	تعاون
هاوکاربوون	هەڤکاربوون	تعاونوا
هەرشە	گەف	تهديد
هەستیان	هەستا وان	شعورهم
هەلومەرج	دەست و دار	وضع
هەلگیرسان	هەلکرن	اشعال
هەلگیرسا	هەلبوو	اشتعل
هەلگیرساند	هەلکر	اشعل
هەل گەرایەوە	پشتەرێبوو	تمرد/انقلب
هەلوێستیان	هەلوێستێ وان	موقفهم
هەلبوەشێننەوە	هەلوەشینە	فكك/حلل
هەل	دەلیڤە	فرصة
هەلیان کوتایە	هێرش کرنە	هجموا
هەلسان	رابوون	قيام
هەڵپە	هێخوازی/دەخەسی	طمع
هەڵپەکار	هێخواز/دەخەس	طامع
هەڵدا	راگەهاند	اذيع
هەڵدراو	هاتیە راگەهاندن	اعلن/اذيع
هەڵمالی	راکر/ژێ ڤەکر	رفع/سلخ
هەڵ وەشاندن	هەلوەشاندن	حل
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەوەس	حەز	رغبة
هەواڵ	دەنگ و باس	اخبار
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەناسە	بێهن هەلکێشان	تنفس

هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هۆکار	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عامل
هوز	هوز	عشيرة
هينيكمان	هندەک ژمە	بعض منا
هێما	نيشان	علامة
هێنايەسەرقين	کەربا وان ڤەکر	اغضبهم

و

وازى نەهێنا	دەست نەبەردا	لم يتركوا
وازيان هێنا	دەست بەردا	تركوا
وەدەرنا	دەرئێخست	اخرجوا
وەدى هێنان	بدەستڤەئينان	تحققت
وتووێژ	گێنگەشە	مناقشة
ورەتاندن	سەردابرن/خاپاندن	خدعة
ورەيان	ورەيا وان	معنوياتهم
وەدەست هاورد	بدەستڤەئينا	حقق
ووزە	تێن	طاقة
وێژە	تورە	ادب
وێژەوانێک	تورەڤانەک	اديب
وێژەوان	تورەڤان	اديب
وشکاتى	هشکاتى	بري
وێراى	سەربارى	بالاضافة

ى

يارمەتى	هاريكارى	مساعدة

یارمەتیدان	هاریکاریکرن	مساعدة
یاسا	قانون	قانون
یاریدەدەر	هاریکار	مساعد
یەکەگەلێک	ئیکانەکا مەزن	وحدة کبری
یەک لایی	ئێک لایی	علی انفراد
یەکپارچەیی	ئێک پارچە	قطعة واحدة

زانستەکان - پۆلا شەشێ

ئا

ئاراستە	سەمت	اتجاه
ئاروو	خیار	خيار
ئازار	ئێش	ألم
ئاسک	غەزال	غزال
ئاسان	بساناهی	سهل
ئاسۆیی	ئاسۆیی	افقي
ئاگرکوژێنەر	ئاگرڤەمر	اطفائية
ئاڵتون	زێر	ذهب
ئامراز	ئامیر	اداة/آلة
ئاوەڵە	خوریک	جدري
ئاودان	ئاڤدان	ريً
ئاورەنگ	خوناڤ	ندى
ئاوریشم	ئارمیش	حرير
ئاوی زێراب	ئاڤا ژێر ئەرد	مياه جوفية
ئاوێتە	تێکەل	خليط
ئاووخوێ	ئاڤ و خوێ	ماء وملح
ئەشکەوت	شکەفت	كهف
ئەوبەر	وی لای	الجانب الآخر
ئینجانە	قافک	سندانة الورد

ب

باریک	زراڤ	رفيع

بارودوخ	سەروبەر	وضع/حالة
باران پێو	پیڤەرێ بارانێ	مقياس المطر
بارستەئاگرێکی گڕاوە	ئاگرەکێ گوری بلند	لهيب نار مرتفع
بازنە	بازنە	دائرة
باشوور	ژێری/باشوور	جنوب
باکوور	ژوری/باکوور	شمال
باگێر	بازڤروک/باگێر	دوارة الريح
بالا	بەژن	طول/قامة
باڵندە	باڵندە/تلور	طير
بانگدەران	بانگدەران	مؤذنين
بایەخ	پویتە	اهتمام
بەخێوکردن	بخودانکرن	تربية
بەخشین و وەرگرتن	پێدان و وەرگرتن	أخذ وعطاء
بەخێرایی	بلەز	بسرعة
بەربەرەکان	بەرهنگار	معارضة
بەرهەم	بەرهەم	انتاج
بەرهەم هێن	بەرهەمدار	منتج
بەروبووم	درامەت	محصول
بەربەلاو	بەربەلاڤ	شائع
بەرەلا	بەرەلا	بعثره
بەرز	بلند	عالي
بەرد	بەر	حجر
بەرگ	تیڤل	قشرة
بەرگری	بەرگری	مقاومة
بەربەست	بەربەست	حاجز

بەردین	بەرین	صخري
بەرەکان	بەر	ثمار
بەستن	بەستی	انجماد
بەسەرچوون	بسەرڤەچوون	تعدی
بەش	پشک	قسم
بەفرخەر	بەفرگر	ثلاجة
بەکارهێنەر	بەرخور	مستهلك
بەکتریایی چیلکەیی	بەکتریا چیلکەیی	البکتریا العصوية
بکتریایی گۆیی	بەکتریا خر	البکتریا الکروية
بەکتریایی لولپێچی	بەکتریا لولپێچ	البکتریا الحلزونية
بەڵگە	گروڤ	دليل
بەندەر	بەندەر	ميناء
بەندبوین	چاڤەرێ بوین	منتظرين
ببەستە	گرێدە	اربط
بتوێتەوە	بحەلییێت	يذيب/ينصهر
بچۆرەوە	ڤێداهەرە	تابع
بچنە	هنجنە	اثرم
بجولێنە	ب لڤینە	حرك
بخلیسکینە	ب تەحسینە	زلق
بریتین	پێک هاتینە	متکونة
براله	بەردارک/تەرح	فسيلة
برێینە	بچینە	ازرع
برێک	چەندەک	كمية
بروانە	بنێرە	انظر
بسو	بماله	مسح

بلیت	تکت	بطاقة
بلێین	بێژین	نقول
بلیمه	بلیمەت	عبقري
بنەڕەت	بنیات	أساس
بنەما	بنیات	أساس
بۆن	بێهن	رائحة
بیرۆکە	هزرکە	فکر
بیبەر	بیبەر	فلفل
بینین	تێبینی/ئاڤرەک	ملاحظة
بیستن	گولی بوون	سمع
بیابان	بەریستان	صحراء
بیسەلمێنێت	روڤەکەت	یثبت

پ

پاتۆنیا	رەنگەکێ گولانە	ورد الجوري
پاپۆر	پاپور	باخرة
پاسەوانی	پاسەوانی	حراسة
پاشەڕو	پاشمای/بەرمایک	فضلات
پاشماوە شلەکان	پاشمایێ شلا	بقایا السوائل
پاشماوە	پاشمای/بەرمایک	فضلات/مخلفات
پاک	پاقژ	نظیف
پالاوتن	پارزنین	تصفیة
پالیوەر	پارزنینگەھ	مصفي
پالاوتە	پارزنین کری	مصفي
پەپوو	پەپویک	بم

پەپوولە	بەلاتینک	فراشة
پەپکە	کتک/تەقال	تين مجفف/قرص
پەروەردەکرن	بخودان کرن	تربية
پەڕەگول	پەرێ گولێ	ورقة الزهرة
پەڕین	پەڕین	تلقيح
پەڕینی راستەوخو	پەڕینا ئێکسەر	التلقيح المباشر
پەڕینی ناراستەوخو	پەڕینا نەئێکسەر	التلقيح الغير المباشر
پەستان	پەستان	ضغط
پەلامار	هێرش	هجوم
پەل	چەنگ/تا/پەل	جناح/فرع/اطراف
پەلدار	چەنکدار	مجنح
پەڵە	پنی/نیشان	بقعة/وصمة
پەمەیی	پیڤازی	وردي
پەنجە	تبل	اصبع
پەیکەر	پەیکەر	تمثال/هيكل
پریشکێک ئاگر	گوریەکا ئاگری	لهب نار
پرزە	بێهن هەلکێشان	تنهد
پرژ	پرچک	رذاذ
پڕکردوتەوە	تژی کری	ملئ
پژمە	بێهنژین	عطس
پشوو	بێهن ڤەدان	عطلة
پشکنین	لێنێرین	فحص
پلەپلە	پلەپلە	درجة درجة
پۆڵکە	کەلیک	بزاليا
پۆرگ	پورگ	المتك في الزهرة

پۆشاک	جلک/نخێڤ	ملابس/غطاء
پۆڵێن بکە	جوین بکە	صَنف
پیشە	پیشە	مهنة
پیتێن	ئاڤس کرن	اخصاب
پیتراو	ئاڤس کری	مخصب
پێکهێنەکان	پێکهاتی	مكونات
پێویست	پێدڤی	ضروري
پێونەهێلرێت	پێڤەنەمینیت	لا يبقى فيها
پێوەی لکاوە	پێڤەنویسیایە	ملتصق به
پێشبرک	بەریکانی	مسابقة
پێوەری خێرایی	پیڤەرێ لەزێ	مقياس السرعة
پێوەری پەستان	پیڤەرێ پەستانێ	مقياس الضغط
پێش بینی	پێش بینی	توقع
پێ دەپشکێنین	دێ پی لێنێرین	نفحص به

ت

تاقیکردن	تاقیکرن	تجربة
تاقیگە	تاقیگەھ	مختبر
تانک	تانک	دبابة
تاوێر	کەڤر	صخرة
تایە	تایرە	اطار
تەپ و توز	توز	عجاج
تەسک	تەنگ	ضيق
تەقاند	پەقاند	فجر
تەقینەوە	پەقین	انفجار

تەل	تێل	سلك
تەم	مژ	ضباب
تەنها	تنێ	فقط
تەن	لەش	جسم
تەنک	تەنک	خفيف
تەوقە	توق	ماشة الشعر
تەوەرە	تەوەر	محور
تەویلە	گوف	حضيرة
توخ	تاری	غامق
توخم	توخم	عنصر
توانەوە	حەلاندن/بهوژاندن	صهر/اذابة
توێ	سەرتویک	قشطة
توانا	شیان	امكانية
تورە	تویرک	كيس
توند	دژوار	شديد
تواوە	حەلیایی/بهوژتی	منصهر/مذاب
توێنەر	حەلینک/بهوژینک	مذيب
تور	تڤر	فجل
توێکڵ	تیڤل	قشرة
تۆو	توف	بذور
تۆڕە	تور	شبكة
تۆپەڵە	درگ/گرکا هەڤیری	كتلة/شنگة
تیشک	تیروژک	اشعة
تیرئاسا	وەک تیری	كالسهم
تیلماس	پارچەکا پەروکی	قطعة قماش

تینەکەیان	تێنا وان	طاقتها
تێ فرێدان	هاڤێتن/تێدا دانان	رمي/ادخال
تێکەڵاو	تێکەل	خليط
تێکەلکەر	تێکەلکەر	خلاطة

ج

جەمسەر	جەمسەر	قطب
جەنجاڵ	بوشاتی	ازدحام
جەنگ	شەر	حرب
جرج	جرد	جرد
جل و بەرگ	جلک	ملابس
جوجک	چیچەلوک	فراخ
جۆ	جەه	شعير
جۆگە	جوگ	ساقية
جۆراوجۆر	هەمەجور	متنوع
جووله	بزاڤ	حركة
جیوە	جیوە	زئبق
جیاوازجیاواز	جوداجودا	متفرق
جێگە	جه	مكان
جێگەگۆڕین	جه گوهورین	تبديل المكان

چ

چارۆکەدار	چاروکەدار	شراعية
چالاکی	چەلەنگی	نشاط
چلاکی کردار	چەلەنگی یا ب کریار	نشاط عملي

چاویلکه	بەرچاڤک	عوینات
چاودێر	چاڤدێر	مراقب
چەتر	سهوانه	مظلة
چەسپاندن	چەسپاندن/بنەجهبوون	اثبات
چەسپ کردن	چەسپ کرن/بنەجه کرن	تثبیت
چەق	بنگەه	مرکز
چەکەرە	چەق	غصن
چڕ	تیر	کثیف
چرو	بشکوژ	برعم
چڵم	کەرەستەکێ نویسەک (گلیز)	مادة لزجة
چنگ	کێلب	مخالب
چوارگوشه	چوار کوژی	مربع
چونیەک	وەک هەڤ	متشابه
چوراوگه	شورک	مرزیب
چۆلەکە	چویچک	عصفور
چیلکه	چیلک	اغصان یابسة
چین	تەخ	طبقة
چینراو	چاندی	مزروع
چێشت	زاد	طعام
چێشت لێنەر	لێنەر	طباخ

خ

خاک	ئاخ	تراب
خاڵخاڵە	چنیک چنیک	منقط
خاوێن	بژوین	نظیف

خاوخێزان	خێزان	عائلة
خەتسر	ژێبرک	مساحة
خەست بوونەوە	تیربوون	تکاثف
خەست کردن	تیرکرن	تکثیف
خەسیەت	ساخلەت	صفة
خەڵوز	رەژوی	فحم
خڕکە	بەرێ مەزن/صەوکا مەزن	حجرة کبیرة/خبز کبیر
خڕۆک	خروک	کریات
خڕۆکەسپیەکان	خروکێت سپی	الکریات البیض
خشتە	دامک	جدول
خشڵ	خشل	مجوهرات
خشۆک	خشوک	زواحف
خولگە	مەودا	مدار
خولگەی زەوی	مەودایێ ئەردی	مدار الارض
خولانەوە	زڤروک	دوران
خوری	هری	صوف
خۆراکی رووەک	خوارنا رووەکی	غذاء النبات
خۆراکە کوتاو	خوارنا قوتای	الاکل المطحون
خۆرە	میکروب/درم	مکروب
خۆراک	خوارن	أکل
خۆر	هەتاڤ	شمس
خۆرهەلات	روژهەلات	الشرق
خۆرئاوا	روژئاڤا	الغرب
خۆشتن	خوشویشتن	سبح
خورسک	خورست	طبیعي

خۆڵ	ئاخ	تراب
خنکێنەر	خەندقوک	مخنق
خێرا	لەز	سرعة

د

داپۆشیوە	نخافتیە	مغطی
داپۆشراون	نخافتینە	مغطیة
دابەزین	پەیابوون	نزول
دابگیرسێنە	هەلکە	اشعل
دارتاش	دارتاش	نجار
دارستان	دارستان	غابة
داگیرکات	داگیرکەت	یشغل/یحتل
داگیرسان	هەلکری	مشتعل
دانەوێلە	دەغل و دان	حبوب
دانیشتوان	ئاکنجی	سکان
داهاتن	هەودان/ئاڤراندن	تهیج/اختراع
دەپۆشن	دێ نخێڤن	یغطوان
دەپرژێنرێت	دێ هێتە رەشاندن	یُرش
دەبیستین	دێ گولێ بین	نسمع
دەتوانین	دێ شێین	نستطیع
دەتوێتەوە	دێ بهوژیت/دێ حەلییێت	یذاب
دەجوڵێن	دێ لڤن	یتحرکون
دەخولێن	دێ زڤریت	یدور
دەخەملێنن	دێ خەملینن	یخمنون
دەریاچە	دەریاچە	بحیرة

دەریا سوێرە	دەریا سویر	البحر المالح
دەڕوێنرێت	دێ هێتە چاندن	يزرع
دەروێن	دێ شێن بن	تنمو
دەردەکوپان	دەردەکوپان	مرض الكزاز
دەرمانساز	دەرمانساز	صيدلي
دەزولە	دەزی	خيط
دەزگاودایەر	دام و دەزگەه	مؤسسة/مصلحة
دەستەسڕ	دەسمال	منديل
دەستگا	دەزگەه	جهاز
دەست شور	دەست شو	مغسلة
دەستە واژە	دەستەپەیڤ	عبارة
دەسورێتەوە	دێ زڤریت	يدور
دەست لێ خستن	دەست لێدان	لمس
دەشچین	دێ چین ژی	نذهب ايضاً
دەشارنەوە	دێ ڤەشێرن	يخفون
دەفر	ئامان	وعاء
دەقوپێت	دێ پەتشیت	تنخسف
دەکوژێتەوە	دێ ڤەمریت	تنطفي
دەکەوێتەگەر	دێ کەفتە کاری	تشتغل
دەگۆڕێت	دێ هێتە گوهورین	يتغير
دەگیرنەوە	ڤەدگێرن	يرون
دەگوێزرێتەوە	دێ هێتە ڤەگوهاستن	ينقل
دەلکێت	پێڤەدنویسییێت	تلتصق به
دەموانە	دەر	فوهة
دەمیلە	دەر/کون	فوهة/ثقب

دەنکە	دندک	حبة
دەنکۆڵە	دندکوک	حبيبة
دەنوشتێتەوە	دێ چەمییێت	ينحني
دەنون	دێ نڤن	يناممون
دەیبەستێت	دێ بەستێت	ينجمد
دراوسێ	هەڤسوی	جار
دروستکراو	چێکری	مصنوع
دروستی	ساخلەمی	صحة
دژەتەنەکان	دژەلەش	الاجسام المضادة
دلنیا	پشت راستی	طمأنينة
دڵۆپاندن	دلوپاندن	تقطير
دوکەڵ	دوکێل	دخان
دوکەڵکێش	دوکێل کێش	كزوز
دواستون	ستوینا دوماهیێ	العمود الاخير
دۆخ	بار	حالة
دۆخی رەق	بارێ رەق	الحالة الصلبة
دۆخی شل	بارێ شل	الحالة السائلة
دۆخی گاز	بارێ گاز	الحالة الغازية
دوومەڵان	دومبەلان	كماة/چمة
دووگیرە	دووگرتوک	ماسكين/كلابين
دووربین	دیربین	ناظور

ر

راستە	راستە	مسطرة
ڕاکێشەک	راکێشەک	جذاب

راوکەر	نێچیرڤان	صياد
راوچی	نێچیرڤان	صياد
راوەستاو	راوەستای	عمودي
راوەشێنە	بشلقینە	خض
رەحەتی	کوڤک	قمع
رەخساندووین	رێ دا مە	فسح المجال لنا
رەفتار	رەفتار	سلوك/اسلوب
ڕەقی مال	کەربا مالێ	غضب البيت
رەشەبا	هروبا	عاصفة
رەگ	رەھ	جذر
ڕوخسار	ساخلەت	ميزة
رواندن	چاندن	زرع
روشنە پێکهاتن	روناهی بێکهاتن	التركيب الضوئي
رۆژگار	سەردەم	عصر
رۆخ	رەخ	جانب/حافة
ڕۆن	روین	دهن
رووەک	روەک	نبات
ڕوو	روی	سطح
رووبەر	روییەر	مساحة
ڕیشال	ریشالوک	شعيرات/الياف
ریخوڵە	رویڤیک	امعاء
ریشوەکەوانە	خمخمک/ریشال	غلاصم
رێوی	رویڤی	ثعلب
رێرەو	رێیار	ممر/مسار
رێ نمایی	شیرەت	نصيحة

ڕێسا	بنواشه/قانون	قاعدة/قانون

ز

زارک	دەرویک	فتحة
زەپوش	ساهی/زەلاڵ	صافي
زەریا	ئوقیانوس	محیط
زەلکاو	گوم	مستنقع
زەمین	ئەرد	ارض
زەوی	ئەرد	ارض
زەوی پۆش	نخێڤێ ئەردی	غطاء الارض
زبر	زڤر	خشن
زوربە	بەهرا پتر	اكثرية/غالبية
زونگاو	گوم/گەر	مستنقع
زۆردەبن	دێ مشەبن	تتكاثر
زیان بەخش	زیاندار	مضرة
زیندوو	زیندی	حي
زیندەوەر	زیندەوەر	احياء
زیندەپێکهێنەکان	پێکهێنانێن زیندەوەرا	مكونات الاحياء
زیو	زیڤ	فضة

ژ

ژاپونیەکان	ژابونی	يابانيين
ژاوەژاو	قیرقێر	ضوضاء
ژینگە	ژینگەه	بيئة
ژێنەرەوە	ڤەژینەر	مُحيِّ

ژێرچاوخستن	لژێر چاڤدێریێ	تحت المراقبة

س

سازگار	زەلال	عذب
ساکار	سادە	بسيط
ساغ دەکەیتەوە	دێ روڤەکەی	تثبت
ساغ بووتەوە	روڤەبوویە	ثبت
سایەقە	ساهی	السماء الصافية
سەرچاوە	ژێدەر	مصدر
سەربەرەڵا	بێ دەرپوش/هلێڤری	بدون غطاء/مكشوف
سەرەخولێ	سەرگێژی	دوخة الرأس
سەرگوزەران	ژیار	معيشة
سەرەرا	سەرباری	بالاضافة
سەرکۆزەر	سەروکە	حثالة غربلة الحبوب
سەرەونخون	سەرنشیڤ	مقلوب
سەرقاپ	دەرپوش	غطاء
سەرسورمان	حێبەتی	تعجب
سەرنج بدە	بنێرە	انتبه/انظر
سەربەرەوژوور	ژێهەل	تصاعدي
سەلماندن	سەلماندن/روڤەکرن	اثبات
سەلکە	پیڤازوک	بصلة
سەوز	کەسک	اخضر
سەوزە	زەرزەوات	خضروات
سەیرکەران	تەماشەکەر/بینەر	مشاهدين
سەیرکردن	سەحکرن	نظر

ستایش	پەسن	مدح
ستونی	ستوینی	عمودي
سرکە	سهک	خل
سروشت	سروشت/خورست	طبیعة
سک	زک	بطن
سلی سی	ئێشا زراف	السل الرئوي
سلەبۆیە	بویاخ	صبغ
سوک	سڤک	خفیف
سوری ژیان	زڤروکا ژیانێ	دورة الحیاة
سورێژە	سورک	حصبة
سوراندن	زڤراندن	ادارة
سوێر	سویر	مالح
سوود	مفا	فائدة
سوودبەخش	مفادار	ذو فائدة
سووتەمەنی	سوتەمەنی	محروقات
سیانن	سێنە	ثلاثة
سی یەکان	سیه	رئة

ش

شار	باژێر	مدینة
شەپۆل	پێل	موجة
شەقام	جادە	شارع
شەمامە	شەمام	شمام
شەمەندەفر	شەمەندەفر	قطار
شەونم	خوناڤ	ندی

شتن	شویشتن	غسل
شلەکان	شل (روون)	سوائل
شوێن	جهـ	مكان
شیله	ئاڤک/شیله	عصير
شێ	شهـ	رطوبة
شێدار	شهدار	رطب
شێ پیو	شهـ پیڤ	مقياس الرطوبة
شێ بکرێتەوە	بهێته شروڤەکرن	تحلل

ع

عەماراو	ئەنبار	مخزن

ف

فەرمان	ئەرک	وظيفة
فەوتان	ژناڤچون	محو/هلاك
فراوان	بەرفرەهـ	واسع
فرمێسک	روندک	دموع
فووبکەرە	بفکە	انفخ

ق

قارچک	کڤارک	فطر
قاشکردن	سپیکرن/کەرکرن	تقشير/تقطيع
قامیش	لەڤەن	قصب
قەد	قورم/بستیک	جذع/ساق
قەدەغە	بەربەند	ممنوع

قەبارە	قەبارە	حجم
قەوزە	کەفز	طحلب
قژ ڕێکخەر	فێر	فير
قژ داهێنان	پرچ شەکرن	تمشيط الشعر
قسڵاو	کسل	كلس/ماء الجير
قوپچە	قولپک	دگمة
قورساییەک	سەنگەک	ثقل
قوڕی توند	تەقنا ڕەق	طين قوي
قوڵایی	کویراتی	عمق

ک

کارگە	کارگەه	معمل
کاڵەک	گوندور	بطيخ
کانزا	کانزا	معدن
کانەئاگرینەکان	ڤولکان	بركان
کاغەزی گوڵەبەڕۆژ	کاغەزا گول بەڕوژێ	ورق عباد الشمس
کاهوو	خەس	خس
کاتیرە	جەوی	صمغ
کەوریشک	کێڤریشک	ارنب
کەرەکێوی	کەرێ کویڤی	حمار وحشي
کەرە	نیڤشک	زبدة
کەرۆڵ	بالندەکە مینا وەردەکێ	طير شبيه بالبط
کەڕو	پەمبلوک	عفن
کەڕوەبابەت	بیێت پەمبلوک	العفنيات
کەش	سەقا	جو

کەشتیەوان	کەمیڤان	ملاح
کەشتی	گەمی	سفينة
کەلەرم	کەلەمی	لهانة
کەڵک	مفا	فائدة
کەنار	کەنار	ساحل
کەنداو	کەنداڤ	خليج
کەواتە	ئانکو	يعني
کەوانەیی	کڤانی	هيلالي
کپ کەر	پێدەنگکەر	الذي يمنع الآخرين من الكلام
کردار	کریار	عملية
کشتوکاڵ	چاندن	زراعة
کلک	کوری	ذنب
کوللە	کولی	جراد
کولێرە	سەوک	خبز
کوناودەر	کونکری	مثقوب
کۆمەڵەی خۆر	کوما تاڤێ	المجموعة الشمسية
کۆکەڕەشە	خەندخەندوک	السعال الديكي
کۆرپەلە	تیشک	صغير
کۆتایی	دوماهی	نهاية
کۆڵەکە	فاکتەر	عامل
کۆزەر	سەروکە	حثالة غربلة الحبوب
گۆگا	کوگەهـ	مخزن
کۆن	کەڤن	قديم
کێڵگە	زەڤی	حقل

گ

گەدە	عوبرک	معدة
گەرێن	ترمبێل	سيارة
گەرد	توز	غبار
گەرمی پیو	پیڤەرێ گەرمێ	محرار
گەردوون	ئەسمان	فضاء
گەشە	گەش/وەرار	تفتح/نمو
گەشەدەکەن	دێ وەرارێ کەن	تنمو
گەشت	سەیران	سفرة
گەڵا	بەلگ	ورق
گرۆ	کوم	مجموعة
گڕ	گوری	لهب
گڕگرتن	گوری گرت	ألتهب
گسک	گێسک	مكنسة
گشتگە	زەڤی	حقل
گڵکاری	گلکاری	الاعمال الخزفية
گوزەران	ژیار	معيشة
گواستن	ڤەگوهاستن	نقل
گوێ زەوی	گویا ئەردی	الكرة الارضية
گوڵدار	گولدار	مورد
گوێرەکە	گولک	عجل
گوڵاو	گولاڤ	ريحة
گوێزەر	گێزەر	جزر
گوگرد	گوگرد	كبريت
گونجاو	رێکەفتی	ملائم

گۆڕانانە	گوهورین	تغیرات
گۆیکە	بشکوژ	برعم
گۆماو	برک	برکة
گیراوە	گیرهە/شیلاف	ترسبات/خابط
گیانەوەر	گیانەوەر	حیوان
گێژاوی	زڤروک	دوامة الماء

ل

لار	خوار	مائل
لاسەنگ	نەهەڤسەنگ	غیر متوازي
لاوەکی	تادان	تفرع
لەپ	لب	فلقة
لفکە	لیفک	لیفة
لم	خیز	رمل
لوتکە	گوپیتک	قمة
لۆکە	پەمبی	قطن
لووت	دفن	انف
لووس	حولی	املس
لینج	نویسەک	لزج
لێکۆڵەر	لێ ڤەکول	باحث
لێکچوون	وەک هەڤ	تشابە
لێک دەچن	وەک هەڤن	تتشابە
لێکۆلینەوە	ڤەکولین	بحث
لێڵ	شێلی	خابط
لێ نورین	لێنێرین	فحص

م

مارمێلکە	مارگیسک	ابو بريص
ماسولکە	زەقلەک	عضلة
مام ناوەندی	ناڤنجی	وسطي
مانگ	هەیڤ	قمر
مانگا	چێل	بقر
مانجۆو	باجان رەشک	باذنجان
مەڕ	پەز	غنم
مەلە	مەلەڤانی	سباحة
مەلەدەکەن	مەلەڤانیا دکەن	تسبح
مراوی	وەردەک	بط
مژۆک	مژوک	ماصة
مس	سفر	نحاس
ملدار	ستودار	ذوات العنق
موزەخانە	ئەنتیکخانە	متحف
مۆم	شەمالک	شمعة
مۆبەق	تێشتخانە/لێنانگەھ	مطبخ
مووشەک	موشەک	صاروخ
میوە	فێقی	فاكهة
میری	میری	حكومة
میزڵدان	بفدانک	نفاخة
مێرو	ئادوی	حشرات
مێرووکوژ	ئادوی کوژ	مبيد الحشرات
مێخ	سنگ	وتد
مێشووڵە	پێشوی	بعوض

مێ یەک	مێ یەک/نێرەک	میسم

ن

نازیندوو	نەزیندی	غیر حي
نازیندەپێکهێنەکان	پێکهێنەرێن نەزیندیا	مکونا اللأحیاء
ناسینەوە	نیاسین	معرفة
ناوچەی جەمسەر	دەڤەرا جەمسەر	المنطقة القطبیة
ناودەبڕن	ناڤکرینە	تسمی
ناوبردن	ژنافبرن	إبادة
نەخشە	نەخشە	خریطة
نەخۆشیەرمەکان	نەخوشییێت ڤەگر	امراض معدیة
نەژاد	نەژاد	أصل
نم	بارانا هێدی	مطر خفیف
نوشتانەوە	چەمیان	انحناء
نوێ	نوی	جدید
نوژدار	نوژدار	طبیب
نۆبە	نۆبە	خفارة
نووک	نکل	الرأس المدبب
نیوکاژمێر	نیڤ دەمژمێر	نصف ساعة
نیمچەگەرم	نیڤ گەرم	شبه حار
نێرەک	نێرەک/بوق	میسم

ه

هاتوچۆکەران	رێڤینگ	المارة
هاڕاو	هویرک	مسحوق

هاوسەنگ	هەڤ سەنگ	متوازن
هاوکێشە	هەڤ کێش	معادلة
هاوێنەگەورەکەر	خودیکا مەزنکەر	عدسة مكبرة
هەرس	گڤێرین	هضم
هەرگیز	چ جار	قط
هەستیار	هەست	حاسة
هەسارە	هەسارە	كوكب
هەسارەسوورە	هەسارا سور	الكوكب الاحمر
هەلکەنین	ب کولین	نحفر
هەلدەواسریت	دێ هێتە هەلاویستن	يعلق
هەل دەگریت	دێ هەلگریت	يأخذ/يحمل
هەلدیت	دهێت	يهب
هەلامەت	پەرسیڤ	زكام
هەلی گیرسێنە	هەلکە	اشعل
هەڵۆ	ئەلهو	نسر
هەڵە	شاشی	خطأ
هەڵدەمژێن	دێ هێنە مێژتن	يُمتص
هەڵ ئاوساو	وەرمتی	منتفخ
هەلاڵە	هەلاڵە/بارک	حبوب اللقاح
هەڵگەڕان	وەرگێران/گوهورین	تقلب/تبديل
هەڵدەئاوسێت	دێ وەرمیت	ينتفخ
هەڵمات	مات/تەبەل	دعبل
هەڵمان	هەلمین	تبخر
هەڵماندن	هەلماندن	تبخر
هەڵبواسە	هەلاویسە	علق

هەڵگرێک	هەلگرەک	حامل
هەمیشە	هەردەم	دائماً
هەمە چەشن	هەمەجورن	متنوعة
هەناسەدان	بێهن دان	زفير
هەناسەوەرگرتن	بێهن هەلکێشان	شهيق
هەناسە بدات	بێهنێ هەلکێشیت	يتنفس
هەواخوشکەر	هەوا خوشکەر	مكيفة
هەوڵ	پێکول	محاولة
هەوڵ بدە	پێکولێ بکە	حاول
هەوری	ئسفەنج	اسفنج
هەوێن	هێڤێن	خميرة
هەور	عەور	غيم
هەواڵ خوێن	بێژەر	مذيع
هۆ	ئەگەر/فاکتەر	سبب/عوامل
هۆیەکان	ئەگەر/فاکتەر	اسباب/عوامل
هونەرکار	تەکنیکی	فني
هیس	پیست/مەشک	جلد/قربة
هێلکەدان	هێکدان	مبيض
هێلکوکە	هێکوک	بويضة
هێما	نیشان	علامة
هێز	زاغ	قوة
هێلی یەکسان	خیچا یەکسان	خط الاستواء
هێل	خیچ	خط
هێلانە	هێلین	عش

و

واده	دەم	وقت
وەرزا وەرز	وەرز ب وەرز	فصلاً بفصل
وەرچەرخێ	وەرچەرخان	تنعطف/تميل
وەناڤ	خەندەکوک	خناق
ورچ	هرچ	دب
وشکانی	هشکی	يابسة
وورد	هویر	دقيق/ناعم
ووردەرەشەکان	رەشەهویرک	غبار اسود
ووردبین	هویربین	ميكرسكوب
ووردەئاسن	هویرکێ ئاسنی	نشار الحديد
ووردەموەکان	هویرەموی	الشعيرات الدقيقة

ی

یاسا	قانون	قانون
یاساورێسا	قانون و بنواشە	القوانين والقواعد
یارمەتی	هاریکاری	مساعدة
یاریدان	هاریکاری	مساعدة
یەکسان	یەکسان	متساوي

نــــــاقــــــــەرۆک